A. GARRAS

ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ ΜΟΥΣΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ

ΔΙΑΣΚΕΥΑΣΘΕΝ ΕΚ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΩΣ

ΥΠΟ

Ι. ΠΡΩΤΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΕΝ ΥΔΡΑΣΣΩ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΕΝ ΛΕΙΨΙΑ
ΤΥΠΟΙΣ BREITKOPF & HÄRTEL
1910

A. GARRAS

ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ ΜΟΥΣΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ

ΔΙΑΣΚΕΥΑΣΘΕΝ ΕΚ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΩΣ

ΥΠΟ

Ι. ΠΡΩΙΟΥ

ΑΠΟΦΟΙΤΟΥ ΤΗΣ ΕΝ ΟΔΗΣΣΩι ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ.

ΕΝ ΛΕΙΨΙΑι
ΤΥΠΟΙΣ BREITKOPF & HÄRTEL
1910.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

115571

ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ

ΤΩι ΑΓΑΠΗΤΩι ΜΟΥ ΑΔΕΛΦΩι

ΔΗΜΗΤΡΙΩι ΠΡΩΙΩι

ΟΔΗΣΣΟΣ 1910. Ι. ΠΡΩΙΟΣ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Ἐσχάτως ἡ μουσική, ἡ εὐρωπαϊκή, (διότι περὶ τῆς ἑλληνικῆς δυστυχῶς δὲν δύναται ἀκόμη νὰ γείνῃ λόγος), ἤρχισε νὰ διαδίδηται ἱκανῶς καὶ παρ' ἡμῖν. Μουσικὸν ὅμως λεξικόν, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἠδύνατό τις νὰ λύῃ προχείρως τὴν τυχοῦσαν ἀπορίαν, δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γλώσσῃ. Ὡς ἐκ τούτου ἡ ἔκδοσις τοῦ ἡμετέρου λεξικοῦ προδήλως δὲν θὰ θεωρηθῇ ὡς ἀνωφελής.

Τὸ μουσικὸν ἡμῶν λεξικὸν (μετάφρασις τοῦ λεξικοῦ τοῦ κ. Garras) διεσκευάσαμεν πλουτίσαντες αὐτὸ διὰ πολλῶν ἐπεξηγήσεων καὶ προσθηκῶν (περὶ τὰς 300) καὶ ἐκ τῆς ἡμετέρας μουσικῆς ἐφ' ὅσον αἱ ὑπάρχουσαι πηγαὶ μᾶς ἦσαν προσιταί. Δὲν πιστεύομεν νὰ θεωρηθῶμεν ὡς περιαυτολογοῦντες καὶ ὡς προσπαθοῦντες νὰ ἐξυψώσωμεν τὸ ἔργον ἡμῶν, ἐὰν ἀναφέρωμεν, ὅτι μεγάλας δυσκολίας εἴχομεν νὰ ὑπερπηδήσωμεν κατὰ τὴν μετάφρασιν τῶν μουσικῶν ὅρων, πολλοὶ τῶν ὁποίων ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐξελληνισθῶσι. Τοὺς ὅρους τούτους (κοινοὺς εἰς ὅλας τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας), ἀντιστοίχους τῶν ὁποίων ἐν

τῇ ἡμετέρᾳ γλώσσῃ ἡμεῖς τοὐλάχιστον δὲν κατωρθώσαμεν νὰ εὕρωμεν, ἀφήσαμεν ἀθίκτους, ὡς π. χ. (ἵνα ἀρκεσθῶμεν εἰς ἓν μόνον παράδειγμα) τὴν λέξιν sonata.

Τὰ κυριώτερα τῶν βοηθημάτων, τὰ ὁποῖα εἴχομεν ὑπ' ὄψιν (πλὴν τῶν γλωσσικῶν λεξικῶν καὶ ἐν γένει τῶν μουσικῶν πονημάτων τῶν ὑπαρχόντων παρ' ἡμῖν), εἶναι τὰ ἑξῆς: τὸ μουσ. λεξικὸν τοῦ Φ. Τόλλα, τὸ τοῦ Περιπελίτση, τὰ θεωρητικὰ τοῦ Κάσκην καὶ Κασβιριούκ, ἡ ἁρμονικὴ τοῦ Τσιαηκόφσκη καὶ ἡ τοῦ P. Κορσάκωφ, ἡ ἀντιφωνία καὶ τὸ τυπικὸν τοῦ Ἀρένσκη, τὸ αὐστηρὸν ὕφος τῆς ἀντιφωνίας τοῦ Μποῦσλερ, τὸ «καλὸν ἐν τῇ μουσικῇ» τοῦ Ἄνσλικ, ἡ ὀργανολογία τοῦ Γκιρό, κλ.

Τὸ ἔργον ἡμῶν, ὡς πρωτοφανὲς εἰς τὸ εἶδός του, ἔχει βεβαίως ἀτελείας, διὰ τὰς ὁποίας ἐπικαλούμεθα τὴν ἐπιείκειαν τοῦ εὐγενοῦς κοινοῦ· ἐλπίζομεν ὅμως καὶ εὐχόμεθα, ὅπως τοῦτο γείνῃ ἀφορμὴ πρὸς ἐκπόνησιν ἄλλων τελειοτέρων καὶ συστηματικωτέρων, καὶ μάλιστα εἰδικῶν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν μουσικῆς.

Ὀδησσός, κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1910.

Ἰ. Πρώιος.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΣΥΝΤΕΤΜΗΜΕΝΩΝ ΛΕΞΕΩΝ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΝ.

A ἢ Al.	σημαίνει	Alto.
acc. ἢ accel.	»	accelerando.
Acc. ἢ accomp.	»	Accompagnement.
Ad-o ἢ Ad.	»	Adagio.
ad lib.	»	ad libitum.
Aff-o	»	Affettuoso.
al.	»	alta.
All. ἢ Allo.	»	Allegro.
All-to	»	Allegretto.
all' ot.	»	all' ottava.
And-te ἢ And.	»	Andante.
And-no	»	Andantino.
Anim.	»	Animato.
A piac.	»	A piacere.
ar. ἢ arc.	»	arco.
Arm.	»	Armonioso.
Arp-o ἢ Arp.	»	Arpeggio.
a t.	»	a tempo.
a v.	»	a vicenda.
B.	»	Basso, Contrabasso.
b.	»	bassa.
B. C.	»	Basso Continuo.
B. F.	»	Basso Fondamentale.
B. O.	»	Basso Ostinato.
Brill.	»	Brillante.
Cad.	»	Cadence ἢ Cadenza.

cal.	σημαίνει	calando.
Cello	»	Violoncello.
chal.	»	chalumeau.
Clar. ἢ Clar-to	»	Clarino ἢ Clarinetto.
c.	»	con, col, collo, colla, cogli.
c. B.	»	col Basso.
c. C.	»	col Canto.
C. 1mo ἢ C. P.	»	Canto primo.
C. D.	»	Colla Destra.
c. L.	»	col Legno.
co.	»	come.
c. S.	»	colla Sinistra.
c. espress.	»	con espressione.
Cont.	»	Contano.
Cor.	»	Corno.
cr. ἢ cresc.	»	crescendo.
D. C.	»	Da Capo.
D. S.	»	Dal Segno.
decr. ἢ decresc.	»	decrescendo.
D. ἢ d.	»	destra (δηλ. mano) main droite.
dim.	»	diminuendo.
div.	»	divisi, divisé.
dol.	»	dolce.
dolciss.	»	dolcissimo.
d. m.	»	dritta mano.
d. v.	»	(due volte) bis.
espr.	»	espressivo.
Fag.	»	Fagotto.
Fl.	»	Flauto.
f.	»	forte.
ff. ἢ fff.	»	fortissimo.
fl.	»	flautando.
fp.	»	forte piano.

F. P.	σημαίνει	Fortepiano (τὸ ὄργανον)
Fz. ἢ fz.	»	forzando.
g. ἢ G.	»	gauche.
graz.	»	grazioso.
Intr.	»	Introduzione.
leg. ἢ lig.	»	legato ἢ ligato.
legg.	»	leggiero.
lo ἢ lu-o	»	loco ἢ luogo.
l. p. v.	»	la prima volta.
lusing.	»	lusingando.
Maest.	»	Maestoso.
Magg.	»	Maggiore.
M.	»	Mano, main, Manual.
M. D. ἢ m. d.	»	mano destra.
M. M.	»	Mälzel's Metronom.
M. S. ἢ m. s.	»	mano sinistra.
manc.	»	mancando.
marc.	»	marcato.
mez.	»	mezzo.
m. f. ἢ mf.	»	mezzo forte, ἢ meno forte.
m. f. p.	»	mezzo forte piano.
m. v.	»	mezza voce.
Min.	»	Minore.
M-tto.	»	Minuetto.
Mod. ἢ M-to	»	Moderato.
mor. ἢ moren.	»	morendo.
mov.	»	movimento.
Ob.	»	Oboe.
Obl. ἢ Obl-to.	»	Obligato.
Orch.	»	Orchester.
Org.	»	Organo.
Org. pl. Organo pleno	»	volles Werk.
O-va ἢ 8-va	»	Ottava.

O. M.	σημαίνει	Obermanual.
p. a p.	»	poco a poco.
Ped.	»	Pedale, ἐπίσης Pedaliter.
perd.	»	perdendosi.
p.	»	piano ἢ più.
pp. ἢ ppp.	»	pianissimo.
pizz.	»	pizzicato.
p. f.	»	poco forte, più forte, piano forte.
P. F.	»	Pianoforte (ὄργανον).
port.	»	portamento.
rall.	»	rallentando.
rf. ἢ r. z.	»	rinforzando.
rip.	»	ripieno.
rit.	»	ritardando ἢ ritenuto.
rull.	»	rullante.
scherz.	»	scherzando.
seg. ἢ sig.	»	segne ἢ signe.
semp.	»	sempre.
s. S.	»	senza Sordini.
s. t.	»	senza tempo.
ser.	»	serrate.
sf. ἢ sfz.	»	sforzando.
sim.	»	simile.
smorz.	»	smorzando.
Sopr.	»	Soprano.
Sord.	»	Sordino.
s. v.	»	sotto voce.
sost.	»	sostenuto.
spir.	»	spirituoso.
s. r.	»	senza replica.
stacc.	»	staccato.
string.	»	stringendo.
s. v.	»	si volti.

T. ἢ t.	σημαίνει	tact, Tenore, Tutti, tace.
Tac.	»	Tace, taci, tacet.
Tamb.	»	Tamburo.
ten.	»	tenuto.
Ten.	»	Tenore.
tener.	»	teneramente.
Timp.	»	Timpani.
trem.	»	tremolo ἢ tremolando.
tr.	»	trillo.
t. s.	»	tasto solo.
Tromb.	»	Trombone.
Tromp.	»	Trompette.
T. C.	»	tutte corde.
U. C.	»	una corda.
U. M.	»	Untermanual.
unis.	»	unisono.
Var.	»	Variazione.
v.	»	verte ἢ volti.
vib.	»	vibrato.
V-a.	»	Viola.
V. ἢ Viol.	»	Violino.
Viol-llo.	»	Violoncello.
V. ἢ v.	»	voce.
V. S.	»	Volti subito.
1a	»	prima (pr. volta).
2-da	»	seconda (sec. volta).
1-mo	»	primo.
2-do	»	secondo.
𝄋 𝄋 𝄋	»	Segno.
𝄐	»	Fermata, Corona, Cadenza.
𝄆 𝄇 𝄆	»	Replica.
𝆔 𝆔	»	mordente.
ʌ	»	sforzando.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

tr ∿∿	σημαίνει	trillo.
⁀	»	liaison, legato.
' ' ὑπεράνω τῶν φθογγοσήμων	»	staccato.
⦚ ἢ ⎪ πρὸ τῶν συγχορδιῶν	»	Arpeggio.
∿∿ ∿∿ ∿∿ ∿∿ ὑπεράνω τῶν φθογ.	»	ἐξακολούθησις τοῦ προηγουμένου σημείου.
≺	»	crescendo.
≻	»	decrescendo.
— — —	»	σημεῖον διαρκείας.
∾	»	grupetto (πρόπλημμα).
≺ ≻	»	αὐξομείωσις τοῦ τόνου.

Αἱ διαγώνιοι γραμμαὶ εἶναι σημεῖα ἐπαναλήψεως ὁμοίων μουσικῶν φράσεων.

⊕ ἢ Ped. σημαίνει ped. forte (τὸ ἰσχυρὸν ποδόπληκτρον).

P. σημαίνει ped. piano.

σημαίνει ὅτι πρέπει νὰφαιρέσωμεν τὸν πόδα ἀπὸ τὸ pedal.

Αἱ ἐπὶ τῶν συγχορδιῶν πλάγιαι γραμμαὶ σημαίνουν Acciatura.

Οἱ ἀριθμοὶ (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9) ἐπὶ τῶν φθογγοσήμων τῆς βάσεως σημαίνουν τὰ διαστήματα τῆς συγχορδίας ἀπὸ τῆς βάσεως.

Οἱ ἀριθμοὶ (1, 2, 3, 4, 5) ἐπὶ τῶν φθογγοσήμων σημαίνουν τοὺς δακτύλους — Applicatura.

Τὰ μεγάλα ἢ κεφαλαῖα γράμματα μετὰ διέσεως (♯) σημαίνουν τόνους τοῦ σκληροῦ τρόπου, μετὰ ὑφέσεως (♭) δὲ τοῦ μαλακοῦ.

(𝄐) Τὸ μηδὲν ἐπὶ τῶν φθογγοσήμων δεικνύει εἰς τὰ διὰ τόξου κρουόμενα ὄργανα τὸν τόνον, ὅστις πρέπει νὰ ληφθῇ ἐπὶ ἀνοικτῆς χορδῆς, δηλ. ἄνευ πιέσεως τῶν δακτύλων.

𝄢 σημαίνει τὸν μέγαν δάκτυλον, ὅταν παίζωμεν ἐπὶ τοῦ Violoncello.

= τὸ τόξον πρὸς τὰ ἄνω.

= τὸ τόξον πρὸς τὰ κάτω.

Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν ἐκτέλεσιν ἐπὶ ἠριθμημένης βάσεως πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν τὰ ἑξῆς:

1. ἁπλοῦν φθογγόσημον ἄνευ ἀριθμ. ψηφίου σημαίνει τριφωνίαν.
2. Ἡ ♯ καὶ ♭ (δίεσις καὶ ὕφεσις) ἄνευ ψηφίου ἀναφέρονται πάντοτε εἰς τὴν τρίτην.
3. Ἐὰν εἰς τὰς συγχορδίας μεταχειριζώμεθα διαστήματα μὴ ὑπαγόμενα εἰς τὸν κύριον τρόπον, δηλ. διαστήματα, τὰ ὁποῖα τυχαίως πρέπει νὰ ὀξύνωμεν ἢ νὰ βαρύνωμεν, τότε ἡ δίεσις ἢ ἡ ὕφεσις προστίθεται εἰς τὰ συνήθη ψηφία τῆς συγχορδίας.
4. Αἱ φθοραί, (ὑφέσεις καὶ διέσεις) αἱ μὴ ἀνήκουσαι εἰς τὸν τρόπον, τίθενται πάντοτε πρὸ τῶν ψηφίων, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνήκουσιν. Ἀντὶ διέσεως δυνάμεθα νὰ ὑπογραμμίσωμεν τὸ ψηφίον.
5. ἡ —— ὑπεράνω τῶν φθογγοσήμων τῆς βάσεως σημαίνει, ὅτι ἡ προηγουμένη συγχορδία δὲν μεταβάλλεται καὶ εἰς τοὺς ἑπομένους τόνους τῆς βάσεως.
6. τὸ -o- ἐπὶ τοῦ φθογγοσήμου τῆς βάσεως σημαίνει, ὅτι τὸ φθογγόσημον τοῦτο ἐκτελεῖται μόνον, ἄνευ συγχορδίας· ἐὰν δὲ ἀκολουθῇ ὁλόκληρος φράσις τοιούτων φθογγοσήμων τῆς βάσεως, τότε ἀντὶ τοῦ -o- μεταχειριζόμεθα τὸν ὅρον tasto solo.
7. $\frac{5}{3}$ ἢ 5 ἐπὶ τοῦ φθογγοσήμου τῆς βάσεως σημαίνει τελείαν τριφωνίαν (Terzquintaccord, Dreiklang, accord parfait).
8. $\frac{6}{3}$ ἢ 6 ἐπὶ τοῦ φθογγοσήμου τῆς βάσεως σημαίνει συγχορδίαν τρίτης καὶ ἕκτης (Terzsextaccord, Sextaccord).
9. $\frac{6}{4}$ σημαίνει συγχορδίαν τετάρτης καὶ ἕκτης (Quartsextaccord).

10. $\begin{matrix}7\\5\\3\end{matrix}$ ἢ 7 σημαίνει συγχορδίαν τρίτης, πέμπτης καὶ ἑβδόμης (Terzquintseptaccord, Septaccord).

11. $\begin{matrix}6\\5\end{matrix}$ ἢ $\begin{matrix}5\\6\end{matrix}$ σημαίνει συγχορδίαν τρίτης, πέμπτης καὶ ἕκτης (Terzquintsextaccord, Quintsextaccord).

12. $\begin{matrix}6\\4\\3\end{matrix}$ ἢ $\begin{matrix}3\\4\end{matrix}$ σημαίνει συγχορδίαν τρίτης, τετάρτης καὶ ἕκτης (Terzquartsextaccord, Terzquartaccord).

13. $\begin{matrix}6\\4\\2\end{matrix}$ ἢ 2 σημαίνει συγχορδίαν δευτέρας, τετάρτης καὶ ἕκτης (Secundquartsextaccord, Secundaccord).

14. $\begin{matrix}9\\7\\5\\3\end{matrix}$ ἢ 9 σημαίνει συγχορδίαν τρίτης, πέμπτης, ἑβδόμης καὶ ἐννάτης (Terzquintseptnonaccord, Nonaccord).

15. $\begin{matrix}7\\6\\5\\3\end{matrix}$ ἢ $\begin{matrix}7\\6\\5\end{matrix}$ σημαίνει συγχορδίαν τρίτης, πέμπτης, ἕκτης καὶ ἑβδόμης (Terzquintseptaccord, Quintsextseptaccord).

16. $\begin{matrix}6\\5\\4\\3\end{matrix}$ ἢ $\begin{matrix}5\\4\\3\end{matrix}$ σημαίνει συγχορδίαν τρίτης, τετάρτης πέμπτης καὶ ἕκτης (Terzquartquintsextaccord, Terzquartquintaccord).

17. $\begin{matrix}6\\4\\3\\2\end{matrix}$ ἢ $\begin{matrix}4\\3\\2\end{matrix}$ σημαίνει συγχορδίαν δευτέρας, τρίτης, τετάρτης καὶ ἕκτης (Secundterzquartsextaccord, Secundterzquartaccord).

18. $\begin{matrix}7\\6\\4\\2\end{matrix}$ ἢ $\begin{matrix}7\\6\\2\end{matrix}$ σημαίνει συγχορδίαν δευτέρας, τρίτης, τετάρτης, ἕκτης καὶ ἑβδόμης (Secundquartsextseptaccord, Secundsextseptaccord).

Σημείωσις. Τὰ φέροντα ἀστερίσκον (*) εἶναι προσθήκη τοῦ μεταφραστοῦ. Τὸ Σ. Μ. δηλοῖ ὅτι εἶναι σημείωσις τοῦ μεταφραστοῦ.

A.

A, al, all', alla-e-o, κατά, ἐν εἴδει κλ.

A ballata, κατὰ τὸ ὕφος τῆς μπαλλάτας.

A battuta, a battuta di tempo, κατὰ τὸ μέτρον, ἀκριβῶς κατὰ τὸν ρυθμόν.

Abbandonamente, abbandono, κατὰ βούλησιν· μὴ ἀκολουθοῦντες παρὰ πολὺ τὸ μέτρον, ἀλλ' ὑποτασσόμενοι μᾶλλον εἰς τὸ ἴδιον αἴσθημα.

Abbassamento di voce, χαμήλωσις τῆς φωνῆς. Ἡ λέξις Abbassamento ὅταν παίζωμεν τὸ κλειδοκύμβαλον σημαίνει, ὅτι ἡ χείρ, ὑπὸ τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται ἡ λέξις αὕτη, πρέπει νὰ μεταφερθῇ ὑπὸ τὴν ἄλλην.

Abbassando, abbassare, abbassate, abbassato, -ta, ἐλαττώνοντες βαθμηδὸν τὸν ἦχον.

Abbellando, abellimento, στολισμὸς κατὰ βούλησιν τῆς μελῳδίας ἢ μουσ. τινος φράσεως ἀναλόγως τοῦ χαρακτῆρος τοῦ μουσ. τεμαχίου.

Abbellare, abbellire, ἐξωραΐζειν.

A bene placito, ἴδ. ad libitum.

Ab initio, ἴδ. Da Capo.

Abbreviamenti, abréviations, abbreviazioni, συντομίαι.

Abbreviare, συντομεύειν.

Abréger, συντομεύειν.

Abruptio, διακοπή, αἰφνηδία σιωπή.

Académie spirituelle, ἐκκλησιαστικὴ συναυλία.

Académie de musique, ᾠδεῖον.

A capella, a la capella. Τὸν ὅρον τοῦτον μεταχειριζόμεθα ἐν τῇ ἐκκλησ. μουσικῇ ὅταν θέλωμεν νὰ σημάνωμεν ὅτι ἡ ὀρχήστρα ἀκολουθεῖ τὸν χορὸν unisono, δηλ. κατὰ τὸ ὁμόηχον. Ἐνίοτε a capella εἶναι ταὐτόσημον

μὲ τὸ alla breve ἴδ. τὴν λέξιν ταύτην).

A capriccio, ἐκτελεῖν κατὰ βούλησιν, ἐλευθέρως.

Acathistus, ἀκάθιστος ὕμνος. (Σ. Μ. Μετὰ τὴν γενναίαν ἀπόκρουσιν τῶν Ἀβάρων 2. Αὐγ. 626 μ. μ.), οἵτινες ὑπὸ τὸν Χαγάνον ἐπολιόρκουν τὴν Κ|πολιν, πρὸς διαιώνισιν τοῦ μεγάλου τούτου γεγονότος καὶ πρὸς ἔκφρασιν εὐγνωμοσύνης τῇ πολιούχῳ Θεοτόκῳ καθιερώθη ὁ ἀκάθιστος ὕμνος ψαλλόμενος μέχρι σήμερον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰς 4 τμήματα καθ' ἑκάστην Παρασκευὴν τῆς Μ. ἑβδομάδος, ὁλόκληρος δὲ τὴν Παρασκευὴν τῆς Ε. ἑβδομάδος. Ὠνομάσθη δὲ ἀκάθιστος διότι εἶναι ἄνευ καθισμάστων (εἶδος ἐκκλ. ᾀσμάτων) κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὁποίων ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς Χριστιανοὺς νὰ κάθηνται.)

Accarezzevole, ἢ **accarezzevolmente**, τρυφερῶς.

Accelerando, acceleramento, acceleranza, con acceleramento, accelerazione, αὔξησις τῆς ταχύτητος.

Accenti, accents, τὰ ἀμετάβλητα προπλήγματα, προκρούσματα.

Accento, ἰσχυρῶς, μετ' ἐνεργείας.

Accentuare, accentuando, accentuato, ἐκφραστικῶς· ἀκολουθοῦντες μετ' ἀκριβείας τὰς ὁδηγίας τοῦ συγγραφέως καὶ συμμορφούμενοι πρὸς τὴν σημασίαν τῶν λέξεων, ἐὰν ὑπάρχωσι.

Accentuation, τόνος, ἔκφρασις.

Accentus ecclesiasticus, μελῳδία*), τὴν ὁποίαν ψάλλουν οἱ καθολικοὶ ἱερεῖς πρὸ τῆς ἁγίας Τραπέζης.

Acciacato, ὁρμητικῶς.

Acciacatura, σύντομον πρόπλημμα.

Acciatura, πλήττειν ταχέως τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον ὅλους τοὺς τόνους τῆς συγχορδίας.

Accipiato, ἠνωμένως.

*) Σ. Μ. ἡ μελῳδία αὕτη εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μονόφωνος.

Accolade, καμπύλη γραμμή, ἥτις συνήθως ἑνώνει δύο πεντόγραμμα ἢ φωνάς τινας τῆς παρτιτούρας.

Accomp. συντομία τῆς λέξεως **Accompagnement**, συνοδεία.

Accompagnare, accompagner, συνοδεύειν μονῳδίαν ἢ μονόργανον κροῦσιν ἐκτέλεσιν).

Accompagnato, accompagné, συνοδευόμενος, μετὰ συνοδείας.

Accopiato, ἠνωμένως.

Accordando, -da, συμφωνῶν, -σα.

Accordando, accordante, συμφώνως.

Accordare, accorder, συμφωνεῖν, χορδίζειν.

Accordeur, χορδιστής.

Accordion, μουσ. ὄργανον (ἁρμόνικα τῆς χειρός).

Accordo consono, dissono, συγχορδία σύμφωνος, διάφωνος.

Accordo, ἀρχαῖον Ἰταλικὸν ὄργανον μετὰ 12—15 χορδῶν.

***Accordoir**, κλειδίον διὰ τοῦ ὁποίου χορδίζονται τὰ διάφορα ὄργανα.

Accrescendo, αὐξάνοντες τὴν δύναμιν τοῦ τόνου.

Accrochez, ἴδ. Uncinate.

Acuta, κανὼν ὀξύς τοῦ ἐκκλησ. ὀργάνου.

Accutissimo, ὀξύτατα.

Acuto, ὀξέως, διαπεραστικῶς. Ἡ λέξις αὕτη σημαίνει ὀξύτερον ἦχον σχετικῶς πρὸς ἄλλον. ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην ἡ λέξις acuto εἶναι ἀντίθετος τῆς grave (ἴδ. τὴν λέξιν ταύτην).

Adagietto, μικρόν, σύντομον adagio (ἴδ. τὴν λέξιν ταύτην).

Adagio, Adgo, βραδέως, ἀβιάστως. Ἡ κίνησις αὕτη εἶναι ἡ δευτέρα ἐκ τῶν πέντε ἀρχικῶν κινήσεων ἐν τῇ μουσικῇ. ὁ βαθμὸς αὐτῆς ὁρίζεται μεταξὺ τοῦ Largo καὶ Andante. συνοδεύεται δὲ συχνὰ καὶ ὑπὸ ἄλλων λέξεων καὶ τότε μεταβάλλεται ἡ κίνησις αὐτοῦ (ἴδ. χρονόμετρον). Τὸ Adagio maestoso πρέπει νὰ ἐκτελῆται βραδύτερον τοῦ Adagio, σχεδὸν ὡς grave. Τὸ Adagio non troppo ἀπαιτεῖ ὀλίγον ζωηροτέραν κίνησιν. Τὸ Adagio sostenuto ἐκ-

τελεῖται ὡς νὰ ᾄδωνται ὅλοι οἱ τόνοι· νὰ διακρίνωνται δηλ. τελείως καὶ νὰ μὴ συγχέηται κανείς. Τὸ Adagio assai εἶναι ὀλίγον βραδύτερον τοῦ Adagio. Τὸ δὲ Adagio di molto, Adagio pesante, Adagissimo ἐκτελεῖται λίαν βραδέως. —

Τὸ Adagio δὲν ἔχει τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ Largo, ἀλλὰ προσδίδει εἰς τὴν ἔκφρασιν πλειοτέραν τρυφερότητα, μαλακότητα ἢ μελαγχολίαν. Κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ Adagio ἀπαιτεῖται ἰδιαιτέρα προσπάθεια ὄχι μόνον διότι ἐν τῇ βραδείᾳ καὶ ἡσύχῳ κινήσει καὶ τὸ ἐλάχιστον λάθος γίνεται φανερόν, ἀλλὰ καὶ διότι τὸ Adagio στερούμενον τῆς λαμπρότητος τῶν μᾶλλον ζωηρῶν καὶ ποικίλων μουσ. τεμαχίων ταχέως γίνεται ἀνιαρόν, ἐὰν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν δὲν δοθῇ ἱκανὴ ἀκρίβεια εἰς τὴν ἔκφρασιν τῶν ἤχων ὡς καὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ μουσ. τεμαχίου.

Addolando, addolcire, addolcite, addolcito, -ta, γλυκαίνοντες, μαλακώνοντες τοὺς ἤχους.

Addolorato, λυπηρῶς.

Adgo ἢ **Ad-o** συντομία τῆς λέξεως Adagio.

Adiratamente, ὀργίλως. ἴδ. adirato.

Adirato, -ta, μετ' ὀργῆς. Ἐπιτυγχάνεται δὲ ἡ ἔκφρασις αὕτη διὰ καλλιτεχνικῆς παραβάσεως τοῦ ρυθμοῦ, δι' ἐπιταχύνσεως ἢ ἐπιβραδύνσεως μέρους τῆς φράσεως.

Adl. ἢ **ad lib.** συντομία τῆς λέξεως **ad libitum**, = κατὰ βούλησιν, δηλ. εἰς τὸν ἐκτελοῦντα τεμάχιόν τι δίδεται πλήρης ἐλευθερία νὰκολουθήσῃ τὴν ἰδίαν ἔμπνευσιν καὶ φιλοκαλίαν. δύναται δὲ οὕτος νὰ μεταβάλῃ τὴν κίνησιν, τὴν ἔκφρασιν, ἀκόμη δὲ καί τινας περικοπὰς τοῦ ἐκτελουμένου τεμαχίου. Con ottava ad libitum, ἁπλῶς ἢ δι' ὀγδόων. Ὅταν δὲ εἰς τὴν ἐπικεφαλίδα τεμαχίου τινὸς εἶναι: Violino, Clarinetto κλ. ad libitum, τότε τοῦτο σημαίνει ὅτι δυνάμεθα νὰ ἐκτελέσωμεν τὸ τεμάχιον

καὶ ἄνευ τῶν ὀργάνων τούτων.

***Adonidia** ᾄσματα ψαλλόμενα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀδώνιδος ἐν Ἑλλάδι.

Adonion (Ἀδώνιον) Σπαρτιατικὸν πολεμικὸν ᾆσμα μετὰ συνοδείας πλαγιαύλου.

Adornamente, adornando, adornare, adornate, adornato, -ta, ἐξωραΐζοντες τὴν μελῳδίαν διὰ τερετισμάτων, προπληγμάτων κλ.

A due, ἀνὰ δύο. A due corde, εἰς δύο χορδάς.

Ad una corda, εἰς μίαν χορδήν· ὅταν δὲ παίζωμεν τὸ κλειδοκύμβαλον σημαίνει τὸ ἀριστερὸν pedale.

***Aeoline, Aeolodikon**, μ. ὄργανον ὅμοιον μὲ τὴν φυσαρμόνικαν καὶ τὸ Ὄργανον.

***Aelomelodikon** ἢ Choraleon μ. ὄργανον ὅμοιον κατὰ τὴν κατασκευὴν πρὸς τὸ Ὄργανον.

***Aelopantalon**, μ. ὄργανον, ὅπερ εἶναι συνδυασμὸς τοῦ Aelomelodikon καὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου.

***Aeolsharfe** ἢ **Windharfe** ἅρπα παράγουσα ἤχον δι' ἀέρος.

Aequisonus, δύο ὁμόηχοι τόνοι.

Aequo animo, ἀδιαφόρως, ἡσύχως.

Aevia, ἴδ. Alleluja.

Affabile, εὐχαρίστως.

Affanato, ἀνησύχως.

Affettamente, affettato, -ta, **con affetazione**, ἐξεζητημένως, καλλωπιστικῶς.

Affettatissimo, λίαν ἐξεζητημένως.

Affetto, con affetto, affettuosamente, affezionatamente, con affezione, μαλακῶς, τρυφερῶς.

Affettuosissimo, πολὺ μαλακὰ καὶ τρυφερά.

Affettuoso, -sa, μὲ πολλὴν τρυφερότητα καὶ μαλακότητα· ὁ βαθμὸς τῆς κινήσεως εἶναι μεταξὺ τοῦ Adagio καὶ Andante.

Afflitto ἢ **afflizione**, ἀθύμως, μελαγχολικῶς.

Affrettando, Affrettoso, affrettate, affrettato, -a, αὐξάνοντες τὴν ταχύτητα.

Agevole, agevolmente, agevolezza, con agevolezza, ἐλευθέρως, ἀβιάστως, ἐλαφρῶς.

Agevolissimo, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης βίας.

Agginstamente, ἀκριβῶς, κατὰ τὸν ρυθμόν.

Aggraver la fugue, νὰ ἐπιταχύνωμεν τὴν φυγήν (εἶδος μ. τεμαχίου).

Agiatamente, ἴδ. Agevole.

Agiatezza, con agiatezza, ἐπιβράδυνσις, μετ' ἐπιβραδύνσεως.

Agile, agilità, agilité, con agilita, agilmente, ταχέως· ἐλευθέρως, ἐλαφρῶς οὕτως, ὥστε ὅλοι οἱ τόνοι νὰ εἶναι μαλακοὶ καὶ νὰ μὴ διακόπτωνται.

Agitamento, agitazio, agitazione, con agitazione, ἴδ. agitato.

Agitatissimo, ἐκφράζει ταραχὴν καὶ ἀνησυχίαν εἰς τὸν ὕψιστον βαθμόν.

Agitato, τεταραγμένως. Ἡ λέξις αὕτη ἀπαιτεῖ ἔκφρασιν ἀνησυχίας καὶ ταραχῆς, τὸ ὁποῖον κατορθοῦται, ἐὰν ἐπιταχύνωμεν φθόγγους τινὰς καὶ τονίσωμεν κατὰ ἰδιαίτερον τρόπον.

Agitato con passione, σφοδρῶς, μετὰ πάθους, μετὰ ταραχῆς.

Agli stromenti, μετὰ συνοδείας ὀργάνων.

Agnus dei, μουσικὴ σύνθεσις, τῆς ὁποίας τὸ κείμενον ἀρχίζει μὲ τὰς λέξεις ταύτας· τὸ τέταρτον μέρος τῆς συναυλίας διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Λατινικῆς ἐκκλησίας.

Agoge, ἀγωγή· **agoge rhytmica**, ρυθμικὴ ἀγωγή· τὸ μέτρον τῆς κινήσεως πρὸς ἐκτέλεσιν μουσ. τινὸς τεμαχίου.

Agrément, μικρά, διασκεδαστικὴ σύνθεσις δι' ὄργανόν τι.

Agréments, καλλωπισμοί, ὡς τὸ πρόπλημμα κλ.

Agin, ὑψηλά (εἰς τὴν ἄνω διαπασῶν).

Air, ἄρια, ᾆσμα, ἴδ. Aria.

Air détaché, ἄρια ληφθεῖσα ἐκ μελοδράματός τινος.

Akroama, ἀκρόαμα, τέρψις τῆς ἀκοῆς, παιδιά.

A la mesure, ἴδ. a tempo.

Albanitico, Ἀλβανικὸς χορός.

Al bisogno, ἐν ἀνάγκῃ.

Aleter, ἀρχαῖος ἑλληνικὸς χορός (Σ. Μ. ἀλητὴρ = ὄρχησις παρὰ τοῖς Σικυωνίοις).

Alle, all', κατά, ἐν εἴδει. à la chasse κατὰ κυνηγετικὴν μουσικήν. à la russe κατὰ τὴν ρωσσικὴν καλαισθησίαν. (ροῦστο).

All' antica, κατὰ τὸ ἀρχαῖον ὕφος.

Alla breve. Τὸν ὅρον τοῦτον μεταχειριζόμεθα ἐν τῇ ἐκκλησ. μουσικῇ διὰ νὰ σημάνωμεν ταχυτέραν (διπλασίαν) κίνησιν. Ἀντ' αὐτοῦ μεταχειριζόμεθα καὶ τὸ σημεῖον 𝔠, τὸν ἀρ. 2 ἢ τὸ $^2/_2$.

Alla caccia, κατὰ τὸ ὕφος τῆς κυνηγετικῆς μουσικῆς.

Alla camera, κατὰ τὸ ὕφος τῆς οἰκιακῆς (δωματίου) μουσικῆς.

Alla canaria, χορὸς εἴδους gigue εἰς $^3/_8$ ἢ $^6/_8$ τῶν Καναρίων νήσων.

Alla capella, ἴδ. a capella.

Alla diritta, βαθμηδὸν ἀναβαίνοντες καὶ καταβαίνοντες.

Alla hanacca, χορὸς εἰς $^3/_4$ χορευόμενος ὑπὸ τῶν Χανακῶν ἐν Μοραβίᾳ, ὅμοιος μὲ τὸν Πολωνικόν, ἀλλ' ὀλίγον ζωηρότερος.

All' improvisa, ἔξαφνα, ἀπροόπτως.

Alla marcia ἢ **alla militare**, ἐν εἴδει ἐμβατηρίου.

Alla moderna, κατὰ τὸ σύγχρονον ὕφος.

All' ottava ἢ 8va **alta**, κατὰ ὀγδόην ὑψηλότερα, ὀξύτερα.

Ottava bassa ἢ 8va **bassa**, κατὰ ὀγδόην χαμηλότερα, βαρύτερα.

Alla Palaestrina, κατὰ τὸ ὕφος τοῦ Παλαιστρήνα (κατὰ τὸ ἐκκλησ. ὕφος).

Alla Polacca, πολωνιστί, δηλ. ὕφος καὶ χαρακτὴρ πολωνικός.

Alla pulcinella, γελοιογραφικῶς, τερατωδῶς.

Alla quinta, κατὰ διάστημα πέμπτης.

Allargando, allargare, allargate, allargato, -ta, βραδυπορία.

Alla Russa, κατὰ τὸ Ρωσσικὸν ὕφος.

Alla Siciliana, ἐν εἴδει σικελικοῦ βουκολικοῦ ᾄσματος.

Alla stetta, ἐπιταχύνοντες, ἐπισπεύδοντες.

Alla testa, ἀνακεφαλαίωσις, ἐπιστροφὴ εἰς τὴν ἀρχήν.

Alla Turca, τουρκιστί.

All' unisono, ἐν ὁμοφωνίᾳ.

Alla Zingana, ἢ alla Zingarese, κατὰ τὸ ἀθιγγανικὸν

ὕφος. Τὸ εἶδος τοῦτο ἀπαιτεῖ ἐκτέλεσιν ζωηράν, συνήθως εἰς $^2/_4$.

Alla zoppa, χωλαίνοντες, σκοντάπτοντες.

Allegramente, εὐθύμως, ζωηρῶς.

Allegrettino, ὀλίγον βραδύτερον τοῦ Allegretto.

Allegretto, ὁ βαθμὸς τῆς κινήσεως ταύτης εὑρίσκεται μεταξὺ τοῦ Andante καὶ Allegro· ὁ δὲ χαρακτὴρ αὐτῆς εἶναι ὀλιγώτερον ζωηρὸς ἢ τὸ Allegro.

Allegretto con spirito, ὀλίγον ζωηρότερον τοῦ Allegretto.

Allegretto ma non troppo, βραδύτερον τοῦ Allegretto.

Allegrezza ἢ **allegria, con allegrezza**, ζωηρῶς, μετ' ἐνθουσιασμοῦ.

Allegrissimo, μετὰ πολλῆς ζωηρότητος καὶ ἐνθουσιασμοῦ. ἴδ. allegro.

Allegro, εὐθύμως, ζωηρῶς, μετ' ἐνθουσιασμοῦ. ὁ βαθμὸς τῆς κινήσεως αὐτοῦ εἶναι ὁ τέταρτος ἐκ τῶν πέντε ἀρχικῶν κινήσεων τῆς μουσικῆς καὶ εὑρίσκεται μεταξὺ τοῦ Andante καὶ Presto. Ἐκ τῆς ἐννοίας ὅμως τῆς λέξεως ταύτης δὲν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν ὅτι τὸ allegro τίθεται μόνον ἐκεῖ, ὅπου πρόκειται νὰ ἐκφράσωμεν ζωηρότητα καὶ εὐθυμίαν· τὸ allegro ἀπαντᾷ καὶ ἐκεῖ, ὅπου ἐκφράζεται παραφορά, θυμὸς καὶ ἀπελπισία, τὰ ὁποῖα οὐδὲν κοινὸν ἔχουσι μετὰ τῆς εὐθυμίας. Διὰ τοῦτο δὲ κατὰ τὴν λέξιν allegro δὲν πρέπει νὰ δίδωμεν προσοχὴν εἰς τὸν χαρακτῆρα, ἀλλ' εἰς τὸν βαθμὸν τῆς κινήσεως. Τὸ allegro ἔχει τόσας ὑποδιαιρέσεις, ὥστε δυνάμεθα νὰ διέλθωμεν τὰ δύο τρίτα τοῦ χρονομέτρου χωρὶς νὰ ἐξέλθωμεν ἀπὸ τὸν βαθμὸν τῆς κινήσεως αὐτοῦ (τοῦ allegro). Ἰδοὺ αἱ λέξεις, διὰ τῶν ὁποίων τοῦτο βαθμηδὸν καταβαίνει εἰς τὴν τρίτην κίνησιν:

Allegro fiero, Allegro brillante, Allo maestoso, Allo commodo, Allo moderato, ἢ **Allo giusto,** τοῦ ὁποίου ἡ κίνησις εἶναι οχεδὸν ἐπίσης βραδεῖα ὡς καὶ ἡ τοῦ Andante· αἱ δὲ λέξεις διὰ τῶν ὁποίων τὸ allegro ἀναβαίνει εἰς τὸν πέμπτον βαθμὸν τῆς κινήσεως εἶναι: Allegro mosso, Allo con brio, Allo animato, Allo con fuoco, Allo agitato, Allo di molto, Allo assai, Allo vivace καὶ Allo impetuoso, τοῦ ὁποίου ἡ κίνησις σχεδὸν ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν τοῦ Presto.

Allegro di bravura, δύσκολος μουσικὴ σύνθεσις κατὰ τὸ ὕφος τοῦ concerto καὶ εἰς ταχὺ μέτρον.

Allegro furio, γοργὸν καὶ σφοδρόν.

Allegro ma non tanto ἢ **Allo ma non troppo**, ὄχι παραπολὺ γοργόν.

Allegro risoluto, γοργῶς καὶ ἀποφασιστικῶς· εὐψύχως.

Allegro vivace, ἀπαιτεῖ ἰσχυρὰν καὶ ἐνθουσιαστικὴν ἐκτέλεσιν· διαφέρει δὲ τοῦ γοργοῦ Presto καὶ τοῦ ὀλιγώτερον ἰσχυροῦ καὶ ζωηροῦ Allegretto. Αἱ κύριαι δὲ αὐτοῦ ἰδιότητες εἶναι: τὸ πλῆρες τῶν ἤχων καὶ ἡ ζωηρότης καὶ ἐλευθερία ἐν τῇ ἐκτελέσει.

Allegro Allegro, εἶναι τὸ ἴδιον μὲ τὸ Presto ἢ Allegro assai.

Allegro aperto, γοργόν, ἐλεύθερον Allegro.

Alleluja, ἀλληλούϊα, λέξις τῶν ἀρχαίων Ἰσραηλιτῶν σημαίνουσα: αἰνεῖτε τὸν Κύριον (Δόξα Σοι Κύριε)· ἐκκλησιαστικὴ μουσική, τῆς ὁποίας τὸ κείμενον ἀρχίζει μὲ τὴν λέξιν ταύτην.

Allemande, ὀρχηστικὴ μουσικὴ εἰς $^3/_4$ μὲ κίνησιν ὀλίγον ζωηροτέραν τοῦ Allegretto.

Allentamento, ἐπιβράδυνσις. ἐπίσης σημαίνει τὴν ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω μετάβασιν (passage).

Allentando, Allentare, allentate, allentato, -ta, ἐπιβραδύνοντες.

Al loco, εἰς τὴν θέσιν ἢ ἐν τῇ θέσει.

A piacere ἢ **piacimento**, κατὰ βούλησιν, ἐλευθέρως.

Al più, πολύ, ἐν ἐσχάτῃ περιπτώσει.

Al punto, ἐν ἀκριβείᾳ.

Al quanto, ὀλίγον.

Al rigore di tempo, αὐστηρῶς καὶ ἀκριβῶς εἰς τὸν ρυθμόν

Al riverso, ἴδ. riverso καὶ rovescio.

Al segno, εἰς τὸ σημεῖον (δηλ. νὰ ἐπιστρέψωμεν) dal segno ἐκ τοῦ σημείου.

Al tempo, εἰς τὴν προηγουμένην κίνησιν, εἰς τὸν ρυθμόν.

Alterato, alteré, μεταβλητῶς.

Alternamente, alternando, alternativamente, alternativo, κατὰ σειράν, διαδοχικῶς. Ἐπανάληψις τῆς φράσεως κατὰ σειρὰν εἴς τινας φωνάς.

A livre ouvert, ἴδ. à première vue.

Alto, -ta, πρὸς τὰ ἄνω (ἴδ. voce). Ἐνίοτε ἡ λέξις αὕτη ἔχει τὴν ἰδίαν σημασίαν μὲ τὸ Acuto. In alto, πρὸς τὰ ἄνω. φωνὴ τοῦ Alto, ὅπερ εἶναι ὄργανον ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν τετραχόρδων.

Altri, ἄλλοι.

Alzamento di mano, ὕψωσις τῶν χειρῶν ἐρρύθμως.

Alzando, ὑψώνοντες, παρηγοροῦντες.

Amabile, ἢ **amarevole, amabilità, con amabilità, amabilmente,** τρυφερῶς, ἐπιχαρίτως.

Ambitus, ἴδ. Diapason.

Amarezza, λύπη.

A mezza aria, ἴδ. mezza aria.

Ame (γαλ.), ὁ ὑπὸ τὸν χορδοστάτην στῦλος τῶν ὀργάνων.

Ambulant, πλάνης. περιφερόμενος.

A mezza voce, μὲ ἡμίσειαν φωνήν.

Amorevole, τρυφερῶς. ἐπιχαρίτως.

Amorosamente, amorosetto, -ta, amoroso, -a, con amore, περιπαθῶς, τρυφερῶς· ἀπαιτεῖ ἥσυχον κίνησιν, ἐνίοτε δὲ ἐκτέλεσιν πλήρη πάθους καὶ αἰσθήματος.

Amorosissimo, εἰς τὸν μέγιστον βαθμὸν περιπαθῶς.

Amusement, διασκεδαστικόν, εὐχάριστον μουσικὸν προϊόν.

Anabasis, ἀνάβασις.

Anakamptos, ἀνάκαμπτος, δηλ. σειρὰ ἤχων ἐν καταβάσει.

Anakara, ἀνάκαρα, τύμπανον (Kesselpauke). (Σ. Μ. Ἀνάκαρα ἦσαν χαλκόδετα τύμπανα τῶν βυζαντινῶν χρόνων.)

Anakarista, ἀνακαριστής, δηλ. ὁ κρούων τὸ τύμπανον.

Anakrusis, ἀνάκρουσις, προ-

ανάκρουσις. ἐλλιπὴς ποῦς, δι' οὗ ἀρχόμεθα.

Anapale, ἀναπάλη, ἀρχαῖος ἑλληνικὸς χορός. (Σ. Μ. ἐν τῇ ἀναπάλῃ ἀνεπαρίστοντο αἱ κινήσεις τῶν παλαιστῶν.)

Anaphora, ἀναφορά, ἐπανάληψις.

Anarmonia, ἀναρμονία, δυσαρμονία.

Anche, τὸ ἐπιστόμιον τοῦ κλαρινέτου, βαρυαύλου (fagotto) καὶ ὀξυβόα (hoboe).

Ancora, εἶναι τὸ ἴδιον μὲ τὸ Da Capo.

Andamento, μέρος τῆς φούγας· ἐπίσης σημαίνει καὶ σιγά.

Andante a battuta, ἴδ. Andare a battuta.

Andantemente, Andante, ἡσύχως, ἄνευ βίας· ὁ βαθμὸς τῆς κινήσεως ταύτης εὑρίσκεται μεταξὺ τοῦ Adagio καὶ Allegro, καὶ εἶναι ἡ τρίτη ἐκ τῶν πέντε ἀρχικῶν κινήσεων ἐν τῇ μουσικῇ. Ὁ χαρακτὴρ τῆς κινήσεως ταύτης εἶναι μέτριος καὶ πλησιάζει περισσότερον πρὸς τὸν βραδύν. Ἐνίοτε τὸ Andante συνοδεύεται ὑπὸ ἄλλων λέξεων καὶ τότε ἔχει ἄλλην σημασίαν, π. χ. τὸ Andante maestoso ἐκτελεῖται βραδύτερον τοῦ Andante καὶ πλησιάζει πρὸς τὸ grave. Andante ma non troppo e con tristezza, οὐχὶ ὅλως διόλου βραδέως, ἀλλὰ λυπηρῶς. Andante cantabile, μελῳδικῶς. Andante pastorale, χαρακτὴρ ἀγροτικός. βουκολικὸς μετ' ἐκφράσεως ἁπλότητος καὶ ἀφελείας. τὸ Andante affettuoso ἔχει τὴν κίνησιν τοῦ Andante ἀλλ' ἐκφράζει πλειοτέραν τρυφερότητα.

Andantino, ὀλίγον ζωηρότερον τοῦ Andante· τὸ Andantino con moto σημαίνει κίνησιν ἀκόμη ζωηροτέραν τοῦ Andantino. Andantino cantabile, μελῳδικὸν Andantino.

And. συντομία τῆς λέξεως Andante.

And-no συντομία τῆς λέξεως Andantino.

Andáre a battuta ἢ **Andante a battuta,** φυλάττοντες κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τὸ μέτρον τοῦ ρυθμοῦ, δηλ. νακολουθῶμεν μὲ ἀκρίβειαν τοὺς κτύπους τοῦ χρονομέτρου

χωρὶς νὰ βραδύνωμεν ἢ νὰ σπεύδωμεν.

Angelica vox, ἀγγελικαὶ φωναί· εἷς ἐκ τῶν κανόνων (πήχεων) τοῦ ἐκκλησ. Ὀργάνου.

Anglaise, ἀγγλικὸς χορὸς ζωηροῦ χαρακτῆρος εἰς $^3/_4$ (ἢ εἰς $^2/_4$ ἢ $^6/_8$).

Angosciosamente, angoscioso, δειλῶς, ἀνησύχως.

Angùsta, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Anima, con anima, ἐμψύχως, μετ' αἰσθήματος.

Animando, animare, animate, animato, -ta, δίδοντες εἰς τὴν κίνησιν πλειοτέραν ζωηρότητα.

Animatissimo, αὐξάνοντες τὴν ζωηρότητα εἰς τὸν ὕψιστον βαθμόν.

Animé, Animez, ἴδ. Animando.

Animo, ἐμψύχως, μετ' ἐνθουσιασμοῦ.

Animocord, ὄργανον πληκτροφόρον ἐν εἴδει Ὀργάνου εἰς 5 ὀγδόας μετὰ μεταλλικῶν χορδῶν. (Σ. Μ. Τὸ animocord ἢ animochord ἐφευρέθη ἐν Παρισίοις τὸ 1789 ὑπὸ τοῦ J. Schnel.)

Animoso, ζωηρῶς, εὐκινήτως, τολμηρῶς.

Anonner, σταματῶντες, σκοντάπτοντες κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν δι' ὀργάνου ἢ διὰ τῆς φωνῆς.

Anteevangelium, ᾠδὴ πρὸ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Εὐαγγελίου.

Anteludium, προανάκρουσμα.

Anthema, ἄνθεμα, ἑλληνικὸν δημῶδες ᾄσμα. (Σ. Μ. Τὸ ἄνθεμα ἐλέγετο καὶ ἀνάθημα, ἦτο δὲ ὁμηρικὸς ὕμνος ἢ χορὸς μετ' ᾀσματος.)

Anthologie, ἀνθολογία, συλλογὴ ἐκλεκτῶν τεμαχίων.

Anthologium ἢ **Antiphonarium**, ἀνθολόγιον ἢ ἀντιφωνάριον, συλλογὴ ἑλληνικῶν ἐκκλησ. ᾀσμάτων.

Anthropoglossa ἢ **Vox humana** ἀνθρωπόγλωσσον, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Antienne, ἴδ. **Antiphonie.**

Antiphona, Antiphonie, ἐκκλησιαστικὸν ᾄσμα τοῦ ἱερέως κατὰ διαδοχὴν μετὰ τοῦ λαοῦ. (Σ. Μ. Τὰ ἀντίφωνα εἰσήχθησαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὑπὸ τοῦ ἁγ. Ἰγνατίου.)

Antiphonon, ἀντίφωνον, συνοδεία κατ' ὀγδόην.

Antistrophe, ἀντιστροφή, ὁ δεύτερος χορὸς παρὰ Παλαιστρίνᾳ. (Σ. Μ. Ἀντιστροφὴ λέγεται ἡ ἐναντία στροφὴ τοῦ χοροῦ, ἥτις ἀκριβῶς ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν προηγηθεῖσαν στροφήν, ἐπίσης αἱ πρὸς τοῦτο ᾀδόμεναι λέξεις, ὡς αἱ Πινδάρου ᾠδαὶ καὶ τὰ πλεῖστα λυρικὰ χωρία τῶν δραματικῶν.)

Apertus, aperto, ἐλευθέρως, σαφῶς, μετὰ παρρησίας. (Allegro aperto.)

Apfelpfeifenwerk, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Aphonie, ἀφωνία, ἄνευ τόνου καὶ φωνῆς.

A piacere, a piacimento, κατὰ βούλησιν, ἐλευθέρως, ἴδ. ad libitum.

Apnoea, ἄπνοια, ἄνευ ἀναπνοῆς.

Apopaterion, ἀποχαιρετιστήριον ᾄσμα.

A poco, poco a poco, ὀλίγον κατ' ὀλίγον· οὐχὶ αἰσθητῶς.

Apodipne, ἀπόδειπνον, ᾠδὴ μετὰ τὴν μετάληψιν (ἐν τῇ ἑλλην. ἐκκλησίᾳ).

Apollo, Ἀπόλλων, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς, ἐφευρέτης τῆς κρούσεως ἐπὶ ἐγχόρδων ὀργάνων. Σ. Μ. Ὁ θεὸς τοῦ ἡλίου Ἀπόλλων ἦτο καὶ θεὸς τῆς μουσικῆς, τῆς ποιήσεως καὶ ἐν γένει τῶν ὡραίων τεχνῶν.)

Apolyticum, ἀπολυτίκιον, ᾄσμα ψαλλόμενον εἰς τὸ τέλος τῆς λειτουργίας ἐν τῇ ἑλλην. ἐκκλησίᾳ.

***Aposiopesis**, ἀποσιώπησις, γενικὴ παῦσις.

Appassionatamente, appassionatezza, con appassionatezza, appassionato, -ta, περιπαθῶς, σφοδρῶς.

Appassionatissimo, περιπαθέστατα, σφοδρότατα.

Appello, πρόσκλησις. Τοιουτοτρόπως ὀνομάζεται εἶδος κυνηγετικῆς μουσικῆς, ἥτις ἐκτελεῖται διὰ σάλπιγγος.

Appenato, μετὰ πάθους.

Applauso, χειροκρότημα.

Applicatur, ἐπιτηδειότης τοῦ νὰ θέτωμεν κανονικῶς τοὺς δακτύλους, ὅταν παίζωμεν ἔγχορδον ἢ πληκτροφόρον ὄργανον.

Appoggiando, -giato, σημαί-

νει τὸ ἴδιον μὲ τὸ πρόπλημμα. ἴδ. Portamento.

Appoggiatura, καλλωπισμοί, ἢ τὰ μικρὰ ἐκεῖνα φθογγόσημα, τὰ ὁποῖα ἀπαντῶσι μετὰ τὰ συνήθη φθογγόσημα. ταῦτα κατὰ τὴν ἐνάρμοσιν δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν καὶ συγχέονται εὐκόλως μὲ τὸ φθογγόσημον, τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ μετ' αὐτά.

Apotome, ἀποτομή, μέγα ἡμιτόνιον.

A première vue, ἐκ πρώτης ὄψεως παραλλαγίζειν, ἤτοι ἐκτελεῖν τεμάχιόν τι μουσικόν.

Apprestare, appretieren, προετοιμαζόμενοι διὰ τὸ παίξιμον.

A prima vista, ἴδ. à première vue.

A punto, ἀκριβῶς.

A punto d' arco, παίζοντες μὲ τὸ ἄκρον τοῦ τόξου.

A quatre, a quattro, ἀνὰ τέσσαρες.

A quatre mains, a quattro mani εἰς τέσσαρας χεῖρας, δηλ. δύο ἄνθρωποι νὰ παίζωσι συγχρόνως εἰς τὸ ἴδιον ὄργανον (κυρίως εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον).

A quatre parties, a quattro parti, a quatre voix, a quattro voci, εἰς τέσσαρας φωνάς, κατὰ τετραφωνίαν.

A quatre seuls, a quattro soli, τοῦτο εἰς τὴν παρτιτούραν σημαίνει ὅτι κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ τεμαχίου θὰ παίζῃ μόνον μία τετρὰς ὀργάνων (ἢ μία τετραψδία).

Arbitrio, a suo arbitrio, a suo bene placido, a suo commodo, αὐθαιρέτως, κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ ἐκτελεστοῦ. Ἡ λέξις αὕτη σημαίνει τὴν χρονοτριβήν (𝄐), ἥτις τίθεται ὑπὸ τοῦ συνθέτου, ὅπως δοθῇ εἰς τὸν ἐκτελεστὴν πλήρης ἐλευθερία, ἀφ' οὗ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸν χαρακρῆρα τοῦ τεμαχίου καὶ τὴν ἰδίαν καλαισθησίαν, νὰ θέσῃ εἰς τοῦτο τὸ μέρος μουσ. περικοπὴν μᾶλλον κατάλληλον εἰς τὴν φωνήν του ἢ εἰς τὸ ὄργανον.

Arcato, -ta, ἴδ. col' arco.

Arc. συντομία τῆς λέξεως **col' arco, ἢ arcato.**

Arco, archet, διὰ τοῦ τόξου. col' legno del' arco, μὲ τὸ ξύλον τοῦ τόξου.

Ardente, Ardentemente, φλογερῶς, θερμῶς.

Arditissimo, -ma, εἰς μέγιστον βαθμὸν φλογερῶς καὶ θαρραλέως.

Ardito, -ta, ardore, con ardore, θαρραλέως, ἰσχυρῶς, φλογερῶς.

Aria, air, ᾄσμα. — Μουσικὸν τεμάχιον δι' ᾠδήν, ἰδίως εἰς τὸ μελόδραμα καὶ τὴν ὀρατόριαν· ἐκτελεῖται διὰ τῆς φωνῆς ἑνὸς ἀνθρώπου μετὰ συνοδείας ὑπὸ τῆς ὀρχήστρας, χοροῦ ἢ κλειδοκυμβάλου. ἐνίοτε δὲ ἐκτελεῖται ἄνευ συνοδείας.

Aria concertata, ἄρια διὰ συναυλίαν.

Aria di bravura, ἄρια περιέχουσα πολλὰς ταχείας καὶ δυσκόλους περικοπάς.

Aria di cantabile, τρυφερῶς καὶ μαλακῶς. μιμούμενοι τὸ ᾄσμα ὅταν ἐκτελῶμέν τι ἐπί τινος ὀργάνου.

Aria parlante, εἶναι τὸ ἴδιον μὲ τὸ Recitativo (διαλογικῶς).

Arietta, ariettino, μικρὰ ἄρια. Arietta alla Veneziana, μικρὰ ἄρια ἐν εἴδει βαρκαρόλας, ἴδ. Barcarola.

Arioso, -sa, μεγαλοπρεπῶς. Πρὸς ἔκφρασιν τούτου ἀπαιτεῖται νὰ ψάλλωμεν διαρκῶς μετ' αὐστηρότητος.

Armoneggiare, ἐναρμονίζειν.

Armonico, ἁρμονικῶς.

Armoniosamente, armonioso, -sa, ἁρμονικῶς.

Arpége, arpégement, ἴδ. Arpeggiamente.

Arpeggiamente, con arpeggiamento, arpeggiando, arpeggiare, arpeggiate, -to, -ta, arpeggio, arpeggiatura, διαλύοντες τὴν συγχορδίαν, δηλ. ἐκτελοῦντες κατὰ διαδοχὴν τοὺς τόνους τῆς συγχορδίας.

Arp.io συντμ. τῆς λέξεως Arpeggio.

Arpichord, arpicordo, ἔγχορδον ὄργανον· ἐνίοτε ἰδιαίτερον ποδόπληκτρον εἰς τὰ κλειδοκύμβαλα.

Arpinella, μικρὰ ἄρπα.

Arrangement, μεταποίησις, π. χ. δι' ἄλλο ὄργανον.

Arsis, ἄρσις, τὸ δεύτερον, ἀδύνατον (ἄτονον) μέρος τοῦ ρ. ποδός, ἴδ. Thesis.

Articolando, articolare, articolatamento, articolate, -to, -ta, articolazione, νὰ

ἐκτελῶμεν ὅλους τοὺς τόνους τοῦ passage, ὅταν δὲ ψάλλωμεν νὰ προφέρωμεν ὅλας τὰς λέξεις καθαρῶς.

Aspirare, ψάλλειν μετ' ἀναπνοῆς.

Aspro, -pra, τραχέως, σκληρῶς.

Assai, πολύ. Ἡ λέξις αὕτη αὐξάνει τὴν δύναμιν τῆς ἐκφράσεως ἐκεῖ ὅπου ἀναφέρεται. Τοιουτοτρόπως τὸ Allegro assai ἐκτελεῖται ταχύτερον τοῦ Allegro· τὸ Larg.. assa βραδύτερον τοῦ largo.

Assa voce ἢ **colla voce sola**, μὲ μίαν μόνον φωνήν, μονοφώνως.

Assamblage παρὰ τοῖς Γάλλοις σημαίνει τὸ Doppelschlag, ἴδ. τὴν λέξιν.

Assoluto, ἐλευθέρως, ἀβιάστως.

Assonanz, ταὐτότης, ὁμοιότης ἤχων.

A suo luogo, εἰς τὴν θέσιν του.

Attaccare, attaccata, attaquer, attacca, s' attaca subito, νὰρχίσωμεν τὸ ἑπόμενον μέρος τοῦ τεμαχίου χωρὶς νὰ σταθῶμεν.

A. T. συντμ. τῆς λέξεως a tempo.

A tempo, εἰς τὸ προηγούμενον μέτρον, δηλ. νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν προηγουμένην κίνησιν, ἐὰν αὕτη μετεβλήθη. Τὸ ἴδιον σημαίνει καὶ ἡ λέξις tempo ἢ de tempore.

A tempo di gavotta, d' allegro, κίνησις τῆς gavotte, τοῦ allegro κλ.

A tempo giusto, αὐστηρῶς φυλάττοντες τὸ μέτρον, ἴδ. giusto.

A tempo ordinario, a tempo primo, ἡ προηγουμένη συνήθης κίνησις· τὸ ἴδιον μὲ τὸ a tempo.

A tempo rubato, μὴ φυλάττοντες ἀκριβῶς τὸν χρόνον τῶν φθογγοσήμων.

A tre, κατὰ τριάδα, τρεῖς μαζί.

A tre corde, εἰς τρεῖς χορδάς.

A tre mani, à trois mains, εἰς τρεῖς χεῖρας.

A tre parti, a tre voci, trois voix, κατὰ τριφωνίαν, εἰς τρεῖς φωνάς.

Atto di cadenza, κατακλεὶς μουσ. τεμαχίου διὰ cadenza (ἰδιαιτέρας ἁρμονικῆς φράσεως).

A tutte corde, εἰς ὅλας τὰς χορδάς· συνήθης κατάστασις τοῦ πληκτροφόρου εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον.

Aubade, πρωινὸς κῶμος, πατινάδα.

Au chevalet, sul ponticello, πλησίον τοῦ χορδοστάτου (καβαλλάρη).

Audace, θαρραλέως, τολμηρῶς.

Audace fresco, θαρραλέως.

Augmentatio — Peraugmentazzione, αὐξάνοντες τὸ μέτρον τῶν φθογγοσήμων.

Auletes, αὐλητής.

Aulos, αὐλός.

A una corda, εἰς μίαν χορδήν. τὸ ἀριστερὸν ποδόπληκτρον τοῦ κλειδοκυμβάλου.

Aumentando, αὐξάνοντες.

Au sillet, πλησίον τοῦ χορδοστάτου.

Automat, αὐτόματον· μουσικὸς μηχανισμὸς ἐνεργῶν αὐτομάτως.

Ave Maria, χαῖρε Μαρία. χαῖρε νύμφη κλ.

Ave verum corpus, χαῖρε ἀγνὴ Μαρία κλ.

A vista, ἴδ. a prima vista ἢ à première vue.

A voce sola, εἰς μίαν φωνήν.

Azione sacra, λειτουργία, ἐκκλησ. μουσικὸν δράμα, ἴδ. oratoria.

B.

B. ἢ **c. B.**, εἰς τὰς παρτιτούρας σημαίνει ὅτι ἡ τοιουτοτρόπως σημειωμένη φωνὴ πρέπει νὰ ἀκολουθῇ μαζὶ μὲ τὴν βάσιν.

B. C., Basso continuo, ἡ βάσις, ἥτις πραγματικῶς εὑρίσκεται ὑπὸ τὴν γραφεῖσαν συγχορδίαν, πρὸς διαφορὰν τῆς B. F.

B. F., Basso fondamentale, βάσις χρησιμεύουσα ὡς θεμέλειον καθ' οἱανδήποτε ἀναστροφὴν καὶ ἂν εὑρίσκεται ἡ συγχορδία. Ἐνίοτε ἡ βάσις αὕτη δὲν γράφεται ἀλλὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν.

Baccalaureus, διδάκτωρ τῆς μουσικῆς. (Σ. Μ. ἀκαδημαϊκὸς τίτλος ἐν Ἀγγλίᾳ προηγηθεὶς τοῦ doctor.)

Bacchanale, Βακχεῖα, μουσικὴ πρὸς τιμὴν τοῦ Βάκχου.

B. O., Basso ostinato, φράσις εἰς τὴν βάσιν διαρκῶς

ἐπαναλαμβανομένη. Συχνὰ ἀπαιτᾷ παρὰ τῷ Σ. Μπάχ.

Bactriasmus, βακτριασμός, ἑλληνικὸς χορός.

Bagatelle, σύντομον, ἐλαφρὸν μουσ. τεμάχιον.

Balancement, δόνησις, κούνημα, ἴδ. tremolo.

Ballata, ᾆσμα συνιστάμενον ἐκ στροφῶν. (Σ. Μ. ἡ ballata εἶναι ᾠδικὸν τεμάχιον ἱστορικοῦ ἢ ἐπικοῦ περιεχομένου. Ὁ Carl Löwe καὶ ὁ J. Zumsteeg εἰσήγαγον τὴν ballata ὡς μουσικὸν τύπον, ὁ δὲ F. Chopin ὡς μουσ. τεμάχιον δι' ὄργανον.)

Ballematia, ballistia, ᾄσματα δι' ὄρχησιν.

Balletto, σκηνικὸν ὄρχημα.

Ballo, χορός (ὄρχημα).

Ballonchio, λαϊκὸς χορὸς ἐν Ἰταλίᾳ.

Banda, μικρὰ ὀρχήστρα, μουσικὸς θίασος.

Bandola, Ἰταλικὸν ὄργανον ὅμοιον μὲ τὴν κιθάραν. (Σ. Μ. ἡ bandola εἶναι εἶδος λαούτου μὲ 10 χορδάς.)

Bandora, ὄργανον ὅμοιον μὲ τὸ τσίτρον· ἔχει δὲ 12 χαλυβδίνους ἢ χαλκίνους χορδάς.

Bando sul Balco, εἰς τὰς παρτιτούρας τῶν μελοδραμάτων σημαίνει, ὅτι ἐν καιρῷ παραστάσεως πρέπει νὰ εὑρίσκηται εἰς τὴν σκηνὴν ὀρχήστρα ἐκ στρατιωτικῶν χαλκίνων ὀργάνων.

Barcarola, ᾆσμα τῶν γονδολιέρων (λεμβούχων) τῆς Βενετίας εἰς $^6/_8$ καὶ ἐνίοτε εἰς $^2/_4$.

Barcelette, εὔθυμον Ἰταλικὸν δημῶδες ᾆσμα ὑπὸ Σεραφίνου δ' Ακβίλα, κατὰ τὸν 15ον αἰῶνα.

Barbitus, βάρβιτος, πολεμικὸν ᾆσμα τῶν ἀρχαίων Γερμανῶν. (Σ. Μ. Ἡ βάρβιτος ἢ τὸ βάρβιτον ἀρχαῖον μουσ. ὄργανον κατ' ἀρχὰς μὲν τρίχορδον, ἔπειτα δὲ πολύχορδον παρῆγεν ἤχους βαρεῖς. Ἡ βάρβιτος, παραληφθεῖσα παρὰ τῶν Λυδῶν, τὸν 4ον αἰῶνα ἠτοπλέον ἄχρηστος.)

Bardon, bardone, bordan, βαρὺς (χαμηλὸς) κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Barem, ἴδ. Stillgedackt ἢ Musicirgedackt.

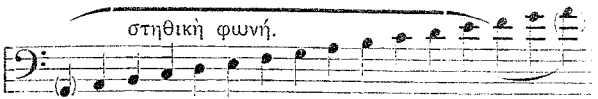
Bärenpfeife, Bärgeige κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Bariolage, πέρασμα (passage) εἰς τὰ ἔγχορδα ὄργανα δι' ἀνοικτῶν ἐλευθέρων χορδῶν.

Bari-basso, χαμηλὸς βαρύτονος.

Bari-tenor, χαμηλὸς τενόρος (ὀξύφωνος).

Baritono, ὀξὺς μπάσος. Σ. Μ. ἡ περιοχὴ τοῦ βαρυτόνου εἶναι:



Βαρύτονος ἐπίσης λέγεται καὶ ἐμπνευστὸν χάλκινον ὄργανον μὲ 4 ἔμβολα εἰς τόνον C. ἢ B.)

Barocco, baroque, παράξενον, ἀλλόκοτον, ἄτοπον.

Barduarde, ἴδ. Barcarola.

Barre, διαστολή, ἡ γραμμή, ἥτις χωρίζει τοὺς ρυθ. πόδας.

Barré, ἴδ. Capo tasto.

Baryphonus, βαρύφωνος, ἡ χαμηλὴ φωνή.

Basson, βαρύαυλος, φαγότο.

Basso ripieno, πλήρης φωνὴ τοῦ μπάσου ὑπερβαίνουσα ὅλας τὰς ἄλλας φωνάς.

Basso, τὰ χαμηλὰ φθογγόσημα, ἡ βάσις τῆς συγχορδίας. ἴδ. Generalbaß. (Σ. Μ. Basso εἶναι ὁ βαθύφωνος δηλ. ἡ χαμηλοτάτη ἀνδρικὴ φωνή, τῆς ὁποίας ἡ περιοχὴ εἶναι:



Ἐν δὲ τῇ ὀργανικῇ μουσικῇ τὸ basso ἐκτελεῖται διὰ τῶν ἑξῆς ὀργάνων: διὰ τοῦ κοντραμπάσου, βιολοντσέλου, φαγότου, ὀφεκλείδος, σάλπιγγος καὶ βαθυσάλπιγγος (τρομπόν).

Bassa ottava, νὰ παίζωμεν κατὰ ὀγδόην χαμηλότερα.

Bâton, σημεῖον τῆς ἡμισείας ἢ ὁλοκλήρου παύσεως.

***Bâton de mesure**, ἡ ράβδος τοῦ διευθυντοῦ τῆς ὀρχήστρας.

Battaglia, μάχη, σύγκρουσις. Εἰς τὸ μουσ. τεμάχιον, τὸ ὁποῖον φέρει τὴν ὀνομασίαν ταύτην, γίνεται μίμησις δι' ἤχων τοῦ θορύβου τῆς μάχης, τῶν στεναγμῶν τῶν πληγωμένων κλ. Τοιαύτη π. χ. εἶναι ἡ σύνθεσις τοῦ Μπετχόβεν Wellington's Sieg.

Battement, διπλοῦν τερέτισμα (τρίλλο) εἰς τὸ ᾄσμα.

Battere il tempo, κρατεῖν τὸν χρόνον, ρυθμόν.

Batterie, κροῦσις τοῦ τυμπάνου, τερέτισμα.

Battimondo, τὸ ἴδιον μὲ τὸ Mordente.

Battuta, ὁ κτύπος τοῦ ρυθμοῦ. Battuta di tre, περίοδος τριῶν ρυθμ. ποδῶν.

Bauernflöte (Bauerflötenbaß) κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Bécarré, ἀναίρεσις (♮) τῆς πρώην ὑφέσεως καὶ διέσεως.

Bémol, ὕφεσις, ἐλάττωσις τοῦ τόνου κατὰ ἥμισυ διάστημα. Τοιουτοτρόπως μεταξὺ τοῦ ré καὶ do κατὰ ἡμιτόνιον χαμηλότερα εὑρίσκεται τὸ ré ♭.

Bellezza, τὸ πλῆρες τοῦ τόνου καὶ ἡ ὡραιότης αὐτοῦ.

Bellicosamente, bellicoso,-a, πολεμικῶς· ἀπαιτεῖ ἐκτέλεσιν ἰσχυράν, λαμπράν.

Bene ben, καλῶς, πολύ.

Benedictus, αἶνος »εὐλογημένος«.

Bene marcato, νὰ διακρίνωμεν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν σαφῶς τοὺς ἤχους.

Bene placido, a bene placido, αὐθαιρέτως, ἴδ. ad libitum.

Ben tenuto, νὰ κρατῶμεν καλῶς τοὺς τόνους.

Bergamasca, Ἰταλικὸς χορὸς μὲ ζωηρὰν καὶ ταχεῖαν κίνησιν.

Berlingorra, Ἰταλικὸς λαϊκὸς χορός.

Bianca, ἡμιόλιον, δίσημον 𝅗𝅥.

Bicinium, bicinio, τοιουτοτρόπως λέγονται ἐνίοτε μικρὰ ἐκκλησ. τεμάχια.

Bis, δίς, δηλ. ἡ περικοπή, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται ἡ λέξις αὕτη, ἐπαναλαμβάνεται.

Biscroma, τὸ τριακοστὸν δεύτερον 𝅘𝅥𝅯𝅘𝅥𝅯.

Bizzaramente, ἀλλοκότως.

Bizzaria, φανταστικὴ μουσ. σύνθεσις.

Blanche, ἴδ. bianca.

Blochflöte ἢ **Blockflöte,** κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Bobisation, Bocedisation, παραλλαγὴ διὰ τῶν βελγικῶν συλλαβῶν: do, ce, di, ga, lo, ma, ni.

Bolero, ἱσπανικὸς χορός· γράφεται πάντοτε σχεδὸν εἰς μαλακὸν γένος καὶ εἰς χρόνον 3/4. Tempo di bolero, κίνησις τοῦ bolero.

Bombarde, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Bombyx, βόμβυξ, αὐλὸς τῶν ἀρχαίων.

Borem, ἴδ. Kleingedackt.

Bouchez, ἴδ. Stoppate.

Bourdon, 1. ἡ χαμηλοτάτη (βαρυτάτη) φωνή, κανὼν τοῦ Ὀργάνου. 2. ἓν καὶ τὸ αὐτὸ φθογγόσημον τῆς βάσεως ἐξακολουθοῦν καθ' ὅλον τὸ τεμάχιον (pedale).

Bourrée, γαλλικὸς χορὸς εἰς 2/4 εὐθύμου χαρακτῆρος.

Bouteselle, σημεῖον διὰ σάλπιγγος.

Branle, χορὸς (εἶδος Πολωνικοῦ), τοῦ ὁποίου ἐγίνετο χρῆσις ἐπὶ τῆς βασιλείας Λουδοβίκου τοῦ 14ου.

Bravura, θάρρος, τόλμη, ἀπόφασις, ἰσχύς. Aria di bravura, ᾄσμα εἰς τὸ ὁποῖον συνενώνονται ὅλαι αἱ ψδικαὶ δυσκολίαι, ὅπως δυνηθῇ ὁ ᾄδων νὰ δείξῃ τὴν τέχνην καὶ τὴν φωνήν του. — Genere di bravura, εἶδος ἐκτελέσεως ἐντελῶς ἀντιθέτου τῆς Semplice καὶ Cantabile.

Breva, brevis, συντόμως· ἐπίσης σημαίνει καὶ τὸ σύντομον φθογγόσημον περιέχον δύο κτυπήματα.

Brillant, brillante, λαμπρῶς· ἀπαιτεῖ ἐκτέλεσιν ἐνθουσιώδη καὶ λαμπράν.

Brillare, briller, λάμπειν.

Brio, ἰσχύς, ζωηρότης, ἐνθουσιασμός. Con brio ἀπαιτεῖ ἐκτέλεσιν ἰσχυρὰν καὶ ζωηράν. Allegro con brio ἐκτελεῖται μᾶλλον θαρραλέως καὶ ὀλίγον ζωηρότερον τοῦ Allegro.

Brioso, θερμῶς, Ζωηρῶς, ἰσχυρῶς.

Broderie, μουσ. ἐξωραϊσμός, προσθήκη διαβατικῶν τινων τόνων· διαποίκιλσις.

Brummhorn, ἴδ. **Krummhorn.**

Bruscamente, τραχέως, σκληρῶς.

Bruschetto, -ta, bruschezza, brusco, -ca. σκληρῶς, τραχέως.

Bruschissimo, -ma, σκληρότατα, τραχύτατα.

Bryallicha, ἀρχαῖος Σπαρτιατικὸς χορός. (Σ. Μ. Βρυαλίκται ἐλέγοντο οἱ πολεμικοὶ ὀρχησταί.)

Buccin, Buccina. σάλπιγξ τῶν ἀρχαίων (Σ. Μ. Χάλκινον ὄργανον τῶν Ρωμαίων ἐν εἴδει σάλπιγγος).

Bucoliasmus, ἑλληνικὸν βουκολικὸν ᾄσμα (Σ. Μ. βουκολισμὸς = ψάλλειν βουκολικὰ ᾄσματα· ἔτι δὲ καὶ Ἰταλικὸς δημ. χορός).

Buffo. -fa. γελοίως, κωμικῶς. Τοιουτοτρόπως ὀνομάζονται τὰ κωμικὰ μελοδράματα. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς μουσικῆς ἔγεινε γνωστὸν περὶ τὰ 1700. Πρῶτος δὲ ὁ Ἰταλὸς Βίντση διεκρίθη εἰς αὐτό.

Buffonescamente, κωμικῶς.

Bugle, Ἀγγλικὴ σάλπιγξ μετὰ κλειδῶν.

Buon gusto, καλαισθησία.

Burlando, ἀστείως, δηλ. ἀβιάστως, ἐλευθέρως, ἄνευ δυσκολίας.

Burlesco, -ca, burlescamente, ἀλλοκότως, γελοίως, τερατωδῶς.

Burletta, κωμικὸν μελοδραμάτιον.

Bussando, bussare, bussate, -ta, ἰσχυρῶς, σκληρῶς.

C.

Ὅσαι λέξεις δὲν εὑρίσκονται εἰς τὸ στοιχεῖον C, πρέπει νὰ ζητηθῶσιν εἰς τὸ στ. K.

C. συντομία τῆς λέξεως Canto (ἴδ. τὴν λέξιν).

Cabaletta, Cavaletta, μικρὰ φράσις εἰς τὰς Ἰταλικὰς ἄριας.

Cabissola, τὸ πάλαι ἐσήμαινε τὸν κανονάρχην, τὸν κορυφαῖον τοῦ χοροῦ.

Caccia, κυνήγιον. Ἡ λέξις αὕτη ἀπαιτεῖ μίμησιν τῆς προσκλήσεως τῶν κυνηγῶν γινομένης διὰ κεράτων.

Cachucha, ὁ γνωστὸς Ἱσπανικὸς χορὸς μετὰ κροτάλων.

Cacofonia, Cacophonie, κακοφωνία, μίγμα ἤχων δυσαρέστων εἰς τὴν ἀκοήν.

Cad., συντμ. τῆς λέξεως Cadence, ἡ Cadenza.

Cadenco, Cadenza. λύσις τῆς ἁρμονικῆς φράσεως. στιγμὴ τοῦ Ὀργάνου, ἴσον. ἴδ. Arbitrio. Cadenza d'inganno, κατάληξις εἰς ἀπρόοπτον συγχορδίαν.

Cadenza fiorita, κατάληξις μετ' ἐξωραϊσμῶν.

Caesura, τομή· ἡ σύγχρονος λῆξις τοῦ ρυθ. ποδὸς καὶ τῆς λέξεως.

Calando, ἐλαττώνοντες τὴν δύναμιν τῶν ἤχων· μεταβαίνοντες βαθμηδὸν ἀπὸ τοῦ forte εἰς τὸ piano, καὶ ἀπὸ τοῦ piano εἰς τὸ pianissimo. Τινὲς μεταχειρίζονται τὴν λέξιν ταύτην καὶ ὅταν πρόκηται νὰ ἐπιβραδύνωμεν τὴν κίνησιν ἐλαττώνοντες συγχρόνως τὴν δύναμιν τῶν ἤχων.

Calata, Ἰταλικὸς χορὸς εἰς $^2/_4$.

Calcantenglocke, Calcantenwecker, λαβὴ τοῦ Ὀργάνου χρησιμεύουσα πρὸς συνεννόησιν μετὰ τοῦ πληροῦντος τοὺς ἀσκοὺς αὐτοῦ ἀνθρώπου.

Caldamente, θερμῶς, ἰσχυρῶς, θαρραλέως.

Calma, con calma, calmato, -ta, ἡσύχως, ἀβιάστως.

Calore, con calore, calorosamente, caloroso, -sa, ἐμψύχως, μετ' αἰσθήματος.

Cambiare, cambiate, cambiato, -ta, cambiando, μεταβάλλοντες, ἀλλοιώνοντες. Segue subito senza cambiare il tempo, ἐξακολούθησον ἀμέσως χωρὶς νὰ μεταβάλῃς τὴν κίνησιν.

Camerae musica, μουσικὴ οἰκιακή, τοῦ δωματίου καὶ οὐχὶ διὰ τὸ θέατρον κλ.).

Camminando, camminare, camminate, camminato, -ta, ἐπιταχύνοντες τὴν κίνησιν.

Camena, Camoena, πρόσθετον ὄνομα τῶν μουσῶν.

Campanetta, κροῦσις τῶν κωδώνων.

Campaniste, κωδωνοκρούστης.

Candidamente, candido, candore, con candore, ἀτεχνῶς, ἁπλῶς.

Cangiando, cangiare, cangiate, cangiato, -ta, μεταβάλλοντες.

Canon, canone, κανών, μουσικὸν τεμάχιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκλεγεῖσα μελῳδία (ὡς θέμα) ἀναπαράγεται εἰς διάφορα διαστήματα, εἰς ἕνα ἢ διαφόρους τρόπους (Tonarten) καὶ ἄλλοτε μὲν μένει ὀπίσω, ἄλλοτε δὲ προχωροῦσα χρησιμέυει ἡ ἰδία εἰς τὸν ἑαυτόν της ὡς ἀντιφωνία (contrapunto). ὑπάρχουσι δὲ τὰ ἑξῆς εἴδη κανόνος: Canon alla quinta, alla quarta, alla septima. Τὴν φυγὴν (fuga, ἴδ. τὴν λέξιν) δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν ἀκριβέστερον ἐλεύθερον κανόνα. (Σ. Μ. Κανὼν εἶναι μουσ. σύνθεσις, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἡ δευτέρα φωνή, ἢ φωναί τινες ἀκολουθοῦσαι ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης μιμοῦνται φθογγόσημον πρὸς φθογγόσημον τὴν πρώτην φωνήν, οὕτως ὥστε κάθε φωνὴ ἐκτελεῖ κατὰ γράμμα ὅλην τὴν μελῳδίαν τῆς πρώτης φωνῆς ἐξ ἀρχῆς μέχρι τέλους. Εἶναι δὲ οἱ κανόνες δίφωνοι, τρίφωνοι καὶ πολύφωνοι.)

Canon perpetuus, κανὼν κατὰ τὸν ὁποῖον τὸ τέλος τῆς δοθείσης μελῳδίας συγχέεται μὲ τὴν ἀρχὴν αὐτῆς· τοιουτοτρόπως δὲ ὁ κανὼν γίνεται ἀδιάκοπος, ἀτελείωτος (canon infinitus). (Σ. Μ. ὁ canon infinitus γίνεται canon finitus [τελικός] διὰ προσθήκης κατακλείδος.)

Canonicus, οὕτως ὠνομάζετο ἄλλοτε ἡ ᾠδικὴ ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ.

Canonik, ἡ μαθηματικὴ ἐπιστήμη τῶν τόνων.

Canonisch, ἐν εἴδει κανόνος.

Canozo, -za, ἠχηρῶς.

Cantabile, ᾄσματικῶς. Εἰς τὰ μουσ. ὄργανα μίμησις τοῦ ἀνθρωπίνου ᾄσματος.

Cantacchindo, cantacchiare, cantacchiate, cantacchiato, -ta, ᾄδοντες.

Cantando, cantate, τραγουδιστά.

Cantata, διαπροσῳδημα, ᾄσματικὸν τεμάχιον συνοδευόμενον ὑπ' ὀρχήστρας. Arioso cantata, μουσ. τεμάχιον, εἰς τὸ ὁποῖον μεταβάλλεται συχνὰ τὸ μέτρον, καὶ ὅπου ὁ ρυθμὸς κατέχει τὸ μέσον μεταξὺ τοῦ συμμετρικοῦ μέτρου καὶ τῆς διαλογικῆς (ἀσυμμέτρου) μελῳδίας. (Σ. Μ. ἡ cantata εἶναι μεγάλη σύνθεσις [διὰ φωνήν], ἐν τῇ ὁποίᾳ τὰ αἰσθήματα καὶ τὰ πάθη ἐκφράζονται λυρικῶς ἢ δραματικῶς [ἀλλ' οὐχὶ διὰ θεατρικὴν παράστασιν] μὲ ἄριαν, δυῳδίας, χορούς κλ. ἐν συνοδείᾳ ὀργάνων. ὑπάρχουσι δὲ διάφορα εἴδη καντάτας: θριαμβευτική, πένθιμος, γαμήλιος κλ.)

Cantare, ᾄδειν, ψάλλειν.

Cantate Domino, μουσικὴ διὰ τὴν λατινικὴν λειτουργίαν.

Cantatilla, cantatina, μικρὰ cantata.

Canterellando, canterellare, canterellate, canterellato, -ta, ἡσύχως, ἡμιφώνως.

Canterellare, ᾄδειν ἡσύχως, ἡμιφώνως.

Canterino, -rina, ἀοιδός, ψάλτης.

Cantica, ᾄσμα.

Canti carnavaleschi, canti carnevali, ᾄσματα τῶν ἀπόκρεων.

Cantico, canticum, ὕμνος, ἐκκλησ. μουσικὴ πρὸς τιμὴν Ἁγίου τινός.

Canticum canticorum, ὕμνος. ἴδ. Te Deum laudamus.

Cantilena, μελῳδία, ᾄσμα.

Cantinelacia, ἀποχαιρετιστήριον λαϊκὸν ᾄσμα.

Cantilenare, ᾄδειν.

Cantillato, μικρὸν ᾄσμα. ἐπίσης σημαίνει νὰ παίζωμεν ὄργανόν τι μιμούμενοι τὴν ἀνθρωπ. φωνήν.

Cantino, καντίνι, ἡ πρώτη (ὀξεῖα) χορδὴ τοῦ βιολίου.

Cantio, ᾄσμα.

Cantique, αἶνος, δοξολογία.

Canto, ᾠδή. Τὴν λέξιν canto μεταχειριζόμεθα ἐπίσης πρὸς σημείωσιν τοῦ μέρους τῶν φωνῶν· canto secondo ἢ C. 2do σημαίνει τὸ δεύτερον discant. Ἐὰν δὲ τεθῇ ἐπί τινος γραμμῆς ἐν τῇ παρτιτούρᾳ σημαίνει ὅτι τὸ μέρος τοῦτο πρέπει νὰ παιχθῇ μὲ τὸ μέρος τοῦ ᾄσματος ὁμοφώνως. Ἐὰν δὲ εὑρίσκηται ἐπὶ ἰδιαιτέρας φωνῆς ὀργάνου τινός, τότε σημαίνει ὅτι ἐντεῦθεν ἀρχίζει τὸ ᾄσμα.

Canto a capella, ᾄσμα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἄνευ συνοδείας ὀργάνων.

Canto Ambrogiano, Cantus Ambrosianus, Ἀμβροσιανὸν ᾆσμα, δηλ. ψάλλειν ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν τόνων (ἤχων) χωρὶς νὰ μεταχειριζώμεθα διαβατικὰ φθογγόσημα καὶ χρωματικὰ διαστήματα, ἀλλὰ πάντοτε εἰς διατονικὴν κλίμακα. Ὁ Ἀμβρόσιος τὸν 4ον αἰῶνα ἐκανόνισε τὸ ᾆσμα εἰς τέσσαρας ἤχους (ἁρμονίας, toni). ἴδ. Canto gregoriano.

Canto armonico, ᾆσμα πολύφωνον.

Canto cromatico. ᾆσμα εἰς τὸ ὁποῖον μεταχειριζόμεθα χρωματικὰ διαστήματα· π. χ. c, cis, d, dis, ἴδ. Diatonico.

Canto fermo, Cantus firmus, δηλ. νὰ ψάλλωμεν χωρὶς νὰ μεταβάλλωμεν τὴν μελῳδίαν (λαμβανομένην ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς ἐκκλησ. μουσικῆς), εἰς τὴν ὁποίαν ὑποτάσσονται ὅλαι αἱ συνοδεύουσαι αὐτὴν μελῳδίαι, αἵτινες μεταβάλλονται κατὰ βούλησιν.

Canto plano, Cantus planus, μελῳδίαι καὶ ἁρμονίαι ὑπαγόμεναι εἰς ἰδιαιτέρους κανόνας, τῶν ὁποίων οἱ κυριώτεροι εἶναι: 1ον χρῆσις τῆς καθαρᾶς διατονικῆς κλίμακος ἄνευ χρωματισμοῦ. 2ον διαίρεσις τῆς κλίμακος ταύτης εἰς τόνους, τοὺς ὁποίους δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν μὲ τοὺς τόνους (τρόπους, ἤχους, modes) οἱ ὁποῖοι δὲν ὑπάρχουν εἰς τὸ Cantus planus. 3ον ἀποφυγὴ εἰς τὴν μελῳδίαν καὶ ἁρμονίαν τῆς ἐσφαλμένης πέμπτης (si contra fa) ὡς καὶ πάσης διαφωνίας. Ἡ χρῆσις τῶν χρωματικῶν σχημάτων ἢ διαφωνιῶν (π. χ. ἡ συγχορδία 7ης, septaccord) εἰς τὸ Cantus planus ἀπαγορεύεται, διότι τοῦτο χάνει τότε τὸν ἐκκλησιαστικόν του χαρακτῆρα καὶ συγχέεται μὲ τὴν συνήθη μελοδραματικὴν καὶ ὀρχηστικὴν μουσικήν.

Canto figurato, ἐξωραϊσμένον ᾆσμα.

Canto primo, canto secondo, πρῶτον, δεύτερον discant.

Canto recitativo, ᾆσμα διαλογικόν, χύμα.

Cantus, ᾆσμα, ψαλμῳδία.

Canto Gregoriano, ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ Πάπα Γρηγορίου, σημαίνει ὅ, τι καὶ τὸ canto plano. Ὁ Γρηγόριος τὸν 6ον αἰῶνα εἰς τοὺς τέσσαρας Ἀμβροσιανοὺς ἤχους προσέθεσεν ἠκόμη τέσσαρας. Οἱ Ἀμβρόσιανοὶ ἤχοι ὠνομάσθησαν εὐθεῖς, αὐθεντικοί, οἱ δὲ Γρηγοριανοὶ πλάγιοι, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι πολὺ ἀκριβές. Τὸ Γρηγοριανὸν ᾆσμα περιέχει ὅλους τοὺς ὀκτὼ ἤχους (ἴδ. toni).

Cantus Gregorianus, ᾆσμα Γρηγοριανόν, canto plano.

Canzona, canzone, ᾆσμα ἐπὶ κειμένου οὐχὶ μεγάλου λυρικοῦ ποιήματος εἰς ὕφος ἐλαφρόν. Τὸ ἀρχαιότατον ᾆσμα ἐν Γαλλίᾳ ἀναφέρεται εἰς τὸν 7ον αἰῶνα καὶ συνετέθη ἐπὶ κακῶν λατινικῶν στίχων κατὰ τὴν νίκην τοῦ Κλοταρίου τοῦ Β! ἐναντίον τῶν Σαξόνων. (Σ. Μ. Τὸν 11ον αἰῶνα τὸ ᾆσμα ἀνεπτύχθη ἐν Ἰταλίᾳ καὶ παρὰ τῷ Πετράχῃ ἔλαβε τέλειον τύπον.)

Canzonaccia, ᾆσμα τῶν πλατειῶν.

Canzonina, canzonetta, μικρὸν ᾆσμα. ἴδ. canzona.

Canzone a ballo, ὀρχηστικὸν ᾆσμα.

Canzoniere, συλλογὴ ᾀσμάτων.

Capella, σύλλογος τῶν μουσικῶν τῆς ὀρχήστρας, χορός· alla capella: 1ον ἴδ. alla breve· 2ον ὄργανα ἐν ὁμοφωνίᾳ μὲ τὰς ἀνθρωπ. φωνάς· 3ον μόνον ἀνθρ. φωναὶ ἄνευ ὀργάνων.

Capellist, ὁ διευθυντὴς τοῦ μουσ. χοροῦ.

Capo, ἀρχή.

Capo d'astro, capo tasto, μηχάνημα τιθέμενον ἐπὶ τῶν χορδῶν τῆς κιθάρας (Σ. Μ. πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ τονισμοῦ αὐτῆς). Τοιουτοτρόπως λέγεται ἐπίσης καὶ ἡ διὰ τοῦ δευτέρου δακτύλου τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς πίεσις χορδῶν τινων τῆς κιθάρας διὰ μιᾶς.

Capriccio, ἰδιοτροπία. μουσ. τεμάχιον εἰς ἐλεύθερον ὕφος, ὅπου ὁ συνθέτης δὲν ἀκολουθεῖ κανένα τύπον, ἀλλὰ συνθέτει αὐθαιρέτως. Ἀ. capriccio, κατὰ βούλησιν τοῦ ἐκτελεστοῦ.

Capricciosamente, capriccioso, -sa, ἰδιοτρόπως, ἀλλοκότως. ἴδ. capriccio.

Carezzando, carezzare, carezzate, carezzato, -ta, carezzevole, μαλακῶς, ἐλαφρῶς, χαδευτικῶς, συνδέοντες τοὺς ἤχους.

Carica, στρατιωτικὴ μουσικὴ δι' ἐμπνευστὰ ὄργανα εἰς $^6/_8$ ἢ $^3/_4$ μὲ χαρακτῆρα ζωηρότατον.

Caricato, ὑπέρπληρες. κατὰ πλησμονήν.

Carrillon, μουσικὴ διὰ κώδωνας διατεθειμένους οὕτως, ὥστε νὰ ποτελῶσι κλίμακα. Règle du carillon, κανὼν πρὸς γραφὴν μουσικῆς κωδώνων οὕτως, ὥστε τρεῖς, τέσσαρες καὶ περισσότεροι ἤχοι ἀκολουθοῦντες ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου νὰ σχηματίζωσι μεταξύ των κανονικὴν ἁρμονίαν.

Carmagnole, σαβοϊκὸς χορὸς μετ' ᾄσματος. (Σ. Μ. Τὸ ὀρχηστικὸν τοῦτο ᾆσμα συνετέθη εἰς τὴν πόλιν Καρμονβόλην. Εἰς τὴν πρώτην Γαλλικὴν ἐπανάστασιν τὸ ᾆσμα τοῦτο ἐψάλλετο μετὰ τῆς ἑξῆς ἐπῳδοῦ:

«Dansons la carmagnole!
Vive le son de canon»)

Carola, δημοκρατικὸς χορὸς μετ' ᾀσμάτων.

(Σ. Μ. carole ὠνομάζετο τὸν μεσαιῶνα συρτὸς χορὸς μετ' ᾀσμάτων.)

Cartel, παλαιὰ ὀνομασία τοῦ πρώτου σχεδίου τῶν μουσ. τεμαχίων.

Cartellone, ἔντυπος ἀγγελία τῶν μελοδραμάτων, τὰ ὁποῖα ὡρίσθησαν πρὸς παράστασιν.

Cassa, μικρὸν τύμπανον.

Cassazione, τὸ τελευταῖον μ. τεμάχιον τῆς συναυλίας.

Castagnettes, κρόταλα μεταχειριζόμενα εἴς τινας χορούς.

Catena di trilli, ἄλυσις, σειρὰ τερετισμάτων.

Cavalques, παρὰ τοῖς Γάλλοις ἱππικὸν σημεῖον διὰ σάλπιγγος.

Cavata, ἴδ. cavatina.

Cavatina, μικρὸν ᾆσμα τρυφεροῦ χαρακτῆρος καὶ μὲ κίνησιν μετρίαν.

C. B. συντμ. τῆς λέξεως col basso.

C. D. συντμ. τῆς λέξεως colla destra.

Celere, celeramente, ταχέως.

Celerità, con celerità, ἐπιταχύνοντες τὴν κίνησιν.

Celeste, οὐράνιος. Suono celeste, οὐράνιοι ἦχοι, κανὼν τοῦ Ὀργάνου. Ὅταν παίζωμεν τὸ κλειδοκύμβαλον τὸ suono celeste σημαίνει, ὅτι πρέπει νὰ πιέσωμεν καὶ τὰ δύο ποδόπληκτρα (pedales).

Centone, μελόδραμα ἢ ὀρατόρια: συνένωσις συνθετῶν τινων.

Centorini, εἰς τὸ Ἰταλικὸν μελόδραμα ὀνομάζονται οἱ ἀοιδοὶ τῆς δευτέρας καὶ τρίτης κατηγορίας.

Cercar della nota, ἀμφιβολία, οὐχὶ σταθερὸς τονισμός· ἐπίσης τεχνικὴ ἔκφρασις σημαίνουσα ἰδιαίτερον τρόπον τοῦ ᾄδειν.

Chaconne, ἴδ. Ciaconna.

Chacucha, ἴδ. Cachucha.

Changer de jeu, ὅταν παίζωμεν τὸ Ὄργανον σημαίνει, ὅτι πρέπει νὰλλάξωμεν τὸν κανόνα αὐτοῦ.

Chanson, ᾆσμα.

Chansonette, ᾀσμάτιον.

Chant d'Eglise, ἐκκλησ. ᾆσμα.

Chant de Triomphe, θριαμβευτικὸν ᾆσμα.

Chanter à livre ouvert. ἰδ. à première vue.

Chant pastoral, βουκολικόν, ἁπλοῦν ᾆσμα.

Chaos, χάος.

Chapelle, ἴδ. Capella.

Charivari, γελοιογραφικὸς κῶμος (σερενάδα).

Chasse, κυνηγετικὸν μουσ. τεμάχιον.

Chaconne, χορὸς τῆς Ἰταλίας καὶ Ἱσπανίας εἰς $^3/_4$ ἢ $^4/_4$ μὲ ἥσυχον χρόνον.

Che, ὅστις, ὡς. Che sospira μετὰ στεναγμοῦ.

Chef d'œuvre, ἀριστούργημα.

Chelys, χέλυς, ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν ὄργανον μεθ' ἑπτὰ χορδῶν.

Chevalet, ὁ χορδοστάτης, (καβαλλάρης) τοῦ τετραχόρδου.

Chevilles, τὰ ἐπιτόνια (στριφτάρια) τῶν ἐγχόρδων ὀργάνων.

Chevrottement, τερετισμὸς ὅμοιος πρὸς τὸ βέλασμα τῆς αἰγός.

Chiaramente, chiarezza, con chiarezza, chiaro, -ra, καθαρῶς, σαφῶς.

Chiarentana, εἶδος Ἰταλικοῦ χοροῦ.

Chiave, κλειδίον.

Chica, chicha, χορὸς τῶν ἀγρίων Νέγρων.

Chiroplast, μηχανισμὸς πρὸς κανονικὴν κράτησιν τῶν χειρῶν, ὅταν παίζωμεν τὸ κλειδοκύμβαλον. Ἐφευρέτης αὐτοῦ εἶναι ὁ Λοζιέρ.

Chœur, ἴδ. coro.

Choral, χοράλιον, ἐκκλησ. ᾄσμα ἰδίως εἰς τὰς Λουθηρανικὰς ἐκκλησίας. (Σ. Μ. χοράλιον εἶναι μελῳδία μετρίας κινήσεως, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τόνων ὁμοίας ρυθμ. διαρκείας, κατὰ τὸ σύστημα, τὸ ὁποῖον ἐδέσποζεν εἰς τὰς χριστιανικὰς ἐκκλησίας ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Πάπα Γρηγορίου 590. Μέχρι τῆς ἀναμορφώσεως τὰ χοράλια ἐξετελοῦντο ὑπὸ χοροῦ ἐξησκημένων ψαλτῶν. Ὁ Λούθηρος εἰσήγαγε τὴν ἀντιφωνικὴν συμμετοχὴν ὅλου τοῦ ἐκκλησ. πληρώματος κατὰ τὸ ψάλσιμον τῶν χοραλίων. ὁ μὲν λαὸς ἔψαλλε τὴν μελῳδίαν ὁ δὲ χορὸς τὴν ἁρμονίαν.)

Chordanlodion, chordomelodion, μουσ. ὄργανον παράγον ἤχους αὐλοῦ καὶ κλειδοκυμβάλου· ἐφευρέτης αὐτοῦ εἶναι ὁ Κάουφμαν, κατασκευαστὴς ὀργάνων ἐν Δρέσδῃ.

Chordometer, χορδομέτρης.

Chordotonon, χορδότονον, δι' οὗ τεντώνονται αἱ χορδαί.

Chorus, ἴδ. coro.

Christe, τὸ δεύτερον μέρος τῆς ἐκκλησ. συναυλίας, τοῦ ὁποίου τὸ κείμενον ἀρχίζει μὲ ταύτην τὴν λέξιν.

Chroma, croma, χρῶμα, σταυρὸς ἢ ὕφεσις (bemol)· chroma dièsis ἡμιτόνιον· chroma duplex διπλοῦς σταυρός. (Σ. Μ. χρῶμα εἶναι ἰδιαίτερον γένος τόνων, τὸ ὁποῖον διακρίνεται τοῦ διατονικοῦ καὶ ἐναρμονίου διὰ τῆς ἰδιαιτέρας διανομῆς τῶν τόνων τοῦ τετραχόρδου.)

Chromatique, ἴδ. Cromatico.

Ciacconna, Ἰταλικὸς χορὸς μετρίας κινήσεως εἰς $^3/_4$ βάσιν ἔχων ἀραβικήν τινα μελῳδίαν.

Cinque, ἡ πέμπτη μερὶς εἰς τὴν ᾠδήν.

Circolomezzo, ἐξωραϊσμὸς

τοῦ ᾄσματος παρόμοιος μὲ τὸ gruppetto.

Cis-dur = Ut ♯ (ἢ do ♯) maj.

Cis-mol = Ut ♯ (ἢ do ♯) min.

Civettando, civettare, civettate, civettato, -ta, civettaria, con civettaria, ἐλαφρῶς, ἀφελῶς καὶ μετά τινος ἐκζητήσεως.

Claquebois, ἀχύρινα κύμβαλα.

Clara voce, ἠχηρῶς, μὲ καθαρὰν φωνήν.

Clarino, σάλπιγξ.

Classique, ἴδ. klassikos.

Clausula, κατακλείς, κατάληξις.

clausula dissecto, ἡμικατάληξις.

clausula dominans, ἢ secundaria, καταλήξεις ἐπὶ τῆς πέμπτης.

Clave, πλῆκτρον· claviarium, πληκτροφόρον ἢ κλειδοφόρον.

Colophonium, colophane, καλοφώνιον. (Σ. Μ. εἶδος ρητίνης, δι' ἧς ἀλείφονται τὰ τόξα τῶν ἐγχόρδων ὀργάνων.)

Co., συντμ. τῆς λέξεως come.

Coalottino, ἴδ. Concertino.

Coda, προσθήκη· μουσικὴ περίοδος, ἥτις προστίθεται ἐνίοτε εἰς τὸ τέλος τοῦ μ. τεμαχίου. Τὸ αὐτὸ μὲ τὸ Péroraison-κατακλείς.

Da capo al segno e poi segue al coda, ἄρχισον ἐκ τοῦ σημείου καὶ ἐξακολούθει μέχρι τέλους.

Cogli, coi, col, collo, colla, colli, μετά, μαζί. Cogli strumenti μετ' ὀργάνων. Col C., ἢ col Basso μετὰ τῆς βάσεως. Colla parte, μετὰ τοῦ μέρους τοῦ ᾄσματος.

Cogl' instrumenti, μετὰ συνοδείας ὀργάνων.

Col arco, μὲ τὸ τόξον.

Col legno, μὲ τὸ ξύλον τοῦ τόξου.

Col pedale, μὲ τὸ δεξιὸν ποδόπληκτρον ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου.

Colla destra (c. d.) μὲ τὴν δεξιὰν χεῖρα.

Colla parte, μετὰ τῆς κυρίας φωνῆς, μετὰ τοῦ κυρίου μέρους.

Colla punta dell' arco, μὲ τὸ ἄκρον τοῦ τόξου.

Colla sinistra (c. s.) μὲ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα.

Collecte, ἁπλοῦν καὶ σύντομον ᾄσμα τοῦ ἱερέως πρὸ

τοῦ θυσιαστηρίου (ἀγ. Τραπέζης).

Collection, collezione, συλλογή.

Colinet. ἰδ. Zero.

Coloratura. λαμπρὰ περικοπή, πέρασμα (passage). ἐν τῇ ᾠδικῇ coloratura σημαίνει ἐξωραϊσμόν. (Σ. Μ. Coloratura λέγονται οἱ χρωματισμοὶ καὶ ἐξωραϊσμοὶ τῆς μελῳδίας. Ἐν τῇ χρήσει τῶν λέξεων: coloratura, passage, roulade, fioritura ἐπικρατεῖ διαρκὴς σύγχυσις καὶ ἀνακρίβεια. Συνήθως ὅμως εἰς μὲν τὸ ᾄσμα μεταχειριζόμεθα τὰς λέξεις: coloratura, roulada καὶ fioratura, εἰς δὲ τὰ ὄργανα τὸ passage.)

Colorit. ἀπόχρωσις· χαρακτὴρ τῆς συνθέσεως ἢ τῆς ἐκτελέσεως.

Come, ὡς· come prima ἢ tempo primo, ἐπιστρέφοντες εἰς τὴν πρώτην κίνησιν· come sopra, ὡς ἐδείχθη ἀνωτέρω· come sta, νὰ μὴ παρεκκλίνωμεν καθόλου ἀλλὰ νὰ ἐκτελῶμεν τὴν περικοπὴν καθὼς εἶναι γραμμένη.

Commodamente, commodo, -da, ἐλευθέρως, ἀβιάστως. Προστιθέμενον δὲ εἰς τὴν λέξιν, ἥτις ὁρίζει τὴν κίνησιν, μεταβάλλει τὸν βαθμὸν τῆς ταχύτητος ἢ βραδύτητος αὐτῆς· π. χ. τὸ Allegro commodo ἐκτελεῖται ὀλίγον βραδύτερον τοῦ Allegro.

Commoditto, ἀβιάστως.

Compiacèvole, compiacevolmente, ἀφελῶς, εὐχαρίστως.

Componaster, κακὸς συνθέτης.

Composto, συντεθέν.

Comune, φθογγόσημον μετὰ χρονοτριβῆς (fermata) ὑπὸ τὸ ὁποῖον σταματῶσιν ὅλαι αἱ φωναὶ καὶ τὰ ὄργανα. Τοιουτοτρόπως ὀνομάζονται καὶ αἱ παύσεις μετὰ χρονοτριβῆς.

Con, μετά, μαζί· con dolce maniera, μετὰ γλυκύτητος· con gli strumenti da fiato, μετ' ἐμπνευστῶν ὀργάνων.

con un dito, μὲ ἕνα δάκτυλον.

con abondono, αὐθαιρέτως.

con affetto, con affezione, affettuoso, περιπαθῶς, μετ' αἰσθήματος.

con agilità, ἐλαφρῶς. ἐλευθέρως.

con agitazione, ἀνησύχως.

con alcuna licenza, μετά τινος ἐλευθερίας.

con allegrezza, εὐθύμως.

con alterezza, ὑπερηφάνως. βιαίως.

con amarezza, λυπηρῶς.

con amore, εὐχαρίστως. μετ' ἀγάπης.

con anima, ἐμψύχως.

con brio, brioso, φλογερῶς.

con calore, αἰσθητῶς, μετὰ θέρμης.

con celerità, ταχέως.

con collera, ὀργίλως.

con commodo, εὐμαρῶς, καταλλήλως, ἄνευ βίας.

con delicatezza, τρυφερῶς.

con desiderio, con voglia, φλογερῶς, περιπαθῶς.

con devozione, θρησκευτικῶς, εὐλαβῶς.

con diligenza, ἐπιμελῶς.

con discrezione, ἀναλόγως τῆς κυρίας φωνῆς ἢ τοῦ κυρίου μέρους.

con disperazione, μετ' ἀπελπισίας.

con dolcezza μετὰ γλυκύτητος.

con dolore, con duolo, λυπηρῶς. ἀθύμως. πενθίμως.

con eleganza, μετὰ λαμπρότητος.

con elevazione, ὑπερηφάνως.

con entusiasmo, μετ' ἐνθουσιασμοῦ.

con espressione (καὶ οὐχὶ expressione), μετ' αἰσθήματος.

con estro poetico, μετὰ ποιητικοῦ οἴστρου. μετὰ ποιητικῆς ἐμπνεύσεως.

con fermezza, σταθερῶς.

con festività, παρηνιωδῶς καὶ ζωηρῶς.

con fiducia, μετ' αὐτοπεποιθήσεως, θαρραλέως.

con fiochezza, βραχνῶς (ἐν τῇ ᾠδικῇ).

con forza, ἰσχυρῶς.

con fretta, μετὰ σπουδῆς, ταχέως.

con fuoco, πυρετωδῶς.

con garbo, εὐχαρίστως, κομψῶς.

con grandezza, μετὰ μεγαλοπρεπείας.

con gravità, σοβαρῶς καὶ αὐστηρῶς.

con grazia, grazioso, μὲ χάριν. ζωηρῶς καὶ ἐλαφρῶς.

con gusto, μὲ καλαισθησίαν.

con impeto, βιαίως, σφοδρῶς.
con ira, ὀργίλως.
con lanezza, ἡσύχως, βραδέως.
con leggerezza, ἐλαφρῶς, ἀβιάστως.
con mano destra, διὰ τῆς δεξιᾶς χειρός, con mano sinistra διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρός.
con molto espressione, μὲ πολὺ αἴσθημα.
con molto passione, μὲ πολὺ πάθος, περιπαθῶς.
con morbidezza, ἡσύχως, τρυφερῶς, ἠπίως.
con moto, αὐξάνοντες τὴν ταχύτητα.
con nobile orgoglio, μετ' εὐγενοῦς ὑπερηφανείας.
con osservanza, μὲ προσοχήν.
con ottava, **con 8va**, κατὰ διαπασῶν, παίζοντες κατ' ὀγδόην.
con passione, περιπαθῶς.
con portamento di voce, ἴδ. portamento.
con precisione, μετ' ἀκριβείας εἰς τὴν ἔκφρασιν καὶ εἰς τὴν κίνησιν.
con rabbia, μανιωδῶς.
con roca voce, μὲ βραχνὴν φωνήν.
con sentimento (gustoso) μὲ αἴσθημα, καλαισθησίαν.
con solennità, θριαμβευτικῶς.
con sordini, sordo, μετὰ πνιγέως.
con spirito, μετ' ἐνθουσιασμοῦ.
con strepito, θορυβωδῶς, μεγαλοφώνως.
con tenerezza, μαλακῶς, τρυφερῶς.
con tinto, μετ' ἀποχρώσεων.
con tristezza, λυπηρῶς.
con un dito, μὲ ἕνα δάκτυλον.
con variazioni, μετὰ ποικιλιῶν.
con vigore, ἰσχυρῶς.
con vivezza, ζωηρῶς.
con voglia, φλογερῶς, περιπαθῶς.
con zelo, μετὰ ζήλου, ὁρμητικῶς.
Concento, ἁρμονία, συνήχησις.
Concentrando, concentrare, concentrate, concentrato, -ta, concentrazione, con concentrazione, συγκεντρώνοντες, συγκρατοῦντες, δίδοντες εἰς τὴν ἔκφρασιν χαρακτῆρα μυστικόν· νὰ συγκρατῶμεν τὴν φωνὴν ἢ τοὺς ἤχους τοῦ ὀργάνου οὕτως, ὥστε νὰ φαίνωνται ἀόριστοι.
Concentré, ἴδε **concentrando.**
Concert, Concerto, συναυλία. Τοιουτοτρόπως ὀνομάζεται: 1ον (ἐνίοτε) συμφωνία διὰ πλήρη ὀρχήστραν. 2ον μ. τεμάχιον δι' ἓν ὄργανον, ὅτε ἡ ὀρχήστρα ὁρίζεται πρὸς συνοδείαν καὶ παίζει ὅλη μόνον εἰς τὰ tutti, ὅπου ὁ μονῳδὸς (soliste) μὴ φυλάττων ἀκριβῶς τὸ μέτρον δύναται νὰ ἐπιβραδύνῃ ἢ ἐπιταχύνῃ τὴν κίνησιν καὶ ἑπομένως διευθύνει τὴν ὀρχήστραν κατὰ βούλησιν. Ὁ σημερινὸς τύπος τῆς συναυλίας (κοντσέρτου) ἀποδίδεται εἰς τὸν περίφημον Ἰταλὸν βιολιστὴν Κορέλλην, ὅστις ἔζησεν εἰς τὸ τέλος τοῦ 17ου αἰῶνος. Τὸ κοντσέρτο συνήθως ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν μερῶν, τοῦ Allegro, Adagio καὶ Rondo.
Concertante, μ. τεμάχιον εἰς τὸ ὁποῖον ὅλα τὰ ὄργανα ἔχουν τὴν ἰδίαν σπουδαιότητα.
Concertato, εἰς ὕφος, τὸ ὁποῖον συχνὰ μεταβάλλεται κατὰ κοινὴν θέλησιν τῶν ἐκτελεστῶν.
Concertino, μικρὸν κοντσέρτο, ὅπου καὶ τὰ τρία μέρη συνενώνονται εἰς ἕν. ἴδε Concerto.
Concertina, μ. ὄργανον ὅμοιον μὲ τὸ Accordion, περιέχει δὲ 3½ διαπασῶν.
Concerto grosso, συμφωνικὸν κοντσέρτο· τὸ ἀρχέτυπον τῆς σημερινῆς συμφωνίας.
Concert spirituel, ἐκκλησιαστικὸν κοντσέρτο.
Concitamento, con concitamento, concitato, -ta, concitazione, ἀνησύχως· ἐκφράζοντες ταραχὴν αἰσθημάτων.
Conclusione, κατακλείς, τὸ τελικὸν motif.
Confusione, σύγχυσις.
Confusum, χάος.
Conservatoire de musique, Conservatorium, ᾠδεῖον, μουσ. σχολή.
Consequente, τὸ δεύτερον μέρος τῆς φυγῆς (fuga).
Consonanza, σύμφωνον· ἁρμονικὴ συνήχησις ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ διάφωνον (dissonanz). Ἡ διαφορὰ

μεταξὺ τοῦ συμφώνου καὶ διαφώνου προέρχεται ἐκ τῆς διαφόρου συμπτώσεως τῶν δονήσεων (παλμικῶν κινήσεων) τοῦ ἠχοῦντος σώματος εἰς δοθὲν χρονικὸν σημεῖον. Τοῦτο ἐξηγεῖται ἐν τῇ ἀκουστικῇ. (Σ. Μ. Τὰ διαστήματα ὡς ἐκ τῆς ἐντυπώσεως, τὴν ὁποίαν προξενοῦσι, διαιροῦνται εἰς σύμφωνα, ἐκφράζοντα ἡσυχίαν, ἱκανοποιοῦντα ἑαυτά, καὶ εἰς διάφωνα, ἐκφράζοντα στοιχεῖα κινήσεως, ἔχοντα ἀνάγκην στηρίγματος εἰς τὸ ἀκολουθοῦν αὐτὰ διάστημα. Τὰ διάφωνα διαστήματα διακρίνονται ἐκ τῶν συμφώνων διότι δὲν ἱκανοποιοῦν, δὲν ἀναπαύουν τὴν ἀκοήν, ἀλλ' ἐξάπαντος ἀπαιτοῦσιν ἀνάλυσιν εἰς σύμφωνον. Εἰς τὰ σύμφωνα ὑπάγονται: αἱ καθαραὶ πρῶται, ὀγδοαι καὶ πέμπται, ἐπίσης δὲ καὶ αἱ τρίται καὶ ἕκται, μικραὶ καὶ μεγάλαι. Ἐκ τούτων ἡ καθαρὰ πρώτη, ὀγδόη καὶ πέμπτη εἶναι σύμφωνα τέλεια, ἡ δὲ μεγάλη καὶ μικρὰ τρίτη καὶ ἕκτη εἶναι σύμφωνα ἀτελῆ. Ἡ δευτέρα καὶ ἑβδόμη, ὡς καὶ ὅλα τὰ ηὐξημένα καὶ ἠλαττωμένα διαστήματα εἶναι διάφωνα. Ἡ καθαρὰ τετάρτη εἶναι μέσον τι μεταξὺ συμφώνου καὶ διαφώνου· ἐν τούτοις αὕτη πρέπει νὰ κατατάσσηται μᾶλλον εἰς τὰ διάφωνα διαστήματα.)

Contano, ἐν συντομίᾳ cont., σημαίνει νὰ παύσωμεν.

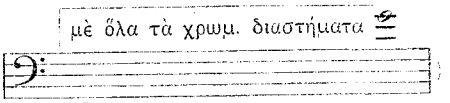
Continuate, continuato, -ta, continuo, νὰ ἐξακολουθῶμεν τὸν ἦχον τοῦ φθογγοσήμου· νὰ μὴ μεταβάλλωμεν τὴν κίνησιν, ἐὰν ἀναφέρηται εἰς πέρασμά τι (passage).

Conto a tempo, ἴδ. a tempo.

Contra, contro, ἐναντίον.

Contra, infra, sub, εἰς τὰς συνθέτους λέξεις σημαίνει κατὰ μεγάλην ὀγδόην χαμηλότερα (βαρύτερα).

Contrabasso, τὸ μεγαλείτερον καὶ χαμηλότερον βαρύτερον ἔγχορδον ὄργανον. (Σ. Μ. Ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ ὑπάρχουν δύο εἰδῶν κονταμπάσα, τρίχορδα καὶ τετράχορδα. Καὶ τὰ μὲν τρίχορδα χορδίζονται κατὰ πέμπτην, δηλ. ἡ 1η χορδὴ la, ἡ 2α re καὶ ἡ 3η sol. Τὰ δὲ τετράχορδα χορδίζονται κατὰ τετάρτην, δηλ. ἡ 1η χορδὴ sol, ἡ 2α re, ἡ 3η la καὶ ἡ 4η mi. Μεταχειρίζονται δὲ τὸν γνώμονα τοῦ F. Ἡ περιοχὴ τοῦ κοντραμπάσου εἶναι:



Contrabattuta, μὴ κανονικὸν μέτρον· ἀκανόνιστος ρυθμός.

Contradanza, τετράχορος μὲ κίνησιν Allegro εἰς 2/4 ἢ 6/8.

Contraposaune, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Contrapunct, contrepoint, ἀντιφωνία· κυρίως στιγμὴ ἀπέναντι στιγμῆς, φθογγόσημον συγχρόνως μετ' ἄλλου ἠχοῦν, ἢ συνοδεῦον αὐτό. Ἐνίοτε contrapunct σημαίνει τὴν ἐπιστήμην τῆς ἁρμονικῆς συνθέσεως τῶν ἤχων. Διπλῆ ἀντιφωνία εἶναι μελῳδία, ἥτις ἁρμονικῶς δύναται νὰ εὑρίσκηται κάτωθεν ἢ ἄνωθεν τοῦ θέματος. ἴδ. Thema.

Contrarco, μὴ κανονικὸν τόξον, ἐσφαλμένη δοξαριά.

Contratempo, contretemps, ἐπιβράδυνσις.

Contrepartie, ἡ δευτέρα φωνή.

Copendorf, ἴδ. Rauschpfeife.

Coperto, -ta, κλειστός, κλειστή. Τὴν λέξιν ταύτην μεταχειριζόμεθα ὅταν πρόκειται νὰ σκεπασθῶσι (κλεισθῶσι) τὰ τύμπανα, ὅπως κατασταθῇ ὁ ἦχος αὐτῶν ἀνίσχυρος.

Cor mixte, μονῳδία μεταξὺ τοῦ 1ου καὶ 2ου βαλτόρν (κυνηγ. κέρατος).

Cor omnitonique, κέρας μεθ' ὅλων τῶν τόνων.

Corda, corde, χορδή. Una corda εἰς μίαν χορδήν. Ὅταν παίζωμεν τὸ κλειδοκύμβαλον κατορθώνομεν τοῦτο πιέζοντες τὸ ἀρι-

στερὸν ποδόπληκτρον, τὸ ὁποῖον μετακινεῖ τὸ πληκτροφόρον οὕτως, ὥστε τὰ σφυρία κτυποῦν μόνον μίαν χορδήν. Ἡ δὲ ἔκφρασις: due corde καὶ tre corde σημαίνει νὰ ἀφήσωμεν (νὰ μὴ πιέζωμεν) τὸ ποδόπληκτρον. Εἰς τὰ μετὰ τόξου ὄργανα τὸ 4, 3, 2 corda σημαίνει τὴν χορδήν, ἐπὶ τῆς ὁποίας πρέπει νὰ παίξωμεν τὸ γραφέν.

Cordak, κόρδαξ. ἑλληνικὸς χορός. (Σ. Μ. Ὁ κόρδαξ ἦτο κωμικὸς χορὸς τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας μετ' ἀσελγῶν καὶ ἀσέμνων κινήσεων.)

Corde à jour, corde à vide, ἐλευθέρα, μὲ πιεζομένη χορδή.

Cormorn, ἴδ. Krummhorn.

Cornamusa, ἄσκαυλος, γκάϊδα.

Cornamusare, παίζειν τὸν ἄσκαυλον.

Cornamuti torti ἢ **storti**, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Cornare, corner, παίζειν τὸ κυνηγ. κέρας, βαλτόρν.

Cornet. Cornetto, Cornett d' Echo, Cornettflöte, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Cornet à piston, ὄργανον ὑπαγόμενον εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν χαλκίνων ὀργάνων, ἐκτελοῦν τὰς ἄνω (ὀξείας) διαπασῶν. (Σ. Μ. Τὸ ὄργανον τοῦτο ἔχει περιοχὴν τόνων ἀπὸ τοῦ μικροῦ fis μέχρι τοῦ f^2, χρωματικῶς.)

Coro, χορός, σύλλογος ἀοιδῶν· μουσ. τεμάχιον εἰς 4, 8, 16 ἢ καὶ περισσότερα μέρη. ἐκτελούμενον ὑφ' ὅλων συγχρόνως. ἢ παιζόμενον ὑφ' ὅλης τῆς ὀρχήστρας.

Corona, ἴδ. Fermata.

Coronach, ἐπικήδειος ᾠδὴ ἐν Ἰουτλανδίᾳ.

Corps de voix, πολλαὶ φωναί.

Cosacca, τεμάχιον ἐν εἴδει δημώδους κοζακικοῦ χοροῦ εἰς $^2/_4$.

Cosi, οὕτως.

Cotillon, Γαλλικὸς χορὸς ἐν εἴδει στροβίλου (valse).

Couac, λάθος εἰς τὸ ποιὸν τοῦ ἤχου, εἰς τὸν τονισμὸν ὅταν παίζωμεν τὸν πλαγίαυλον (φλάουτο) ἢ τὸ κλαρινέτο.

Coulant, ἴδ. Scorrendo.

Coulé, ἴδ. legare.

Country-dance, ἴδ. Contradanza.

Coupé, ἴδ. Staccato.

Couper le sujet, συντομεύοντες τὸ κύριον θέμα.

Courante, ἀρχαῖος Γαλλικὸς χορός. ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἔγραψαν μουσ. τεμάχια ὁ Σ. Μπάχ, ὁ Χένδελ καὶ ἄλλοι.

Couronna, ἴδ. Fermata.

Credo, πιστεύω. Μέρος τῆς λατινικῆς μυσταγωγίας ἀρχόμενον διὰ τῆς ἀνωτέρω λέξεως.

Cresc. συντμ. τοῦ Crescendo.

Crescendo, αὐξάνειν. Εἰς τὴν μουσικὴν crescendo σημαίνει ἐνδυναμώνειν, δηλ. ἀπὸ τοῦ πλέον ἀσθενοῦς τόνου νὰ μεταβῶμεν βαθμηδὸν καὶ ἀνεπαισθήτως εἰς τὸν ἰσχυρότατον. Ἡ ἔναρξις καὶ ἡ παῦσις τοῦ crescendo σημειώνεται ἢ διὰ τῆς λέξεως cresc. ἢ διὰ τοῦ σημείου <. Διὰ τοῦ μήκους τοῦ σημείου τούτου ὁρίζεται ἡ διάρκεια τοῦ crescendo μέχρι τοῦ γνωστοῦ μέρους, ὅπου οἱ ἦχοι πρέπει νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸ δυνατὸν forte, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἄλλο σημεῖον. Τὸ crescendo εἶναι ἀντίθετον τοῦ decrescendo >.

Crescendo il forte, crescendo sin al forte, αὐξάνοντες εἰς τὸν ὕψιστον βαθμόν.

Cromatico, -ca, χρωματικός. Ἡ χρωματικὴ κλίμαξ διαφέρει τῆς διατονικῆς κατὰ τοῦτο, ὅτι εἰς μὲν τὴν διατονικὴν τὰ ἡμίσια διαστήματα (ἐσφαλμένως λεγόμενα ἡμιτόνια) εὑρίσκονται μόνον μεταξὺ τῆς 3ης καὶ 4ης βαθμίδος Mi—Fa) καὶ μεταξὺ τῆς 7ης καὶ 8ης (Si—Do), εἰς δὲ τὴν χρωματικὴν κλίμακα τὰ ἡμίσια διαστήματα εὑρίσκονται μεταξὺ ἑκάστης τῶν ἑπτὰ βαθμίδων τῆς κλίμακος (do, do ♯, re, re ♯, καὶ οὕτω καθεξῆς). Πᾶσα μελῳδία, ὅπου ἀπαντῶσι τυχαῖαι (μὴ ὑπάρχουσαι ἐν ἀρχῇ τοῦ γνώμωνος) διέσεις καὶ ὑφέσεις, πρέπει νὰ ὀνομάζηται χρωματική. Συνήθως ὅμως τὴν ὀνομασίαν ταύτην ἀποδίδομεν εἰς τοιαῦτα μουσικὰ τεμάχια, ὅπου ἡ χρωματικὴ κλίμαξ ἐπικρατεῖ τῆς διατονικῆς, καθὼς π.

χ. εἰς τὸ galop chromatique τοῦ Λίστ.

Croche, γαλλιστὶ λέγεται τὸ ὀγδοον τοῦ φθογγοσήμου.

Cromorne, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Croque-notes (ἀστείως) ὁ ἐλευθέρως ἀναγινώσκων τὰ φθογγόσημα.

Cuculus, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Cuspida. Flauto cuspido, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Cymbal. Cymbel. Cymbeloctave. Cymbelpauke. Cymbelregal. Cymbelitern. Cymbely, κανόνες τοῦ Ὀργάνου.

Cymbalum, κύμβαλον, ὄργανον ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ Ρωμαίοις.

Czakan, εἶδος αὐλοῦ μετὰ δύο ὀπῶν πρὸς ἐμφύσησιν ἀέρος.

D.

D. ἢ **d.** συντμ. τῶν λέξεων destra, da, dal.

D. C. συντμ. τῆς λέξεως Da Capo.

D. M. συντμ. τοῦ Destra mano.

D. S. συντμ. τῆς λέξ. Dal segno.

Da, dal, dalla, -e, ἐκ, ἀπό, διά.

Da Capo, ἐξ ἀρχῆς. Da Capo dal segno al fine, ἐπαναλαμβάνοντες ἐκ τοῦ σημείου μέχρι τέλους.

Da Capo sin al Segno, poi segne la coda, ἐπανάληψις μέχρι τοῦ σημείου, μεθ' ὃ ἀκολουθεῖ κατακλείς (τέλος).

Daina, dainos, Λιθουανικὴ ὀνομασία μικρῶν ἐρωτικῶν ᾀσμάτων.

Daïre, daïro, τουρκικὴ ὀνομασία τοῦ μικροῦ τυμπάνου.

Danza, χορός· ἰδ. Ballo.

Danzati, ὀρχηστικός. Ἐκτέλεσις μὲ χαρακτῆρα καὶ μέτρον χοροῦ.

Debile, debole, ἀδύνατος, ἀνίσχυρος.

Debolezza, ἀδυναμία.

Con debolezza, ἀπαιτεῖ ἔκφρασιν ἀδυναμίας, καμάτου.

Debolmente, ἀσθενῶς.

Decameron, δεκαήμερον, ὀνομασία συλλογῆς ἐκ 10 μουσ. τεμαχίων.

Decima, δεκάτη, διάστημα εὑρισκόμενον ἐπὶ τῆς δεκάτης βαθμίδος τῆς διατονικῆς κλίμακος· κατ' οὐσίαν, ὡς ἐκ τῆς σχέσεως αὐτῆς πρὸς τὴν τονικήν, ἡ δεκάτη δὲν εἶναι ἄλλο τι, εἰ μὴ τρίτη ληφθεῖσα κατὰ ὀγδόην ἀνώτερον. Μόνον κατὰ τὴν διπλῆν ἀντιφωνίαν ἡ ὁμοιότης αὕτη μεταξὺ τῆς δεκάτης καὶ τρίτης ἐξαφανίζεται. Κατὰ τὴν χρῆσιν τῆς ἠριθμημένης βάσεως, ὅταν ἡ ἐνάτη ἀνέρχηται μέχρι τῆς δεκάτης, τότε ἡ δεκάτη δὲν σημειώνεται πλέον διὰ τοῦ 3, ἀλλὰ διὰ τοῦ 10.

Decimole, δεκαόλιον, μουσικὸν σχῆμα ἐκ 10 φθογγοσήμων. (Σ. Μ. π. χ.



Deciso, θαρραλέως, ἀποφασιστικῶς.

Declamando, ἐκφραστικῶς. (Σ. Μ. Εἰς τὸ ᾄσμα σημαίνει, ὅτι πρέπει μᾶλλον νὰ διαλεγώμεθα παρὰ νὰ ᾄδωμεν.)

Déclamation, ἀπαγγελία τῶν λέξεων κατὰ τὸ ᾄσμα. (Σ. Μ. Déclamation εἶναι ἡ κανονικὴ καὶ κατάλληλος χρῆσις τῶν τόνων, τῶν μετατροπῶν, τῆς ἐξυψώσεως καὶ χαμηλώσεως τῆς δυνάμεως ἐν τῇ ἠχητικότητι καὶ ρυθμικῇ κινήσει· πρὸς δὲ ἡ συμφωνία τῶν μουσικῶν φράσεων μετὰ τῆς ἐννοίας τοῦ κειμένου καὶ ἡ ἀληθὴς ἔκφρασις τῆς ψυχικῆς διαθέσεως κατά τε τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου. Ἡ ἀπαγγελία δὲν εἶναι ὀρθή, ἐὰν οἱ τόνοι τῶν λέξεων δὲν συμπίπτουν μὲ τοὺς τόνους τῆς μελῳδίας.)

Décomposé, ἀσυνδέτως.

Decresc., συντμ. τοῦ decrescendo.

Decrescendo, ἢ des., ἐλαττώνοντες, ἐξασθενίζοντες βαθμηδὸν τὸν τόνον, δηλ. ἀρχίσαντες ἀπὸ τὸν ἰσχυρότατον ἦχον, νὰ φθάσωμεν βαθμηδὸν εἰς τὸν ἀσθενέ-

στατον. Ἡ διάρκεια τοῦ decrescendo σημειώνεται διὰ στιγμῶν. Ἐνίοτε δὲ τὸ σημεῖον ≻ ἀντικαθιστᾷ τὴν λέξιν descrescendo. Sempre più descrescendo e più rallentando, ὁλονὲν νὰ ἐξασθενίζωμεν τὸν ἦχον καὶ νὰ ἐλαττώνωμεν τὴν ταχύτητα.

Decresciuto, -ta, ἐξησθενημένος. Ὁ ἦχος τοῦ φθογγοσήμου, εἰς τὸ ὑποῖον ἀναφέρεται ἡ ἔκφρασις αὕτη, πρέπει νὰ γείνῃ ἀσθενέστερος.

Deficiendo, ἀποσβύνοντες. Ἡ ἔκφρασις αὕτη σχεδὸν δὲν εἶναι ἐν χρήσει. Αὕτη ἀντικαθίσταται διὰ τῆς λέξεως decrescendo.

Del, dell, della, dello, περί, ἀπό, ἐκ.

Délassement, ἐλαφρόν, εὐχάριστον μουσ. τεμάχιον.

Deliberamento, ἀποφασιστικότης.

Deliberato, -ta, ἀποφασιστικῶς, ζωηρῶς, θαρραλέως· ἐπιταχύνοντες ὀλίγον τὴν κίνησιν.

Delicat, delicato, -ta, delicatement, delicatamente, delicatezza, con delicatezza, μὲ ἐλαφρότητα, γλυκύτητα καὶ χάριν.

Delié, ἐλαφρῶς, τρυφερῶς.

Delirio, μανία, τρέλλα.

Demi-bâton, παῦσις 2 ρυθμικῶν ποδῶν.

Delizio, con delizio, deliziosamente, delizioso, -sa, ὅσον τὸ δυνατὸν εὐχαριστότερον καὶ τρυφερώτερον.

Demancher, ὅταν παίζωμεν τὸ κλειδοκύμβαλον σημαίνει νὰ ἐξαγάγωμεν τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐκ τῆς φυσικῆς αὐτῆς θέσεως, νὰ ὑπερπηδήσωμεν. Οἱ Γάλλοι ὀνομάζουσι τοιουτοτρόπως τὴν ἀλλαγὴν τῆς δακτυλοθεσίας ὅταν παίζωμεν τὸ βιολίον ἢ ἄλλα ὄργανα.

Demi-jeu, παίζειν ἡμισχυρῶς. Ἐνίοτε οἱ Γάλλοι μεταχειρίζονται τὴν ἔκφρασιν ταύτην ἀντὶ τοῦ Mezza voce.

Des-dur = Re ♭ maj.

Des-moll = Re ♭ min.

Descendendo, ἴδ. decrescendo.

Dessin, σχεδιογράφημα μουσ. τεμαχίου.

Destra, la destra, ἡ δεξιὰ χείρ.

Destra mano, διὰ τῆς δεξιᾶς χειρός.

Destramente, ἐλαφρῶς καὶ ζωηρῶς.

Destrezza, con destrezza, ἴδ. Destramente.

Dessus, discant ἐν γένει ἡ ὀξεῖα φωνή.

Détaché, ἴδ. Staccato.

Determinato, ἀποφασιστικῶς.

Detonation, παίζειν ἢ ᾄδειν ἐσφαλμένως, παραφώνως.

Detto, ὁ ρηθείς, ὁ ἴδιος.

Deutsche Quadrille, Γερμανικὸς τετράχορος διαφέρων ὀλίγον τοῦ συνήθους.

Deuxième position, ἡ δευτέρα θέσις τῆς δακτυλοθεσίας ἐπὶ τοῦ τετραχόρδου. (Σ.Μ. Δευτέρα θέσις εἶναι ὅταν ὁ πρῶτος δάκτυλος δείκτης τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τίθηται εἰς τὰς ἕξῆς θέσεις τοῦ τετραχόρδου: εἰς τὸ si τῆς 4ης χορδῆς, εἰς τὸ fa τῆς 3ης χορδῆς, εἰς τὸ do τῆς 2ας καὶ εἰς τὸ sol τῆς 1ης: π. χ.



εἶναι δὲ ἡ δευτέρα θέσις μία ἐκ τῶν δυσκολωτέρων.)

Devoto, divoto, θρησκευτικῶς.

Di, ἀπό, εἰς.

Di bravura, θαρραλέως, λαμπρῶς.

Di molto, κυρίως σημαίνει παραπολύ, ὑπερβολικά. Allegro di molto εἶναι γοργότερον τοῦ Allegro. Largo di molto εἶναι βραδύτερον τοῦ Largo. Affettuoso di molto, εἰς ὕφος λίαν τρυφερόν.

Diaconicon, διακονικόν, ᾄσμα τοῦ διακόνου πρὸ τῆς ἁγ. Τραπέζης ἢ τοῦ ἁγίου Βήματος.

Diadrom, παλμοὶ τοῦ ἤχου, τῆς φωνῆς.

Dialogue, -go, διάλογος μουσ. σύνθεσις ἐκ δύο ἢ καὶ περισσοτέρων μερῶν.

Diapason, διαπασῶν, ὀγδόη. Ἄδειν κατὰ διαπασῶν τοῦ Soprano, Alto κλ. σημαίνει νὰ ᾄδωμεν εἰς τὴν πρα-

γματικὴν ὀγδόην τῶν φωνῶν τούτων. (Σ. Μ. διαπασῶν λέγεται καὶ ἡ περιοχὴ τῆς φωνῆς ἢ τοῦ ὀργάνου. Οἱ Γάλλοι ὀνομάζουν διαπασῶν τὸ ἐκ χάλυβος ὄργανον. τὸ ὁποῖον παράγει τὸν ἦχον la.)

Diapente, διὰ πέντε, ἡ καθαρὰ πέμπτη ἀπὸ τῆς βάσεως.

Diatessaron, διὰ τεσσάρων, ἡ καθαρὰ τετάρτη ἀπὸ τῆς τονικῆς.

Diastema, διάστημα.

Diaphonie, διαφωνία.

Diatonico, diatonique, diatonisch, διατονικός. Διατονικὴ κλίμαξ εἶναι ἀκολουθία ἤχων, καθ' ἣν μεταξὺ τῆς 1ης καὶ 2ας, 2ας καὶ 3ης, 4ης καὶ 5ης, 5ης καὶ 6ης, 6ης καὶ 7ης βαθμίδος εὑρίσκονται ὁλόκληρα διαστήματα (ἐσφαλμένως ὀνομαζόμενα ὁλόκληροι τόνοι), μεταξὺ δὲ τῆς 3ης καὶ 4ης, καὶ 7ης καὶ 8ης βαθμίδος εὑρίσκονται ἡμίσεια διαστήματα (ἐσφαλμένως ὀνομαζόμενα ἡμιτόνια). Ἡ μελῳδία, καθ' ἣν ἐκτὸς τῶν δύο τούτων ἡμίσεων δὲν ἀπαντῶσιν ἄλλα, ὀνομάζεται διατονική. ἴδ. Cromatico.

Dichord, δίχορδον, ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν δίχορδον ὄργανον.

Diesis, dièse, δίεσις (♯)· ἐξύψωσις τοῦ ἤχου κατὰ ἥμισυ διάστημα. π. χ. τὸ ἥμισυ διάστημα μεταξὺ τοῦ do καὶ re εἶναι do dièse, ἢ cis. (Σ. Μ. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι δίεσις ἐλέγετο πᾶσα διαίρεσις τοῦ ἀκεραίου τόνου. Βραδύτερον δὲ ἡ δίεσις ἐσήμαινε τὴν διαφορὰν μεταξὺ τοῦ μετάλου καὶ μικροῦ ἡμιτονίου κόμμα.)

Diesis chromatica minor, δίεσις χρωματικὴ τὸ $^1/_3$ τοῦ ὅλου τόνου.

Diesis chromatica major, τὸ $^1/_2$ τοῦ ὅλου τόνου (Diesis magna).

Diesis enharmonica, δίεσις ἐναρμόνιος, τὸ $^1/_4$ τοῦ ὅλου τόνου. (Σ. Μ. ἡ δίεσις αὕτη παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐλέγετο καὶ »ἐλαχίστη«.)

Diffusione, con diffusione, diffusamente, μεταβάλλοντες τὸ μέτρον καὶ συγχρόνως καθιστῶντες τὴν περι-

κοπὴν (passage) μᾶλλον σχοινοτενῆ παρὰ ταχεῖαν.

Digitare, digitando, ὁρίζοντες τὴν δακτυλοθεσίαν, δηλ. τὴν ἀλλαγὴν τῶν δακτύλων, ἥτις συνήθως σημειώνεται δι' ἀρ. ψηφίων.

Dignità, ἴδ. Maestà, condignità, dignitosamente, ἴδ. Maestosamente.

Dilettante, χαρμοσύνως.

Dilettant, ἐρασιτέχνης, καταγινόμενος εἰς τὴν μουσικήν, καὶ ἐν γένει εἰς τὴν καλλιτεχνίαν, παρέργως πρὸς ἰδίαν εὐχαρίστησιν καὶ οὐχὶ ὡς ἀληθὴς καλλιτέχνης.

Diligenza, ἐπιμέλεια.

Diluendo, ἐξασθενίζοντες βαθμηδὸν τὸν ἦχον.

Dilungando, dilungato, -ta, dilungate, dilungare, παρατείνοντες τὸν ἦχον τοῦ φθογγοσήμου, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται ἡ ἔκφρασις αὕτη.

Diminuito, -ta, diminuendo, ἴδ. Decrescendo.

Diminuito, diminuzione, per diminuzione, 1. μετατροπὴ τῶν μακρῶν φθογγοσήμων τῆς μελῳδίας εἰς βραχέα, π. χ. τῶν τετάρτων εἰς ὄγδοα ἴδ. augmentatio. 2. ἐπανάληψις μηλῳδίας τινὸς ἢ θέματος ἰδίως εἰς τὴν φυγὴν fuga εἰς τὰς ἄλλας φωνὰς (ἢ μέρη) μὲ ἡμίσιν φθογγόσημα σχετικῶς πρὸς ἐκεῖνα, διὰ τῶν ὁποίων ἐγράφη ἡ πρώτη φωνή.

Diphonium, διφωνία, τεμάχιον διὰ δύο φωνάς.

Diritta, ἴδ. alta diritta.

Dis = Re dièse.

Discant, ἐν γένει ἡ ἄνω (ὑψηλὴ) φωνή. εἰς δὲ τὰς ἀνθρωπίνους φωνὰς λέγεται soprano. ὑψίφωνος. Ὁ γνώμων τοῦ discant ἢ soprano εἶναι:  ἢ λέγεται δὲ κλειδίον τοῦ Ut (do) καὶ σημαίνει, ὅτι ἡ γραμμὴ, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐτέθη τὸ σημεῖον, εἶναι ἡ θέσις τοῦ Ut (do ἢ C).

Discretamente, discreto, -ta, discretione, μετρίως· con discrezione, ἐπιβραδύνοντες τὸν βαθμὸν τῆς κινήσεως.

Discretissimo, -ma, ὅσον τὸ δυνατὸν μετριώτερον.

Dis-dur = Re dièse maj.

Disgiungere, disgiungete, disgiungendo, disgiunto, -ta, διακεκομμένως, χωρισμένως. Κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν νὰ διακόπτωμεν τοιουτοτρόπως τὰ φθογγόσημα, ὥστε ὁ ἦχος αὐτῶν νὰ μὴ ἐξακολουθῇ καὶ νὰ μὴ συγχέηται μὲ τὰ ἑπόμενα φθογγόσημα, ἀλλὰ νὰ εἶναι σύντομος καὶ διακεκομμένος.

Disinvolto, ἀβιάστως.

Disordinamente, disordine, ἐκφράζοντες ἀταξίαν, σύγχυσιν.

Disperatamente, ἀπελπιστικῶς, ἐπιταχύνοντες ὀλίγον τὴν κίνησιν καὶ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐκφράζοντες ἀπελπισίαν.

Disperato, disperazione, con disperazione, ἴδ. disperatamente.

Dissonanze, dissonanz, διαφωνία· ἡ σύγχρονος συνήχησις ἤχων, τῶν ὁποίων αἱ δονήσεις ἢ παλμικαὶ κινήσεις (ἴδ. Vibration) σπανίως συμπίπτουν. Τοιοῦτον π. χ. εἶναι τὸ διάστημα τῆς ἑβδόμης, Si-Do, ὅπου καθ' ὃν χρόνον εἰς τὸ Si συμβαίνουν 15 παλμικαὶ κινήσεις, εἰς τὸ Ut (do) συμβαίνουν 8. Ἐπίσης εἰς τὸ διάστημα τῆς δευτέρας Do-Re, εἰς μὲν τὸ Do συμβαίνουν 8 παλμικαὶ κινήσεις, εἰς δὲ τὸ Re 9. Ὅταν αἱ παλμικαὶ κινήσεις δὲν συμπίπτουν τότε αἰσθανόμεθα εἰδός τι ἀνησυχίας, ἤτις δύναται νὰ παύσῃ μόνον διὰ μεταβάσεως εἰς συμφωνίαν, ἡ ὁποία λέγεται λύσις τῆς διαφωνίας. ἴδ. Consonanza.

Distaccate, τὴν λέξιν ταύτην μεταχειριζόμεθα διὰ τὴν μουσικὴν τῆς Ἅρπας· σημαίνει δὲ ὅτι πρέπει νὰ παύσωμεν πιέζοντες τὸ ποδόπληκτρον (pedale).

Distinta voce, διὰ καθαρᾶς φωνῆς.

Distinto, καθαρῶς, σαφῶς.

Dithyrambe, διθύραμβος, ᾄσμα πρὸς τιμὴν τοῦ Βάκχου. (Σ. Μ. ὁ διθύραμβος ἦτο ᾄσμα μετὰ συνοδείας μουσ. ὀργάνων (καὶ ἰδίως τοῦ αὐλοῦ· καὶ μιμικῶν κινήσεων πρὸς τιμὴν ὄχι μόνον τοῦ Βάκχου ἀλλὰ καὶ ἄλλων θεῶν καὶ ἡρώων. Ὁ διθύραμβος εἶναι καὶ τὸ μᾶλλον ἐλευθεριάζον εἶδος τῆς λυρικῆς ποιήσεως. Μετὰ φρυγικοῦ δὲ μέλους λέγεται ὅτι ἐφευρέθη ὑπὸ τοῦ Ἀρίονος. Βαθμηδὸν δὲ διὰ τῆς τελειοποιήσεως τοῦ διθυράμβου προέκυψε τὸ δράμα.)

Dito. δάκτυλος.

Ditonos. δίτονος· τοιουτοτρόπως ἐλέγετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἡ μεγάλη τρίτη συνισταμένη ἀπὸ δύο ἀκέραια διαστήματα.

Ditty. σύντομον λυπηρὸν ᾄσμα.

Divertimento, divertissement. παιδιά. μουσ. τεμάχιον εἰς ἐλαφρὸν καὶ εὔκολον ὕφος.

Divisi ἢ **div.**. διαχώρισις. Ἡ ἔκφρασις αὕτη ἀπαντᾷ εἰς τὰ μουσ. μέρη, τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ ἐκτελεσθῶσι διὰ τετραχόρδου, αὐλοῦ, κλαρινέτου κλ. σημαίνει δὲ ὅτι τὰ ὄργανα ταῦτα πρέπει νὰ χωρισθῶσιν οὕτως, ὥστε νὰ σχηματισθῶσι δύο πρῶτα τετράχορδα, δύο πρῶτοι αὐλοί κλ. καὶ συγχρόνως δύο δεύτερα τετράχορδα, δύο δεύτεροι αὐλοί κλ. Σ. Μ. Ἐὰν δηλ. εἰς μουσ. τεμάχιον προωρισμένον δι' ὄργανα ὑπάρχωσι διπλᾶ φθογγόσημα διφωνίαι, τότε ταῦτα ἐκτελοῦνται ἰδιαιτέρως, τὰ μὲν ἄνω φθογγόσημα ὑφ' ἑνὸς μουσικοῦ, τὰ δὲ κάτω ὑπὸ ἄλλου.

Divotamente, divoto. θρησκευτικῶς.

Do. τὸ αὐτὸ μὲ τὸ Ut ἢ C.

Doglio. πένθος· con doglio ἀπαιτεῖ ἔκφρασιν λύπης.

Dogliosamente, doglioso, -sa. λυπηρῶς.

Doigté. δακτυλοθεσία· ἡ τοποθέτησις τῶν δακτύλων ἐπὶ τῶν χορδῶν ἢ ἐπὶ τῶν πλήκτρων.

Dolce ἢ **dol.** γλυκέως, μαλακῶς. Τινὲς μεταχειρίζονται οὐχὶ ὀρθῶς τὴν λέξιν ταύτην πρὸς ἐξασθένισιν τοῦ ἤχου, ὁπότε τὸ dolce εἶναι ἴσον τῷ piano.

Dolcan, dolcian, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Dolcemente, dolcezza, dolcissimo, ἐλαφρῶς καὶ εὐχαρίστως.

Dolciate, ἴδ. dolce.

Dolente, dolentemente, κλαυθμηρῶς, πενθίμως· μὲ παράπονον.

Dolentissimo, -ma, ὅσον τὸ δυνατὸν λυπηρότερον, ὡς νὰ ἐκφράζωμεν στεναγμόν. Κίνησις βραδεῖα.

Dolore, λύπη· con dolore ἐκφράζοντες λύπην καὶ μελαγχολίαν.

Dolorosamente, doloroso, λυπηρῶς, μελαγχολικῶς.

Dominante, δεσπόζουσα· ἦχος ἀπέχων ἀπὸ τῆς τονικῆς (βάσεως) κατὰ διάστημα πέμπτης πρὸς τὰ ἄνω ἢ κατὰ διάστημα τετάρτης πρὸς τὰ κάτω.

Dominant-accord, συγχορδία σχηματιζομένη ἐπὶ τῆς πέμπτης ἀπὸ τῆς βάσεως· ἐνίοτε δὲ ἔχει σημασίαν συγχορδίας 7ης (septaccord).

Doppelflöte, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Doppelkorthol, ἴδ. Dolcan.

Doppellabium, ἴδ. Doppelflöte.

Dopo, μετά, κατόπιν.

Double bémol 𝄫, χαμήλωσις τοῦ ἤχου κατὰ δύο ἡμίση διαστήματα. π. χ. Re 𝄫 ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου θὰ σχηματισθῇ διὰ τοῦ C ἢ Do· ὀνομάζεται δὲ Des-es.

Double dièse ×, ἐξύψωσις τοῦ ἤχου κατὰ δύο ἡμίση διαστήματα· π. χ. τὸ Fa × λέγεται Fis-is.

Doublé, ἴδ. Doppelschlag.

Doppelpfeife, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Doppio-, -ia, διπλοῦς, -πλῆ.

Doppio tempo ἢ **movimento** ἡ διπλασιασθεῖσα κίνησις. Τοιουτοτρόπως τὰ δέκατα ἕκτα ἐκτελοῦνται ὡς τριακοστὰ δεύτερα.

Doppio valore διπλασιασμὸς τοῦ χρόνου τῶν φθογγοσήμων ὑπὸ τὴν αὐτὴν ρυθμικὴν διαίρεσιν.

Doppio concerto, κοντσέρτο (συναυλία) διὰ δύο ὄργανα.

Doppio movimento, μετὰ διπλασίας ταχύτητος.

Doppio pedale διπλᾶ ποδόπληκτρα. Ὅταν παίζωμεν τὸ ὄργανον σημαίνει νὰ διπλασιάσωμεν τοὺς ἤχους τῶν ποδοπλήκτρων.

Doppelschlag, gruppetto, παρίσταται διὰ τοῦ σημείου ∾ τὸ ὁποῖον τίθεται ὑπεράνω τοῦ φθογγοσήμου καὶ σημαίνει σχῆμα ἀποτελούμενον ἐκ τριῶν ἢ τεσσάρων φθογγοσήμων, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ παιχθῶσι πρὸ τοῦ κυρίου φθογγοσήμου, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται τὸ σχῆμα. (Σ. Μ. π. χ.

γράφεται:



ἐκτελεῖται:

Double corde, περικοπή, πέρασμα (passage) ἐκ διπλῶν φθογγοσήμων.

Double coup de langue, Doppelzunge, διπλοῦν κτύπημα διὰ τῆς γλώσσης ὅταν παίζωμεν ἐμπνευστὰ ὄργανα.

Doubles, τὸ αὐτὸ μὲ τὸ variations.

Doucement, ἴδ. dolcement.

Drama per musica, δράμα μετ' ᾄσματος, μελόδραμα.

Drama lirica, drama per musica, τοιουτοτρόπως λέγεται ἐν Ἰταλίᾳ τὸ σοβαρὸν μελόδραμα »Opera seria« κατ' ἀντίθεσιν τοῦ κωμικοῦ μελοδράματος »Opera buffa«.

Dramatico, -ca, dramaticamente, dramatique, δραματικός. Τοιουτοτρόπως λέγεται ἡ μουσικὴ τοῦ μελοδράματος, ἡ θεατρική.

Dreher, γερμανικὸς χορός, στρόβιλος.

Driflöte, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Dritta, droite, ἴδ. Destra.

Dudka, σιβιριακὸς χορὸς ζωηροῦ καὶ εὐθύμου χαρακτῆρος. (Σ. Μ. Τοιουτοτρόπως λέγεται ἐπίσης καὶ ρωσσικόν τι ἐμπνευστὸν ὄργανον, εἶδος αὐλοῦ.)

Due, δύο· a due, ἀνὰ δύο· due corde, δύο χορδαί· due volte (bis) δίς.

Duettino, duetto, duo, μουσ. τεμάχιον διὰ δύο φωνὰς ἢ ὄργανα· ἡ ἐφεύρεσις τούτου ἀποδίδεται εἰς τὸν Ἰταλὸν Κβαλιέτην (1600).

Dulcian. εἶδος ἀρχαίου αὐλοῦ. κανὼν τοῦ Ὀρτάνου.

Dulcina, ἰδ. Dolcan.

Duodecima, δωδεκάτη. διάστημα τῆς διατονικῆς κλίμακος εὑρισκόμενον ἐπὶ τῆς 12ης αὐτῆς βαθμίδος. Ἀναφορικῶς δὲ τῆς τονικῆς ἡ δωδεκάτη δὲν εἶναι ἄλλο τι εἰ μὴ πέμπτη ἀνυψωθεῖσα κατὰ ὀγδόην.

Duodecimole, δωδεκαόλιον, μουσ. σχῆμα ἐκ δώδεκα φθογγοσήμων. (Σ. Μ. π. χ.



Duodrama, δράμα, εἰς τὸ ὁποῖον τὰ δρῶντα πρόσωπα εἶναι δύο.

Duolo, πένθος· con duolo, ἔκφρασις κλαυθμοῦ, λύπης.

Dublicatio, διπλασιασμὸς τοῦ προτελευταίου φθογγοσήμου κατὰ τὸ ἐκκλησ. ὕφος.

Durissimo, -ma, λίαν τραχέως καὶ σκληρῶς.

Duro, -ra, duretto, -ta, duramente, durezza, σκληρῶς, τραχέως.

Dur-Tonart, σκληρὸς Τρόπος (σκληρὸν γένος), ἔνθα ἐπὶ τῆς 3ης βαθμίδος εὑρίσκεται μεγάλη τρίτη.

Dux, ὁδηγός· εἰς τὴν φυγὴν (fuga) τοιουτοτρόπως λέγεται τὸ κύριον θέμα, τοῦ ὁποίου ὁ comes (συνοδός) χρησιμεύει ὡς συνοδεία.

Dystonie, δυστονία, κακοφωνία.

E.

E, πρὸ φωνήεντος ed, καί· Ὡς ἦχος εἶναι τὸ ἴδιον μὲ τὸ mi.

è, εἶναι· π. χ. in questa parte il Soprano è sempre staccato, εἰς τὸ τεμάχιον τοῦτο τὸ soprano εἶναι (παίζεται) πάντοτε staccato.

Echelle, scala, κλίμαξ ἤχων, γάμμα.

Echo, eco, ἠχώ· ὅπως ἐκφρασθῇ ἠχὼ πρέπει νὰ ἐπαναλάβωμεν τὸ παιχθὲν φθογγόσημον (ἢ περικοπήν), τόσον ἀσθενῶς, ὥστε οἱ ἦχοι

νὰ φαίνωνται ὅτι ἔρχονται μακρόθεν. Ὅταν παίζωμεν τὸ κλειδοκύμβαλον τότε τὸ καλλίτερον μέσον, ὅπως παραχθῇ ἠχώ, εἶναι τὰ ποδόπληκτρα 'pedales'.

Eclogue, ἐκλογή, ποιμενικὸν ᾆσμα.

Ecossaise, Σκωτικὸς χορὸς εἰς 2/4. Εἰς τὰς ἀρχαίας μουσ. συνθέσεις διὰ κλειδοκύμβαλον τοιουτοτρόπως ἐλέγετο τὸ Adagio. Ecossaisen-Walzer, γοργὸς στρόβιλος εἰς 2/4.

Edition, edizione, ἔκδοσις.

E-dur = mi maj.

E-is = mi dièse.

E-moll = mi min.

Effect, effeto, ἐντύπωσις.

Effeminatamente, con effeminatezza, ἀσθενῶς, ἐλαφρῶς.

Eguale, ἴσος, ὅμοιος. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ ἔκφρασις αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὸ μέτρον καὶ ἀπαιτεῖ ὅπως τοῦτο τηρῆται ἀκριβῶς.

Elégance, eleganza, φιλοκάλως, κομψῶς, γλαφυρῶς.

Elégant, elegante, elegantemente, con eleganza, αἱ λέξεις αὗται ἀπαιτοῦν ἐκτέλεσιν κομψήν, λαμπράν, γλαφυράν.

Elegia, elégie, ἐλεγεία· εἶδος μουσικῆς λυπηροῦ χαρακτῆρος καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲ κίνησιν βραδεῖαν.

Elégiaque, elégiace, ἐλεγειακῶς, λυπηρῶς.

Elevamento, elevazione, ἐξοχότης, μεγαλεῖον, μεγαλοπρέπεια.

Elevato, ἐξόχως, μεγαλοπρεπῶς.

Ellipsis, ἔλλειψις. Τὴν ἔκφρασιν ταύτην μεταχειριζόμεθα, ὅταν οἱ κανόνες τῆς ἁρμονικῆς συζεύξεως τῶν ἤχων ἀπαιτοῦν νὰ παραλειφθῇ μία ἢ πλειότεραι φωναὶ τῆς συγχορδίας. Ἐνίοτε διὰ τῆς λέξεως ταύτης δεικνύεται, ὅτι ἀντὶ τῆς φυσικῆς λύσεως τῆς διαφωνίας μετεχειρίσθημεν ἐντελῶς νέαν καὶ ξένην πρὸς τὴν διαφωνίαν ἁρμονίαν.

Embaterion, ἐμβατήριον, ἰδ. enoplion (ἐνόπλιον).

Embouchure, ἡ ἐνστόμισις τῶν ἐμπνευστῶν ὀργάνων, ἡ ἐπιτηδειότης δηλ. τῆς καταλλήλου χρήσεως τῶν

χειλέων κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν δι' ἐμπνευστοῦ ὀργάνου.

Emphasis, ἔμφασις, ἔκφρασις.

En poussant, ἴδ. Spingendo.

En tirant, ἴδ. Tirando.

Encora, encore, ἀκόμη.

Energia, énergie, ἐνέργεια.

Energicamente, energico, -ca, con energia, μετ' ἐνεργείας, ἰσχυρῶς.

Enfasi, ἔμφασις.

Enfaticamente, enfatico, ἐμφατικῶς, ἐκφραστικῶς.

Engelstimme, σημαίνει τὸ αὐτὸ μὲ τὸ Angelico, vox Angelica, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Enharmonique (gamme). Ἐναρμόνιος κλίμαξ λέγεται ἐκείνη, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ τόνοι εὑρισκόμενοι ἐπὶ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς βαθμίδος διαφέρουσιν ἀλλήλων ὡς ἐκ τῆς ὀνομασίας, τὴν ὁποίαν λαμβάνουν ἐκ τῶν σημείων. π. χ. Ges καὶ Fis, Gis καὶ As κλ. Ἡ σημερινὴ ἐναρμόνιος κλίμαξ βαίνει κατὰ τὴν ἑξῆς σειράν: Do, Re♭, Do♯, Re, Mi♭, Re♯, Mi, καὶ οὕτω καθεξῆς.

Enoplion, ἐνόπλιον, τοιουτοτρόπως ὠνόμαζον οἱ Σπαρτιάται τὰ πολεμικὰ των ᾄσματα. (Σ. Μ. Ἐνόπλιος ἐλέγετο προσέτι καὶ χορὸς μετὰ τῶν ὅπλων.)

Ensemble, συνένωσις ὀργάνων καὶ φωνῶν πρὸς ἐκτέλεσιν μουσ. τινος τεμαχίου.

Enthousiasme, entusiasmo, ἐνθουσιασμός.

Entrata, -da, entrée, εἴσοδος, εἰσαγωγή.

Entusiastico, ἐνθουσιαστικῶς.

Epicedion, ἐπικήδειον, λυπηρὸν ᾆσμα.

Epicitharisma, ἐπικιθάρισμα· ἴδ. ritornello.

***Epidoneon**, ἔγχορδον ὄργανον τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

Epinicio, epinikion, ἐπινίκιον, ᾆσμα νίκης παρὰ τοῖς ἀρχ. Ἕλλησι. (Σ. Μ. Τοιαῦτα ἐπινίκια ᾄσματα ἐποίησε καὶ ὁ Πίνδαρος καὶ ὁ Σιμωνίδης.)

Episode, episodion, ἐπεισόδιον· πρόσθετον μέρος, πρόσθετος φράσις. (Σ. Μ. εἰς τὴν ἀρχαίαν τραγῳδίαν ἐπεισόδιον ἐλέγετο ἡ πρᾶξις ἢ ὁ διάλογος, ὅστις παρενετίθετο μεταξὺ τῶν χορικῶν μελῶν.)

Epistrophe, ἐπιστροφή, ἐπανάληψις τῆς τελικῆς μελῳδίας.

Epithalamion, ἐπιθαλάμιον· γαμήλιον ᾆσμα. (Σ. Μ. Ἐπιθαλάμια ἐλέγοντο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν τὰ ᾄσματα, τὰ ὁποῖα ᾄδοντο πρὸ τοῦ θαλάμου τῶν νεονύμφων, προσέτι δὲ καὶ ὅτε προεπέμπετο ἡ μνηστὴ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μνηστῆρος.)

***Epizeuxis**, ἐπίζευξις, ἐπανάληψις θέματος ἢ μιᾶς λέξεως.

Epode, epodos, ἐπῳδή, ἐπῳδός· κατακλεὶς τῆς λυρικῆς ᾠδῆς. (Σ. Μ. Ἐπῳδὸς ἐλέγετο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι τὸ μέρος τοῦ λυρικοῦ ποιήματος ἢ χορικοῦ ᾄσματος, τὸ ὁποῖον ᾄδετο μετὰ πᾶσαν στροφὴν καὶ ἀντιστροφήν, πρὸς δὲ καὶ ἰδιαίτερον εἶδος λυρικῶν ποιημάτων ἐφευρεθὲν ὑπὸ τοῦ Ἀρχιλόχου. τέλος ἐπῳδὸς λέγεται καὶ ὁ στίχος ὁ ἐπαναλαμβανόμενος ἐκ διαλειμμάτων εἰς ᾆσμα ἢ ποίημά τι· προσέτι δὲ καὶ μαγικὴ ᾠδή.)

Equalimente, ὁμοίως, ὁμοιομόρφως, ὡς . . .

Eroicamente, eroico, ἡρωικῶς.

Erotica, ἐρωτικὰ ᾄσματα.

Erotipaegnion, ἐρωτοπαίγνιον, ἐρωτικὸν ᾆσμα, ποίημα ἔρωτος.

Esaltazione, θαυμασμός, ἐνθουσιασμός.

Esercizione, esercizi, ἀσκήσεις, γυμνάσματα. Συλλογὴ οὐχὶ μεγάλων τεμαχίων περιεχόντων ὅλας τὰς δυνατὰς μουσ. δυσκολίας μεθοδικῶς διατεθειμένας. Αἱ ἀσκήσεις αὗται χρησιμεύουσι πρὸς ἄσκησιν τῶν δακτύλων εἰς τοὺς ἀρχαρίους καὶ πρὸς διατήρησιν τῆς τεχνικῆς ἐπιτηδειότητος εἰς τοὺς παίζοντας πλέον καλῶς ὄργανόν τι.

Es-dur = mi bémol maj.

Es-moll = mi bémol min.

Espirando, ἀποθνήσκων.

Espr. συντμ. τοῦ **Espressivo**, ἴδ. espressione.

Espressione, con espressione μετ' ἰδιαιτέρου αἰσθήματος καὶ ἐνθουσιασμοῦ.

Estinguendo, estinguere, estinguete, βαθμηδὸν καὶ ἀν-

ἐπαισθήτως ἐξασθενίζοντες τοὺς ἤχους.

Estrinciendo, ἰσχυρῶς.

Estro poetico, ποιητικὸς οἶστρος, ποιητικὴ ἔμπνευσις.

Etouffez, ἴδ. Soffocate.

Etto, etta, ὑποκοριστικὴ κατάληξις.

Etudes, ἀσκήσεις, γυμνάσματα.

Eufonia, εὐφωνία.

Eufonica, εὐφωνικῶς.

Euphonique, εὐφωνικός.

***Euphonikon**, μουσ. ὄργανον συνενοῦν ἐν ἑαυτῷ κλειδοκύμβαλον καὶ ἅρπαν· ἐφευρέθη δὲ ὑπὸ τοῦ Μπεάλ ἐν Λονδίνῳ.

***Euphonion**, λέγεται χαλκοῦν πνευστὸν ὄργανον τῆς στρατιωτικῆς μουσικῆς· ἐφευρέθη τὸ 1843 ὑπὸ τοῦ Ζόμμερ καὶ ἐτελειοποιήθη ὑπὸ τοῦ Τσερβένη.

***Euterpe**, Εὐτέρπη, μία τῶν ἐννέα μουσῶν· ἦτο δὲ θεὰ τῆς λυρικῆς ποιήσεως καὶ παρίστατο κρατοῦσα εἰς τὴν χεῖρα αὐλόν.

Evacuant, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Evolutio, ἀναστροφὴ τῶν φωνῶν εἰς τὴν διπλῆν ἀντιφωνίαν.

Ex abrupto, ἔξαφνα.

Exaltation, συγκίνησις, ἐνθουσιασμός.

Exalté, συγκινητικῶς.

Exclamatico, ἐπιφώνησις. -μα.

Exécutant, ἐκτελεστής.

Exécution, ἐκτέλεσις.

Exequiae, θριαμβευτικὴ ἱεροτελεστία κατὰ τὰς κηδείας.

Exercices, ἴδ. Esercizio.

Expression, αἴσθημα, ἔκφρασις.

Expressivo, ἴδ. Espressione.

Ex tempore, αὐτοσχεδίως, ἐκ τοῦ προχείρου.

Extemporiren, παίζοντες κατὰ τὴν ἔμπνευσιν καὶ οὐχὶ κατὰ τὰ φθογγόσημα, αὐτοσχεδιάζοντες.

Extravaganza, μὴ κανονικαὶ περικοπαὶ ἢ περάσματα (passages) καὶ ἐξωραϊσμοὶ εἰς τὰς χρονοτριβάς.

F.

F = Fa.

F., συντομία τῆς λέξεως Forte.

F. F., ἢ **Fortissimo**, λίαν ἰσχυρῶς καὶ ἠχηρῶς. Ἂν καὶ ἡ λέξις αὕτη ἐκφράζει αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν δύναμιν εἰς τὸν ὕψιστον βαθμόν, συνθέται τινὲς ὅμως θέλοντες νὰ δώσωσιν εἰς αὐτὴν ἀκόμη μεγαλειτέραν σημασίαν μεταχειρίζονται FFF ἀκόμη δὲ καὶ FFFF, τὸ ὁποῖον σημαίνει δύναμιν, τῆς ὁποίας μεγαλειτέρα δὲν ὑπάρχει ἄλλη. Fortissimo, ma leggiero, σημαίνει λίαν ἰσχυρῶς ἀλλ' ἀβιάστως. Sempre più forte al FF, αὐξάνοντες τὴν δύναμιν μέχρι τοῦ Fortissimo.

***F**, γνώμων τοῦ βαθυφώνου.

Fa = F.

Fa bémol = Fes.

F-dur = Fa majeur.

F-moll = Fa mineur.

Fl. συντμ. τῆς λέξεως Flauto ἢ Flûte.

Fp. συντμ. τῆς λέξεως fortepiano.

Facetamente, faceto, -ta, facezia, con facezia, ἐλαφρῶς, παιγνιωδῶς, ἀστείως.

Facetissimo, πολὺ ἐλαφρῶς καὶ παιγνιωδῶς.

Façes-d'un accord, φάσεις τῶν συγχορδιῶν.

Facile, εὔκολος.

Facilement, facilmente, facile, εἰς ἐλαφρὸν γένος, οὐχὶ σύνθετον.

Facilità, facilité, εὐκολία, ἐλαφρότης.

Facture, διὰ τῆς λέξεως ταύτης οἱ Γάλλοι σημαίνουν κανόνας τοῦ Ὀργάνου, πρὸς δὲ καὶ τὸ σχέδιον καὶ τὴν σύστασιν μουσικοῦ τινος τεμαχίου· ἐνίοτε δὲ διὰ τῆς λέξεως ταύτης σημαίνεται καὶ ὁ σχηματισμὸς μουσικῆς τινος φράσεως.

Fa dièse maj. = Fis-dur.

Fa dièse min. = Fis-moll.

Fa maj. = F-dur.

Fa min. = F-moll.

Fagotto-Basson, βαρύαυλος, ἀρχαῖον πνευστὸν ὄργανον μετ' ὀπῶν καὶ δικλίδων. — Κανὼν τοῦ Ἁρμονίου. (Σ. Μ. Ὁ βαρύαυλος ἐφευρέθη τὸ 1539 ἐν Φερράρᾳ ὑπὸ τοῦ Ἀφρανίου. Ὁ ἦχος τοῦ βαρυαύλου εἶναι μαλακὸς ἀλλὰ βραχνώδης καὶ πλησιάζει πρὸς τὸν τοῦ Violoncello. Ἡ περιοχή του εἶναι ἀπὸ τοῦ contra B μέχρι τοῦ ἅπαξ ὑπογεγραμμένου G καὶ ἀνωτέρω.

Μεταχειρίζεται δὲ τὸν γνώμονα τοῦ F, διὰ δὲ τὰς ὀξείας φωνὰς τὸν τοῦ tenore.)

Falset, Falsetto, κεφαλικὴ φωνή.

Falso bardone, Faux-bourdon, φράσις προστιθεμένη ἄνωθεν εἰς τὴν κυρίαν φωνὴν τοῦ χοραλίου. διαρκὲς ποδόπληκτρον τῆς βάσεως· κανὼν τοῦ Ὀργάνου. (Σ. Μ. Τὸ faux bourdon σημαίνει ἐσφαλμένην βάσιν. Ὅτε μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ sext-accord ἤρχισε νὰναπτύσσηται ἡ πολυφωνία, τότε ἡ ὀνομασία faux-bourdon προῆλθεν ἐκ τούτου, ὅτι ἡ πραγματικὴ φωνὴ τῆς βάσεως εὑρίσκετο οὐχὶ εἰς τὴν κάτω φωνὴν, ἀλλ' εἰς τὴν ἄνω.)

Fanatico, φανατικῶς.

Fandango, ἀρχαία Ἱσπανικὴ μουσικὴ δι' ὄρχησιν εἰς μέτρον $^3/_4$ καὶ μετρίαν κίνησιν.

Fanfare, -ra, εἶδος συντόμου ἀλλὰ λαμπρᾶς στρατιωτικῆς μουσικῆς ἐκτελουμένης συνήθως διὰ χαλκίνων ὀργάνων.

Fantaisie dramatique, δραματικὴ φαντασία.

Fantasia, fantaisie, Fantasie, φαντασία. Μουσ. τεμάχιον, εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ὁποίου ὁ συνθέτης δὲν περιορίζεται ὑπὸ κανενὸς παραδεδεγμένου τύπου.

Fantastico, φανταστικῶς.

Fantesia, ἴδ. Fantasia.

Farandole, farondoule, ὀρχηστικὴ μουσικὴ εἰς τὴν Προβιγκίαν καὶ Λαγκεδόκην μὲ κίνησιν ζωηρὰν καὶ μέτρον $^6/_8$.

Farce, farsa in musica, ἐπίσης intermezzo, μικρὸν μελόδραμα εἰς μίαν πρᾶξιν καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς ὕφος κωμικόν.

Fastosamente, fastoso, μεγαλοπρεπῶς.

Fausset, (ἴδ. falset) κεφαλικὴ φωνή.

Favori, ἀγαπητός, εὐνοούμενος.

Favorito, ἀγαπητός, εὐνοούμενος.

Feldflöte, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Feldton, σκληρὸς τρόπος Mi majeur, συχνὰ ἡ διοργάνωσις τῆς στρατιωτικῆς μουσικῆς.

Ferma, Fermata, χρονοτριβή 𝄐. Τιθεμένη ὑπεράνω φθογγοσήμου καθιστᾷ τὸν ἦχον αὐτοῦ διαρκῆ· ἐπὶ παύσεως δὲ ἐπαυξάνει τὸν χρόνον αὐτῆς.

Fermamente, σταθερῶς, ἰσχυρῶς.

Fermissimo, -ma, λίαν ἰσχυρῶς.

Fermo, -ma, fermezza, σταθερός, δύναμις.

Feroce, ἀγρίως, σκληρῶς.

Fes.-Fa bémol, F μὲ ὕφεσιν.

Fervidamente, μετὰ θέρμης.

Fervido, -da, μετ' ἐνθουσιασμοῦ.

Fervore, con fervore μετὰ θέρμης καὶ αἰσθήματος.

Festevole, festevolmente, εὐθύμως καὶ μετά τινος ζωηρότητος.

Festivamente, festività, πανηγυρικῶς.

Festivo, -va, ἴδ. Festoso.

Festosamente, εὐθύμως.

Festoso, -sa, εὐθύμως, παιγνιωδῶς.

Fiaccamente, ἀσθενῶς.

Fiachezza, ἀδυναμία· con fiachezza ἀσθενῶς.

Fiasco, πλήρης ἀποτυχία τοῦ τεμαχίου ἢ τοῦ καλλιτέχνου.

Fiata, φορά. Una fiata, μίαν φοράν. Due fiate, δύο φοράς.

Fiducia, αὐτοπεποίθησις.

Fieramente, ἴδ. Fiero.

Fierezza, ὑπερηφάνεια. con fierezza, ἴδ. fieramente.

Fierissimo, λίαν θαρραλέως καὶ ἰσχυρῶς. μετὰ χαρακτῆρος ὅμως εὐγενοῦς.

Fiero, -ra, ὑπερήφανος.

Fiffaro, fifre, μικρὸς πλαγίαυλος (πίφιρο). Κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Figural, figurale, figuratio, ἴδ. Fioreto.

Filando, παρατείνοντες τὸν ἦχον· ἴδ. filare.

Filare, παρατείνειν τὸν ἦχον δηλ. ἀρχίζοντες ἀπὸ τοῦ ἀσθενεστάτου νὰ φθάσωμεν βαθμηδὸν εἰς τὸν ἰσχυρότατον ἦχον καὶ τοὐναντίον.

Filata, -to, -te, ἴδ. Filare.

Filer le son, παρατείνειν τὸν τόνον, δηλ. νὰ παρατείνωμεν τὴν φωνὴν ἢ τὸν ἦχον ὀργάνου χωρὶς νὰ ἐνισχύωμεν ἢ ἐξασθενίζωμεν αὐτόν (ἴσως κατ' ἐλάχιστον μόνον).

Filet de voix, λίαν ἀδύνατος φωνή.

Fin, fine, τέλος.

Finale, τὸ τελευταῖον μέρος πράξεώς τινος τοῦ μελοδράματος, μιμορχήματος, ἢ τὸ τέλος μουσικῆς τινος συνθέσεως.

Finalklausel, ἴδ. Coda.

Finezza, con finezza, λεπτότης, λεπτῶς.

Finito, τελειωμένον.

Finto, ἀτελὴς κατάληξις.

Fiochetto, fiochezza, βραχνῶς.

Fioco, ἀσθενῶς, βραχνῶς, τραχέως.

Fioreggiando, fioreggiante, ἐξωραΐζοντες τὸ ᾄσμα διὰ τερετισμάτων, προπλήγματος κλ.

Fioretti, ἐξωραϊσμοί, στολισμοί.

Fioretto, fioritura, ἐξωραϊσμὸς ἐν τῇ ᾠδικῇ.

Fiorescente, fiorito, καλλωπισμένος, ἐξωραϊσμένος.

Fis-Harmonica (Physharmonica) ἴδ. Melodicon.

Fistula, αὐλός. fistula pastoralis, ποιμενικὸς αὐλός. (Σ. Μ. fistula λέγεται καὶ ἡ κεφαλικὴ φωνή.)

Flachflöte, Κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Flageolettöne, ἢ **Flachinet**, μικρὸς πλαγίαυλος (πίφιρο)· κατ' ἄλλην δὲ ἔννοιαν, ἦχος παραγόμενος δι' ἐπιθέσεως τῶν δακτύλων ἐπὶ τῶν χορδῶν ἐπιπολαίως, δηλ. μόλις νὰ θίγωμεν αὐτάς (ὡς π. χ. γίνεται ἐπὶ τοῦ τετραχόρδου)· εἶναι δὲ τὸ flageolet κατὰ δύο διαπασῶν ὀξύτερον τοῦ πραγματικοῦ ἤχου. (Σ. Μ. Διὰ νὰ εἶναι καθαρὸν τὸ flageolet πρέπει ὁ δάκτυλος νὰ τίθηται ἀκριβῶς ἐπὶ τῶν καμαρώσεων τῶν χορδῶν.)

Flatter la corde, παίζοντες γλυκά, εὐχάριστα.

Flauto, πλαγίαυλος, ξύλινον πνευστὸν ὄργανον· εἶναι δὲ ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων ὀργάνων (Σ. Μ. Ὁ πλαγίαυλος διατηρήσας τὸν ἀρχέγονόν του τύπον παράγει ἦχον μαλακὸν ἀλλ' οὐχὶ ἰσχυρὸν ἐξαιρέσει τῆς ὀξυτάτης ὀκτάδος. Διὰ τοῦ πλαγιαύλου εὐκολώτατα ἐκτελοῦνται αἱ μᾶλλον τολμηραὶ περικοπαὶ εἰς διατονικὰς καὶ χρωματικὰς κλίμακας, εἰς ὀκτάδας,

μετὰ τερετισμῶν κλ. Κανὲν ὄργανον δὲν εἰμπορεῖ νὰ συναγωνισθῇ πρὸς τὸν πλαγίαυλον ὅσον ἀφορᾷ τὴν ταχύτητα τῆς παραγωγῆς τοῦ ἤχου. Μεταχειρίζεται τὸν γνώμονα τοῦ τετραχόρδου G καὶ ἔχει περιοχὴν ἤχων ἀπὸ τοῦ d μέχρι τοῦ a ἢ $\bar{b}$).

Flauto traverso, μέγας πλαγίαυλος.

Flauto piccolo, μικρὸς πλαγίαυλος κατὰ ὀγδόην ὀξύτερος τοῦ συνειθισμένου.

Flautone, ἴδ. Flötenbaß.

Flautando, μίμησις τοῦ πλαγιαύλου.

Flautare, flautate, -to, -ta, ἴδ. Flautando.

Flebile, λυπηρός, θρηνώδης. Largo flebile, κίνησις τοῦ Largo μὲ χαρακτῆρα λυπηρόν.

Flebilmente, λυπηρῶς, θρηνωδῶς.

Flessibile, μαλακός, ἐλαστικός.

Flessibilità, μαλακότης, εὐλυγισία. con flessibilità, ἀπαιτεῖ εὐκινησίαν, δεξιότητα καὶ μαλακότητα.

Flofion, κακὴ μελῳδία.

***Flonflon**, ἐπῳδός.

Flötenbaß, Flautone, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Flötenpfeife, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Flügel, γερμανικὴ ὀνομασία τοῦ κλειδοκυμβάλου.

***Flügelhorn**, χάλκινον πνευστὸν ὄργανον.

Fluidezza, con fluidezza, ἡσύχως, συγχέοντες τρόπον τινὰ τοὺς ἤχους.

Fluido, -da, ἴδ. Fluidezza.

Foco, fuoco, πῦρ, θέρμη. Poco a poco più di foco, ὀλίγον κατ' ὀλίγον προσθέτοντες πῦρ, θέρμην. con foco, θαρραλέως, θερμῶς.

Focoso, -sa, focosamente, ἴδ. Foco.

Foglietto, τοιουτοτρόπως λέγεται ἡ διὰ τὸ πρῶτον βιολίον φωνή, ἐν τῇ ὁποίᾳ εὑρίσκεται καὶ τὸ μέρος τῶν ἄλλων ὀργάνων· ὥστε ἐκ τῆς φωνῆς ταύτης δύναταί τις νὰ διευθύνῃ ὅλην τὴν ὀρχήστραν.

Follare, τραχέως.

Follemente, ἀστείως.

Follia, Ἰσπανικὸν μουσ. τεμάχιον μετὰ διαποικίλσεων (variations).

Fondamento, βάσις. θεμελειώδης τόνος.

***Fonurgia**, φωνουργία, διδασκαλία περὶ τῆς ἐπιρροῆς τῶν ἤχων, περὶ τῆς ἠχοῦς.

Forlana, Ἰταλικὸς (βενετικός) χορὸς εὐθύμου χαρακτῆρος μὲ κίνησιν ζωηρὰν εἰς $^6/_8$.

Forte, fort. ἰσχυρῶς. il canto un poco più forte, ἐκφράζοντες ἰσχυρότερον τὸ μέρος τοῦ ᾄσματος.

Fortepiano ἢ **Pianoforte**, κλειδοκύμβαλον, ὄργανον πληκτροφόρον ἐφευρεθὲν ἐν Νορδχάουζεν ὑπὸ τοῦ Στρέτερ περὶ τὸ 1784 ἔ. Τὸ ὄργανον τοῦτο ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὑπεβλήθη εἰς ἐξακολουθητικὰς μεταβολὰς καὶ βελτιώσεις, ὅπερ ἐξακολουθεῖ καὶ μέχρι σήμερον.

Forte possibile, ὅσον τὸ δυνατὸν ἰσχυρότερον.

Fortemente, ἴδ. Forte.

Forza, ἰσχύς, δύναμις. con forza, μετὰ δυνάμεως, ἰσχυρῶς.

Forzando, forzare, forzate, -to, ἔξαφνα ἐνδυναμώνοντες τὸν ἦχον.

Fourchette tonique, τὸ ὄργανον τὸ παράγον τὸν ἦχον la (Diapason) τονάριον.

Française, εὔθυμος χορὸς εἰς $^3/_8$.

Francamente, franchezza, con franchezza, franchiso, franca, -co, θαρραλέως, χωρὶς κομπιάσματα.

Franchissimo, ma, μὲ πολὺ θάρρος καὶ σταθερότητα.

Französische Posaune, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Französische Stimmung, Γαλλικὸν χόρδισμα. Τὸ la αὐτοῦ εἶναι σχεδὸν κατὰ ἥμισυ τόνον (87 παλμ. κινήσεις) χαμηλότερον τοῦ συνήθους.

Freddamente, freddezza, con freddezza, ψυχρῶς, ἀπαθῶς, ἀδιαφόρως.

Freddo, ψυχρῶς.

Frédon, περικοπή, πέρασμα (passage) μετὰ τερετισμάτων.

Frescamente, fresco, εὐθύμως, δροσερῶς.

Fretta, ταχύτης. In ἢ con fretta σπεύδοντες, ἐπιταχύνοντες.

Frettolosamente, frettoloso, -sa, μετὰ σπουδῆς, βιαστικά.

Froidement, ἴδ. Freddamente.

Frosch (γερμ.) **hausse** (γαλ.), τὸ κάτω μέρος (ἡ λαβὴ) τοῦ τόξου.

Fuga, fugue, Fuge, φυγὴ δηλ. μουσικὴ σύνθεσις, εἰς τὴν ὁποίαν δύο ἢ περισσότεραι μελῳδίαι συζεύγονται τοιουτοτρόπως, ὥστε διαδοχικῶς ἡ μία χρησιμεύει εἰς τὴν ἄλλην ὡς διπλὴ ἀντιφωνία. Διὰ τὴν ἀκολουθίαν τῶν τοιούτων συζεύξεων ὑπάρχουν κανόνες, οἵτινες κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον φυλάττονται μέχρι σήμερον. ἴδ. Canon, Stretta. (Σ. Μ. ἡ φυγὴ εἶναι δίφωνος ἢ πολύφωνος μουσ. σύνθεσις, τῆς ὁποίας τὸ θέμα κατ' ἀρχὰς παρουσιάζεται εἰς μίαν φωνήν, ἔπειτα δὲ γίνεται μίμησις αὐτοῦ εἰς τὰς ἄλλας φωνὰς μέχρι τοῦ τέλους τῆς φυγῆς. Τὰ κυριώτερα δὲ αὐτῆς μέρη εἶναι: τὸ θέμα ἢ ὁδηγός [φωναγωγός] [Dux, Führer], ἡ ἀπάντησις ἢ ὁ συνοδός [Comes, Antwort], τὸ ἀντίθεμα [Contrasubject], τὸ ἐπεισόδιον [Divertimento, ἡ περίληψις τοῦ θέματος Stretto καὶ ἡ κατακλείς Cadenza. Ὡς ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ δὲ τῶν φωνῶν, αἵτινες λαμβάνουσι μέρος εἰς τὴν φυγήν, αὕτη διαιρεῖται εἰς δίφωνον, τρίφωνον, τετράφωνον καὶ πολύφωνον.)

Fuga aequalis motus, fuga mixta, fuga reditta, fuga ricercata, εἶναι ἰδιαίτεροι τύποι τῆς φυγῆς.

Fuga doppia, διπλὴ φυγὴ μετὰ δύο θεμάτων.

Fuga libera, ἐλευθέρα, μὴ ἀκολουθοῦσα ἐντελῶς τοὺς κανόνας τῆς φυγῆς.

Fugara, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Fugato, -ta, κατὰ τὸ ὕφος τῆς φυγῆς.

Fughetta, fughietta, μικρὰ φυγή.

Fuggire la cadenza, ἀποφεύγοντες ἐντελῶς τὴν κατακλεῖδα.

Funebre, funerale, ἢ **funebreo, -rea**, κλαυθμηρῶς, λυπηρῶς, ἐκφράζοντες χαρακτῆρα ἐπικηδείου μουσικῆς.

Funcioni, ἐκκλησιαστικὰ κοντσέρτα, ὀρατόρια κλ.

Fuoco, con fuoco, fuocoso, θερμῶς. Con fuoco, ma non presto, θερμῶς ἀλλ' οὐχὶ λίαν ταχέως. All^ro con fuoco, θερμῶς μετὰ κινήσεως τοῦ All^o.

Furia, con furia, ἰσχυρῶς, ἐπιταχύνοντες τὴν κίνησιν.

Furibondo, -da, πυρετωδέστατα καὶ ἰσχυρότατα.

Furiosamente, ἴδ. Furia.

Furioso, -sa, μανιωδῶς.

Fusa, λατινικὴ ὀνομασία τοῦ ὀγδόου 𝅘𝅥𝅯.

Fusella, ἡ λέξις αὕτη ἀπαντᾷ ἐνίοτε εἰς τὰς ἀρχαίας λατινικὰς συνθέσεις καὶ σημαίνει τὸ 1/64 τοῦ ἀκεραίου φθογγοσήμου.

Fusée, περικοπή, πέρασμα μεθ' ὑπερπηδημάτων, ἐνίοτε γοργὴ κλίμαξ.

Fz. συντομία τῆς λέξεως Forzando.

G.

G. συντομία τῆς λέξεως Gauche.

G = ὁ ἦχος Sol.

G-dur = Sol majeur.

G-mol = Sol mineur.

***Gabelton,** (γερμ.) ὁ τόνος τοῦ διαπασῶν la.

Gagliardo, ταχέως, τολμηρῶς. Τοιουτοτρόπως λέγεται καὶ εἶδος Ἰταλικοῦ χοροῦ εἰς 3/4.

Gajamente, gaiment, εὐθύμως.

Gajetto, -ta, ἀποδίδοντες εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ μ. τεμαχίου εὐθυμίαν τινά. ἴδ. Gajo.

Gajo ἢ **gaio, -ia, gaiment,** τιθέμενα εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ τεμαχίου ἀπαιτοῦσι χαρακτῆρα εὔθυμον καὶ ἐκτέλεσιν ζωηρὰν καὶ παιγνιώδη· ὑπεράνω δὲ τοῦ passage σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ δοθῇ ζωηρότης εἰς τὴν κίνησιν.

Galante, galantamente, κομψῶς, εὐπρεπῶς.

Galoppa, -o, galop, galoppade, κάλπασμα, μουσικὴ δι' ὄρχησιν μὲ κίνησιν γοργοτάτην εἰς 2/4.

Gamba, ἴδ. Viola di gamba.

Gamma, γάμμα, κλίμαξ, σειρὰ ἤχων, οἵτινες βαθμηδὸν ἀνέρχονται καὶ κατέρχονται· ὑπάρχουσι τρία εἴδη κλιμάκων: ἡ διατονική, ἡ χρωματικὴ καὶ ἡ ἐναρμόνιος. Οἱ ἦχοι ἑκάστης τῶν κλιμάκων τούτων δύνανται νὰ καταμετρηθῶσι διὰ τεταμένης χορδῆς. Ἐὰν λάβωμεν ὡς μονάδα τὸν ἦχον ὅλης τῆς χορδῆς καὶ ὀνομάσωμεν αὐτὸν Ut (do), τότε τὰ 8/9 τῆς χορδῆς θὰ μᾶς δώσουν τὸν ἦχον, ὅστις λέγεται re. 4/5 = mi, 3/4 = fa, 2/3 = sol, 3/5 = la, 8/15 = si. Τέλος τὸ 1/2 (ἡ ἡμίσεια) τῆς χορδῆς θὰ μᾶς δώσῃ τὸ Ut (do) τῆς ἄνω διαπασῶν (ὀγδόης). Ἡ τοιαύτη ἐπακολούθησις τῶν μερῶν (κλασμάτων) τῆς χορδῆς σχηματίζει τὴν διατονικὴν κλίμακα. Δι' ὁμοίων ἀλλὰ συνθετωτέρων σειρῶν τῶν κλασμάτων σχηματίζονται αἱ κλίμακες: ἡ χρωματικὴ do, do ♯, re, re ♯, mi, καὶ οὕτω καθεξῆς. καὶ ἡ ἐναρμόνιος do, re ♭, do ♯, re, mi ♭, re ♯, fa ♭, mi καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἐντεῦθεν φαίνεται καλῶς, ὅτι αἱ συνήθεις ἐκφράσεις: σκληρὰ κλίμαξ, μαλακὴ κλίμαξ κλ. δὲν ἔχουσι καμμίαν σημασίαν· δι' αὐτῶν δὲ συγχέονται αἱ διάφοροι ἔννοιαι τῆς Ἁρμονίας Τρόπου καὶ τῆς Κλίμακος. Ἡ ὀνομασία γάμμα προῆλθεν ἐκ τοῦ γράμματος Γ (γάμμα), τὸ ὁποῖον ἄλλοτε ἐτίθετο εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ μουσικοῦ διαγράμματος (ἴδ. Logarithmes, modus, Tonleiter, Vibratio).

Garbatamente, ἐπιχαρίτως, ἐλαφρῶς, εὐχαρίστως.

Garrire, μιμούμενοι.

Gauche, ἀριστερὰ χείρ.

Gavotte, Γαλλικὸς χορὸς εἰς 2/4 μὲ μετρίαν κίνησιν.

Gedacktpommer, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Geigenprincipal, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Gemäßigt (γερμαν.) = Moderato, μετρίως.

Gemshorn, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Generalbaß, bassus generalis, εἰς σειρὰν συγχορδιῶν ἡ χαμηλοτέρα τῶν φωνῶν χρησιμεύουσα ὡς κοινή, θεμελειώδης βάσις. Ἐὰν ὑπεράνω ἢ κάτωθεν τούτων τῶν φθογγοσήμων ἐτέθησαν ἀριθ. ψηφία πρὸς

ἁρμονικὴν δεῖξιν τῆς ἀκολουθίας τῶν συγχορδιῶν, τὰς ὁποίας θὰ περιέχῃ τὸ μουσ. τεμάχιον, τότε ἡ τοιαύτη βάσις λέγεται ἠριθμημένη (basse chiffrée). Generalbaß ὀνομάζεται ἐπίσης καὶ ἡ ἐπιστήμη περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν συγχορδιῶν ἢ τῆς ἁρμονίας.

Generoso, εὐγενῶς, μεγαλοπρεπῶς.

Genus, γένος.

Genus inflatile, πνευστὸν ὄργανον.

Genus percussibile, ὄργανον πληττόμενον (π. χ. τὸ τύμπανον, κύμβαλον κλ.).

Genus tensile, ἔγχορδον ὄργανον.

Ges = sol bémol, ges-dur = sol-majeur, ges-moll = sol-mineur.

Gettate, τὴν ἔκφρασιν ταύτην μεταχειριζόμεθα, ὅταν πρόκειται νὰ συνδεθῶσι φθογγόσημα βραχέα μετὰ μακρῶν.

Ghiribizza, παράδοξος ἔννοια.

Ghiribizzi, αἰφνίδια πηδήματα.

Ghiribizzoso, φανταστικῶς, παραδόξως, παράξενα.

Gigue, giga, ἀρχαῖος χορὸς εὐθύμου χαρακτῆρος μὲ κίνησιν ἀρκετὰ ταχεῖαν εἰς 6/8 καὶ 3/8. Τοιουτοτρόπως λέγεται ἐπίσης καὶ ἀπηρχαιωμένον. καὶ τὴν σήμερον ἄχρηστον, ἔγχορδον ὄργανον.

Giochevole, giocondamente, εὐθύμως.

Giocondamente, εὔθυμος, χαρωπός, εὐχάριστος.

Giocondevole, εὐθύμως.

Giocondezza, giocondità, χαρά, εὐθυμία· con giocondità, μετά τινος ζωηρότητος καὶ ἐλαφρότητος.

Giocosamente, ζωηρῶς.

Giocoso, -sa, εὐθύμως, χαρωπῶς.

Giojante, giojosamente, giojoso, gioviale, εὐθύμως, μὲ χαράν.

Giojosetto, εὐθύμως.

Giovialità, εὐθυμία, ἁπλότης.

Gis = Sol ♯.

Gis-dur = Sol dièse majeur.

Gis-moll = Sol dièse mineur.

Giobilosco, πανηγυρικῶς.

Giucante, ginchevole, εὐθύμως.

Giucoso, ἴδ. Giocoso.

Giusto, ἀκριβής. Ἡ πραγματικὴ σημασία τῆς λέξεως ταύτης, ὅταν ἀναφέρεται εἰς τὴν κίνησιν, εἶναι, ὅτι ὁ βαθμὸς τῆς κινήσεως ταύτης πρέπει νὰ προσαρμοσθῇ μετ' ἀκριβείας εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἐκτελουμένου τεμαχίου. Τὸ giusto ὅμως ἔχει καὶ ἄλλην σημασίαν, δηλ. σημαίνει ὅτι ἡ κίνησις τοῦ μ. τεμαχίου πρέπει νὰ εἶναι μετρία, νὰ πλησιάζῃ πρὸς τὸ Andante. Καὶ πραγματικῶς τὸ All' giusto ἐκτελεῖται ἐπίσης βραδέως καθὼς καὶ τὸ Andante.

Gli ornamenti ad libitum, ἐξωραΐζοντες ἐλευθέρως τὴν μελῳδίαν ἢ περικοπήν τινα.

Glissando, glissato, glissicato, ὀλισθαίνοντες, γλιστρῶντες (ἐπὶ τῆς χορδῆς).

Glockenregister, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

***Glocken-Accordion**, ἐκκλησιαστικὸν ὄργανον ἀποτελούμενον ἐκ 5, 6 καὶ 7 κωδώνων, ἐφευρεθὲν ὑπὸ τοῦ Β. Τσερβένη.

***Glockenspiel** (γερμ.), ὄργανον περιέχον σειρὰν κωδώνων, ἐνίοτε μέχρι τῆς τρίτης διαπασῶν.

Gloria, τὰ δύο μουσικὰ μέρη τῆς (λατιν.) λειτουργίας: Gloria in excelsis Deo, καὶ Gloria Patri.

Gorgheggiamento, τερετισμὸς τοῦ λάρυγγος.

Gracieux, εὐχαρίστως, ἐπιχαρίτως.

Gracile, ἀσθενῶς, λεπτῶς.

Gradation, gradazione, con gradazione, βαθμηδόν. Τὴν ἔκφρασιν ταύτην μεταχειριζόμεθα ὅταν πρόκειται ναὐξήσωμεν ἢ νὰ ἐλαττώσωμεν βαθμηδὸν τὴν δύναμιν τοῦ ἤχου, ἐπίσης δὲ καὶ ὅταν θέλωμεν νὰ ἐπιταχύνωμεν ἢ ἐπιβραδύνωμεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν κίνησιν.

Gradevole, -volmente, εὐχαρίστως, μετ' αἰσθήματος, ἀβιάστως.

Graditamente, εὐχαρίστως.

Grado, βαθμηδόν. di grado ascendente, βαθμηδὸν ἀνυψώνοντες. di grado discendente, βαθμηδὸν χαμηλώνοντες.

Graduale, μέρος τῆς λατινικῆς λειτουργίας.

Grand. grande. -ment. μέγας, πανηγυρικῶς.

Grand barré. πιέζοντες ὅλας τὰς 6 ἢ 7 χορδὰς τῆς κιθάρας μὲ τὸν δείκτην τῆς ἀριστερᾶς χειρός.

Grande caisse. gran-cassa. τὸ μέγα τύμπανον (τὸ λεγόμενον τουρκικόν).

Grand cornet. κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Grand opéra. ἴδ. Opera seria.

Grandezza. μεγαλεῖον.

Grandioso. μεγαλοπρεπῶς. εὐγενῶς.

Grandiosonante. ἠχηρῶς, βροντοφώνως.

Grave. σοβαρῶς. Σημαίνει κίνησιν ὁμοίαν τοῦ Largo, ἀλλ' ἀπαιτεῖ πλειοτέραν αὐστηρότητα κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν. Τὸ grave μεταχειριζόμεθα κατ' ἀντίθετον ἔννοιαν τοῦ Acuto, ὅτε σημαίνει τοὺς χαμηλοὺς (βαρεῖς) τόνους.

Gravemente. σοβαρῶς, ἀπαιτεῖ βραδύτητα εἰς τὴν κίνησιν.

Gravetto. ὀλίγον βραδύτερον. ἔχει τὴν αὐτὴν κίνησιν μὲ τὸ Larghetto, ἀλλ' ἀπαιτεῖ πλειοτέραν αὐστηρότητα κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν.

Gravezza. σοβαρῶς, σπουδαίως.

Gravità. σοβαρότης. con gravità, σοβαρῶς καὶ αὐστηρῶς.

Grazia. χάρις. con grazia, τρυφερῶς, ζωηρῶς, ἐλαφρῶς. ἐπιχαρίτως.

Graziosamente. ἴδ. grazioso.

Graziosissimo. μετὰ μεγίστης χάριτος.

Grazioso. εὐχαρίστως, τρυφερῶς, ἐπιχαρίτως. Τὸ grazioso, ὅταν εὑρίσκηται εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ μ. τεμαχίου, συχνὰ σημαίνει κίνησιν μεταξὺ τοῦ Andante καὶ Andantino. ὅταν δὲ ἀναφέρηται εἰς passage, τότε σημαίνει, ὅτι τοῦτο, χωρὶς νὰ μεταβληθῇ ἡ κίνησίς του, πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ ἐλαφρῶς καὶ παιγνιωδῶς. Τὸ Allegro ma grazioso ἔχει τὴν κίνησιν τοῦ Allegro ἀλλὰ μὲ ὕφος τρυφερόν.

Grobgedackt. κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Groppetto. ἴδ. Doppelschlag.

Groppo. passage εἰς τὸ ᾆσμα.

Großgedackt. ἴδ. Grobgedackt.

Großvatertanz. γερμανικὸς χορὸς εἰς δύο μέρη, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν πρῶτον μὲ βραδεῖαν κίνησιν εἰς 3/4, τὸ δὲ δεύτερον μὲ ζωηρὰν κίνησιν εἰς 2/4.

Grotesco. ἴδ. burlesco.

Gruppetto. gruppo. φθογγόσημα χρησιμεύοντα πρὸς καλωπισμὸν τῆς μελῳδίας. ταῦτα ἐκτελοῦνται ἐλαφρῶς, ἡ δὲ ταχύτης αὐτῶν ὁρίζεται ὑπὸ τῆς κινήσεως τοῦ μουσ. τεμαχίου καὶ τοῦ χαρακτῆρος τῆς φράσεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρονται. Τοιουτοτρόπως κατὰ τὴν βραδεῖαν κίνησιν, ὡς π. χ. εἰς τὸ Andante, τὸ gruppetto ἐκτελεῖται βραδέως, ἐν ᾧ εἰς τὸ Allegro ἐκτελεῖται ταχύτερον καὶ μετὰ πλειοτέρας ζωηρότητος. ἴδ. groppetto.

Guaccare. ἴδ. Castagnette.

Guarache. μουσικὴ τοῦ ὁμωνύμου Ἱσπανικοῦ χοροῦ.

Guracho. ἴδ. Guarache.

Guerriero. πολεμικῶς.

Guet. πολεμικὸν ᾆσμα ἐκτελούμενον διὰ σάλπιγγος κατὰ τὴν παράταξιν τῆς φρουρᾶς.

Guibiloso. θριαμβευτικῶς.

Guide main. μηχανισμὸς (ἐφευρεθὲς ὑπὸ Κάλκβρένερ) διὰ τοῦ ὁποίου αἱ χεῖρες κρατοῦνται κανονικῶς, ὅταν παίζωμεν τὸ κλειδοκύμβαλον.

Guitare (ἰταλ. Chitarra) ἔγχορδον μετὰ τονικῶν διαιρέσεων ἐπὶ τῆς λαβῆς αὐτῆς. Guitarre d'Amour. ἰδιαίτερον εἶδος κιθάρας, ἥτις κρούεται διὰ τόξου. (Σ. Μ. Ἡ κιθάρα εἶναι ἔγχορδον μουσ. ὄργανον ἀποτελούμενον ἐξ ἠχείου ἐπιπέδου καὶ λαβῆς μακρᾶς, ἀπὸ τοῦ ἄκρου τῆς ὁποίας εἶναι τεταμέναι 6 χορδαὶ καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς κιθάρας. Εἰς τὴν ἀρχαιότητα ἡ κιθάρα εἶχετέσσαρας μέχρις ἑπτὰ χορδάς, μυθολογεῖται δὲ ὅτι ἐφευρέθη ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ ἢ τοῦ Ἀμφίωνος ἢ τοῦ Λίνου. Κατ' ἄλλην δὲ παράδοσιν πρῶτος ὁ Θρᾷξ Θάμυρις μετεχειρίσθη αὐτὴν ἄνευ κιθαρῳδίας, ὁ δὲ Λίνος καὶ Ἀμφίων μετ' ᾄσματος. Ἡ σημερινὴ κιθάρα εἰσήχθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων εἰς τὴν Ἱσπα-

νίαν, ὅπου εὐδοκίμησε μεγάλως· περὶ δὲ τὸ 1600 διεδόθη εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην.

Guitarrerie, κροῦσις τῆς κιθάρας.

Gusto, καλαισθησία. ἴδ. Gustosamente.

Gustosamente, καλαισθητικῶς, τερπνῶς. Ἡ λέξις αὕτη σημαίνει ὅτι ἡ μελῳδία εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται, πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ μετὰ καλαισθησίας καὶ καλωπισμῶν ἀναλόγως τοῦ χαρακτῆρος τοῦ μουσ. τεμαχίου.

Gustoso, μετὰ καλαισθησίας.

***Gymnopädia**, γυμνοπαιδία, γυμνικὴ ἑορτὴ τοῦ Καρνείου Ἀπόλλωνος, ἐτησίως ἐν Σπάρτῃ πανηγυριζομένη πρὸς τιμὴν τῶν ἐν Θυρέᾳ πεσόντων, μετὰ χορῶν καὶ ἀσκήσεων σωματικῶν γυμνῶν παίδων.

H.

H = Si.

H-dur = Si majeur.

H-moll = Si mineur.

Halbprincipal, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Halbcadenz, ἡμίσεια κατάληξις (ἀτελής) π. χ. ἐπὶ τῆς πέμπτης.

Halleluja, ἀλληλούϊα· ἴδ. Alleluja. Τὸ περίφημον ἀλληλούια τοῦ Χένδελ εὑρίσκεται εἰς τὸ ὀρατόριον αὐτοῦ »Μεσσίας«.

Hanaka, hanakisch, χορὸς ὅμοιος μὲ τὸν Πολωνικὸν εἰς $^3/_4$· εἶναι ὅμως ζωηρότερος καὶ γοργότερος παρὰ ὁ Πολωνικός.

Harfenbaß = arpeggio. ἴδε.

Harfenprincipal, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

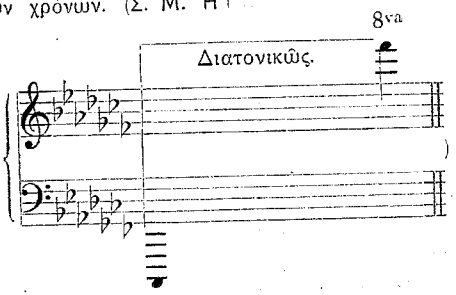
Harmonica, Glas-H. Ἁρμόνικα, ὄργανον μετὰ ὑαλίνων κωδωνίσκων ἢ πλακῶν, αἱ ὁποῖαι ἠχοῦσιν ὅταν θίξωμεν αὐτὰς διὰ τῶν δακτύλων ἢ διὰ σφυρίων. Ἐφευρέθη τὸ 1760. (Σ. Μ. Ἡ Ἁρμόνικα ἐφευρέθη ὑπὸ τοῦ Β. Φραγκλίνου.)

Harmonichord, ἁρμονιόχορδον, πληκτροφόρον ὄργανον ἐφευρεθὲν ὑπὸ τοῦ Κάουφμαν ἐν Δρέσδῃ· ἐξωτερικῶς ὁμοιάζει πρὸς κλειδοκύμβαλον.

Harmonicon, συνήθης ἁρμόνικα μετὰ πλήκτρων ἐν συνδέσει μετὰ μικροῦ Ὀργάνου (ἴδ. Melodicon).

Harmonie, ἁρμονία, ἡ σύγχρονος συνένωσις ἠχων, συγχορδία, συνήχησις· τὸ ἀντίθετον τῆς μελῳδίας (ἴδ. Melodia). Ἐπίσης, ἂν καὶ οὐχὶ ἀκριβῶς, ἡ ἐπιστήμη περὶ τῆς συζεύξεως καὶ συμφωνίας τῶν ἠχων, δηλ. περὶ τοῦ σχηματισμοῦ καὶ τῆς ἀκολουθίας τῶν συγχορδιῶν. (Σ. Μ. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἁρμονία ἦτο σειρὰ φθόγγων καλῶς διατεταγμένων.)

Harpa, ἄρπα, ἔγχορδον ὄργανον μετὰ ἱσταμένης ἠχητικῆς σανίδος (ἠχείου), γνωστὸν δὲ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων. (Σ. Μ. Ἡ ἄρπα ἔγχορδον ὄργανον, τὸ ὁποῖον ἦτο ἐν χρήσει καὶ εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους· τὸ 1720 ἐτελειοποιήθη ὑπὸ τοῦ Χόχβροῦκερ ἐν Δοναουβέρτῃ διὰ προσθήκης ποδαλίου pedale. Τὸ δὲ 1802 ὁ Ἐρὰρ ἐν Παρισίοις ἐφεῦρεν ἄρπαν μετὰ δύο ποδαλίων, τῶν ὁποίων ἡ χρῆσις ἔκτοτε ἐγενικεύθη. Ἡ ἄρπα τὴν σήμερον ἔχει 46 χορδὰς 6 ὀκτάδας καὶ μίαν τετάρτην χορδιζομένας διατονικῶς εἰς Ces-dur. Παίζεται δὲ ἡ ἄρπα καὶ διὰ τῶν δύο χειρῶν. Μεταχειριζόμεθα δὲ εἰς τὴν μουσικὴν τῆς ἄρπας δύο γνώμονας, τοῦ f καὶ τοῦ g. Ἡ περιοχὴ τῆς ἄρπας εἶναι:

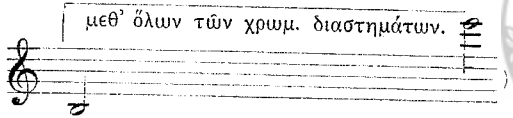


Harpsichord, ἀγγλικὴ λέξις σημαίνουσα κλειδοκύμβαλον.

Harmonometer. ἁρμονιομέτρης. ὄργανον, διὰ τοῦ ὁποίου μαθηματικῶς εὑρίσκεται ἡ πρὸς ἀλλήλους σχέσις τῶν ἤχων ἴδ. Monochord).

Hausse (γαλ.) der Frosch (γερμ.) τὸ κινητὸν μέρος τοῦ τόξου (τοῦ βιολίου καὶ βιολοντσέλου), δι' οὗ τεντώνονται ἢ χαλαρώνονται αἱ τρίχες αὐτοῦ.

Hautbois, ὀξυβόας (εἶδος αὐλοῦ). πνευστὸν ὄργανον γνωστὸν ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 17ου αἰῶνος. (Σ. Μ. Ὁ ὀξυβόας τελειοποίησις τῆς ἀρχαίας σύριγγος εἶναι ξύλινον ὄργανον, εἶδος κλαρινέτου ἀλλὰ μικροτέρων διαστάσεων. παράγει δὲ ἦχον καθαρόν, ὀξὺν καὶ διαπεραστικόν. γράφεται δὲ μὲ τὸν γνώμονα τοῦ Sol καὶ ἔχει τὴν ἑξῆς ἠχητ. περιοχήν·



Haute-contre, ἡ ὀξεῖα φωνὴ τοῦ alto.

Haut-dessus, τὸ ὀξὺ discante (soprano).

Haut-taille, ὁ πρῶτος tenore (ὀξύφωνος).

Hemiolia, ἡμιόλιον, ρυθμὸς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἔχων σχέσιν 3 : 2.

***Hemitonium**, ἡμιτόνιον.

Heptaccord, διάστημα ἑβδόμης. (Σ. Μ. Ἑπτάχορδον ἦτο καὶ εἶδος λύρας μὲ 7 χορδάς.)

***Heroïque**, ἡρωικός.

Hexaccord, ἑξαχορδία· ἡ μεγάλη ἕκτη παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι.

Hexameron, ἑξάμερον (ἑξαήμερον), συλλογὴ ἓξ διαφόρων μουσ. τεμαχίων.

Hialemos, ἰάλεμος, λυπηρὸν ᾆσμα. (Σ. Μ. ἐκ τοῦ Ἰαλέμου, ὅστις ἦτο ποιητὴς λυπηρῶν ᾠδῶν. Κατὰ τὴν μυθολογίαν δὲ ὁ Ἰάλεμος ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς μούσης Καλλιόπης.)

Hohflöte, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Hohquinte, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Holzflöte, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Homophon, ὁμοφώνως, ἐν μιᾷ φωνῇ.

Hongroise, οὐγγρικὸς χορὸς εἰς 2/4.

Hopsanglaise, Hopser, Ecossaisen-Walzer, ἀγγλικὸς χορός.

Hora, ὥρα, ᾠδὴ ἡ προσευχὴ καθ' ὡρισμένην ὥραν ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ. (Σ. Μ. Ἐπίσης καὶ ἐν τῇ Ἀνατολ. Ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίᾳ. Ἡ θεὰ Ὥρα κατὰ τὴν μυθολογίαν τῶν Φοινίκων ἦτο θυγάτηρ τοῦ Κρόνου. Ἐν Ἀθήναις δὲ ἐλατρεύοντο ὡς θεαὶ δώδεκα Ὧραι, διὰ τοῦ χοροῦ τῶν ὁποίων ἐπιστεύετο, ὅτι συνετελεῖτο ἡ περίοδος τοῦ χρόνου καὶ τῶν καιρῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ.)

Hormos, ὅρμος, ἑλληνικὸς χορός. (Σ. Μ. Ὅρμος ἦτο κυκλοτερὴς χορός, ἐν ᾧ παῖδες καὶ κοράσια κατὰ σειρὰν ὄπισθεν ἀλλήλων ἱστάμενοι ἐχόρευον. Λουκ.)

Hornbaß, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Hornpipe, ἐθνικὸς χορὸς τῶν Ἄγγλων εἰς 2/4 ἢ 3/4· εἶναι δὲ ὁ ἴδιος μὲ τὸν Matelotte.

Houssard, χορός.

Humangedackt, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Hummelbaß, ἴδ. Bourdon.

Hydraulon, ὕδραυλις, μουσ. ὄργανον. (Σ. Μ. Ἡ ὕδραυλις ἦτο ὄργανον μουσικὸν «ἐκ τῶν ἐμπνευστῶν ὑπὸ τοῦ ὕδατος· κατεστραμμένοι γάρ εἰσιν οἱ αὐλοὶ εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ ἀρασσομένου τοῦ ὕδατος ὑπό τινος νεανίσκου, ἔτι δὲ δεικνουμένων ἀξινῶν διὰ τοῦ ὀργάνου, ἐμπνέονται οἱ αὐλοί, καὶ ἦχον ἀποτελοῦσι πάνυ τινὰ ἡδὺν καὶ τερπνόν, ὥστε θέλγεσθαι ὑπὸ τῆς ἐμμελείας» Ἀθήν.)

Hymenaios, ὑμέναιος, γαμήλιον ᾆσμα. (Σ. Μ. Ὁ Ὑμέναιος ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς μούσης Καλλιόπης· παριστάνετο δὲ ὡς νεανίας εὐειδὴς κρατῶν εἰς

τὴν χεῖρα λαμπάδα νυμφικὴν· ὑμέναιοι δὲ εἶναι οἱ κατὰ τὸν γάμον ἀδόμενοι ὕμνοι).

Hymnus. ὕμνος, ᾄσμα πρὸς αἶνον τῶν θεῶν ἢ τῶν ἡρώων.

Hymnus Ambrosianus. ὁ Ἀμβροσιανὸς ὕμνος »Σέ, θεέ, αἰνοῦμεν«.

Hyperdiapason. ὑπερδιαπασῶν, ἡ ἄνω ὀγδόη.

Hyperditonos. ὑπερδίτονος, ἡ ἄνω τρίτη.

Hypodiapason. ὑποδιαπασῶν, ἡ κάτω ὀγδόη.

Hypoditonos. ὑποδίτονος, ἡ κάτω τρίτη.

Hypodiapente. ὑποδιαπέντε. ἡ κάτω πέμπτη.

Hyporchema. ὑπόρχημα. ᾄσμα χορευτικόν. (Σ. Μ. Τὸ ὑπόρχημα ἤδετο μετὰ σχημάτων καὶ μορφασμῶν πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος.)

I.

Idylle. εἰδύλλιον, ποιμενικὸν ᾄσμα. (Σ. Μ. Τὸ εἰδύλλιον μικρὰ εἰκών] ἦτο μικρὸν τρυφερὸν ποίημα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀγροτικῆς ὑποθέσεως· τοιαῦτα ἔγραψεν ὁ Θεόκριτος, ὁ Βίων καὶ ὁ Μόσχος.)

Il, οὗτος, ὁ.

Il basso ben marcato. ἐκτελοῦντες ἀκριβῶς τὴν βάσιν, ἐπιμελῶς.

Il doppio movimento, διπλῆ κίνησις, δύο φορὰς ταχύτερον.

Il tempo crescendo, ἐπιταχύνοντες τὴν κίνησιν.

Imbroglio. σύγχυσις.

Imitando, μιμούμενοι, imitando la voce, μιμούμενοι τὴν φωνήν, δηλ. ἐπαναλαμβάνοντες διὰ τοῦ ὀργάνου τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἀοιδοῦ.

Imitatio, imitation, imitazione, ἀναπαραγωγὴ τῆς μελῳδίας εἰς ἄλλην διαπασῶν ἢ εἰς ἄλλα διαστήματα.

Impazientamente, impazienza, con impazienza, μετ' ἀνυπομονησίας, ἀνησύχως.

Imperioso, προστακτικῶς.

Impeto, σφοδρότης, ὁρμή.

con impeto, σφοδρῶς καὶ ἰσχυρῶς, ἐπιταχύνοντες ὀλίγον τὴν κίνησιν.

Impetuosamente. impetuoso. -sa. ἴδ. Impeto.

Imponente, θαρραλέως, ἀποφασιστικῶς.

***Impresario.** ἐργολάβος δραματικοῦ ἢ μελοδραματικοῦ θιάσου· ἔτι δὲ καὶ συναυλίας τινός.

Impromptu. improvisation. improvisazione. φαντασία, ἐκτελοῦντες κατὰ τὴν ἔμπνευσιν τῆς φαντασίας, ἄνευ προετοιμασίας, αὐτοσχεδίως.

Improvisamente. improviso. ἔξαφνα, ἀπροόπτως.

Incalzando. incalzare. incalzate. -to. ἐπιταχύνοντες τὴν κίνησιν.

Incollando. πλήττοντες διὰ μιᾶς ὅλα τὰ φθογγόσημα τῆς συγχορδίας.

Incominciare, ἀρχίζοντες.

Incrociante. ἡ λέξις αὕτη ἀπαντᾶ εἰς τὴν μουσικὴν διὰ τὴν ἅρπαν καὶ τὸ κλειδοκύμβαλον καὶ σημαίνει, ὅτι τὸ passage, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται αὕτη, πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ δι' ὑπερπηδήσεως τῆς χειρός, δηλ. κατὰ τὸ παίξιμον αἱ χεῖρες θὰ διασταυρώνωνται.

Indebolento. indebolire. indebolite. indebolito. ἐξασθενίζοντες τὸν ἦχον.

Indeciso. ἀναποφασίστως, ἀορίστως, διστακτικῶς. Ἡ λέξις αὕτη ἐπιτρέπει ἐνίοτε, συμμορφούμενοι πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ μουσ. τεμαχίου, νὰ μεταβάλωμεν τὴν κίνησιν καὶ νὰ ἐπιμηκύνωμεν τὰ φθογγόσημα, δηλ. τὸν χρόνον.

Indifferente. -temente. ἀπαθῶς, ἀδιαφόρως.

Indifferenza. con indifferenza. ἀπαθῶς, ἀδιαφόρως, ψυχρῶς.

In disparte. ἰδιαιτέρως. Ἡ ἔκφρασις αὕτη ἀπαντᾷ εἰς τὴν φωνητικὴν μουσικὴν καὶ σημαίνει, ὅτι πρέπει νὰ ᾄδωμεν ὡς νὰ μὴ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν τοὺς ἄλλους ἀοιδούς.

In distanza. ἐν ἀποστάσει.

Infernale. inferno. καταχθονίως· ἀπαιτεῖ ἔκφρασιν ἀγρίαν, σκληράν, σατανικήν.

Infinitum, ad ἢ in, ἀπείρως, ἐπ' ἄπειρον.

Infioramenti, infiorendo, infiorire, infiorite, -to, αἱ λέξεις αὗται σημαίνουν, ὅτι τὸ passage, εἰς τὸ ὁποῖον αὗται ἀναφέρονται, πρέπει νὰ καλωπισθῇ διὰ τερετίσματος, προπλήγματος κλ.

Inflessione, εὐκαμψία, εὐλυγισία τῆς φωνῆς, ἀπόχρωσις τῶν ἤχων.

Infra, ὑπό.

Inganno, Trugschluß, κατακλεὶς οὐχὶ εἰς τὸν Τρόπον τοῦ passage.

Iniziato, εἰσηγμένος.

Inno Ambrosio, ὕμνος τοῦ Ἀμβροσίου, ἴδ. hymnus Te Deum laudamus.

Innocente, -temente, innocenza, ἁπλῶς, ἀτεχνῶς.

Inquietissimo, -ma, πολὺ ἀνησύχως.

Inquieto, -ta, ἀνήσυχος.

Irresoluto, -ta, irresoluzione, ἴδ. Irresoluto.

Insensibile, -lmente, ἡ λέξις αὕτη σημαίνει, ὅτι πρέπει νὰ ἐπιβραδύνωμεν ἢ νὰ ἐπιταχύνωμεν, νὰ ἐνισχύσωμεν ἢ νὰ ἐξασθενίσωμεν τὸν ἦχον οὐχὶ ἔξαφνα, ἀλλὰ βαθμηδὸν καὶ ἀνεπαισθήτως.

Insieme, ὁμοῦ, μαζί.

Instantemente, ἔξαφνα.

Instrumento, πᾶν μουσικὸν ὄργανον καὶ πᾶσα μουσ. μηχανή, παράγουσα ἤχους διὰ χορδῶν, σωλήνων, κωδώνων κλ. Instrumentazione, ἐνοργάνωσις, ἐπιτηδειότης τοῦ νὰ μεταχειρίζώμεθα ὅλα τὰ ὄργανα τῆς ὀρχήστρας καὶ νὰ γράφωμεν μουσικὴν δι' αὐτά.

Instrument à archet, ὄργανον μετὰ τόξου, τοξικόν.

Instrumento a campanella, ὄργανον μετὰ κωδώνων, παίξιμον τῶν κωδώνων.

Instrument à cordes, ἔγχορδον ὄργανον.

Instrument à vent, ἐμπνευστὸν ὄργανον.

Intavolare, γράφειν μουσικὴν διὰ φθογγοσήμων.

Intensivo, -va, ἰσχυρός, τραχύς· ἀπαιτεῖ ἐκτέλεσιν ἰσχυράν, ζωηράν.

Interludium, intermedium, intermedio, -mezzo, intermède, ἐπεισόδιον, ἐμβόλιον, διάμεσον. Ἡ λέξις αὕτη σημαίνει: 1. μικρὸν κωμικὸν μελόδραμα ἢ μιμόρχημα, τὰ ὁποῖα παριστάνονται

εἰς τὰ θέατρα μεταξὺ τῶν πράξεων μεγάλων μουσ. τεμαχίων. 2. ἰδιαιτέραν μουσ. ἔννοιαν τιθεμένην ἐνίοτε μεταξὺ δύο διαποικίλσεων (variations) πρὸς ἀποφυγὴν μονοτονίας, ἥτις ἀπαντᾷ συχνὰ εἰς τὰς τοιούτου εἴδους μουσ. συνθέσεις. 3. μουσικήν, ἥτις ἐκτελεῖται μεταξὺ τῶν πράξεων τοῦ μελοδράματος, ὡς ἐκ τούτου δὲ ὀνομάζεται διάλειμμα (entre-acte).

Intermedietto, μικρὸν intermedio.

Interotto, διακοπείς.

Interruption, interruzione, διακοπή, παῦσις· senza interruzione, ἄνευ διακοπῆς, ἀδιάκοπα.

Intervallum, intervalle, διάστημα, σχέσις τῶν ἠχητικῶν δονήσεων (παλμικῶν κινήσεων) ἢ ἡ γραμμικὴ ἀπόστασις (π. χ. ἐπὶ τῆς χορδῆς) μεταξὺ δύο ἤχων. Αἱ μέγισται ἀποστάσεις ὀνομάζονται ὁλόκληρα (ἀκέραια) διαστήματα, (ἤ, οὐχὶ ὀρθῶς, ὁλόκληροι τόνοι)· αἱ δὲ ἐλάχισται ἡμίση διαστήματα (ἤ, οὐχὶ ὀρθῶς, ἡμιτόνια). Εἰς τὴν διατονικὴν κλίμακα ἡ σχέσις μεταξὺ τῆς 3ης καὶ 4ης (Mi-Fa) βαθμίδος, ὡς καὶ μεταξὺ τῆς 7ης καὶ 8ης (Si-Do) εἶναι ἡμίση διαστήματα. (Σ. Μ. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες διῄρουν τὰ διαστήματα εἰς ἐλάσσονα καὶ εἰς μείζονα· καὶ ἐλάσσονα μὲν ἦσαν:

1ον ἡ ἐναρμόνιος δίεσις.
2ον ἡ χρωματικὴ δίεσις.
3ον τὸ ἡμιτόνιον.
4ον ὁ τόνος.
5ον τὸ τριημιτόνιον [μικρὰ τρίτη] καὶ
6ον ἡ δίτονος [μεγάλη τρίτη].

Μείζονα δὲ ἦσαν:

1ον διὰ τεσσάρων [μικρὰ τετάρτη].
2ον τρίτονος [μεγάλη τετάρτη ἢ μικρὰ ἕκτη].
3ον διὰ πέντε [μεγάλη πέμπτη].
4ον τετράτονος [ὑπέρμετρος πέμπτη].
5ον ἑξάχορδον [μεγάλη ἕκτη].
6ον πεντάτονος [μικρὰ ἑβδόμη].

7ην ἑπτάχορδον (μεγάλη ἑβδόμη).
8ην διὰ πασῶν (ὀγδόη).

Διηροῦντο δὲ προσέτι τὰ διαστήματα εἰς σύμφωνα καὶ διάφωνα. καὶ σύμφωνα μὲν ἦσαν: ἡ 4η, ἡ 5η, ἡ 8η, ἡ 11η, ἡ 12η καὶ ἡ δὶς 8η. Διάφωνα δὲ ἦσαν τὰ λοιπά.)

Intimo, -missimo, εἰλικρινῶς, ἐγκαρδίως.

Intonare, intoniren, δίδοντες τὸν τόνον, ἀρχίζοντες τὸ μέλος, ᾄδοντες.

Intonation, intonazione, ἀνάκρουσις, παραγωγὴ ἤχου διὰ τῆς φωνῆς ἢ δι' ὀργάνου· ἔτι δὲ ὁ χαρακτὴρ τῆς ἐκφράσεως τοῦ ἤχου, τὸ ὀρθὸν ἢ ἐσφαλμένον αὐτοῦ.

Intrada, εἰσαγωγή· ἴδ. introduction.

Intrepidamente, intrepidezza, con intrepidezza, intrepido, -da, θαρραλέως, μετὰ πεποιθήσεως.

Introduction, introduzione, εἰσαγωγή, τὸ ἐναρκτήριον μέρος μεγάλης μουσ. συνθέσεως, τὸ ὁποῖον εἴς τινα μελοδράματα ἀντικαθιστᾷ ἐνίοτε τὸν πρόλογον.

Introit, introito, introitus, ἀρχὴ τῆς λατινικῆς λειτουργίας.

Invention, invenzione, ἐφεύρεσις.

Inversio, ἀναστροφὴ ἢ μετάθεσις τῶν φωνῶν ἐν τῇ διπλῇ ἀντιφωνίᾳ.

Invocation, invocazione, ἐπίκλησις, προσευχή.

Ionico, Ionische Tonart (Modus), Ἰωνικὸς τρόπος (ἁρμονία) καθ' ὃν τὰ ἡμιτόνια εὑρίσκονται μεταξὺ τῆς 3ης καὶ 4ης ὡς καὶ μεταξὺ τῆς 7ης καὶ 8ης βαθμίδος τῆς κλίμακος.

Ira, θυμός· con ira, μετὰ θυμοῦ.

Ironia, εἰρωνία.

Ironicamente, ironico, εἰρωνικῶς.

Irresoluto, -ta, ἀναποφάστως, ἀορίστως. Ἡ λέξις αὕτη ἐνίοτε σημαίνει ἐπιβράδυνσιν τῆς κινήσεως.

Istesso, -sa, l'istesso tempo, ἡ αὐτὴ κίνησις.

***Ithymbos**, ἴθυμβος, βακχικὸς ὕμνος καὶ χορός, ἐνίοτε δὲ καὶ αὐτὸς ὁ χορευτής.

J.

Jaleo (προφ. χάλεο) ἱσπανικὸς ἐθνικὸς χορός (τὸ αὐτὸ μὲ τὸ Jarabé).

Janitscharenmusik, μουσικὴ τῶν Γενιτσάρων, ἀπάρτισμα τῶν πληττομένων ὀργάνων εἰς τὴν θεατρικὴν ὀρχήστραν, ἐπίσης δὲ καὶ εἰς τὴν στρατιωτικήν.

Jarabe, ἱσπανικὸς ἐθνικὸς χορός.

Jeremiade, Ἱερεμιάς, στεναγμός, λύπη.

Jeu d'anges, jeu céleste (Cölestinzug), ἀγγελικὴ φωνή, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Jeu d'arche, κανόνες τοῦ Ὀργάνου.

Jeu de flûtes, κανόνες τοῦ Ὀργάνου.

Jeu de trompettes, κανόνες τοῦ Ὀργάνου.

Jeu d'orgues, κανόνες τοῦ Ὀργάνου.

Jocosus, εὐθύμως, ἀστείως.

Jodeln, ἰδιαίτερος τρόπος, καθ' ὃν ᾄδουσιν οἱ Τυρολοί· συνένωσις τῆς στηθικῆς καὶ κεφαλικῆς φωνῆς.

Jota (πρόφ. χότα) ἱσπανικὸς ἐθνικὸς χορός· Jota arragonesa, ἀραγωνικὸς χορός.

Jubiloso, πανηγυρικῶς, θριαμβευτικῶς.

Jungfernregal, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

K.

Ὅσαι λέξεις δὲν εὑρίσκονται ἐνταῦθα πρέπει νὰ ζητηθῶσιν εἰς τὸ στοιχεῖον C.

Kalamaika, οὐγγρικὸς χορὸς εἰς 3/4 μὲ κίνησιν ζωηράν.

***Kalamaulis**, καλαμαύλης, ἢ καλαμαυλητής, ὁ παίζων τὸν καλάμινον αὐλόν.

***Kalamaulos**, καλάμαυλος, ὁ αὐλός, ὅστις κατεσκευάζετο ἐκ καλάμου ὀνομαζομένου αὐλητικοῦ ἢ συριγγίου.

***Kalandrone** (ἢ **Calandrone**), πνευστὸν ὄργανον μετὰ δύο δικλίδων ἐν χρήσει παρὰ τοῖς χωρικοῖς τῆς Ἰταλίας.

***Kalascione** (ἢ **Calascione**), ὄργανον ἐν εἴδει κιθάρας μετὰ δύο χορδῶν χορδισμένων κατὰ πέμπτην μεταχειριζόμενον ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ καὶ ἐν Τουρκίᾳ. (Σ. Μ. Τοῦ ὀργάνου τού-

του γίνεται χρῆσις καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ὀνομάζεται ταμπουρᾶς.)

Kalenda, χορὸς τῶν Νέγρων.

Kallinikos, καλλίνικος, ἑλληνικὸς χορὸς μετ' ᾄσματος.

Kammerton. Stimmgabel. Diapason, τονάριον, διχαλωτὸν χαλύβδινον ὄργανον, τὸ ὁποῖον πληττόμενον παράγει πάντοτε ἴσον ἀριθμὸν παλμικῶν δονήσεων τοῦ ἀέρος, ἐκ τοῦ ἀθροίσματος τῶν ὁποίων σχηματίζεται διαρκῶς εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ἦχος (συνήθως la ἢ do). Ἐν τῇ μουσ. πρακτικῇ χρησιμεύει ὡς κανονικὸν μέτρον τοῦ σχετικοῦ ὕψους τοῦ ἤχου καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτοῦ χορδίζονται ὅλα τὰ ὄργανα τῆς ὀρχήστρας.

Kandiot, ἑλληνικὸς χορός.

Kanon, κανών, ἴδ. Canon.

Kantela, φιννικὸν ὄργανον, εἶδος κιθάρας.

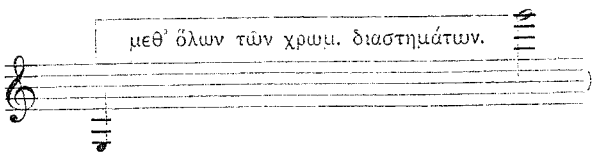
Katabaukalesis, καταβαυκάλησις, ᾄσμα κοιτίδος, νανούρισμα. (Σ. Μ. καταβαυκάλησις εἶναι »αἱ τῶν τιθηνουσῶν ᾠδαί« Ἀθην.)

Katzenmusik, ἴδ. Charivari.

Kegelquadrille. γερμανικὸς χορὸς εἰς $^2/_4$.

Kirchentrio, ἀρχαϊκὸν μουσ. τεμάχιον διὰ δύο τετράχορδα καὶ βαθυβάρβιτον (basso).

Klarinette, εὐθύαυλος (κλαρινέτο) ξύλινον πνευστὸν ὄργανον μετὰ καλαμίνης ἐπιγλωττίδος (ἐπιστομίου). ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπαντῶσι τρία εἴδη κλαρινέτου: εἰς τὸ C, εἰς τὸ A καὶ εἰς τὸ B (Si bemol). (Σ. Μ. ὁ εὐθύαυλος μεταξὺ τῶν πνευστῶν ὀργάνων εἶναι ὅ, τι καὶ τὸ τετράχορδον μεταξὺ τῶν ἐγχόρδων. διακρίνεται δὲ διότι εἶναι κατάλληλος πρὸς ἐκτέλεσιν γοργῶν περικοπῶν καὶ περιπαθῶν μελῳδιῶν. Ἡ οἰκογένεια τῶν εὐθυαύλων εἶναι ἡ πλουσιωτάτη μεταξὺ τῶν ξυλίνων πνευστῶν ὀργάνων καὶ περιέχει περὶ τὰ 12 εἴδη. Ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ ὅμως μεταχειριζόμεθα συνήθως τὸ C, B καὶ A. Ὁ εὐθύαυλος B εἶναι ὁ καλλίτερος καὶ πλουσιώτερος ὅλων. Ἡ περιοχὴ τοῦ εὐθυαύλου τῆς ὀρχήστρας εἶναι:



***Klassikos (Classique)** κλασικός. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σερουΐου Τυλλίου (διαιρέσαντος τὸν λαὸν εἰς πέντε τάξεις, κλασικοὶ (class.ci) ἐλέγοντο ἡ ἀνωτέρα τάξις τῶν Ρωμαίων πολιτῶν, οἵτινες ἐπλήρωνον τὸν μεγαλείτερον φόρον καὶ εἶχον τὴν μεγαλειτέραν μορφωτικὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ λαοῦ. Κατὰ τὸν B! μ. χ. αἰῶνα τῆς λέξεως κλασικὸς γίνεται μεταφορικὴ χρῆσις διὰ τὰ καλλιτεχνικὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα διὰ τῆς ὑπεροχῆς των καὶ τῆς μνημειακῆς αὐτῶν σημασίας χρησιμεύουσιν ὡς πρότυπα διὰ πᾶσαν ἐποχήν. ὡς τοιαῦτα δὲ θεωροῦνται κυρίως τὰ συγγράμματα τῆς ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς ἀρχαιότητος ὡς ἀνέφικτα παραδείγματα τελειότητος καὶ ὡς ἐκφράζοντα τὰς ὑψίστας ἰδέας τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ἐν ἀντιθέσει τῶν καλλιτεχνικῶν ἰδεωδῶν τοῦ ρωμαντισμοῦ. ἴδ. Romantique.

Klaviatura ἢ **claviarium**, τὸ πληκτροφόρον, ἡ σειρὰ τῶν πλήκτρων τοῦ κλειδοκυμβάλου, Ὀργάνου, Μελῳδικοῦ κλ. (Σ. Μ. Τὸ πληκτροφόρον τοῦ Ὀργάνου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου παίζομεν διὰ τῶν χειρῶν, λέγεται μανουάλιον [manual], πρὸς διάκρισιν τοῦ ποδαλίου [pedale], ἐπὶ τοῦ ὁποίου παίζομεν διὰ τῶν ποδῶν.)

Kleingedackt, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Knopfregal, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Komma, κόμμα, ἡ μεταξὺ ἤχων σχέσις, ἥτις παρίσταται διὰ τοῦ κλάσματος $^{81}/_{80}$. (Σ. Μ. Κόμμα λέγεται ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ διατονικοῦ καὶ χρωματικοῦ ἡμιτονίου, ἅτινα ἐσχηματίσθησαν ἐπὶ τῆς αὐτῆς βά-

σεως· π. χ. c-cis, c-des. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ cis-des εἶναι κόμμα.)

Komponiste. compositore, compositeur. μουσικὸς συνθέτης.

Koppeldone, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Koppelflöte. ἴδ. Gemshorn.

Koppelregister, Koppelzug, συνένωσις ἢ σύνδεσις διαφόρων κανόνων τοῦ Ὀργάνου ὑπὸ ἓν πληκτροφόρον, ἐπίσης δὲ καὶ ἡ συνένωσις δύο ἢ τριῶν πληκτροφόρων τοῦ Ὀργάνου.

Kordack, κόρδαξ, ἀρχαῖος ἑλληνικὸς χορός. (Σ. Μ. ὁ κόρδαξ ἦτο ὁ κωμικὸς χορὸς τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας μετ' ἀσέμνων κινημάτων παριστῶν τὴν μέθην. Κατόπιν δὲ κόρδαξ ἐλέγετο πᾶς ἄσεμνος χορός.)

Koryphäe, κορυφαῖος, ὁ πρῶτος μεταξὺ τῶν ἀοιδῶν τοῦ χοροῦ. (Σ. Μ. ὁ κορυφαῖος [εἷς τῶν χορευτῶν, ὅστις κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους ἦτο αὐτὸς ὁ χορηγός*)] ἐκ τῶν βαθμίδων τῆς θυμέλης, ἥτις εὑρίσκετο εἰς τὸ κέντρον τῆς ὀρχήστρας, διηύθυνε τὰ ᾄσματα καὶ τὰς κινήσεις τοῦ χοροῦ.)

Kortol, ἴδ. Dolcian.

Kortinstrument, ἴδ. Gordan.

Kosaka, ἐθνικὸς χορὸς τῶν Ρώσσων εἰς $^2/_4$.

Krakowiak, Cracovienne. ἐθνικὸς χορὸς τῶν Πολωνῶν εἰς $^2/_4$.

***Krotalon.** κρόταλον, ὄργανον κροτοῦν καὶ συνοδεῦον τὰ μουσικὰ ὄργανα εἰς τὰς ὀρχήσεις καὶ τὰς τελετὰς τῆς Κυβέλης· συνίστατο δὲ ἐκ δύο κοίλων τεμαχίων ξύλου ἢ μετάλλου, ἅτινα κινούμενα διὰ τῶν δακτύλων ἐπροξένουν κρότον ὀξύν. Συνήθως δὲ εἰς ἑκάστην χεῖρα ἐκρατεῖτο ἓν κρόταλον.

Kuhreigen, Kuhreihen, ἁπλῆ μελῳδία τῶν βουκόλων τῆς Ἑλβετίας.

Kyrie, κύριε· τὸ πρῶτον μέρος τῆς λατινικῆς λειτουργίας.

*) Ὁ χορηγὸς ἰδίᾳ δαπάνῃ κατήρτιζε καὶ ἐγύμναζε τὸν χορὸν τοῦ θεάτρου.

L.

L. συντομία τῆς λέξεως laeva.

La, ὁ ἦχος A.

La bémol = As.

La bém. majeur = As-dur.

La bém. mineur = As-moll.

La dièse = Ais.

La dièse maj. = Ais-dur (ἄχρηστος).

La dièse min. = Ais-moll.

La maj. = A-dur.

La min. = A-moll.

L. m., συντμ. τοῦ laevo mano = διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρός.

La prima volta forte, τὴν πρώτην φορὰν ἰσχυρῶς.

La seconda volta piano, τὴν δευτέραν φορὰν ἀσθενῶς.

Lacrimando. ἴδ. lagrimando.

Lacrimoso, -sa, κλαυθμηρός. Μετὰ τῶν λέξεων Adagio, Largo, ἢ καὶ μόνον του, σημαίνει κίνησιν βραδεῖαν, σοβαράν.

Laeva mano, ἀριστερὰ χείρ.

Lagnevole, lagno, lagnosamente, lagnoso, -sa, ἴδ. Lamentabile.

Lagrimando, lagrimoso, ἴδ. lacrimoso.

Lais, ᾄσματα τῶν Τροβαδούρων.

Lamentabile, ἴδ. Lagrimabile.

Lamentation. Lamentationes, lamento, lamentazione, λύπη, μελαγχολία, θλῖψις.

Lamentevole, -lamente, lamento, lamentoso, -sa, ἴδ. lamentabile.

Lampons, γαλλικὸν ἐπιτραπέζιον ᾆσμα.

Ländler, Länderer, Dreher, γερμανικὸς χορὸς εἰς $^3/_4$.

Landu, ἢ **Lundu**, πορτογαλλικὸς χορὸς εἰς $^3/_4$ διμερής· ἕκαστον μέρος ἀνὰ 8 πόδας· ἡ δὲ κίνησις αὐτοῦ εἶναι μετρίως ἥσυχος.

Languendo, languente, languito, παρατείνοντες τοὺς ἤχους.

Languettes, αἱ γλωσσίδες τῶν σωλήνων τοῦ Ὀργάνου.

Languidamente, languidetto, -ta, languidezza, con languidezza, languidissimo, -ma, languido, -da, ἴδ. Languente.

Largamente, εὐρέως, πληρέστατα, παρατεταμένως. Ἀπαιτεῖ κατὰ τὴν παρα-

τεταμένην κίνησιν οἱ ἦχοι νὰ εἶναι πλήρεις καὶ εὐρεῖς.

Larghetto, ὑποκορ. τοῦ Largo, δεικνύει κίνησιν ἡσυχωτέραν τοῦ Largo, βραδυτέραν τοῦ Andante. Ὁ χαρακτὴρ αὐτοῦ δὲν εἶναι τόσον αὐστηρὸς ὡς τοῦ Largo.

Larghezza, εὐρύτης· con larghezza ἀπαιτεῖ κίνησιν βραδεῖαν καὶ πλήρεις ἤχους.

Larghissimo, λίαν βραδεῖα κίνησις.

Largo, εὐρέως, μακρῶς, παρατεταμένως. Ἡ κίνησις αὕτη εἶναι ἡ πρώτη ἐκ τῶν πέντε κυρίων κινήσεων. Ἐνίοτε τὸ largo ἐκτελεῖται ὡς καὶ τὸ Adagio, ἀλλ' εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ largo πρέπει νὰ ὑπάρχῃ περισσοτέρα αὐστηρότης καὶ ἀποφασιστικότης. Συχνὰ τὸ Largo συνοδεύεται καὶ ὑπὸ ἄλλων λέξεων, ὅτε μεταβάλλεται καὶ ὁ χαρακτὴρ καὶ ἡ κίνησις αὐτοῦ· π. χ. τὸ Largo assai; Largo di molto, εἶναι βραδύτερον τοῦ Largo. Τὸ Largo religioso ἔχει τὴν κίνησιν τοῦ Largo, ἀλλὰ χαρακτῆρα θρησκευτικόν. Largo ma non troppo, ὄχι τόσον παρατεταμένον. Largo un poco, ὀλίγον ἐκτενέστερον.

Larigot, ποιμενικὸς αὐλός· ἐπίσης κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Lauda, laudes, μέρος τῆς λατινικῆς λειτουργίας μετὰ τὸν ὄρθρον. Τοιουτοτρόπως ὀνομάζονται καὶ ἄλλα τινὰ ᾄσματα εἰς ὕφος θρησκευτικόν.

Lay, lai, ἀρχαία σύντομος ᾠδή.

Leg., συντμ. τῆς λέξεως legato.

Legabile, legando, legatissimo, legato, -ta, ἴδ. Legare.

Legare, ἑνώνειν, συνδέειν τοὺς ἤχους, δηλ. ἐκτελεῖν διὰ μιᾶς, ἡνωμένως, χωρὶς νὰ διακόπτωνται αἱ φωναὶ εἰς τὰ ἔγχορδα ὄργανα, δηλ. εἰς τὸ τετράχορδον, εἰς τὸ βιολοντσέλο κλ. ἀλλὰ νὰ ἐκτελῶνται διὰ μιᾶς δοξαριᾶς συνεχῶς· χωρὶς νὰ ἀποσύρωμεν τὴν γλῶσσαν, εἰς τὰ πνευστὰ ὄργανα. νὰ μεταβαίνωμεν ἀπὸ τὸ ἓν πλῆκτρον εἰς τὸ ἄλλο μὲ μεγάλην ὁμαλότητα, συγχωνεύοντες τοὺς ἤχους εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον. Ὄργανον, κλ. Ἐνίοτε τὸ legare σημαίνει ὅτι τὸ πρῶτον φθογγόσημον ἑκάστου μέρους τοῦ ρυθμ. ποδὸς πρέπει νὰ εἶναι ἠχηρότερον τῶν ἄλλων, τὰ ὁποῖα ἀκολουθοῦσιν, ἔστω καὶ ἂν ἔχωσι τὴν αὐτὴν ρυθμ. ἀξίαν.

Legatura, τὸ σημεῖον τῆς συνδέσεως τῶν ἤχων, παρένθεσις ⁀.

Legenda, μουσικὸς τύπος κατὰ μέρος μὲν ὁμοιάζων τὴν μπαλλάτα, κατὰ μέρος δὲ τὴν ρωμάντσαν.

Léger, ἴδ. Leggiere.

Légèrement, ἴδ. leggeramente.

Légèreté, leggerazza, leggierezza, ἐλαφρότης, ζωηρότης. con leggerezza μὲ χαρακτῆρα ἐλαφρὸν καὶ ζωηρόν.

Leggeramente, leggiadramente, leggiadretto, leggiadro, leggiere, leggiermente, leggiero, leggioruolo, ἴδ. Légèreté.

Leggiadro, εὐαρέστως, ἐλαφρῶς.

Leggiere, -ro, ἐλαφρῶς.

Leggierissimo, -ma, μὲ μεγάλην μαλακότητα καὶ ζωηρότητα.

Legno, ξύλον, π. χ. τοῦ τόξου.

Leitaccord, συγχορδία εἰσάγουσα (τέρμιος), ὁδηγοῦσα εἰς ἄλλον Τρόπον (Tonart), συνηθέστατα ἡ δεσπόζουσα (ἐπὶ τῆς πέμπτης) συγχορδία τοῦ τρόπου, εἰς τὸν ὁποῖον μεταβαίνει ἡ προηγουμένη συγχορδία.

Leiter, -eigen, τόνοι ἀνήκοντες εἰς τὸν τρόπον, ὅπου εὑρισκόμεθα (οἰκεῖοι).

Leiter, -fremd, τόνοι μὴ ἀνήκοντες εἰς τὸν δοθέντα τρόπον (ξένοι).

Leno, ἀσθενῶς, χαλαρῶς.

Lentamente, βραδέως, ἴδ. largamente.

Lentando, lentare, lentante, ἴδ. lentato.

Lentando, -da, ἐπιβραδυνόμενος, -νη, ἀπαιτεῖ ἐπιβράδυνσιν τῆς περικοπῆς, εἰς ἣν ἀναφέρεται.

Lentezza, con lentezza, ἴδ. lentamente.

Lento, βραδύς, οὐχὶ ταχύς. Ἡ λέξις αὕτη ἀναφορικῶς τῆς κινήσεως ἔχει τὴν αὐτὴν σημασίαν μὲ τὸ largo.

Lento assai. lento di molto. lento lento. λίαν βραδέως.

Lesso. lesto. τροχάδην. ἐλαφρῶς.

Lestamente. ἐλευθέρως. ἐλαφρῶς. γοργῶς.

Lestezza, δεξιότης. ἐλαφρότης. con lestezza, μὲ γοργότητα καὶ δεξιότητα.

Lesto. γοργῶς. lesto, lasto, ταχύτητα.

Letane. ἴδ. litania.

Letterale, -lmente. κατὰ γράμμα. κυριολεκτικῶς.

Levé, ἄρσις τῆς χειρὸς κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς ὀρχήστρας ἢ τοῦ χοροῦ (Σ. Μ. τοὐναντίον [θέσις] frappé).

Levezza, ἴδ. Légèreté.

Liaison. ἴδ. Legatura.

Liberamente, libero, -ra, ἐλευθέρως, κατὰ βούλησιν.

Libertà, ἐλευθερία. con libertà, ἐλευθέρως, ἴδ. ad libitum.

Libito, libitum, ἴδ. ad libitum.

Libretto, αἱ λέξεις, τὸ κείμενον τοῦ μελοδράματος.

Lidico, modo lidico, modus lidicus, λύδιος τρόπος ἢ ἁρμονία. Εἰς τὸν τρόπον τοῦτον τὰ ἡμιδιαστήματα εὑρίσκονται μεταξὺ τῆς 4ης καὶ 5ης, ἐπίσης δὲ καὶ μεταξὺ τῆς 7ης καὶ 8ης βαθμίδος τῆς διατονικῆς κλίμακος (f, g, a, h, c, d, e, f). Ὁ Μπετχόβεν μετεχειρίσθη τὸν λύδιον τρόπον εἰς τὴν γνωστὴν τετραῳδίαν αὐτοῦ (κουαρτέτο).

Lié, συνδεδεμένος, συνηνωμένος.

Lieblichgedackt, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Lied. ᾄσμα.

Liedercyklus, συλλογὴ ᾀσμάτων ὁμοίων κατὰ τὸν χαρακτῆρα ἢ τὸ περιεχόμενον.

Liedertafel, ᾠδικὸς σύλλογος ἀνδρῶν.

Lietissimo, -ma, πολὺ εὔθυμος. Ἀπαιτεῖ πολὺ ζωηρὰν ἐκτέλεσιν.

Lieto, -ta, εὔθυμος.

Lieve, ἐλαφρός· ἀπαιτεῖ ἐκτέλεσιν ἐλαφρὰν καὶ ζωηράν.

Lievemente, ἐλαφρῶς.

Lievissimo, -ma, ἐλαφρότατα.

Ligation, ἴδ. legare.

Ligato, ἴδ. legare.

Ligatura, ἴδ. legatura.

***Limma,** λεῖμμα, διάστημα ἐν χρήσει παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι κατὰ τὴν ἠχητικὴν καταμέτρησιν, μὴ ἐφαρμοζόμενον δὲ ἐν τῇ πράξει ὡς ἐκ τῆς ἀσημάντου περιοχῆς του.

Linien- ἢ Notensystem. τὸ πεντάγραμμον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου γράφονται τὰ φθογγόσημα.

Linon, λίνον, χορδὴ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι. (Σ. Μ. Ἡ χορδὴ ὠνομάζετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων λίνον διότι κατεσκευάζετο ἐκ τοῦ φυτοῦ λίνου [λιναρίου]. Λέγεται δὲ ὅτι πρῶτος ὁ μέγας ἀοιδὸς Λίνος ἀντεκατέστησε τὰς ἐκ λίνου χορδὰς διὰ τῶν ἐξ ἐντέρων· ἕνεκα τούτου δὲ [ἢ κατ᾽ ἄλλην παράδοσιν, διότι ἐθεώρει τὸν ἑαυτόν του ἴσον πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα κατὰ τὴν ᾠδήν] ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐψάλλετο δὲ πένθιμον ᾄσμα εἰς τὸν Λίνον ἀναφερόμενον, τὸ ὁποῖον ἐλέγετο Αἴλινος, διότι ἤρχιζε καὶ ἐτελείωνε μὲ τὸ ἐπιφώνημα αἴ Λίνε. Ἐν γένει δὲ λίνος σημαίνει ᾄσμα.)

Lirico, λυρικῶς, πανηγυρικῶς.

Lira. λύρα. τὸ ἀρχαιότατον ἔγχορδον ὄργανον, ἄχρηστον τὴν σήμερον. (Σ. Μ. ἡ λύρα ἦτο τὸ ἀρχαιότατον μουσικὸν ὄργανον τῶν Ἑλλήνων ἐφευρεθὲν ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ καὶ δωρηθὲν ὑπ᾽ αὐτοῦ εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. ἀπετελεῖτο δὲ ἐκ κοίλου ἠχείου, ἔχοντος σχῆμα ὀστράκου χελώνης, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑψοῦντο ἑκατέρωθεν δύο σανίδες ἢ δύο κέρατα συνδεόμενα πρὸς τὰ ἄνω διὰ καθέτου μικρᾶς δοκοῦ. μεταξὺ δὲ ταύτης καὶ τοῦ ἠχείου ἐξετείνοντο τέσσαρες μέχρις ἑπτὰ χορδῶν [ἡ ἑπτάχορδος ἦτο ἐφεύρεσις τοῦ Τερπάνδρου]. Ὡμοίαζε δὲ ἡ λύρα πρὸς τὴν κιθάραν [ἡ κίθαριν], ἥτις ἐχρησίμευε μᾶλλον εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν ἐκτέλεσιν καὶ εἰς τὰς ἐπισήμους περιστάσεις, ἐν ᾧ ἡ λύρα ἦτο πρὸς ἰδιωτικὴν καὶ κοινοτέραν χρῆσιν θεωρουμένη ὡς τὸ κατ᾽ ἐξοχὴν ἀνδρικὸν ἐντατὸν ὄργανον. ἐπαίζετο δὲ διὰ τῶν δύο χειρῶν, τῶν ὁποίων ἡ δεξιὰ ἐκράτει πολλάκις καὶ

πλήκτρον. Ὁ λυριστὴς ἐξήρτα τὴν λύραν συνήθως δι' ἱμάντος ἐκ τοῦ δεξιοῦ ὤμου, ἢ ἂν ἐκάθητο, τὴν ἐστήριζεν εἰς τὰ γόνατά του.)

Lira da gamba, ἀπηρχαιωμένον ὄργανον (μετὰ τόξου) ἔχον 12 ἢ 16 χορδάς.

Lira rustica, λύρα τῶν χωρικῶν.

L'istesso tempo, ἡ αὐτὴ κίνησις ὡς καὶ προηγουμένως.

***Litania**, λιτανεία, δέησις.

Liturgia, λειτουργία, σειρὰ προσευχῶν καὶ ᾀσμάτων κατὰ τὴν θείαν μυσταγωγίαν.

Liuto (γαλ. luth), λαοῦτον, ἀρχαῖον ὄργανον (ἄλλοτε ἐν μεγάλῃ χρήσει, σήμερον δὲ ἄχρηστον) ἀνατολικῆς καταγωγῆς εἰσαχθὲν ὑπὸ τῶν Μαύρων εἰς τὴν Ἱσπανίαν, ἐκεῖθεν δὲ διαδοθὲν εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ τελευταῖον εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ Ρωσσίαν.

Lira hexachordis, ἑξάχορδος λύρα.

Liscio, ἁπλῶς, ἄνευ ἐξωραϊσμῶν.

Lo, ἢ **luo**, συντμ. τῶν λέξεων loco, luogo.

Loco, μετὰ passage σημειωμένον in-8 ἢ 8-va alta, ἢ bassa, ἡ λέξις αὕτη σημαίνει, ὅτι τὰ ἑπόμενα φθογγόσημα ἐκτελοῦνται ὅπως ἐγράφησαν, δηλ. εἰς τὰς φυσικάς των θέσεις καὶ οὐχὶ κατὰ ὀγδόην ὀξύτερα ἢ βαρύτερα, καθὼς τοῦτο γίνεται, ὅταν ὑπάρχῃ τὸ σημεῖον 8-va.

Longa (nota), τὸ μακρὸν φθογγόσημον συνιστάμενον ἐκ 4 ἀκεραίων τόνων, ἴδ. Lungo.

Lourdement, ἴδ. Pesamente.

Loure, γαλλικὸς χορός.

Lucernitates, τὰ ᾄσματα τῶν πρώτων χριστιανῶν.

Ludi magister, moderator, τεχνίτης εἰς τὸ παίξιμον.

Lugubre, λυπηρός.

Lungo, -ga, μακρός, -ρά. lunga pausa, μακρὰ παῦσις, γενικὴ σιωπή.

Luogo, εἰς τὴν θέσιν.

Lusing, συντμ. τοῦ lusingando.

Lusingando, lusingare, lusingante, -to, lusinghevole, lusinghevolmente, lusinghiere, -ro, θωπευτικῶς· ὅλαι αἱ ἀνωτέρω λέξεις ἀπαιτοῦν ἐκφρασιν ἐλαφρὰν καὶ παιγνιώδη.

Luttuosamente, λυπηρῶς.

Luttuoso, -sa, λυπηρός, -ρά.

Lyra, ἴδ. lira.

Lyrico, ἴδ. **lirico**.

M.

M., ἢ **m.**, συντμ. τῆς λέξεως main ἢ mano.

M., συντμ. τῆς λέξεως manual πληκτροφόρον τοῦ Ὀργάνου.

M., συντμ. τῆς λέξεως meno ὀλιγώτερον.

M., συντμ. τῆς λέξεως metronom.

M. F. ἢ **mezzo forte**, παίζοντες ἢ ᾄδοντες κατὰ τὸ ἥμισυ δυνατά.

M. V. συντμ. τῆς λέξεως mezza voce.

Ma, ἀλλά.

Machalath, ἴδ. Antiphona.

Machicotiren, ἐξωραΐζοντες τὴν ᾠδήν.

Madriale, madrigale, βουκολικὸν ᾄσμα.

Maestà, maestade, maestevole, maestevolmente, maestoso, -sa, μεγαλειότης, μεγαλοπρέπεια, μεγαλοπρεπῶς.

Maestosamente, ἴδ. Maestà.

Maestrevole, τεχνηέντως.

Maestria, ἡ τέχνη κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν.

***Maestro**, τεχνίτης. Maestro di capella, ὁ ἀρχιμουσικός, ὁ διευθυντὴς τῆς ὀρχήστρας ἢ τοῦ χοροῦ.

Magas, ἡ μαγάς, ὑποστήριγμα εἰς τὰ ἔγχορδα ὄργανα, χορδοστάτης.

***Magadis**, ἡ μάγαδις, μουσικὸν ὄργανον τῶν ἀρχαίων, ἐντατὸν εἰκοσάχορδον, τριγωνικὸν καὶ ὅμοιον πρὸς τὴν ἅρπαν. Ἐπαίζετο διὰ τῶν δύο χειρῶν, καὶ ἡ μὲν δεξιὰ παρῆγε τοὺς ὀξεῖς τόνους, ἡ δὲ ἀριστερὰ τοὺς βαρεῖς. ἐλέγετο δὲ καὶ πηκτὶς καὶ σαμβύκη (κατ' ἄλλους δὲ τὰ ὄργανα ταῦτα ἦσαν ἰδιαίτερα καὶ ὡμοίαζον πρὸς τὴν μάγαδιν). Ὁ μάγαδις αὐλὸς ἦτο αὐλὸς παράγων συγχρόνως ὀξὺν καὶ βαρὺν τόνον.

Maggiolata, ᾄσμα τοῦ Μαΐου.

Maggiore, τὸ μεῖζον ἢ σκληρὸν γένος. Εἰς τὴν κλίμακα τοῦ γένους τούτου ἡ τρίτη

βαθμὶς εἶναι μεγάλη τρίτη. ἡ δὲ ἔκτη βαθμὶς μεγάλη ἕκτη. Τὸ maggiore εἶναι ἀντίθετον τοῦ minore (ἔλασσον ἢ μαλακὸν γένος), τὸ ὁποῖον εἰς τὰς ἀνωτέρω σημειωθείσας βαθμίδας ἔχει μικρὰ διαστήματα.

Magnanimità, μεγαλοψυχία, εὐγένεια. con magnanimità μὲ ἔκφρασιν εὐγενῆ καὶ τολμηράν.

Magnificamente, μεγαλοπρεπῶς· ἡ λέξις αὕτη ἀπαιτεῖ ἐκτέλεσιν εὐγενῆ καὶ μεγαλοπρεπῆ.

Magnificat, μεγαλυνάριον, αἶνος εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον. (Σ. M. magnificat κυρίως εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ αἴνου τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου »magnificat anima mea dominum« αἴνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον.)

Magnificenza, magnifico, -ca, magno, -na, ἴδ. magnificamente.

Majeur, ἴδ. maggiore.

Majosis, εὔθυμος χορὸς τῶν Ἑβραίων τῆς Πολωνίας.

Malinconico, μελαγχολικῶς.

Malinconia, μελαγχολία, ἀθυμία. ἀπαιτεῖ ἔκφρασιν λυπηράν.

Malinconicamente, malinconico, malinconoso, λυπηρῶς, ἀθύμως.

Manc, συντμ. τῆς λ. mancando.

Manca, ἡ ἀριστερὰ χείρ.

Mancando, παύοντες, δηλ. ἐλαττώνοντες βαθμηδὸν τὴν δύναμιν τῶν ἤχων οὕτως, ὥστε ἐπὶ τέλους νὰ μὴ ἀκούωνται καθόλου, νὰ παύσωσι. Πολλοὶ μεταχειρίζονται τὴν λέξιν ταύτην ἀντὶ τοῦ diminuendo, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ὀρθόν. διότι εἰς τὸ diminuendo οἱ ἦχοι μόνον ἐπιβραδύνονται.

Manche, mancina, ἡ ἀριστερὰ χείρ. ὁ λαιμὸς τῶν μετὰ τόξου ὀργάνων, ἐπίσης δὲ καὶ τῆς κιθάρας.

Manchetta, χορός, ἴδ. Bolero.

Mandoline, mandola, ὄργανον ἐν εἴδει λαούτου ἢ κιθάρας μετὰ 4 ἢ 5 μεταλ. χορδῶν. Ἡ γνωστὴ ἄρια εἰς τὸ Δὸν Ζιουὰν τοῦ Μότσαρτ ἐγράφη μὲ συνοδείαν μανδολίνου καὶ οὐχὶ τετραχόρδων pizzicato, ὡς

ἐκτελεῖται σήμερον δυστυχῶς εἰς τὰ περισσότερα θέατρα.

***Mandora**, ὄργανον ὅμοιον πρὸς τὸ λαοῦτο, ἀλλὰ μὲ 8 χορδάς.

Manica, ἴδ. applicatur.

Manico, ἴδ. manche.

Maniera, maniere, μορφή, τρόπος, εἶδος. con dolce maniera, γλυκά, κατὰ τρόπον ἑλκυστικόν, ψυχαγωγικόν.

Manieré, ἐπιτετηδευμένως.

Mano, χείρ.

Mano destra, ἡ συντμ. m. d., ἡ δεξιὰ χείρ.

Mano dritta, διὰ τῆς δεξιᾶς χειρός.

Mano sinistra, ἡ συντμ. m. s., ἀριστερὰ χείρ.

Manritta, ἡ marreta, ἡ δεξιὰ χείρ.

Manual, τὸ πληκτροφόρον τοῦ Ὀργάνου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου παίζομεν διὰ τῶν χειρῶν, πρὸς διαφορὰν τοῦ pedale, ἐπὶ τοῦ ὁποίου παίζομεν διὰ τῶν ποδῶν.

Manualiter, εἰς τὴν μουσικὴν τοῦ Ὀργάνου σημαίνει, ὅτι πρέπει νὰ παίζωμεν χωρὶς pedale πρὸς διάκρισιν τῶν μερῶν ἐκείνων, ὅπου πρέπει νὰ μεταχειρισθῶμεν καὶ τὸ ποδικὸν πληκτροφόρον σημειούμενον διὰ τῆς λ. pedaliter.

Manubrium, λαβὴ πρὸς μετακίνησιν τῶν κανόνων τοῦ Ὀργάνου.

Manus Guidonis, χεὶρ τοῦ Γουίδου, ἤτοι τρόπος τῆς ἐκμαθήσεως τῶν ἤχων τῆς κλίμακος (διὰ σημειώσεως αὐτῶν ἐπὶ τῶν δακτύλων τῆν χειρός) ἐφευρεθὲις ὑπὸ τοῦ Guido d'Arezzo. (Σ. M. Ὁ ἐξ Ἀρρητίου τῆς Ἰταλίας μοναχὸς Γουίδος ἔζη τὴν 11ην ἑκατονταετηρίδα καὶ διεκρίνετο διὰ τὴν μουσικήν του παίδευσιν. Αὐτὸς πρῶτος εἰσήγαγε τὴν ὀνομασίαν τῶν τόνων ut [do] re, mi, fa, sol, la [εἰς ταῦτα βραδύτερον προσετέθη τὸ si] πρὸς δὲ καὶ τὸ τετράγραμμον μουσ. διάγραμμα τῶν φθογγοσήμων.)

Marc., συντμ. τῆς λ. marcando.

Marcando, marcare, marcati, ἴδ. marcato.

Marcatissimo, λίαν ἰσχυρῶς καὶ λίαν σαφῶς.

Marcato, καταφανής, ἔντονος, διακεκριμένος. Ἡ λέξις αὕτη σημαίνει, ὅτι τὰ φθογγόσημα, εἰς τὰ ὁποῖα αὕτη ἀναφέρεται, πρέπει νὰ εἶναι σαφέστερα καὶ ἰσχυρότερα τῶν ἄλλων. Dolce ma marcato, μὲ γλυκύτητα ἀλλὰ καὶ μὲ σαφήνειαν.

Marche, ἐμβατήριον, στρατιωτικὴ μουσικὴ εἰς $^4/_4$.

Marche redoublée, γοργὸν ἐμβατήριον.

Marche triomphale, θριαμβευτικὸν ἐμβατήριον.

Marcia, ἐμβατήριον, στρατιωτικὴ μουσική, τῆς ὁποίας ὁ ρυθμὸς πρέπει νὰ ἐκφρασθῇ ὡρισμένως.

Marcia funebre, ἐπικήδειον ἐμβατήριον· ἡ κίνησις τοῦ μουσικοῦ τούτου εἴδους εἶναι βραδεῖα, ὁ δὲ χαρακτὴρ ὡς καὶ ἡ ἔκφρασις λυπηρά.

Marcia religiosa, θρησκευτικὸν ἐμβατήριον· ὁ χαρακτὴρ τούτου συνήθως εἶναι σοβαρός, ἡ δὲ κίνησις βραδεῖα.

Marciale, ἐν εἴδει στρατιωτικοῦ ἐμβατηρίου.

Marqué, ἴδ. marcato.

Marseillaise, ἡ μασσαλιῶτις, ἐθνικὸς ὕμνος τῶν Γάλλων ἐν εἴδει ἐμβατηρίου. (Σ. Μ. Ὁ ὕμνος οὗτος εἶναι κατ' ἀρχὴν ἐπαναστατικός, συνετέθη δὲ κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1792 ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ μηχανικοῦ Κλαυδίου Ἰωσὴφ Rouget de l'Isle ἐν Στρασβούργῳ καὶ ἐτιτλοφορήθη ὑπ' αὐτοῦ »πολεμικὸν ᾆσμα τοῦ στρατοῦ τοῦ Ρήνου«. Πρῶτοι δὲ οἱ ἐθελονταὶ τοῦ Στρασβούργου ἐξῆλθον ὑπὸ τὸν ἦχον τοῦ ἐμβατηρίου τούτου, τὸ ὁποῖον τόσον ἐξήγειρε τὸν πατριωτικὸν ἐνθουσιασμόν, ὥστε αἱ ἐθελοντικαὶ τάξεις εἰς ὀλίγον διάστημα χρόνου ὑπερεπληρώθησαν. Ὅτε δὲ τὴν $^{19}/_{30}$ Ἰουλίου τοῦ 1792 οἱ Μασσαλιῶται εἰσῆλθον εἰς Παρισίους ᾄδοντες τὸ ᾆσμα τοῦτο, οἱ Παρισινοὶ ἀγνοοῦντες τὴν προέλευσιν τοῦ ὕμνου ὠνόμασαν αὐτὸν μασσαλιωτικὸν ἢ μασσαλιώτιδα. Ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ κατὰ τὴν Παλινόρθωσιν ἡ μασσαλιῶτις ἦτο ἐνδεικτικὴ ἐπαναστατικῆς, ἐγενικεύθη δὲ μετὰ τὴν Ἰουλιανὴν ἐπανάστασιν.)

Martelé, ἰδ. martellare.

Martellando, κτυπῶντες, σφυρηλατοῦντες.

Martellare, πλήττοντες, κτυπῶντες, δηλ. ἐκτελοῦντες τοιουτοτρόπως, ὥστε ὅλοι οἱ ἦχοι νὰ εἶναι πολὺ σαφεῖς, ἰσχυροὶ καὶ μάλιστα τραχεῖς.

Martellament, τερετίσματα ἐν τῇ ᾠδῇ.

Martellando, martellato, -ta, ἰδ. martellare.

Marziale, ἰδ. Marciale.

Matraza, ἱσπανικὸς χορός.

Maschile, ἀνδρεῖος. Ἀπαιτεῖ ἐκτέλεσιν ἰσχυρὰν καὶ θαρραλέαν.

Massimamente, massime, -mo, ἰδίως, μᾶλλον, πλεῖστον. Colla massima discrezione, μετὰ μεγίστης μετριότητος.

Masurek, μαζοῦρκα· ἐθνικὸς χορὸς τῆς φυλῆς τῶν Μαζούρων, τῶν κατοικούντων ἰδίως ἐν Πολωνίᾳ· Ρυθμὸν ἔχει $^3/_4$.

Matelote, χορὸς τῶν γάλλων ναυτῶν.

Matinata, πρωϊνὸν ᾆσμα.

Medesimo moto, medesimo tempo, ἡ αὐτὴ κίνησις, δηλ. ἄνευ μεταβολῆς· **medesimo valore**, ἡ αὐτὴ ἐξακολούθησις τοῦ χρόνου.

Mediante, ἡ τρίτη (μέση), ἡ κανονικώτερον ἡ τρίτη βαθμὶς ἀπὸ τῆς τονικῆς. Ὑπάρχουσι δὲ δύο τρίται, ἡ μὲν ἄνωθεν, ἡ δὲ κάτωθεν τῆς τονικῆς. π. χ. ἡ τρίτη Mi εἶναι ἡ ἄνω, τὸ δὲ la εἶναι ἡ κάτω τρίτη ἐν σχέσει πρὸς τὸ Ut (do).

***Meistersänger, Meistersinger**, τοιουτοτρόπως ἐλέγοντο ἐν Γερμανίᾳ οἱ ἐπίτιμοι πολῖται-ποιηταὶ καὶ μουσικοί, ἀντικαταστήσαντες τοὺς ἐρωτῳδοὺς εἰς τὸ τέλος τοῦ 14ου αἰῶνος. Ἀπετέλουν δὲ αὐτοὶ χωριστοὺς συλλόγους καὶ ἠκολούθουν ἐν τῇ μουσικῇ καὶ τῇ ποιήσει αὐστηρῶς ὡρισμένους κανόνας.

Melancolicamente, melancolico, -ca, μελαγχολικῶς.

Melange, ἰδ. Potpourri.

Melisma, μέλισμα, ἐξωραϊσμὸς ἐν τῇ ᾠδῇ. (Σ. Μ. Τὸ μέλισμα εἶναι μελῳδικὸν σχῆμα ἔκ τινων τόνων.

μελισμοί εἶναι: τὸ Vorschlag, gruppetto, mordente καὶ trillo.)

Melismatik, μελισματική, ἡ διδασκαλία περὶ τῶν ἐξωραϊσμῶν τῆς ᾠδῆς.

Melismatisch, μελισματικῶς, καλλωπιστικῶς.

Melodia, μελῳδία, μονόφωνος ἀλληλουχία ἤχων ἐν ἐλευθέρᾳ μὲν ἀλλ' ᾠδικῇ τάξει μετὰ συμμετρικοῦ ρυθμοῦ (Cantilena) ἢ ἀσυμμέτρου (Recitativo, λογαοιδικῶς). Τοὐναντίον πρὸς σχηματισμὸν ἁρμονίας εἶναι ἀναπόφευκτος ἡ σύγχρονος συνένωσις ἤχων τινῶν. Κυρία μελῳδία λέγεται ἀκολουθία ἤχων συχνότερον ἐπαναλαμβανομένων ἐν τῷ μουσικῷ τεμαχίῳ, καὶ μᾶλλον διακρινομένων μεταξὺ τῶν ἄλλων δευτεροβαθμίων μελῳδιῶν.

***Melodica**, μελῳδική, διδασκαλία περὶ τῆς μελῳδίας.

Melodico, melodioso, melodiosamente, μελῳδικῶς.

Melodicon, πληκτροφόρον ὄργανον παράγον ἤχους διὰ τῆς τρομώδους κινήσεως μεταλλικῶν πλακῶν. Ἐφευρέθη ὑπὸ τοῦ Peter Riffelsen ἐν Κοπεγχάγῃ τὸ 1803.

Melodistik, ἰδ. melodica.

Melodrama, μελόδραμα, θεατρικὸν τεμάχιον, τοῦ ὁποίου σκηναί τινες περιέχουσι μουσικήν, ἐνίοτε δὲ ᾄσματα. Τοιαῦτα εἶναι π. χ. Ὁ Ἐγμόντ τοῦ Μπετχόβεν κλ. (Σ. Μ. Μελόδραμα ὀνομάζεται τὸ πρὸς ἀπαγγελίαν ποίημα μετὰ συνοδείας μ. ὀργάνων, ἥτις χρησιμεύει ὡς συμπληρωματικὴ ἐξήγησις τοῦ κειμένου καὶ προσδίδει μεγάλην βαθύτητα καὶ δύναμιν εἰς τὴν ὑπόθεσιν. Ἡ ἐφεύρεσις τοῦ μελοδράματος ἀνήκει κυρίως εἰς τὸν Γ. Ρουσσώ. ὁ Πυγμαλίων αὐτοῦ εἶναι τὸ πρῶτον προϊὸν τοῦ εἴδους τούτου. Ἐν Γερμανίᾳ ὁ Γεώργιος Μπένδα πρῶτος ἔγραψε τὰ μελοδράματα Ἀριάδνην καὶ Μήδειαν. Τοῦτον ἠκολούθησαν ὁ Ρέϊχαρδ, ὁ Νέφε, ὁ Ἄβδ, ὁ Φόγλερ, ὁ Μότσαρτ καὶ ἄλλοι. Ὁ Σιοῦμαν, ὁ Λίστ καὶ ἄλλοι ἐδοκίμασαν νὰ εἰσαγάγωσι τὴν

συνοδείαν τοῦ κλειδοκυμβάλου εἰς τὴν ἀπαγγελίαν τῆς μπαλλάτας. Τὸ μελόδραμα ὀνομάζεται monodrame, μονόδραμα. ἐὰν ἐνεργῇ ἓν μόνον πρόσωπον. diodrama, δυόδραμα, ἐὰν ἐνεργοῦν 2 πρόσωπα κλ.)

Melograph, μελογράφος, μηχάνημα λίαν χρήσιμον εἰς τὸν αὐτοσχεδιάζοντα. προσαρμόζεται δὲ τοῦτο ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου καὶ γράφει πᾶν ὅ, τι παίζεται δι' αὐτοῦ. (Σ. Μ. Ὁ μελογράφος ἐφευρέθη ἐν Λονδίνῳ ὑπὸ τοῦ ἱερέως Κρήδ [Creed] τὸ 1747. Τὸ ὄργανον ὅμως τοῦτο δὲν εἶναι ἐντελῶς τέλειον.)

Melomane, μελομανής.

Melomanie, μελομανία.

Melopée, ἡ melopoaia, μελοποιΐα, ἐπιστήμη περὶ τῆς μελῳδικῆς διατάξεως τῶν τόνων.

Meloplast, συνοπτικὸς πίναξ τῶν ἤχων πρὸς ἐκμάθησιν τῶν διαστημάτων ἄνευ τῆς βοηθείας ὀργάνου τινός. ἐφευρέθη δὲ ὑπὸ τοῦ Γκαλέν, ὅστις εἶναι ὁ ἱδρυτὴς τῆς καλλιτέρας μουσικοπαιδαγωγικῆς μεθόδου γνωστὴς ὑπὸ τὴν τριπλῆν ὀνομασίαν: Galin-Paris-Chevé.

Melos, μέλος, ᾆσμα, λυρικὸς στίχος. (Σ. Μ. Μέλος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἦτο τὸ λυρικὸν ποίημα τὸ προωρισμένον πρὸς ᾠδὴν ἐν στροφικῇ μορφῇ καὶ κυρίως διὰ μονῳδίαν. Ἐνίοτε δὲ τὸ μέλος ἐσήμαινε καὶ μόνον τὴν μελῳδίαν.)

Melothesie, μελοθεσία ἢ μελογραφία, σύνθεσις μελῳδίας.

Melothet, μελοθέτης. ζητητὴς τῆς μουσικῆς, συνθέτης μέλους.

Melotypie, μελοτυπία.

***Melpomene**, Μελπομένη. μία τῶν ἐννέα Μουσῶν ἡ ἀοιδὸς καὶ κυρίως βραδύτερον προστάτις τῆς τραγῳδίας.

Ménéstrels, Minstrels, τοιουτοτρόπως ὠνομάζοντο ἄλλοτε οἱ ἀοιδοὶ καὶ μουσικοί, οἱ καταγινόμενοι εἰς τὴν ποίησιν καὶ τὴν μουσικήν. (Σ. Μ. Οἱ δημώδεις ἀοιδοὶ καὶ μουσικοὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐλέγοντο **Méné-**

strels [Minstrels], εἰς τὴν Γαλλίαν Trouvères ἢ Troubadours. καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν Minnesinger).

Ménétrier de village, μουσικὸς τῶν χωρίων.

Meno. ὀλιγώτερον· meno presto ὀλιγώτερον γοργῶς· meno forte, ὀλιγώτερον ἰσχυρῶς κλ.

Mensur, μέτρον (ἠχόμετρον), μαθηματικὴ καταμέτρησις πρὸς προσδιορισμὸν τοῦ μήκους τῆς χορδῆς ἢ τῶν σωλήνων τῶν πνευστῶν ὀργάνων. ὑπὸ στενοτέραν δὲ ἔννοιαν σημαίνει τὴν καταμέτρησιν τοῦ χρόνου ἢ τὴν διάρκειαν τῶν ἤχων (Mesure). (Σ. M. Mensuralmusik, ἡ musica mensurata ἐλέγετο ἡ μετρικὴ μουσική, καθ' ἣν διάφοροι τόνοι ἔλαβον [κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 13ου αἰῶνος] ὡρισμένην μετρικὴν διάρκειαν, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν musica plana ἢ cantus planus, ἥτις μετεχειρίζετο ὅμοια ἢ δύο εἰδῶν φθογγόσημα. Καὶ πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης οἱ ἦχοι τοῦ Ἀμβροσίου [τὸν 4ον αἰῶνα] ὡς καὶ ἡ ᾠδὴ τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἑβραίων, συνίσταντο ἐκ τόνων διαφόρου διαρκείας, ἀλλὰ τοῦτο προῆλθεν ἐκ τῆς προσῳδίας, ἐκ τῶν μακρῶν καὶ βραχέων συλλαβῶν τοῦ κειμένου. Κατὰ τὴν περίοδον τῆς μετρικῆς [ἢ συμμέτρου] μουσικῆς μετεχειρίζοντο, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ νεύματα, τὰ ἑξῆς σχήματα τῶν φθογγοσήμων: maxima ἢ duplex longa [ἡ μεγίστη, διπλῆ μακρά], longa [ἡ μακρά], brevis [ἡ βραχεῖα], semibrevis [ἡ ἡμιβραχεῖα] καὶ minima [ἡ ἐλαχίστη]. Ἐκ τῆς ἐλαχίστης ἐσχηματίσθη τὸ σημερινὸν ἡμίμακρον, ἐκ δὲ τῆς ἡμιβραχείας τὸ μακρόν. Ἐκ τῆς συμμέτρου παρασημαντικῆς μεταχειριζόμεθα σήμερον μόνον τὸ brevis πρὸς σημείωσιν διαρκείας εἰς δύο ἀκέραια φθογγόσημα [μακρά].)

Menuet, ἴδ. Minuetto.

Même mouvement, ἡ αὐτὴ κίνησις.

Mescolanza, συνένωσις (ἀστεία) διαφόρων ἤχων.

Messa, λειτουργία, μουσικὴ σύνθεσις, τῆς ὁποίας τὸ κείμενον λαμβάνεται ἐκ τινων προσευχῶν τῆς λειτουργίας. ἴδ. Missa.

Messa voce, p < f > p, ἡ βαθμιαία ἐνίσχυσις καὶ ἐξασθένισις τῆς φωνῆς εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ φθογγόσημον, λίαν ὠφέλιμος ἰδίως εἰς τὴν μουσικὴν παιδαγωγικήν.

Mestissimo, πολὺ λυπηρῶς.

Mestizia, λύπη· con mestizia, λυπηρῶς· ἡ ἔκφρασις αὕτη σημαίνει, ὅτι πρέπει νὰ ἐλαττώσωμεν τὴν ταχύτητα καὶ τὴν δύναμιν τῶν ἤχων.

Mesto, -ta, mestoso. λυπηρῶς, ἴδ. mestizia.

Mesure, ρυθμός, χρόνος, μέτρον.

Mesuré, ἴδ. a tempo.

***Metrika**, μετρική, ἤτοι διδασκαλία περὶ τῆς ποδικῆς συστάσεως τῶν στίχων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ρυθμοῦ καὶ τῆς εὐφωνίας. ἐν δὲ τῇ μουσικῇ μετρικὴ λέγεται ἡ διδασκαλία περὶ τοῦ ρυθμικοῦ μεγέθους τῶν ἤχων (τόνων).

***Metrum**, μέτρον· ἐν τῇ ἀρχαίᾳ μετρικῇ μέτρον ἐλέγετο εἰς ποῦς ἢ διποδία ἐξ ὁμοίων ποδῶν χρησιμεύοντες πρὸς καταμέτρησιν τῶν στίχων. Ἐν τῇ μουσικῇ μέτρον εἶναι τὸ μέγεθος τῆς ρυθμικῆς κινήσεως.

Metrometer, metronom, χρονόμετρον, ρυθμόμετρον, ἤτοι μηχανισμός, ὡς τῶν ὡρολογίων, ἀνέκαθεν μὲν γνωστός, ἀλλ' ἐσχάτως (τὸ 1816) τελειοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ Μέλτσελ· τὸ μηχάνημα τοῦτο διὰ τῶν κτύπων τοῦ ἐκκρεμοῦς αὐτοῦ δεικνύει τὸν βαθμὸν τῆς κινήσεως. Τὴν σήμερον εἰς πολλὰ ἐκ τῶν μουσ. τεμαχίων τῆς νέας μουσικῆς σημειοῦται ὁ βαθμὸς τοῦ ρυθμομέτρου ὁ ἀντίστοιχος πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς κινήσεως τὸν ζητούμενον ὑπὸ τοῦ συγγραφέως. σημειοῦται δὲ τοῦτο δι' ἀριθμοῦ καὶ φθογγοσήμου· καὶ ὁ μὲν ἀριθμὸς δεικνύει τὴν θέσιν, (ἥτις εἶναι σημειωμένη ἐπὶ τοῦ ἐκκρεμοῦς), εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ μεταφέρωμεν μικρὸν βάρος (δακτύλιον) τοῦ ἐκκρεμοῦς· τὸ δὲ φθογγόσημον δεικνύει τὴν διάρ-

κειαν. τὴν ὁποίαν θὰ ἔχῃ ὁ χρόνος τοῦ ἤχου. π. χ. Metr. Mälz. o = 96.

Metronom. ἴδ. metrometer.

Mettete. θέσατε· ἡ λέξις αὕτη σημαίνει, ὅτι πρέπει νὰ πιέσωμεν τὸ ποδόπληκτρον τῆς ἅρπας ἢ τοῦ κλειδοκυμβάλου.

Mettez. ἴδ. mettete.

Mez., συντμ. τῆς λέξ. **mezza, -o.**

Mezza, -o, κατὰ τὸ ἥμισυ.

Mezza aria, ἡ ἔκφρασις αὕτη σημαίνει, ὅτι ἡ περικοπή, εἰς τὴν ὁποίαν αὕτη ἀναφέρεται, πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ ἡμιφώνως, ἐνίοτε δὲ ὅτι πρέπει νὰ ἔχῃ ὕφος μεταξὺ ᾄσματος καὶ διαλόγου.

Mezza manica, ἐν τῇ δακτυλοθεσίᾳ τοῦ τετραχόρδου σημαίνει τὴν δευτέραν θέσιν.

Mezza orchestra, ἡμιορχήστρα. Ἡ λέξις αὕτη ἀπαντᾷ ἐκεῖ, ὅπου ἡ ἡμίσεια ὀρχήστρα δὲν παίζει μέχρι τῆς λέξεως Tutti, ὅπερ σημαίνει, ὅτι ἡ ἐκτέλεσις πρέπει νὰ γείνῃ δι' ὅλων ἐν γένει τῶν ὀργάνων.

Mezza voce, ᾄδοντες ἡμιφώνως, ἢ ἐκτελοῦντες μὲ ἥμισυν ἦχον.

Mezza fortepiano, μετρίως ἰσχυρῶς, ἔπειτα ἀσθενῶς.

Mezzo piano, ἐν συντομίᾳ M. P., σημαίνει ὅ, τι καὶ τὸ mezzo forte, διότι καὶ ὁ εἷς καὶ ὁ ἄλλος βαθμὸς τῆς δυνάμεως ἐμπεριέχεται μεταξὺ τοῦ piano καὶ forte. ἴδ. mezzo forte.

Mezzo staccato, ὄχι ὅλως διόλου διακεκομμένως.

Mf., συντομία τῆς λέξεως meno ἢ mezza forte.

Mfp., συντμ. τῆς λ. mezza forte piano.

Mi = E.

Mi bemol = Es.

Mi bem. majeur = Es-dur.

Mi bem. mineur = Es-moll.

Mi dièse = E-is.

Mi majeur = E-dur.

Mi mineur = E-moll.

Mignon, εὐχαρίστως, ἁβρῶς.

Militairement, militarmente, εἰς ὕφος στρατιωτικόν· ἀπαιτεῖ χαρακτῆρα καὶ ἔκφρασιν ἐμβατηρίου.

Minaccievole, minaccievolmente, minacciando, minacciosamente, minacciozo, ἀπειλητικῶς, φοβερῶς.

Minore. mineur. mol. ἐλάσσων τρόπος (μαλακός) μετὰ μικρᾶς τρίτης ἐν σχέσει πρὸς τὴν τονικήν.

Minuetto. ἀρχαῖος χορὸς μὲ βραδεῖαν κίνησιν εἰς $^3/_4$. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὰ μινουέτα τῆς νέας μουσικῆς, τὰ ὁποῖα ἀπαντῶσιν εἰς συμφωνίας, τετραψδίας κλ., ταῦτα ἔχουσι τὴν γοργοτάτην κίνησιν. Ἡ ἐφεύρεσις τοῦ μινουέτου ἀποδίδεται εἰς τὸν Φλωρεντῖνον Λούλλη. τὸ δὲ πρῶτον μινουέτον λέγεται, ὅτι ἐχορεύθη τὸ 1600 ἐν Βερσαλλίαις ὑπὸ Λουδοβίκου τοῦ 14ου. Minuetto cancherizante, ἀστεία σύνθεσις ἐν εἴδει μινουέτου, παιζομένη ἐξ ἀρχῆς μέχρι τέλους καὶ ἀντιστρόφως.

Miscella. κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Mise de voix. ἴδ. messa voce.

Miserere, ὁ 57ος ψαλμὸς ἐλέησόν με κύριε, »miserere mei domine« ἐκκλησιαστικὴ ᾠδή, εἰς τὰς λέξεις τῆς ὁποίας ὑπάρχει ἡ περίφημος μουσικὴ τοῦ συνθέτου Ἀλλέγρη.

Missa, messa, ἡ θεία λειτουργία. ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ σύνθεσις, περιέχουσα τὰ ἑξῆς μέρη: 1. Kyrie eleison. Christe eleison. 2. Gloria in excelsis Deo. 3. Credo. 4. Sanctus ἢ Osanna. 5. Benedictus. 6. Agnus Dei. 7. Dona nobis pacem! Missa pro defunctis, δέησις πρὸς ἀνάπαυσιν τῶν ψυχῶν τῶν κεκοιμημένων.

Missa solennis, ἐκκλησιαστικὴ συναυλία (concerto) κατὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἑορτάς. (Σ. M. missa solennis εἶναι λειτουργία τῶν μεγάλων ἑορτῶν περιέχουσα πλὴν τῶν συνήθων μερῶν καὶ τὸ offertorio »o salutaris hostia« καὶ »Domine salvum fac regem«.)

Misterio. con misterio, μυστικῶς.

Misteriosamente. misterioso, -sa. ἴδ. misterio.

Misura ἢ **mesura,** ρυθμός, μέτρον.

Mixturen, κανὼν τοῦ Ὀργάνου ὅπου ἕκαστον πλῆκτρον ἀνοίγει συγχρόνως σωλῆνας ἀποτελοῦντας συγχορδίαν τῆς $1\frac{1}{3}$, $3\frac{1}{5}$ καὶ $5\frac{1}{7}$.

Mobile. εὐκινήτως, ἐλαφρῶς.

Mode, ἴδ. Modus.

Mod-to, συντμ. τῆς λ. Moderato.

Moderatissimo, -ma, λίαν μετρίως.

Moderato, μετρίως. Ἡ λέξις αὕτη σημαίνει τὴν μεσαίαν βαθμίδα ὅλων τῶν λοιπῶν κινήσεων, δηλ. αὕτη δὲν εἶναι οὔτε βραδεῖα οὔτε ταχεῖα. ὅταν δὲ τὸ moderato προστεθῇ εἰς ἄλλην λέξιν σημαίνουσαν κίνησιν, τότε αὕτη μεταβάλλει τὸν βαθμὸν τῆς ταχύτητος ἢ βραδύτητος αὐτῆς.

Moderazione, con moderazione, μετὰ μετριότητος· ἴδε moderato.

Moderno, σύγχρονον, νέον, τοῦ συρμοῦ.

Modificazione, αἱ διάφοροι ἀποχρώσεις τῶν τόνων.

Modulare, μεταβαίνοντες ἀπὸ τόνου εἰς τόνον, δηλ. ἀπὸ τρόπου (ἁρμονίας) εἰς τρόπον.

Modulation, modulazione, μεταβολὴ τῶν συγχορδιῶν, μετατροπή, μετάβασις. (Σ. Μ. ἡ μετατροπὴ γίνεται διὰ συγχορδίας, ἡ ὁποία δεικνύει καθαρῶς τὸν ἑπόμενον τρόπον· ὡς τοιαύτη συγχορδία λαμβάνεται κυρίως ἡ ἐπὶ τῆς πέμπτης τοῦ ἑπομένου τρόπου. διότι ἐν τῇ συγχορδίᾳ ταύτῃ ὑπάρχει ἡ ἑβδόμη τοῦ ἑπομένου τρόπου.)

Modus, τρόπος ἢ τόνος.

Modus major, μείζων ἢ σκληρὸς τρόπος, δηλ. μετὰ μεγάλης τρίτης ἐπὶ τῆς τονικῆς.

Modus minor, ἐλάσσων ἢ μαλακὸς τρόπος, δηλ. μετὰ μικρᾶς τρίτης ἐπὶ τῆς τονικῆς.

Moll, -e, -lemente, μαλακῶς, ἀσθενῶς, νωχελῶς. Τον moll = modus minor.

Mollezza, con mollezza, ἴδ. Moll.

***Molossus**, μολοσσός, μετρικὸς ποὺς ἐκ τριῶν μακρῶν συλλαβῶν (– – –).

Molto, -ta, πολύ· molta espressione, μὲ πολὺ αἴσθημα. molta voce, ᾄδοντες μὲ πλήρη φωνήν.

Monferino, Ἰταλικὸς χορὸς εἰς $^6/_8$ μὲ χαρακτῆρα καὶ κίνησιν εὔθυμον καὶ ζωηράν.

Monga, μόγγας, ἑλληνικὸς χορός. (Σ. Μ. ὁ μόγγας ἦτο ὄρχησίς τις μανιώδης.)

Monochord, μονόχορδον, ὄργανον μετὰ μιᾶς χορδῆς πρὸς καταμέτρησιν τῶν διαστημάτων καὶ προσδιορισμὸν τῆς σχέσεως τῶν ἤχων. (Σ. Μ. Τὸ μονόχορδον ἦτο ἐν χρήσει κυρίως ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Πυθαγόρα καὶ ἐχρησίμευε πρὸς προσδιορισμὸν τῆς σχέσεως τῶν διαστημάτων. Ἀπετελεῖτο δὲ ἐξ ἠχείου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦτο τεταμένη μία μόνον χορδή, τῆς ὁποίας ἡ τάσις ηὐξάνετο ἢ ἐλαττοῦτο διὰ βάρους ἐξηρτημένου διὰ τροχαλίας ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄκρου αὐτῆς. Ὑπῆρχε δὲ καὶ κινητὸς χορδοστάτης πρὸς αὔξησιν ἢ ἐλάττωσιν τοῦ μήκους τῆς δονουμένης χορδῆς καὶ ἑπομένως πρὸς προσδιορισμὸν τῶν τόνων.)

Monodia, monodie, μονῳδία, ᾆσμα διὰ μίαν φωνήν.

Monodrama, μονόδραμα, σκηνικὴ παράστασις μεθ' ἑνὸς προσώπου.

Monotonie, μονοτονία.

Monotono, μονοτόνως, ὁμοιομόρφως.

Montate, ἐνιόντες, ἀναβαίνοντες· τὴν λέξιν ταύτην μεταχειριζόμεθα διὰ τὰ ἔγχορδα ὄργανα, ὅταν θέλωμεν νὰ σημάνωμεν, ὅτι ἡ χεὶρ πρέπει νὰ τεθῇ πλησίον τοῦ μαγαδίου (χορδοστάτου).

Montez, ἴδ. montate.

Morando, ἐπιβραδύνοντες.

Morbitamente, τρυφερῶς, ἐλαφρῶς, ἐλαστικῶς.

Morbidetto, -ta, morbidezza, morbido, -da, ἴδ. morbitamente.

Morbidissimo, πολὺ τρυφερά, ἐλαφρά.

Mordent, mordente, μουσικὸς ἐξωραϊσμός, ἡμιτερετισμός, σημειούμενος ἐνίοτε διὰ τῶν σημείων ∾ ∾. (Σ. Μ. Τὸ mordente, πρόπληγμα, εἶναι ἁπλοῦν, διπλοῦν καὶ διατεγραμμένον. π. χ. ∾; ∾ ∾∾:



Τὸ μὴ διαγεγραμμένον morde̱nte δύναται νὰ συνίσταται ἐκ μεγάλης ἢ μικρᾶς δευτέρας· τὸ δὲ διαγεγραμμένον πάντοτε συνίσταται ἐκ μικρᾶς δευτέρας.)

Morendo, ἀποθνήσκοντες, δηλ. ἐξασθενίζοντες τὴν δύναμιν τῶν ἤχων μέχρις ὅτου οὗτοι ἐντελῶς ἐξαφανισθῶσι. Πολλοὶ μεταχειρίζονται τὸ morendo ἀντὶ τοῦ diminuendo, ἂν καὶ αἱ δύο αὗται ἐκφράσεις ἔχουσιν ὅλως διόλου διάφορον σημασίαν· διότι κατὰ τὸ diminuendo οἱ ἦχοι δὲν ἐξαφανίζονται ἐντελῶς, ἀλλὰ μόνον γίνονται ἀσθενέστεροι, ἐν ᾧ κατὰ τὸ morendo οὗτοι εἰς τὸ τέλος ἐντελῶς ἐξαφανίζονται.

Moriente, σβύνοντες, ἐκλείποντες.

Mormorando, mormorante, mormorevole, mormoroso, ψίθυρος, μορμούρισμα, κελάρισμα τοῦ νεροῦ. Ἡ λέξις αὕτη ἔχει ὁμοιότητα μὲ τὸ Tremolo. ἴδε τὴν λέξιν.

Morphasmós, μορφασμός, ἑλληνικὸς μιμητικὸς χορός. (Σ. Μ. ὁ μορφασμὸς ἦτο κωμικὸς χορός, »παντοδαπῶν ζώων μίμησις«.)

Mosaico, μωσαϊκόν, συλλογὴ διαφόρων μελῳδιῶν.

Mosso, -sa, μετ' ἐνθουσιασμοῦ, ζωηρῶς. Ἡ λέξις αὕτη προστιθεμένη εἰς ἄλλην κίνησιν σημαίνουσαν, ἀπαιτεῖ αὔξησιν τῆς ταχύτητος καὶ ζωηρότητος αὐτῆς. Τὸ Allegro mosso ἔχει τὴν κίνησιν τοῦ allegro, ἀλλὰ πολὺ ζωηροτέραν. Τὸ più mosso ἀπαιτεῖ ἐπιτάχυνσιν πάσης κινήσεως ἀναλόγως τοῦ χαρακτῆρος τοῦ μουσ. τεμαχίου.

Motetto, μουσικὴ σύνθεσις ἐπὶ κειμένου τῆς ἁγ. Γραφῆς.

Motivo, motif, ἡ δεσπόζουσα ἢ κυρία μελῳδία τοῦ μουσ. τεμαχίου. ἴδ. melodie.

Moto, κίνησις. con moto. ἡ ἔκφρασις αὕτη προστίθεται εἰς ἄλλην σημαίνουσαν κίνησιν· ἀπαιτεῖ δὲ αὔξησιν τῆς ταχύτητος αὐτῆς. π. χ. τὸ Andante con moto εἶναι ταχύτερον τοῦ Andante.

Moto precedente, κατὰ τὴν προηγουμένην κίνησιν.

Moto primo, εἰς τὴν πρώτην κίνησιν.

Moto tempo, ἡ ἰδία κίνησις.

Moto recto, εὐθεῖα κίνησις. ὅταν δύο ἢ περισσότεραι μελῳδίαι εἰς διάφορα διαστήματα βαίνωσιν ὁμοῦ πρὸς τὰ ἄνω ἢ πρὸς τὰ κάτω.

Moto contrario, ἀντίθετος κίνησις, ὅταν δηλ. ἡ μία μελῳδία βαίνῃ πρὸς τὰ ἄνω, συγχρόνως δὲ ἡ ἄλλη πρὸς τὰ κάτω, καὶ τοὐναντίον.

Moto obliquo, πλαγία κίνησις, ὅταν δηλ. ἡ μελῳδία βαίνῃ πρὸς τὰ ἄνω ἢ πρὸς τὰ κάτω, ἡ δὲ ἀντιφωνία αὐτῆς μένῃ εἰς τὴν θέσιν της.

Mourqui, ἢ morky, marky, μουσ. τεμάχιον διὰ κλειδοκύμβαλον μετὰ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς βάσεως συνισταμένης ἐξ ἑνὸς φθογγοσήμου· εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὴν musette.

Mouvement, movimento, κίνησις. ὁ βαθμὸς τῆς ταχύτητος ἢ βραδύτητος, ἥτις δίδεται εἰς τὸν ρυθμὸν ἀναλόγως τοῦ χαρακτῆρος τοῦ μουσ. τεμαχίου. ἴδ. Tempo.

Musette, εἶδος ἀσκαύλου γάϊδας), τὸν ὁποῖον μεταχειρίζονται ἐν Γαλλίᾳ· ἐπίσης καὶ ἀρχαῖός τις χορός. (Σ. Μ. ἡ musette ἦτο ἄλλοτε πολὺ ἀγαπητὴ παρὰ τοῖς Γάλλοις· τὸ χαρακτηριστικὸν δὲ γνώρισμα αὐτῆς εἶναι, ὅτι εἰς τὴν βάσιν διαρκῶς εὑρίσκεται ἡ πρώτη καὶ ἡ πέμπτη· musette ἐπίσης εἶναι καὶ χορός τις εἰς 6/8.)

***Musae, muses**, μοῦσαι· κατ' ἀρχὰς αἱ μοῦσαι ἦσαν θεαὶ τοῦ ᾄσματος, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν διαφόρων εἰδῶν τῆς ποιήσεως, τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν. Κατὰ τὸν Ἡσίοδον αἱ μοῦσαι (θυγατέρες τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μνημοσύνης) ἦσαν ἐννέα καὶ ἔφερον τὰ ἑξῆς ὀνόματα: Κλειώ (τῆς ἱστορίας), Εὐτέρπη (τῆς λυρικῆς ποιήσεως καὶ ἐν γένει τῆς μουσικῆς), Θάλεια (τῆς κωμῳδίας καὶ εἰδυλλιακῆς ποιήσεως), Μελπομένη (τῆς τραγῳδίας), Τερψιχόρη (τοῦ χοροῦ), Ἐρατώ (τῆς ἐρωτικῆς ποιήσεως καὶ τῆς μιμητικῆς), Πολύμνια (τῶν ὕμνων), Οὐρανία (τῆς ἀστρονομίας) καὶ

Καλλιόπη (τῆς ἐπικῆς ποιήσεως).

Musica, μουσική· ἡ δι' ἤχων ἔκφρασις αἰσθημάτων. (Σ. Μ. ὁ ὁρισμὸς οὗτος τῆς μουσικῆς εἶναι ἐσφαλμένος, καθ' ὅσον αὕτη οὐδέποτε δύναται νὰ ἐκφράσῃ αἰσθήματα. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι μουσικὴ ἦτο πᾶσα τέχνη ἀναφερομένη εἰς τὰς Μούσας, ἤτοι πᾶσα τῆς διανοίας διάπλασις ἀφορῶσα εἴτε τὴν ἐπιστήμην εἴτε τὴν τέχνην. Ἀπὸ δὲ τῆς χριστιανικῆς ἐποχῆς σημαίνει κυρίως τὴν καλλιτεχνίαν τῶν ἤχων. Ἡ μουσικὴ διαιρεῖται εἰς φωνητικὴν καὶ ὀργανικήν, εἰς ἐκκλησιαστικὴν καὶ ἐξωτερικήν [κοσμικήν]. Ὄργανον τῆς φωνητικῆς μουσικῆς εἶναι ἡ ἀνθρωπίνη φωνή· ἡ δὲ ὀργανικὴ ἐκτελεῖται διὰ διαφόρων ὀργάνων. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ εἴτε εἶναι ὡρισμένη πρὸς χρῆσιν κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, εἴτε ἁπλῶς φέρει χαρακτῆρα θρησκευτικόν, ὡς π. χ. ὁ ὕμνος, τὸ ὀρατόριον κλ. Ἡ ἐξωτερικὴ μουσικὴ διαιρεῖται εἰς θεατρικὴν [ἰδ. opera], συμφωνικήν, συναυλικήν, οἰκιακήν. [Kammermusik], χορευτικην καὶ στρατιωτικήν, τῆς ὁποίας κυριώτεραν μέρος ἀποτελεῖ τὸ ἐμβατήριον.)

Musica instrumentale, ἐνόργανος μουσική.

Musica arabbiata, musica da gatti, μουσικὴ τῶν γαλῶν, μιαούρισμα.

Musica da camera, da teatro, μουσικὴ οἰκιακὴ (τοῦ δωματίου), μουσικὴ τοῦ θεάτρου.

Musica di chiesa, ἐκκλησιαστικὴ μουσική.

Musicale, musicalmente, μουσικῶς.

Musicare, παράγειν μουσικήν, παίζειν, ἐκτελεῖν μουσικήν.

Musicirgedackt, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Muta, μεταβολή.

Mutatio, Muance, μεταβολὴ τῶν ἁρμονιῶν (τρόπων), μετατροπή· ἡ μέθοδος τῆς παραλλαγῆς, ἥτις ὑφίστατο μέχρι τῶν μέσων τοῦ 17ου αἰῶνος. μετεχειρίζοντο δὲ κατ' αὐτὴν μόνον ἓξ ὀνομασίας πρὸς σημείωσιν τῶν ἑπτὰ ἤχων τῆς κλίμακος: Ut, Re, Mi, Fa, Sol, La. Τὸ δὲ Si δὲν ὑπῆρχε τότε, ἂν καὶ ὁ ἦχος οὗτος ὑφίστατο. ἀντὶ δὲ τῆς λέξεως Si μετεχειρίζοντο τὴν ὀνομασίαν τοῦ ἡμιτονίου Mi-Fa κατὰ κανόνα πολυσύνθετον ἐντελῶς λησμονηθέντα σήμερον. (Σ. Μ. Τὴν σήμερον mutatio λέγεται ἡ μετάβασις τῶν παιδικῶν φωνῶν, τῶν μὲν κορασίων εἰς τὴν γυναικείαν, τῶν δὲ παιδίων εἰς τὴν ἐφηβικήν.)

Mykterophonie, μυκτηροφωνία, ρινοφθογγία.

Mystères, mysteria, μυστήρια, ἐκκλησιαστικὰ δράματα μετὰ ἢ ἄνευ μουσικῆς, τὰ ὁποῖα παριστάνοντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸν μεσαιῶνα. Ἡ oratoria εἶναι λείψανον τῶν μυστηρίων. (Σ. Μ. Τὰ μυστήρια παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι, καὶ κατόπιν παρὰ τοῖς Ρωμαίοις, ἦσαν μυστικὴ θρησκευτικὴ ἱεροτελεστία, ἥτις ἐτελεῖτο μόνον ὑπὸ τῶν μεμυημένων μετὰ μουσικῆς ἐξερεθιζούσης. ὁ δὲ λαὸς ἐθεωρεῖτο οὐχὶ ὥριμος πρὸς κατανόησιν αὐτῶν. Ἰδίως δὲ τὰ μυστήρια τῆς Δήμητρος, τὰ μικρὰ καὶ μεγάλα, ἦσαν κεκαλυμμένα μὲ διαφόρους συνηθείας καὶ τελετάς. Κατὰ τὸν μεσαιῶνα τὰ μυστήρια ἦσαν θρησκευτικαὶ δραματικαὶ παραστάσεις ἐκ τῆς ἱερᾶς ἱστορίας καὶ ἰδίως ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν Παθῶν. Τὰ ἀρχαιότατα ἴχνη τῶν μυστηρίων ἀπαντῶσι κατὰ τὸν 11ον αἰῶνα, ἐν ᾧ τὰ τοιαῦτα δράματα ἄρχονται ἀπὸ τοῦ 15ου αἰῶνος.)

N.

***Nablium, Nabel**, Νάβλα, μουσικὸν ὄργανον ἐντατόν, φοινικικῆς καταγωγῆς καὶ ἐν τοῖς ψαλμοῖς Νεβέλ ὀνομαζόμενον. Ἦτο δὲ δεκάχορδον ἢ δωδεκάχορδον καὶ εἶχε σχῆμα τετράγωνον· ἦτο δὲ ἐν χρήσει εἰς τὰ συμπόσια καὶ ἐπαίζετο ὑπὸ γυναικῶν διὰ τῶν δύο χειρῶν ἄνευ πλήκτρου, καθὼς ἡ σημερινὴ ἅρπα. Κατὰ

τὸν Ἀθήναιον ὑπῆρχε καὶ ὑδραυλικὸν τοιοῦτον ὄργανον.

Naccara, εἶδος κροτάλου μεταχειριζομένου ἐν Τουρκίᾳ.

Nachthorn (Pastorita) κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Naechera, Necherone, τύμπανον.

Nagarect, ἀβυσσινιακὸν τύμπανον.

Nänie, πένθιμον ᾄσμα.

Naïf, naïvement, ἀφελῶς, φυσικῶς, ἄνευ ἐξωραϊσμῶν.

Narrante, διηγηματικῶς.

Nasad, Nasat, Nazard, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Naturale, naturalmente, ἀπαιτεῖ ἐκτέλεσιν ἁπλῆν, ἄνευ ἐξωραϊσμῶν. canto naturale, ἐλευθέρα, ἄτεχνος, ἁπλῆ ᾠδή.

Naturalezza, con naturalezza, ἴδ. naturale.

Necessario, ἀπαραίτητον· ἡ ἔκφρασις αὕτη ἀπαντᾷ εἰς ἐκείνας τὰς φωνὰς ἢ τὰ μέρη τῶν ὀργάνων, ἄνευ τῶν ὁποίων δὲν δυνάμεθα νὰ ἐκτελέσωμεν τὸ μουσ. τεμάχιον.

Negligente, ἀτημελής, ἀμελής. ῥᾳθυμος. ἴδ. negligentemente.

Negligentemente, ἀμελῶς, ἐπιβραδύνοντες ὀλίγον τὸν χρόνον.

***Nei**, τουρκικὸς αὐλός.

Nel tempo, εἰς τὸν ρυθμόν, εἰς τὸν χρόνον.

Nell, nella, -o, εἰς, κατά.

Nettamente, καθαρῶς, σαφῶς, ἀκριβῶς.

Nettissimo, -ma, πολὺ καθαρά, μετὰ μεγίστης σαφηνείας καὶ ἀκριβείας.

Netto, -ta, ἴδ. nettamente.

Neumen, neuma, νεῦμα, φθογγόσημον κατὰ τὸ ἄνευ γραμμῶν σύστημα. (Σ. Μ. Ἡ διὰ νευμάτων γραφὴ [διαρκέσασα ἀπὸ τοῦ 8ου μέχρι τοῦ 12ου αἰῶνος] εἶχεν ὡς βάσιν τὰ ἑξῆς τέσσαρα σημεῖα. 1ον τὴν στιγμήν, 2ον τὸ κόμμα. 3ον τὴν βαρεῖαν καὶ 4ον τὴν περισπωμένην. Τὰ σημεῖα ταῦτα τιθέμενα ἄνωθεν τῶν συλλαβῶν τοῦ κειμένου ἀνίσως ἐδείκνυον τοὺς διαφόρους φθόγγους· ἡ γραφὴ ὅμως αὕτη ἦτο πολὺ σκοτεινὴ καὶ ἀπροσδιόριστος.)

Nexus, πλοκή, ἀρχαία ὀνομασία τῆς κινήσεως δύο ἢ καὶ περισσοτέρων μελῳδιῶν κατὰ τρίτην, τετάρτην καὶ πέμπτην. Τὸ moto recto ἐλέγετο nexus rectus, τὸ moto contrario nexus anacamptos (ἀνάκαμπτος), τὸ δὲ moto obliquo nexus circumstans.

Niente (nihil), τί ποτε· quasi niente, σχεδὸν τί ποτε.

Nitido, ἴδ. nettamente.

Nobile, εὐγενής. ἀπαιτεῖ μετρίαν κίνησιν καὶ ἐκτέλεσιν ἄνευ ἀνωφελῶν ἐξωραϊσμῶν.

Nobilissimo, λίαν εὐγενῶς.

Nobilimente, nobiltà, ἴδ. nobile.

Nocturne, ἴδ. notturno.

Noëls, ᾄσματα ψαλλόμενα κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων (ἐν Γαλλίᾳ).

Noir, τὸ φθογγόσημον τοῦ τετάρτου.

Nomos, νόμος, κανὼν τῶν ἁρμονιῶν (τρόπων), μελῳδιῶν κλ. (Σ. Μ. Νόμος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἦτο μουσ. τεμάχιον [διαιρούμενον κατ' ἀρχὰς εἰς 7 μέρη], τὸ ὁποῖον ἐξετελεῖτο ἐπὶ τῆς λύρας ἢ διὰ τοῦ αὐλοῦ· πολλάκις δὲ συνωδεύετο καὶ ὑπὸ ᾄσματος. Τὸν νόμον ἐτελειοποίησε κυρίως ὁ Τέρπανδρος. Νόμος ἐλέγετο καὶ ἡ ἁρμονία τῶν τόνων [τρόπος]. Κατ' ἀρχὰς ὑπῆρχον τρία εἴδη νόμων, ὁ λύδιος, ὁ διύριος καὶ ὁ φρύγιος, εἰς τοὺς ὁποίους κατόπιν προσετέθησαν ὁ αἰολικὸς καὶ ὁ ἰωνικός· ἔτι δὲ βραδύτερον προέκυψαν καὶ ἄλλοι δύο νόμοι.)

Non, ὄχι.

Nona, ἐνάτη, διάστημα εὑρισκόμενον ἐπὶ τῆς 9ης βαθμίδος τῆς διατονικῆς κλίμακος.

Non molto, ὄχι πολύ.

Non tanto, non troppo, ὄχι τόσον, ὄχι παραπολύ.

Nonetto, μουσ. τεμάχιον δι' 9 ὀργανα.

Nonino, χορὸς εἰς τὴν μπαλλάτα.

Nota buona, φθογγόσημον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπάρχει τόνος, φθογγόσημον τῆς θέσεως.

Nota cattiva, φθογγόσημον ἄνευ τόνου, φθογγόσημον τῆς ἄρσεως.

Nota sensibile. Leitton, αἰσθητικός, τέρμιος, ὁδηγὸς τόνος, δηλ. τὸ ἡμιτόνιον, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ὑπὸ τὴν τονικήν. π. χ. τὸ Si εἶναι note sensibile (τέρμιος) τοῦ τρόπου Ut (ἢ Do). Ἐν γένει τέρμιος τόνος δύναται νὰ εἶναι πᾶν φθογγόσημον, τὸ ὁποῖον ὁδηγεῖ εἰς ἄλλην συγχορδίαν, καθὼς π. χ. ἡ ἑβδόμη Fa ἐπὶ τῆς πέμπτης τοῦ Sol, ἥτις πίπτει (λύεται) εἰς τὸ Mi, τὴν τρίτην ἐπὶ τῆς τονικῆς Do. Ὅλοι ὅμως οἱ κανόνες, οἱ ἀφορῶντες τὴν χρῆσιν τοῦ τερμίου τόνου, εἶναι αὐθαίρετοι καὶ δὲν δύνανται νὰ ὑποστῶσιν αὐστηρὰν κριτικήν. Ὁ τέρμιος τόνος ἐλέγετο ἄλλοτε: Subsemitonium modi.

Nota di piace, ἐξωραϊσμός.

Nota sostenuta, παρατεταμένον φθογγόσημον.

Normaltonart, φυσικὸς τρόπος, ὁ C-dur (ἢ C-moll) χρησιμεύων ὡς τύπος τῶν ἄλλων.

Notenpult, pupitre, ἀναλόγιον.

Notturno, notterno, notturnino, νύκτιον· τοιουτοτρόπως ὀνομάζεται ἰδιαίτερον εἶδος μουσικῆς, τὸ ὁποῖον, ὡς ἡ Ἱσπανικὴ σερενάδα, εἶναι προωρισμένον νὰ ἐκτελεσθῇ εἰς τὴν ἡσυχίαν τῆς νυκτός. Ὁ χαρακτὴρ τοῦ notturno εἶναι ἥσυχος, συγκινητικὸς καὶ τρυφερός· τοιουτοτρόπως ὀνομάζονται καί τινες μελοδραματικαὶ ἄριαι, αἱ ὁποῖαι ψάλλονται εἰς νυκτικὰς σκηνὰς καὶ ἔχουν χαρακτῆρα notturno. (Σ. Μ. Nocturne ἢ nocturno ὀνομάζεται ἀκόμη καὶ ὁ ὑπὸ τοῦ Φίλδ καὶ Σιοπὲν εἰσαχθεὶς τύπος εἰς μουσ. τεμάχια κλειδοκυμβάλου, τὰ ὁποῖα ἔχουσι χαρακτῆρα ρεμβώδη καὶ τρυφερόν, ἔγειναν δὲ πολὺ ἀγαπητά.)

Nourrir le son, παίζοντες ἰσχυρῶς, παρατείνοντες τὸ φθογγόσημον.

Novemole, ἐννεαόλιον, δηλ. μουσ. σχῆμα ἐξ 9 φθογγοσήμων.

Nutrire, τρέφειν, δηλ. κρατοῦντες μετ' ἀκριβείας τὸν ἦχον κατὰ τὴν διάρκειαν ὅλου τοῦ χρόνου τοῦ φθογγοσήμου.

O.

O, ἤ. per Violino o Flauto, διὰ τὸ βιολίον ἢ τὸ φλάουτον.

Ob. συντμ. τῆς λέξεως oboe.

***Oberlabium**, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Obermanual, τὸ ἄνω πληκτοφόρον τοῦ Ὀργάνου.

Obligato, obligé, ὑποχρεωτικός, ἀπαραίτητος· σημαίνει δηλ. ὅτι τὰ ὄργανα, ἐπὶ τῶν μερῶν τῶν ὁποίων ὑπάρχει ἡ λέξις αὕτη δὲν δύνανται νὰ παραλειφθῶσιν, ἀλλ' εἶναι ἀπαραίτητα.

Oboe, ὀξυβόας, πνευστὸν ξύλινον ὄργανον· ἴδ. Hautbois.

***Occarina**, πνευστὸν Ἰταλικὸν ὄργανον τελειοποιηθὲν ἐσχάτως ἐν Βιέννῃ ὑπὸ τοῦ Fiehn, ὅστις ἐξέδωκε σχολὴν καὶ μουσικὰ τεμάχια διὰ τὴν ὀκαρίναν.

Ochsenmenuet, ἀστεῖον μενουέτο, σύνθ. τοῦ Χάϋδν.

Octava, ὀγδόη, ἡ 8η βαθμὶς τῆς διατονικῆς κλίμακος ἔχουσα σχέσιν πρὸς τὴν τονικὴν 1 : 1/2. Ἐὰν ἡ χορδὴ δίδει τὸν ἦχον Do, τότε τὸ ἥμισυ τῆς ἰδίας χορδῆς θὰ δώσῃ ἐπίσης Do, ἀλλὰ κατὰ διάστημα ὀγδόης ὀξύτερον. Octava (ὀκτάς) λέγονται ἐπίσης καὶ ὅλοι οἱ ὀκτὼ ἦχοι τῆς διατονικῆς κλίμακος μεταξὺ τῆς τονικῆς καὶ ὀγδόης (ὡς διαστήματα). ὑπὸ τὰς δύο ταύτας ἐννοίας λέγομεν: »οὗτος ψάλλει ἐπὶ ταύτης τῆς ὀκτάδος«· καὶ »ὁ ἦχος οὗτος εἶναι κατὰ ὀκτάδα ὀξύτερος«. Ὁ ἀριθμὸς τῶν παλμικῶν δονήσεων τῆς ἄνω ὀγδόης εἶναι δύο φορὰς μεγαλείτερος τῶν παλμικῶν δονήσεων τῆς τονικῆς. Τοιουτοτρόπως ἐὰν ἡ τονικὴ εἰς ἓν δευτερόλεπτον παράγῃ 24 παλμ. δονήσεις, τότε ἡ ἄνω ὀγδόη ἀπὸ τῆς τονικῆς θὰ παράγῃ 48 παλμ. δονήσεις εἰς ἓν δευτερόλεπτον.

Octave 2 Fuß, Octavchen, Octavflöte, Octavterzflöte, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Octett, ottetto, μουσικὴ σύνθεσις δι' 8 ὀργάνα ἢ φωνάς.

Octiphonium, ὀκταφωνία, ἴδ. Octett.

Octochord, ὀκτάχορδον, ὄργανον μετ' ὀκτὼ χορδῶν.

***Ode**, ᾠδή, πᾶν λυρικὸν ποίημα, τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ ψαλῇ. Εἰς τοὺς νεωτέρους ὅμους χρόνους ᾠδὴ λέγεται ἔντεχνος ὕμνος ὑπὸ στροφικὴν μορφήν.

***Odeon, odeion**, ᾠδεῖον. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν τὸ ᾠδεῖον ἦτο οἰκοδόμημα, εἰς τὸ ὁποῖον κατά τινας θρησκευτικὰς ἑορτὰς ἠγωνίζοντο οἱ ραψῳδοὶ καὶ οἱ κιθαρῳδοί. Ἐν Ἀθήναις ἀνέκαθεν ὑπῆρχε παρὰ τὸν Ἰλισσὸν ᾠδεῖον. Κατόπιν δὲ ὁ Περικλῆς ἔκτισε νέον καὶ πολὺ ὡραιότερον παρὰ τὴν Ἀκρόπολιν. Μετὰ τὴν καταστροφὴν δὲ αὐτοῦ κατὰ τὸν Μιθραδατικὸν πόλεμον (86 π. χ.) ἀνῳκοδομήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Καππαδοκίας Ἀριοβαρζάνου. Βραδύτερον δὲ τὸ Ὠδεῖον ἦτο ταὐτόσημον μὲ τὸ Θέατρον, ὡς π. χ. τὸ παρὰ τὴν Ἀκρόπολιν θέατρον Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ (τὴν σήμερον ἐρείπιον) ἐλέγετο καὶ ᾠδεῖον. Καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἑλλάδος ὑπῆρχον ἄλλοτε ᾠδεῖα. Τὴν σήμερον ᾠδεῖον λέγεται ἡ μουσικὴ σχολή, εἰς τὴν ὁποίαν διδάσκεται (θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς) ἡ φωνητικὴ καὶ ἐνόργανος μουσική. Ἐν Ἑλλάδι σήμερον ὑπάρχει ἀπὸ τοῦ 1876 ἓν μόνον ᾠδεῖον ἐν Ἀθήναις λειτουργοῦν κατὰ τὸ σύστημα τῶν Εὐρωπαϊκῶν.

Odische Musik, ᾠδικὴ μουσική. (Σ. Μ. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἡ μουσικὴ διηρεῖτο ἐν γένει εἰς ᾠδικὴν [φωνητικήν], ὀργανικὴν καὶ ὑποκριτικήν [ὀρχηστικὴν καὶ μιμητικήν].)

Oeuvre, σύνθεσις, προϊόν.

Oeuvre posthume, τὸ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συγγραφέως δημοσιευθὲν ἔργον αὐτοῦ.

Offene Flöte, Offenflöte, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Offertoire, offertorio, offertorium, μέρος τῆς καθολικῆς λειτουργίας, καθ' ἣν ἐξαγιάζεται ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος.

Officium, ἐν γένει πᾶσα ἱεροτελεστεία τῆς λατινικῆς ἐκκλησίας.

Officléide, ὀφικλείς, βαθύφωνον πνευστὸν ὄργανον λεγόμενον ἐπίσης Basse d'harmonie.

Olivettes, olivete, δημώδης χορὸς τῆς Προβηγγίας. (Σ. Μ. χορὸς κατὰ τὴν συλλογὴν τῶν ἐλαιῶν.)

Olophyrmos, ὀλοφυρμός, ἐπικήδειον ᾄσμα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

Omnes, omnia, ὅλοι. Εἰς τὰς ἀρχαίας ἐκκλησιαστικὰς συνθέσεις ἐτίθετο ἀντὶ τοῦ Tutti.

Ondeggiamento, ondeggiate, -to, -ta, ἰδ. ondulé.

Ondulé, ἀμφιταλαντευόμενοι, κυμαινόμενοι, ἀμφιβάλλοντες.

Ondulieren, ἡ κύμανσις τοῦ τόνου.

Ongarese, ongherese, οὐγγρικὸς χορός.

Opera, μελόδραμα· θεατρικὸν τεμάχιον, τοῦ ὁποίου ἡ μουσικὴ γράφεται ἐπὶ κειμένου ποιήματός τινος. Ἡ ἐφεύρεσις τῶν τοιούτου εἴδους θεατρικῶν παραστάσεων ἀποδίδεται εἰς τοὺς Ἰταλοὺς καὶ ἀναφέρεται εἰς τὸ 1440 ἔτος. Πιθανώτερον ὅμως εἶναι ὅτι τὸ μελόδραμα ἀνεπτύχθη βαθμηδὸν ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραστάσεων ἢ μυστηρίων. Τὸ 1597 ἀναφέρεται ὑπὸ τῶν μουσικῶν ἱστοριογράφων τὸ μελόδραμα »Δάφνη«, τοῦ ὁποίου τὸ μὲν κείμενον εἶναι τοῦ Σινουτσίνη, ἡ δὲ μουσικὴ τοῦ Περῆ. Τὸ 1600 ἀναφαίνεται ἡ »Εὐρυδίκη« μουσικὴ τοῦ Περῆ καὶ Κατσίνη. Ἀλλ' ἐξ ὅλων τῶν συνθετῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διακρίνεται ὁ Μοντεβέρδε (1660-1669), ὅστις πρῶτος, ὡς ὑποτίθεται, ἀπεφάσισε νὰ μεταχειρισθῇ συγχορδίαν τῆς πέμπτης μετὰ ἠλαττωμένης ἑβδόμης (Sol, Si, Re, Fa). τὰ δὲ μελοδράματα αὐτοῦ ἦσαν προωρισμένα ὄχι μόνον διὰ τὰ ἀνάκτορα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν κοινὴν χρῆσιν. Τὸ πρῶτον μελόδραμα ἐν Γερμανίᾳ ἦτο ἡ »Δάφνη« (κείμενον τοῦ Ὄπιτς καὶ μουσικὴ τοῦ Σιούτς) καὶ παρεστάθη ἐν Δρέσδῃ τὸ 1627. Ἐν Γαλ-

λίᾳ τὸ πρῶτον μελόδραμα ἦτο ἡ »Πομόνα« (κείμενον τοῦ Ἀββᾶ Περένα καὶ μουσικὴ τοῦ Κάμπερτ) καὶ παρεστάθη ἐν Παρισίοις τὸ 1658. Ἐν Ἀγγλίᾳ τὰ πρῶτα μελοδράματα παρεστάθησαν τὸ 1600, ἐν δὲ τῇ Ἱσπανίᾳ τὸ 1719. Ἐν Ρωσσίᾳ τὸ πρῶτον μελόδραμα »Τσεφάλ καὶ Πρόκρης« (κείμενον τοῦ Σοσμαρόκωβ καὶ μουσικὴ τοῦ Ἀράη) παρεστάθη ἐν Πετρουπόλει τὸ 1755.

Opera buffa, κωμικὸν μελόδραμα.

Opera burlesca, γελοῖον, κωμικὸν μελόδραμα.

Opera eroica, ἡρωικὸν μελόδραμα.

Opera lyrica, λυρικὸν μελόδραμα.

Opera magica, μαγικὸν μελόδραμα.

Opera mixta, μελόδραμα ἐκ διαφόρων μουσ. χαρακτήρων.

Opera romantica, ρωμαντικὸν μελόδραμα.

Opera semi-seria, σύνηθες μελόδραμα.

Opera sérieux, opera seria, μέγα μελόδραμα.

Opera tragica, τραγικὸν μελόδραμα.

Operette, -ta, μικρὸν μελόδραμα εἰς μίαν πρᾶξιν. (Σ. Μ. operetta εἶναι μικρὸν κωμικὸν μελόδραμα, εἰς τὸ ὁποῖον παρενείρονται καὶ διάλογοι. Τὸ περιεχόμενον λαμβάνεται ἐκ τῆς συνήθους ζωῆς, ἐκ τῆς μυθολογίας ἢ ἐκ τοῦ φανταστικοῦ κόσμου. Ἡ μουσικὴ εἶναι ἐλαφρά, παιγνιώδης καὶ κωμική. οἱ δημοτικώτεροι συνθέται τοῦ εἴδους τούτου εἶναι: ὁ Ὄφεν-μπάχ, ὁ Λεκόκ, ὁ Σουπέ, ὁ Στράους κλ.)

Opus ἢ op., σύνθεσις, προϊόν, πόνημα. Ἡ λέξις αὕτη τίθεται μετὰ ἀριθμοῦ ἐπὶ τῆς ἐπικεφαλίδος τοῦ μουσ. πονήματος καὶ δεικνύει τὴν σειρὰν τῶν τεμαχίων, τὰ ὁποῖα συνετέθησαν καὶ ἐτυπώθησαν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως. π. χ. op. 1, σημαίνει τὴν πρώτην σύνθεσιν. op. 2, τὴν δευτέραν κλ.

Opus posthumum, σύνθεσις τυπωθεῖσα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συγγραφέως.

Opusculum, μικρὰ σύνθεσις.

Oratorium, oratorio, ὁρατόριον· εἶδος ποιήματος ἔπους, εἰς τὸ ὁποῖον προσετέθη μουσική, καὶ ὅπου τὰ δρῶντα πρόσωπα λαμβάνονται συνήθως ἐκ τῆς ἁγίας Γραφῆς. Ἡ ἐφεύρεσις τοῦ εἴδους τούτου τῆς ἐκκλησ. μουσικῆς ἀποδίδεται εἰς τὸν Φίλιππον Νερῆ, ὅστις ἵδρυσεν ἐκκλησ. μουσικὸν σύλλογον τὸ 1548. ἡ δὲ ὀνομασία oratoria προῆλθεν ἐκ τῆς ἐκκλησίας τοῦ συλλόγου, ὅπου ἐξετελεῖτο ἡ μουσικὴ αὕτη.

Orchesis ἢ orchestik, ὄρχησις ἢ ὀρχηστική. ἡ τέχνη τῶν σκηνικῶν χορῶν. (Σ. Μ. Ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἐκαλλιεργεῖτο ἡ ὄρχησις ὡς συντελοῦσα εἰς τὴν ἁρμονικὴν ἀνάπτυξιν τῶν σωματικῶν δυνάμεων. ἰδίως δὲ αἱ κινήσεις τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν ἀπετέλουν τὴν βάσιν τῆς ὀρχηστικῆς. ὑπῆρχον δὲ διαφόρων εἰδῶν ὀρχήσεις. ἀλλ' αἱ σπουδαιότεραι ἦσαν αἱ γινόμεναι κατὰ τὰς διαφόρους θρησκευτικὰς ἑορτάς, ὡς π. χ. ὁ ἐγκύκλιος χορὸς Γέρανος, ὅστις, ὡς ἐπιστεύετο τότε, ἐχορεύθη κατὰ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Θησέως περὶ τὸν βωμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἄλλαι ὀρχήσεις ἦσαν: ὁ ὅρμος [ἐν Σπάρτῃ], ἡ βίβασος [ἐκ παίδων καὶ κορῶν], ὁ ἐπιλήνιος [ἐπὶ τῆς οἰνοποιΐας], ἡ πυρρίχη [δι' ὅπλων], ἡ ὄρχησις τῶν Κορυβάντων [μετὰ κρούσεως τῶν ἀσπίδων] κλ. Οἱ ἐπαγγελλόμενοι ὅμως τὴν ὄρχησιν δὲν διεκρίνοντο διὰ τὴν τήρησιν τῆς ἀπαιτουμένης εὐπρεπείας.)

Orchestra, -tre, ὀρχήστρα. τοιουτοτρόπως λέγεται τὸ μέρος, τὸ ὁποῖον χωρίζει τὴν σκηνὴν ἀπὸ τῆς πλατείας, πρὸς δὲ καὶ τὸ σύνολον τῶν μουσικῶν, οἱ ὁποῖοι συμπαίζουσιν εἰς τὰ θέατρα, εἰς τὰς συναυλίας κλ. (Σ. Μ. Εἰς τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ θέατρα ὀρχήστρα ἐλέγετο ἡ ἔκτασις μεταξὺ τῶν θεατῶν [θεάτρου] καὶ τῆς σκηνῆς, ἥτις ἦτο ὡρισμένη διὰ τὸν χορὸν καὶ τοὺς μουσικούς, καὶ διη-

ρεῖτο εἰς θυμέλην καὶ ὑποσκήνιον· παρὰ δὲ τοῖς Ρωμαίοις ἐν αὐτῇ ἦσαν αἱ τιμητικαὶ θέσεις τῶν γερουσιαστῶν ἢ πατρικίων.)

***Orchestrion**, φορητὸν ὄργανον ἐφευρεθὲν ὑπὸ τοῦ ἀββᾶ Φόγλερ καὶ τὸ ὁποῖον πρώτην φορὰν ἔπαιξε δημοσίᾳ ἐν Ἀμστερδαμ τὸ 1789. Ἐπίσης orchestrion λέγεται καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Φ. Κάουφμαν ἐφευρεθὲν ὄργανον, τὸ ὁποῖον περιεῖχεν ὅλα σχεδὸν τὰ πνευστὰ ὄργανα. Ὁ δὲ Θωμᾶς Κούντς ὠνόμασεν orchestino τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐφευρεθὲν κλειδοκύμβαλον συνηνωμένον μετ' Ὀργάνου.

Ordinario, -a, συνήθης. ἡ λέξις αὕτη σημαίνει, ὅτι πρέπει νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν προηγουμένην κίνησιν. Εἰς τὴν μουσικὴν τοῦ κλειδοκυμβάλου τὴν λέξιν ταύτην μεταχειριζόμεθα διὰ νὰ σημάνωμεν τὰς περικοπάς, αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ ἐκτελεσθῶσι καὶ ἐπὶ συνήθους κλειδοκυμβάλου, ἐν ᾧ αἱ ἄλλαι περικοπαὶ πρέπει νὰ παιχθῶσιν ἐπὶ ὀργάνου μεγαλειτέρων διαστάσεων.

Organo, organum, orgue, Orgel. Ὄργανον· πνευστὸν ὄργανον, τοῦ ὁποίου γίνεται χρῆσις εἰς τὰς λατινικὰς καὶ λουθηρανικὰς ἐκκλησίας, συνήθως μετά τινων πληκτροφόρων, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλα μὲν εἶναι προωρισμένα διὰ τὰς χεῖρας, ἄλλα δὲ διὰ τοὺς πόδας. (Σ. Μ. Τὸ Ὄργανον εἶναι ἑλληνικὴ ἐφεύρεσις, εἰσήχθη δὲ εἰς τὰς Δυτικὰς ἐκκλησίας κατὸν τὸν θον αἰῶνα. Τὸ Ὄργανον εἶναι τὸ μέγιστον τῶν μουσ. ὀργάνων καὶ χρησιμεύει ἰδίως πρὸς ἐκτέλεσιν μουσικῆς αὐστηροῦ ὕφους. Τὸ Ὄργανον ἔχει οὐχὶ ἕν, ἀλλὰ περισσότερα πληκτροφόρα, ἐκ τῶν ὁποίων ἓν ἢ καὶ περισσότερα [συνήθως δύο, σπανίως δὲ καὶ περισσότερα τῶν τριῶν] παίζονται διὰ τῶν χειρῶν [μανουάλια], ἓν δὲ διὰ τῶν ποδῶν [ποδάλιον]. Ἕκαστον πληκτροφόρον συγκοινωνεῖ μετά τινος σειρᾶς σωλήνων ἢ αὐλῶν· ἑκάστη σειρὰ διί-

νηται νὰ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν εἴτε ἰδιαιτέρως εἴτε μεθ' ὅλων τῶν ἄλλων ὁμοῦ. Ἡ εἰσροὴ τοῦ ἀέρος εἰς ἑκάστην σειρὰν γίνεται διὰ λαβῆς, ἥτις ὀνομάζεται κανών, registre.)

Organo pleno. πλῆρες Ὄργανον μεθ' ὅλων τῶν κανόνων.

Organique, ὀργανική. ἐνόργανος μουσική.

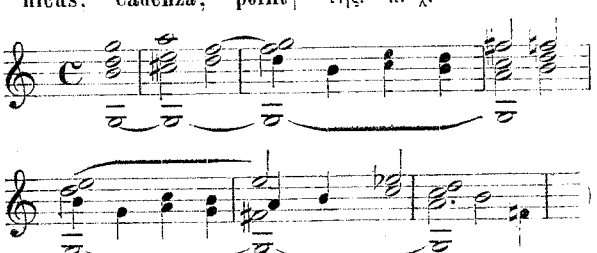
Organo di campano, Ὄργανον μετὰ κωδωνίσκων.

Organographie, ὀργανογραφία, περιγραφὴ τῶν Ὀργάνων.

Organologie, ὀργανολογία. διδασκαλία περὶ τῶν Ὀργάνων.

Organum pneumaticum. ὄργανον πνευματικόν, ἐνεργοῦν δι' ἀσκῶν.

Orgelpunkt, punctus organicus. Cadenza, point d'orgne. Fermata. στάσιμον, συγχορδία, διὰ τῆς ὁποίας σχηματίζεται ἡμικατάληξις, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τῆς πέμπτης· κατὰ συνήθειαν ἐπὶ τῆς χρονοτριβῆς Orgelpunkt γίνονται passages, ὡς νὰ εἶναι σχηματισμένα δι' ὅλον τὸ τεμάχιον, διὰ μιᾶς φωνῆς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἢ δι' ἑνὸς ἐκ τῶν ὀργάνων. (Σ. Μ. Τὸ Orgelpunkt λέγεται καὶ pedale, καὶ σημαίνει ἁρμονικὴν πλοκήν, ἥτις γίνεται ὡς ἑξῆς: εἰς τὴν βάσιν παρατείνεται ὁ τόνος τῆς πρώτης ἢ πέμπτης, ὑπεράνω τῆς ὁποίας σχηματίζεται ἁρμονία ὅλως διόλου ἄσχετος πρὸς τὴν βάσιν, πλὴν τῆς πρώτης καὶ τελευταίας συγχορδίας αὐτῆς. π. χ.



Ornamenti, μελισμοί. ἐξωραϊσμοὶ τῆς μελῳδίας διὰ τερετισμάτων. προπληγμάτων κλ.

Ornatamente, ornato, ἐξωραϊσμένος.

Orthis, ὀρθίς· ὑψηλά, ὀξέως· ὀρθιάζω = ὑψώνω τὴν φωνήν.

Orthoëpie, ὀρθοέπεια, orthophonie, ὀρθοφωνία, orthotonie, ὀρθοτόνησις· διδασκαλία περὶ τῆς κανονικῆς προφορᾶς, τονισμοῦ καὶ ἀπαγγελίας.

Oscillation, δόνησις, παλμικὴ κίνησις τοῦ ἀέρος (παράγοντος ἦχον).

Osservanza, προσοχή.

Ossia, ἤ, ὡς.

Ostinato, ἐπιμόνως, ἄνευ ὑποχωρήσεως. π. χ. Basso ostinato (συχνὰ ἀπαντῶν παρὰ τῷ Σ. Μπάχ) δηλ. βάσις ἐπαναλαμβάνουσα διαρκῶς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν μελῳδίαν, ἐν ᾧ συγχρόνως ἄλλαι μελῳδίαι ἐκτελοῦνται εἰς τὰς ἄλλας φωνάς (ἢ ἄλλα μέρη).

Ottava, ἴδ. Octava. Τὸ 8^{va} τιθέμενον ὑπεράνω περικοπῆς σημαίνει, ὅτι αὕτη πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ κατὰ ὀγδόην ὀξύτερον ἢ βαρύτερον μέχρι τῆς λέξεως loco, ἢ μέχρι τοῦ τέλους τοῦ σημείου . Con ottava, ἢ 8^{va}, σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ παίξωμεν δι' ὀγδόων.

Ottava alta, ἡ ἄνω ὀγδόη.

Ottava bassa, ἡ κάτω ὀγδόη.

Ottavino, μικρὰ ὀγδόη.

Ottemole, (ὀκταόλιον), διαίρεσις τῶν $^3/_8$ εἰς ὁμάδα ἐξ ὀκτὼ φθογγοσήμων ἴσης διαρκείας.

Ottetto, ἴδ. Octett.

Ottupla, ρυθμὸς εἰς $^4/_4$.

Ou, σινικὸν ὄργανον, κρόταλον.

Ouverture, προοίμιον, εἰσαγωγή, εἰς τὴν ὁποίαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εὑρίσκονται αἱ κυριώτεραι μελῳδίαι ἢ θέματα τοῦ μελοδράματος. (Σ. Μ. ἡ ouverture εἰσαγωγή, ἢ Sinfonia συμφωνία, ἀνοίγει συνήθως πρᾶξιν μελοδράματος, δράματος ἢ καὶ συναυλίας. Ἡ εἰσαγωγὴ χρησιμεύουσα ὡς προοίμιον μεγάλου τινὸς καλλιτεχνικοῦ προϊόντος μᾶς προετοιμάζει τὴν ἐντύπωσιν τοῦ ὅλου. Συνίσταται δὲ ἡ ouverture ἐξ ἑνὸς μέρους, τὸ ὁποῖον γράφεται κατὰ τὸν πρῶτον τύπον τοῦ σονατείου ἀλλέγρου. ἐνίοτε δὲ τῆς ouverture προηγεῖται introduction.)

Oxyphonie, ὀξυφωνία.

***Oxyphonos**, ὀξύφωνος. ἀοιδὸς μετ' ὀξείας φωνῆς.

P.

P., σημαίνει piano. pp., σημαίνει pianissimo.

P., ἢ Piano, ἀδύνατος, ἀσθενής· δηλ. πρέπει νὰ ἐκτελέσωμεν ἡμιφώνως, ἀδυνάτως, οὐχὶ ἠχηρῶς.

Pacatamente, ἠπίως, ἡσύχως. ἀπαιτεῖ ἐκτέλεσιν ἥσυχον καὶ κίνησιν ὁμαλήν.

Pacatezza, con pacatezza, μετὰ ἠπιότητος, μετὰ ἡσυχίας.

Pacatissimo, -ma, ἡσυχώτατα.

Pacato, -ta, ἴδ. pacatamente.

Padoano, Padovane, σοβαρὸς Ἰταλικὸς χορὸς εἰς $^3/_4$. (Σ. Μ. τῆς 16ης ἑκατοντ.)

Paean, παιάν, ὕμνος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. (Σ. Μ. Ὁ παιὰν ἦτο ὕμνος πολύφωνος πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἄρτεμιν [ἔπειτα δὲ πρὸς ὅλους τοὺς θεούς] ᾀδόμενος πρὸς κατάπαυσιν κακοῦ τινος ἢ πρὸς εὐχαριστίαν διὰ τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ. Ἐν γένει δὲ ὁ παιὰν ᾄδετο κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος πολεμικῆς τινος πράξεως. Ἐν δὲ τῇ μετρικῇ, παιὰν = – ⏑ ⏑ – ἢ ⏑ ⏑ ⏑ –.)

Pandore, ἴδ. Bandore.

Panflöte, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

***Pantaléon**, ἢ Pantalon, ὄργανον εἴδος κυμβάλου ἐφευρεθὲν τὸ 1660 ὑπὸ τοῦ Pantaleon Grubenstreit) Π. Γκουμπενστρέϊτ.

***Pantomimus**, παντόμιμος, δηλ. ὑποκριτής, ὅστις διὰ τῶν χειρονομιῶν, μιμήσεων, χοροῦ καὶ τεχνικῆς κινήσεως τοῦ σώματος αὐτοῦ παριστάνει χωρὶς νὰ ὁμιλῇ. Ἡ παντομιμικὴ ὅμως παράστασις θεωρεῖται ὡς μία τῶν βαθμίδων τῆς καταπτώσεως τοῦ ἀρχαίου δράματος.

Paradoxus, παραδόξως.

*Paradoxonicus, παραδοξονίκης. ὁ παρ' ἐλπίδα τὴν αὐτὴν ἡμέραν εἰς πάλην καὶ παγκράτιον νικήσας. πρὸς δὲ καὶ ὁ μουσικὸς ὁ παρ' ἐλπίδα βραβευθεὶς εἰς τοὺς ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας.

Paraphonie, παραφωνία, μελῳδικὴ ἀκολουθία κατὰ τετάρτην ἢ πέμπτην.

Paraphonist, κανονάρχης. ὁ κορυφαῖος τοῦ χοροῦ.

Paraphrase, παράφρασις, περιγραφή, ἐπέκτασις. (Σ. Μ. παράφρασις εἶναι ἡ ἐπεξήγησις σκοτεινοῦ τινος μέρους τοῦ κειμένου· ἐν δὲ τῇ μουσικῇ ἡ ἐπεξεργασία θέματός τινος.)

Parlando, parlante, ὁμιλοῦντες. Τὰ φθογγόσημα, ἐπὶ τῶν ὁποίων εὑρίσκεται ἡ λέξις αὕτη, πρέπει νὰ ἐκτελεσθῶσιν ἰσχυρῶς, δηλ. ὡς νὰ ὁμιλῶσι τὰ φθογγόσημα. Ἐν δὲ τῇ ᾠδῇ τὸ parlando σημαίνει, ὅτι πρέπει νὰ λέγωμεν μᾶλλον τὸ κείμενον παρὰ νὰ τὸ ψάλλωμεν.

Parodia, παρῳδία, σκωπτικὴ ἀπομίμησις. (Σ. Μ. Παρῳδία ἦτο ἡ μεταποίησις στίχων ἐκ τῶν διασημοτέρων ποιημάτων δι' ἀλλαγῶν τινων περὶ τὰς λέξεις, οὕτως ὥστε τὸ ἐπίσημον καὶ ὑψηλὸν τῆς ποιήσεως νὰ μεταβάλληται εἰς ἀστεῖον καὶ κωμικόν. Ἡ ἀττικὴ κωμῳδία ὑπέβαλλε συνεχέστατα τὰ διάφορα εἴδη τῆς ποιήσεως εἰς τὴν παρῳδίαν.)

Parodos, πάροδος, ἡ ἀρχὴ τοῦ τραγικοῦ χοροῦ, ὅτε ψάλλει ὅλος ὁ χορός. (Σ. Μ. Πάροδος ἐλέγετο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἡ ἀνάβασις τοῦ ῥήτορος εἰς τὸ βῆμα, ἰδίως δὲ ὁ πρῶτος τραγικὸς χορὸς μετὰ τὸν πρόλογον, καὶ μάλιστα τὸ πρῶτον ᾆσμα, τὸ ὁποῖον ἔψαλλεν ὁ χορὸς ἅμα τῇ ἐμφανίσει αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ὀρχήστρας. Πάροδος ἐπίσης ἐλέγετο καὶ ἡ πλαγία εἴσοδος, δι' ἧς εἰσήρχετο ὁ χορὸς εἰς τὴν ὀρχήστραν.)

Parte, partie, μέρος, μερίς, τμῆμα μεγάλης συνθέσεως, ἡ φωνὴ ἑκάστου ὀργάνου. Colla parte ἀκολουθοῦντες τὴν κυρίαν φωνήν.

Parthenia, παρθένια, ᾠδὴ παρθένων. (Σ. Μ. Τὰ παρθένια ἢ προσῳδια ἦσαν ᾠδαὶ ψαλλόμεναι μετὰ συνοδείας αὐλοῦ ὑπὸ τοῦ χοροῦ ἐν ᾧ πανηγυρικῶς ἐπορεύετο πρὸς τὸν ναόν.)

Partie, ἴδ. parte.

Partimenti, -to, ἠριθμημένη βάσις.

Partition, partitura, partizione, μουσικὴ σύνθεσις, καθ' ἣν αἱ φωναὶ ὅλων τῶν ὀργάνων γράφονται κατὰ ὡρισμένην σειρὰν ἡ μία κάτωθεν τῆς ἄλλης· τοιουτοτρόπως δὲ δυνάμεθα ἀμέσως νὰ εὕρωμεν τὰ ἀντίστοιχα μέρη ἐξ ἑκάστης φωνῆς καὶ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν νὰ παρακολουθῶμεν συγχρόνως ὅλα τὰ ὄργανα.

Partito, διηρημένον εἰς φωνάς.

Pas, βῆμα, βηματισμός· ἐπίσης καὶ διάφοροι χοροί. π. χ. pas de deux, κλ.

Pas accéléré, pas redoublé, γοργὸν ἐμβατήριον.

Pas de hache, πολεμικὸν ἐμβατήριον.

Pas ordinaire, ἐμβατήριον στρατιωτικῆς παρατάξεως.

Passage, passaggio, ἐν γένει πᾶσα μουσικὴ φράσις.

***Passamett, passamezzo,** ἀρχαῖος Ἰταλικὸς χορὸς τοῦ 16 καὶ 17 αἰῶνος μὲ μετρίαν κίνησιν.

***Passariello,** χαρακτηριστικὸν πρόσωπον (ρόλος) εἰς τὸ ἰταλικὸν κωμικὸν μελόδραμα.

Passe-pied, ἀπηρχαιωμένος γαλλικὸς χορὸς εἰς $^3/_4$ ἢ $^3/_8$.

Passion, passione, πάθος· con passione, μὲ πάθος.

Passionato, -ta, passioné, περιπαθής.

Passionsmusik, μουσικὴ τῶν παθῶν, δηλ. μουσικὴ ἐπὶ κειμένου περιγράφοντος τὰ πάθη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τοιαύτην μουσικὴν συνέθεσεν ὁ Σ. Μπάχ ἐπὶ κειμένου ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου Ἰωάννου καὶ Ματθαίου. (Σ. Μ. Τοιαύτην μουσικὴν ἔγραψεν ἐπίσης καὶ ὁ Χένδελ, ὁ Μάτεζον, ὁ Κέϊζερ καὶ ὁ Τέλεμαν.)

Passo-mezzo, Ἰταλικὸς χορός. ἴδ. passamett.

Pasticcio, pastiche, συλλογή, διαλογή. τοιουτοτρόπως ἐλέγετο ἄλλοτε τὸ ὀρατόριον ἢ τὸ μελόδραμα, τὸ ὁποῖον ἀπετελεῖτο ἐξ ἀποσπα-

σμάτων διαφόρων συνθετῶν.

Pastorale, pastorello, ποιμενικός, βουκολικὸς χορός. Ἐνίοτε τοιουτοτρόπως ὀνομάζεται καὶ ἡ μουσικὴ σύνθεσις, τῆς ὁποίας ὁ μὲν χαρακτὴρ εἶναι ἁπλοῦς, ἡ δὲ μελῳδία μᾶς ὑπενθυμίζει τὰ χωρικὰ ὄργανα, δηλ. τὸν ἄσκαυλον, τὴν σύριγγα, τὸν ὀξυβόαν κλ. Ἡ κίνησις τῶν τοιούτων μουσ. τεμαχίων (εἰς $^6/_8$ ἢ $^{12}/_8$) εἶναι μετρία. Τὸ Allegro pastorale ἔχει τὴν κίνησιν τοῦ Allegro ἀλλὰ χαρακτῆρα ἁπλοῦν καὶ τρυφερόν.

Pastorelle = pastorale.

Pastorita, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Pasune, ἡ Posaune, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Patheticamente, pathetico, -ca, pathétique, παθητικῶς, συγκινητικῶς, ἐκφραστικῶς.

Patimente, παθητικῶς.

Patola, ἔγχορδον ὄργανον, εἶδος κιθάρας.

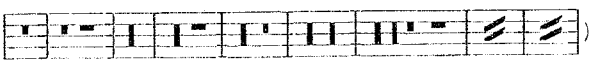
Pausa, Pause, παῦσις, σημεῖον σιωπῆς. Lunga pausa, μακρὰ παῦσις. (Σ. Μ. Αἱ παύσεις σημειοῦνται ὡς ἑξῆς:

μακρά, ἡμίσεια, τέταρτον, ὄγδοον, δέκατον ἕκτον τριακοστόν δεύτερον



($^4/_4$) ($^2/_4$) ($^1/_4$) ($^1/_8$) ($^1/_{16}$) ($^1/_{32}$)

Αἱ δὲ παύσεις περισσοτέρων ρυθμ. ποδῶν σημειοῦνται τοιουτοτρόπως:



2 3 4 5 6 8 11 20 30

Pauser, σιωπᾶν, παύειν τὴν ἐκτέλεσιν.

Pavana, χορὸς τῶν χωρικῶν τῆς Ἰταλίας εἰς $^3/_4$.

Paventato, paventoso, δειλῶς.

Ped. συντμ. τῆς λ. Pedale.

Pedalclavens, Pedalclaviature, ἴδ. Pedale.

Pedalcoppel, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Pedale, pedaliera, ποδόπληκτρον (ποδάλιον). μηχανισμὸς τοῦ κλειδοκυμβάλου. τῆς ἅρπας, τοῦ Ὀργάνου κλ. πρὸς μεταβολὴν τῆς δυνάμεως καὶ διαρκείας τῶν ἤχων. Ἐν τῇ ἁρμονικῇ τὴν λέξιν ταύτην μεταχειριζόμεθα, ὅπως σημειώσωμεν τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ ἤχου τοῦ φθογγοσήμου τῆς βάσεως καθ' ὃν χρόνον θὰ παρέρχωνται ἐπ' αὐτοῦ ξέναι συγχορδίαι. Τὸ φθογγόσημον τοῦτο τῆς βάσεως ὀνομάζεται pedale (ποδόπληκτρον ἢ ποδάλιον) διότι εἰς τὰ πληκτροφόρα ὄργανα ἡ προέκτασις τοῦ ἤχου αὐτοῦ κατορθοῦται διὰ πλήκτρων κινουμένων διὰ τῶν ποδῶν. Εἰς δὲ τὸ ἐκκλησ. ὄργανον τὸ pedale εἶναι πληκτροφόρον πληττόμενον διὰ τῶν ποδῶν.

Pedalire ἴδ. Manualiter.

Penetrante, διαπεραστικός, ὀξύς.

Pentachord, πεντάχορδον, σειρὰ πέντε φθογγοσήμων, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν μέρος ἰδίως τῆς διατονικῆς κλίμακος. οὕτω: τὸ Re, Mi, Fa, Sol, La, ἢ Mi, Fa, Sol, La, Si, εἶναι πεντάχορδα. (Σ. Μ. Πεντάχορδον λέγεται ἀκόμη καὶ τὸ μετὰ πέντε χορδῶν ὄργανον εἶδος βιολίου.)

Pentaphonium, πενταφωνία, μουσ. τεμάχιον διὰ πέντε φωνάς.

***Pentatonos,** πεντάτονος, διάστημα ἐκ πέντε τόνων, ἡ μικρὰ ἑβδόμη.

Per, διά· per il violino, διὰ τετράχορδον.

Per il flauto solo, δι' ἕνα μόνον πλαγίαυλον.

Perd., συντμ. τῆς λ. perdendo, ἢ perdendosi.

Perdendo, perdendosi, ἐξαφανιζόμενος. Ἡ λέξις αὕτη τιθεμένη ὑπεράνω περικοπῆς τινος δεικνύει τὴν ἀνεπαίσθητον μετάβασιν ἀπὸ τοῦ ἀσθενοῦς εἰς τὸ ἀσθενέστερον (ἀπὸ τοῦ piano εἰς τὸ pianissimo).

Perfetto, τελείως. Armonica perfetta (reinster Satz) εἶναι ἡ ἁρμονία, καθ' ἣν ἀποφεύγονται οὐχὶ μόνον αἱ συγχορδίαι τῆς 7ης, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ διαφωνίαι,

ἐπιτρέπονται δὲ μόνον αἱ τέλειαι τριφωνίαι (accords parfaits, reine Dreiklänge). ἀπαγορεύονται δὲ ἀκόμη καὶ αἱ τέταρται. Πληρεστέρα περιγραφὴ τοῦ εἴδους τούτου τῆς ἁρμονίας (Senza quatro consonante) εὑρίσκεται εἰς τὸ Albrechtsbergers sämtliche Schriften. Wien, I. B., § 84, p. 143.

Perigourdine, γαλλικὸς χορὸς εἰς $^3/_4$ ἢ $^3/_8$.

Periode, periodo, περίοδος. μουσικὴ φράσις. (Σ. Μ. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν περίοδος ἐλέγετο καὶ ἕκαστος τῶν 4 μεγάλων δημοσίων ἀγώνων, τῶν Ὀλυμπίων, Πυθίων, Νεμέων καὶ Ἰσθμίων. ὅθεν περιοδονίκης ἐλέγετο ὁ νικήσας εἰς τοὺς 4 αὐτοὺς ἀγῶνας. Τὴν σήμερον ἡ μουσικὴ περίοδος ἀποτελεῖται ἐκ δύο ἢ καὶ πλειοτέρων προτάσεων, αἵτινες ἀποτελοῦσιν ἓν ὅλον.)

Periodologie, περιοδολογία, διδασκαλία περὶ τῆς συστάσεως τῶν μουσικῶν φράσεων.

Pesante, βαρέως. Τὰ φθογγόσημα, ἐπὶ τῶν ὁποίων εὑρίσκεται ἡ λέξις αὕτη, πρέπει νὰ ἐκτελεσθῶσιν οὕτως, ὥστε οἱ ἦχοι αὐτῶν νὰ εἶναι ἰσχυροὶ καὶ πλήρεις.

Pesantissimo, -ma, βαρύτατα.

Pezza, pièce, τεμάχιον, μουσικὴ σύνθεσις. pezza di bravura, μουσ. τεμάχιον εἰς λαμπρὸν καὶ τολμηρὸν εἶδος, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ ἐκτελεστὴς δεικνύει τὴν τεχνικήν του ἐπιτηδειότητα.

Pezzi concertanti, τεμάχια διὰ συναυλίαν (κοντσέρτο).

Pezzi di bravura, δύσκολον μουσ. τεμάχιον.

Pf. συντμ. τῆς λ. Pianoforte.

Pf. ἐνίοτε συντμ. τῆς λ. più forte.

Phantasie, ἴδ. fantasia.

***Philharmonique**, φιλαρμονικός, ὁ ἀγαπῶν τὴν ἁρμονίαν καὶ ἐν γένει τὴν μουσικήν.

Philomusos, φιλόμουσος, ὁ ἀγαπῶν τὴν μουσικήν. (Σ. Μ. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν φιλόμουσος ἐλέγετο ὁ φίλος τῶν Μουσῶν, ὁ ἀγαπῶν τὰς ὡραίας τέχνας.)

Phisharmonica, ἴδ. melodicon.

***Phonagogus**, φωναγωγός. τὸ θέμα, ὁ ὁδηγὸς (dux) εἰς τὴν φυγήν.

***Phonaskie**, φωνασκία, ᾠδικὴ ἄσκησις.

***Phonaskos**, φωνασκός, ὁ διδάσκαλος τῆς φωνητικῆς μουσικῆς καὶ ἀπαγγελίας.

Phone, φωνή.

Phonetik, φωνητική, ἐπιστήμη περὶ τῆς φωνῆς.

Phonik, φωνική, διδασκαλία περὶ τῶν τόνων.

Phonosophie, διδασκαλία περὶ τοῦ ἤχου.

***Phorbaia**, φορβαιά, ἡ φορβειά, ἠτο λωρὶς δέρματος, τὸ ὁποῖον οἱ αὐληταὶ περιέδενον περὶ τὸ στόμα καὶ τὰς παρειάς των πρὸς πληρεστέραν συγκέντρωσιν τοῦ ἤχου εἰς τὸν αὐλόν.

Phorminx, φόρμιγξ, ἔγχορδον ὄργανον τῶν ὁμηρικῶν χρόνων. (Σ. Μ. ἡ φόρμιγξ ἦτο ἔγχορδον ὄργανον [εἴδους κιθάρας ἄνευ ἠχείου] τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἀοιδῶν ἐξαρτώμενον ἀπὸ τῶν ὤμων. Παρ' Ὁμήρῳ ἀναφέρεται ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν ὄργανον τοῦ Ἀπόλλωνος· ἦτο δὲ ἡ φόρμιγξ στολισμένη μὲ διαφόρους εἰκόνας ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος καὶ εἶχεν ἑπτὰ χορδάς.)

***Phrase**, φράσις, ὁμιλία· ἐν τῇ μουσικῇ: τμῆμα τοῦ θέματος ἢ ἄλλης τινὸς μουσικῆς ἐννοίας· μελῳδικὴ πορεία ἔχουσα ρυθμικὴν (τονικὴν) κατάληξιν. Ἐν τῇ ᾠδῇ φράσις εἶναι μελῳδικὸν σχῆμα, τὸ ὁποῖον δυνάμεθα νὰ ψάλωμεν χωρὶς νὰ διακόψωμεν τὴν ἀναπνοήν.

Phraser, ρυθμικὴ διαίρεσις τῶν μουσικῶν φράσεων. (Σ. Μ. Phraser σημαίνει νὰ ἐκτελῶμεν καὶ τὰ ἐλάχιστα μέρη τοῦ μουσ. τεμαχίου ἀναλόγως τῶν μελῳδικῶν, ἁρμονικῶν καὶ αἰσθητικῶν ἀπαιτήσεων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξαρτᾶται ἡ καθαρὰ καὶ ἀληθὴς ἀναπαράστασις τῆς ἰδέας τοῦ συνθέτου.)

***Phrygius**, φρύγιος τρόπος; (ἁρμονία) ἔχων τὴν ἑξῆς κλίμακα: mi-fa-sol-la-si-do-re-mi.

Piacere, a piacere, ἐλευθέρως, κατὰ βούλησιν.

Piacevole, -lmente, εὐχαρί-

στως. κομψῶς. θωπευτικῶς.

Piacevolissimo, -ma, λίαν κομψῶς.

Piacimento, εὐχαρίστησις.

Piamente, pietoso, εὐλαβῶς, εὐσεβῶς.

Pianamente, ἀσθενῶς, ἡσύχως, ἴδε Piano.

Pianetto (pianino), ὀλίγον ἀδυνατώτερα.

Piangendo, piangevole, piangere, -lmente, κλαυθμηρῶς, λυπηρῶς.

Pianino, μικρὸν κλειδοκύμβαλον ἔχον τὰς χορδὰς καθέτως. διακρίνεται διὰ τὴν μαλακότητα (τρυφερότητα) τῶν ἤχων.

Pianissimo, πολὺ ἀσθενῶς· ἐνίοτε σημειώνεται μὲ δύο p (pp)· ἐνίοτε δὲ διὰ νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ἀδυναμίαν τῶν ἤχων εἰς τὸν μέγιστον βαθμόν, μεταχειριζόμεθα καὶ τρία p (ppp).

Pianissimo quanto possibile, ὅσον τὸ δυνατὸν ἀσθενέστερον.

Piano piano, ἐντελῶς ἡσυχα.

***Piano**, κλειδοκύμβαλον (Pianoforte, Klavier, Flügel). Ὁ μηχανισμὸς αὐτοῦ ἐφευρέθη ὑπὸ τοῦ Βαρθολομαίου Χριστοφάλη τὸ 1711.

Pianto, λύπη, παράπονον.

Pianzevolmente, λυπηρῶς.

Picchiettato, -te, ἴδ. staccato.

Piccolo flauto, μικρὸν φλάουτον.

Pièce, ἴδ. pezza.

Pieghevole, μαλακῶς.

***Pieno**, πλήρης· con suono pieno, μὲ πλήρη τόνον.

Pietosamente, μετ' εὐλαβείας, συγκινητικῶς, εἰς ὕφος θρησκευτικόν.

Pietesetto, -ta, pietoso, ἴδ. pietosamente.

Pifferari ἢ Piffari, λέγονται ἐν Ἰταλίᾳ οἱ πλανόδιοι μουσικοὶ οἱ παίζοντες πνευστὰ ὄργανα.

Pigeon (Ecossaise), χορός.

Pigramente, con pigrizia, μετὰ ψυχρότητος.

Pileata major, -minor, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Pincé, ἴδ. staccato καὶ mordente.

Pincé étouffé, εἰς τὴν ἄρπαν νὰ θίγωμεν τὰς χορδὰς σκεπάζοντες αὐτὰς ἐλαφρῶς μὲ τὴν ἄλλην χεῖρα.

Piquer, λαμβάνοντες διὰ μιᾶς

δοξαριᾶς τόνους τινὰς ἀλλὰ διακεκομμένως.

Pistons, ἴδ. stantuffo.

Pittorico, ζωγραφίζοντες· ὡς π. χ. cinfonia pittorica ἢ a programma· ὡς ἡ συμφωνία τοῦ Μπετχόβεν Pastorale.

Più, πλειότερον· più forte ἰσχυρότερον· più animato, ζωηρότερον κλ.

Piuttosto, ταχύτερον, καλλίτερον. All^ro piuttosto presto, μᾶλλον presto παρὰ All^o.

Pizzicando, pizzicato, ἡ δόνησις τῶν χορδῶν (π. χ. τοῦ βιολίου) διὰ τῶν δακτύλων (τσιμπιτά).

Placabile, ἥσυχος, σιγανός.

Placamblimente, placilamente, placidetto, -ta, placidezza, con placidezza, μὲ ἡσυχίαν.

Placidamente, placido, con placidezza, ἡσύχως.

Plagas, plagalis, plagalisch, πλάγιος. Κατὰ τὸν μεσαιῶνα πλάγιοι ἐλέγοντο οἱ τρόποι, οἱ ὁποῖοι ἤρχιζον ἀπὸ τῆς πέμπτης τοῦ ἀντιστοίχου κυρίου ἢ αὐθεντικοῦ (autenticus) τρόπου. (Σ. Μ. ὁ Μέγας Γρηγόριος τοὺς τέσσαρας αὐθεντικοὺς ἤχους (τρόπους) τοῦ ἁγίου Ἀμβροσίου ἐπηύξησεν εἰς 8 προσθέσας εἰς αὐτοὺς τοὺς 4 πλαγίους.)

Plagiat, ἡ ἰδιοποίησις ξένων ἐννοιῶν καὶ συνθέσεων. (Σ. Μ. Παρὰ τοῖς Ρωμαίοις plagiarius ἐλέγετο ὁ καταδικασθεὶς εἰς τὴν τιμωρίαν τῆς μαστιγώσεως ad plagas διὰ τὴν ἐξανδραπόδισιν ἐλευθέρων πολιτῶν. Κατόπιν plagiarius ἐλέγετο ὁ συγγραφεὺς ὁ οἰκειοποιούμενος ξένας ἐννοίας καὶ συνθέσεις· ἐὰν μετετύπωνεν ὁλόκληρον βιβλίον ἐλέγετο contrafactor, ἐὰν δὲ μόνον περικοπάς τινας καὶ ἐννοίας, τότε ἐλέγετο plagiarius.)

Plaint-chant, cantus planus, ᾠδὴ μεθ' ἁπλῶν συγχορδιῶν εἰς καθαρὰν διατονικὴν κλίμακα, ἄνευ συμμετρικοῦ ρυθμοῦ καὶ ἄνευ πάσης διαφωνίας.

Plaqué, accords plaques, ἡ σύγχρονος λῆψις ὅλων τῶν τόνων τῆς συγχορδίας· εἶναι ἀντίθετον τοῦ Arpeggio.

Plainte, λυπηρὸν ᾄσμα.
Plaisant, εὐθύμως.
Plaisanteries, εὔθυμα μουσ. τεμάχια. (Σ. Μ. Τελευταῖον τὰ μουσ. ταῦτα τεμάχια ἐν Γαλλίᾳ λέγονται Amusement, Divertissement κλ.)
Plectron. Plectrum, πλῆκτρον, μικρὰ ῥάβδος ἐξ ἐλεφαντίνου ὀστοῦ, κέρατος ἢ μετάλλου, μὲ τὴν ὁποίαν οἱ ἀρχαῖοι ἔπληττον τὴν λύραν καὶ τὰ ἄλλα συγγενῆ ὄργανα.
Plenamente, πλῆρες· ἀπαιτεῖ ἐκτέλεσιν πλήρη δυνάμεως.
Pleno, plenissimo, -ma, ἴδ. plenamente.
Pleno coro, πλήρης χορός.
Pleno organo, μεθ' ὅλων τῶν κανόνων τοῦ ὀργάνου.
Pochette, pocetta, μικρὸν βιολίον.
Pochettino, ὀλίγον. Pochettissimo, πολὺ ὀλίγον.
Poco ἢ un poco, ὀλίγον· poco a poco stringendo e crescendo, ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐπιταχύνοντες τὴν κίνησιν καὶ αὐξάνοντες τὴν δύναμιν. Agitato un poco, μὲ ὀλίγον ταραχήν, ἀνησυχίαν.
Poco più mosso, ἐπιταχύνοντες ὀλίγον τὴν κίνησιν.
Poco a poco, ὀλίγον κατ' ὀλίγον.
Poco a poco accelerando, ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐπιταχύνοντες.
Poco a poco il tempo va crescendo, ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐνισχύοντες.
Poco meno, κατά τι ὀλιγώτερον.
Poco più, κατά τι περισσότερον.
Poi, ἔπειτα. Da capo al segno, e poi segue la coda, ἄρχισον ἐξ ἀρχῆς μέχρι τοῦ σημείου καὶ ἔπειτα ἐξακολούθει τὸ τέλος.
Poi a poi, ὀλίγον κατ' ὀλίγον.
Poi segue, poi seguente, ἔπειτα ἀκολουθεῖ.
Point d'Orgue, point de repos, ἴδ. Orgelpunkt.
Point final, τελικὴ χρονοτριβή.
Polacca, πολωνικός. Μουσικὴ διὰ χορούς μετρίας κινήσεως εἰς $^3/_4$.
Polka, βοημικὸς ἐθνικὸς χορὸς εἰς $^2/_4$. (Σ. Μ. Ἡ πρώτη polka ἐγράφη ὑπὸ τοῦ J. Neruda τὸ 1835 καθ' ὑπόδειξιν χωρικῆς παρθένου. ὑπάρχουσι διάφορα εἴδη πόλκας: Polka-Mazurka· Polka tremblante· polka de concert, polka de salon.)

Pollice, ὁ μέγας δάκτυλος, ὁ ἀντίχειρ. Ἡ ἔκφρασις αὕτη ἀπαντᾷ εἰς τὴν κιθάραν καὶ σημαίνει, ὅτι τὰ φθογγόσημα τῆς βάσεως πρέπει νὰ ἐκτελεσθῶσι διὰ τοῦ ἀντίχειρος.
Polonaise, ἴδ. Polacca. (Σ. Μ. Ἡ polonaise εἶναι ἐθνικὸς χορὸς τῶν Πολωνῶν θριαμβευτικοῦ χαρακτῆρος καὶ εἶναι παντοῦ διαδεδομένος.)
Poly, πολύ.
Polymnia, Πολύμνια, μοῦσα τῆς λυρικῆς ποιήσεως καὶ τῆς εὐγλωττίας· εἰς αὐτὴν ἀποδίδεται ἡ ἐφεύρεσις τῆς λύρας. (Σ. Μ. Ἡ Πολύμνια, μία τῶν 9 Μουσῶν, ἦτο θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ μήτηρ τοῦ Ἔρωτος. ἐκτὸς τῆς λύρας ἐφεῦρε καὶ τοὺς ὕμνους καὶ ἦτο προστάτις τῆς ὀρχήσεως καὶ τῆς γεωμετρίας. Εἰκονίζετο δὲ κρατοῦσα εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα τεμάχιον περγαμηνῆς, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦτο γραμμένον «πείθειν».
Polyphonie, πολυφωνία, ἀντίθετον τῆς ὁμοφωνίας homophonie.
Polyphonisch, πολυφώνως.
Polyphonium, πολυφώνιον, πολύφωνον, μουσ. τεμάχιον διὰ πολλὰς φωνάς.
***Polyrhythmik**, πολύρυθμος. μῖξις διαφόρων ρυθμῶν εἰς τὸ αὐτὸ μουσ. τεμάχιον.
Pomposamente, pomposo, πομπικός, μεγαλοπρεπής.
Ponderoso, βαρέως, σοβαρῶς.
Ponticello, χορδοστάτης. Sul ponticello, νὰ παίζωμεν πλησίον τοῦ χορδοστάτου.
Pont-neuf, ᾄσμα ἢ χορὸς τῶν ἀγυιῶν.
Porta di voce, ἴδ. portamento.
Portamento, portamento di voce, πλήρης φωνή, στρογγύλη, μὴ διακοπτομένη. (Σ. Μ. Portamento εἶναι ἡ καλλιτεχνικὴ μεταφορὰ τῆς φωνῆς κατὰ τὴν συνένωσιν τῶν τόνων καὶ κατὰ τὸν χρωματισμὸν τῶν μελῳδικῶν φράσεων.)
Portando, portate, -to, -ta, ἴδ. portamento.
Portato, μὲ πάθος.

Portée, τὸ φθογγοσημοφόρον. τὸ πεντάγραμμον σύστημα.

Posamamente, con posatezza, ἡσύχως, ἀβιάστως.

Posaune, πνευστὸν ὄργανον (ἴδ. trombone).

Posement, βραδέως, ἡσύχως.

***Positif**, μικρὸν Ὄργανον.

Position, ἴδ. posizione.

Posizione, θέσις· τὴν λέξιν posizione μεταχειριζόμεθα εἰς τὴν μουσικὴν διὰ βιολίον, βιολοντσέλο καὶ τὰ παρόμοια ὄργανα διὰ νὰ δείξωμεν τὴν θέσιν, ὅπου πρέπει νὰ τεθῇ ἡ ἀριστερὰ χείρ. Τοιουτοτρόπως αἱ λέξεις 1ma, 2da posizione δεικνύουν, ὅτι πρέπει νὰ παίξωμεν εἰς τὴν 1ην, 2αν κλ. θέσιν.

Possibile, δυνατός, πιθανός. Più forte possibile, ὅσον τὸ δυνατὸν ἰσχυρότερον.

Postludium, μικρὸν μουσ. τεμάχιον ἐκτελούμενον μετὰ τὸ τέλος μεγάλου τινὸς μουσ. τεμαχίου. (Σ. M. Postludium εἶναι αὐτοσχέδιος προσθήκη τοῦ ὀργανοπαίκτου μετὰ τὸ τέλος τῆς θείας λειτουργίας· ἐπίσης καὶ ἡ ἐπῳδός, ἥτις ἐκτελεῖται ὡς κατακλεὶς μετὰ τὸ ᾄσμα ὑπὸ τῶν συνοδευόντων αὐτὸ ὀργάνων.)

Potpourri, συλλογὴ θεμάτων ἢ μελῳδιῶν ἐκ διαφόρων συνθετῶν. (Σ. M. Τὸ potpourri ἀποτελεῖται ἐκ διαφόρων μελῳδιῶν ἀλλ' ἀναμεμιγμένων μετὰ φράσεων τοῦ συλλέκτου καθ' οἵαν δήποτε σειράν.)

Poussé, διακεκομμένως· ὅταν παίζωμεν τὸ βιολίον σημαίνει: μὲ τὸ τόξον πρὸς τὰ ἄνω.

P. P., συντμ. τῆς λ. pianissimo.

***Praeambulum**, ἴδ. praeludium.

Praeludium, εἰσαγωγή, προανάκρουσμα, πρόᾳσμα. ἀποτελεῖται δὲ ἐκ μιᾶς ἢ πλειοτέρων φράσεων ἐκτελουμένων πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ μουσ. τεμαχίου.

Pratico, πρακτικῶς.

Precipitamente, precipitando, precipitato, precipitoso, -samente, μετὰ σπουδῆς, ταχέως.

Precisione, ἀκρίβεια· ἀπαιτεῖ αὐστηρὰν ἀκρίβειαν εἰς τὴν ἔκφρασιν καὶ εἰς τὴν κίνησιν.

Pregando, ἱκετευτικῶς. Τὴν λέξιν ταύτην μεταχειριζόμεθα εἰς τὴν φωνητικὴν μουσικὴν διὰ νὰ δώσωμεν τὸν ἀντίστοιχον εἰς τὴν λέξιν ταύτην χρωματισμὸν τῆς ἐκφράσεως.

Preghiera, προσευχή· μουσ. τεμάχιον μὲ χαρακτῆρα θρησκευτικόν.

Preludio, prelude, ἴδ. praeludium.

Premier-dessus, ἡ ἄνω φωνή.

Préparation, preparazione, προετοιμασία. ἡ προετοιμασία π. χ. τοῦ φωναγωγοῦ τόνου εἰς τὴν συγχορδίαν πρὸς λύσιν τῆς διαφωνίας ἢ πρὸς μετάβασιν εἰς ἄλλην συγχορδίαν.

Pressante, σπεύδοντες.

Pressez, ἴδ. affrettando.

Prestamente, prestezza, con prestezza, ταχέως. Colla più grande forza e prestezza, γοργῶς καὶ ἰσχυρῶς. ἡ γοργοτάτη ἐξ ὅλων τῶν κινήσεων.

Presto, γοργῶς· ἐν ἀρχῇ τοῦ τεμαχίου σημαίνει τὴν γοργοτάτην καὶ ζωηροτάτην ἐκ τῶν πέντε ἀρχικῶν κινήσεων.

Presto assai, σχεδὸν τόσον γοργῶς ὡς καὶ τὸ prestissimo.

Presto prestissimo, ὅσον τὸ δυνατὸν γοργότερον.

Presto più che prestissimo, ἡ γοργοτάτη κίνησις.

Prière, προσευχή.

Prima, -e, ἡ πρώτη. τὸ πρῶτον φθογγόσημον τῆς κλίμακος.

Prima vista, ἴδ. à première vue.

Prima volta, πρώτη φορά.

Primo, ἡ πρώτη φωνή.

Primo e secondo, ἡ πρώτη καὶ δευτέρα φωνή.

Principalbass, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Principale, ἡ κυρία, ἡ πρωτεύουσα φωνὴ τοῦ μουσ. τεμαχίου.

Principalmente, κυρίως, ἐξόχως, ἰδίως, μάλιστα. FF-o, principalmente il basso, λίαν ἰσχυρῶς, ἰδίως εἰς τὰ φθογγόσημα τῆς βάσεως.

***Proasma**, πρόᾳσμα, προοίμιον· εἶδος λυρικῶν ᾀσμάτων, τὰ ὁποῖα ὡς πρόᾳσμα ἐψάλλοντο πρὸ μεγαλειτέρου ὕμνου.

Procella. ἴδ. tempestoso.

Programma. πρόγραμμα. ἴδε pittorico. (Σ. Μ. Προγραμμικὴ μουσικὴ εἶναι ἡ πραγματοποίησις τῆς ἰδέας καὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ προϊόντος διὰ μουσικῶν ἤχων. Ἡ ἀρχὴ τῶν μυστικῶν τούτων ἠχητικῶν συμβόλων χάνεται εἰς τὸ βάθος τῆς ἀρχαιότητος. Κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς Χριστιανικῆς ἐποχῆς ὀπαδοὶ τοῦ εἴδους τούτου ἦσαν: ὁ Marchetto von Padua καὶ ὁ Joannes Muris, κατόπιν ὁ Παλεστρήνας, ὁ Φρόβεργ, ὁ Σ. Μπάχ, ὁ Μπετχόβεν, ὁ Σπόρ, ὁ Μπερλιόζ, ὁ Σιούμπερτ, ὁ Σιούμαν, ὁ Λίστ, ὁ Α. Ρούμπινστεϊν, Π. Τσαϊκοφσκη, ὁ Ράφ κλ.)

Progression. ἀκολουθία, κίνησις.

***Prokimenon.** προκείμενον· στίχος ἐκ ψαλμοῦ, ὅστις ψάλλεται εἰς τὰς ὥρας καὶ τοὺς ἑσπερινοὺς τῆς μεγ. τεσσαρακοστῆς πρὸ τῶν παροιμιῶν; εἰς τὸν ἑσπερινὸν μετὰ τὸ »φῶς ἱλαρόν«, εἰς τὸν ὄρθον πρὸ τοῦ Εὐαγγελίου, εἰς τὴν λειτουργίαν πρὸ τοῦ Ἀποστόλου· πάντοτε δὲ εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ἀναγινώσκονται ἢ ψάλλονται ἄλλοι στίχοι τῶν ψαλμῶν.

***Prolatio.** αὔξησις τῆς διαρκείας τοῦ φθογγοσήμου διαστήμης.

Promptement. prontatamente, pronto. δεξιότης, ζωηρότης.

Pronunziando. ἴδ. pronunziare.

Pronunziare. προφέρειν. λέγειν. Ἡ ἔκφρασις αὕτη ἀναφέρεται πλειότερον εἰς τὴν ᾠδὴν καὶ ἀπαιτεῖ προσεκτικὴν καὶ ἀκριβῆ προφορὰν τῶν συλλαβῶν.

Pronunziato. -ta, -te, ἴδε pronunziare. La melodia ben pronunziata ἡ καλῶς ἐκφρασθεῖσα μελῳδία.

Prosae sequentiae, ἐκκλ. λατινικὸς ὕμνος ψαλλόμενος κατὰ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἡμέραν τῆς ἁγ. Τριάδος.

Prosodia, προσῳδία, τὸ σύνολον τῶν κανόνων περὶ τοῦ μακροῦ καὶ βραχέως τῶν συλλαβῶν. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἦσαν ὄσματα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος. (Σ. Μ. Προσῳδία κατ' ἀρχὰς ἐλέγετο ἡ μετ' ὀργάνου ᾠδή. κατόπιν δὲ οἱ γραμματικοὶ ἀπέδωκαν εἰς τὴν λέξιν ταύτην τὴν συγκεκριμένην σημασίαν τοῦ διαφόρου τρόπου, καθ' ὃν προφέρονται αἱ συλλαβαὶ τῶν λέξεων καὶ κυρίως τὰ φωνήεντα· ὡς ἐκ τούτου δὲ οἱ διάφοροι τόνοι καὶ χρόνοι μετὰ τῶν πνευμάτων ἐλέγοντο προσῳδίαι. Τὴν σήμερον ὅμως ἡ ἔννοια τῆς προσῳδίας περιορίζεται εἰς τὴν διδασκαλίαν περὶ τῶν χρόνων τῶν συλλαβῶν, δηλ. τῆς μακρότητος ἢ βραχύτητος αὐτῶν. ἐπὶ τῆς προσῳδίας ἐστηρίζετο τὸ μέτρον τῆς ἀρχαίας ποιήσεως, ἐν ᾧ τὴν σήμερον ἀντεκατεστάθη διὰ τοῦ τόνου, δηλ. τὸ μακρὸν ἢ βραχὺ δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν.)

***Psalm** ἢ Psaume, ψαλμός, αἶνος (τῶν ἀρχαιοτάτων ἑβραϊκῶν συναγωγῶν) περιέχων προσευχάς, ἢ κανόνας θεοσεβείας, ἢ ἱστορικὰς εἰδήσεις καὶ προφητείας. Οἱ ψαλμοὶ ἐγράφησαν διὰ στίχων ὑπὸ τοῦ Δαβίδ, Μωϋσέως, κλ. Κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τοῦ χριστιανισμοῦ οἱ ψαλμοὶ μετασχηματισθέντες εἰσήχθησαν εἰς τὴν χριστιανικὴν λατρείαν.

***Psalmist.** ψαλμιστής, ψαλμογράφος. ὁ συνθέτων ψαλμούς. Ἐν τῇ ἁγίᾳ Γραφῇ ἡ ὀνομασία αὕτη ἀποδίδεται ἰδίως εἰς τὸν Δαβίδ.

Psalmodie. ψαλμῳδία, ᾠδὴ τοῦ ἱερέως πρὸ τῆς ἁγ. Τραπέζης. Σ. Μ. ἡ ψαλμῳδία εἶναι ᾠδὴ τῶν ψαλμῶν [ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ᾠδὴν τῶν ὕμνων] ἀναπτυχθεῖσα ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς χριστιανικῆς λατρείας.)

***Psalter, psautier,** ψαλτήριον, συλλογὴ τῶν ψαλμῶν, ἥτις ἤρχισεν ἐπὶ Δαβίδ, ἐξηκολούθησεν ἐπὶ Ἀσὰφ καὶ ἐτελείωσεν ἐπὶ Ἔσδρᾳ.

Psalterion, ψαλτήριον, μονόχορδον (μετὰ πλήκτρου) ὄργανον φέρον τον. ὑποδιαιρέσεις ὡς ἡ κιθάρα. μετεχειρίζοντο δὲ αὐτὸ οἱ ψάλται πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς φωνῆς των κατὰ τὴν ἐκ-

τέλεσιν μελῳδίας τινός. (Σ. Μ. Τὸ ψαλτήριον ἡ μάγαδις, ἐφευρεθὲν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Κυθηρίου συνίστατο ἐξ ἠχείου καὶ ἑνὸς ξύλου συναντωμένων γωνιαίως ἢ ἀποτελούντων τόξον καὶ εἶχεν ὀκτὼ χορδὰς τεταμένας ὡς εἰς τὴν σημερινὴν ἅρπαν. ἐπαίζετο δὲ φερόμενον ἐπ' ὤμου ὁριζοντίως. Βραδύτερον δὲ ὁ Ἀμβρακιώτης Ἐπίγονος μετερρύθμισεν αὐτὸ εἰς ὄρθιον ὡς ἡ ἅρπα· ἐκ δὲ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ μετωνομάσθη Ἐπιγόνιον. Παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις καὶ Ἑβραίοις ἐλέγατο καὶ Ναύλα.)

Psaume, ἴδ. Psalm.

Pulpet, Pult, Notenpult, pupitre, ἀναλόγιον.

Punctum, ἴδ. **punta.**

Punta, τὸ τέλος τοῦ τόξου.

Punta dell' arco, παίζοντες μὲ τὸ ἄκρον τοῦ τόξου, διακόπτοντες τοὺς ἤχους.

Puntando, puntare, puntato, -ta, μετά τινος τραχύτητος, διακόπτοντες τοὺς ἤχους.

Punto, στιγμή, σημεῖον· ἡ στιγμὴ τιθεμένη κατόπιν φθογγοσήμου τινός αὐξάνει τὴν διάρκειαν αὐτοῦ κατὰ τὸ ἥμισυ· ἐπίσης σημαίνει ἀκριβῶς.

Pyrrichius, pyrriche, πυρρίχιος, πυρρίχη, ἀρχαῖος ἑλληνικὸς χορὸς τοῦ πολέμου. (Σ. Μ. Ἡ πυρρίχη ἦτο ἔνοπλος ὄρχησις πρὸς αὐλὸν ὀνομασθεῖσα οὕτως ἀπὸ τοῦ εὑρετοῦ αὐτῆς Πυρρίχου. ἄλλοι θεωροῦσιν ἐπινοητὴν αὐτῆς τοὺς Κουρήτας, ἄλλοι τοὺς Διοσκούρους καὶ ἄλλοι ἄλλους. πιθανότατα ὅμως αὕτη προῆλθεν ἐκ τῆς Κρήτης ἢ Σπάρτης. Κατὰ τὴν πυρρίχην δύο στίχοι ἐνόπλων ἀνδρῶν ἢ παίδων μετ' ἄσματος καὶ ρυθμοῦ ἐπροχώρουν ἐναντίον ἀλλήλων, κατόπιν δὲ ὑπεχώρουν καὶ δι' εὐκινήτων στροφῶν τοῦ σώματος παρίστανον τὸν τρόπον τοῦ μάχεσθαι καὶ ἀποκρούειν τὰς προσβολὰς τῶν πολεμίων. Βραδύτερον δὲ ἐν Ἑλλάδι ἡ πυρρίχη ἦτο σκηνικὴ ὄρχησις παριστῶσα τὰς τύχας καὶ τὰ κατωρθώματα τοῦ Διονύσου. Πυρρίχιος δὲ ποὺς ἦτο ὁ συνιστάμενος ἐκ δύο βραχειῶν συλλαβῶν.)

Q.

Quadricinium, ἴδ. quartetto.

Quadriglia, quadrille, τετράχορος εἰς $^2/_4$ ἢ $^3/_8$.

Quadro, ἴδ. quartetto.

Quadruple-croche, τὸ $^1/_{64}$ τοῦ φθογγοσήμου.

Quarda, quarte, τετάρτη, ἦχος εὑρισκόμενος ἐπὶ τῆς τετάρτης βαθμίδος ἀπὸ τῆς τονικῆς. διάστημα μεταξὺ τῆς τονικῆς καὶ τῆς 4ης βαθμίδος τῆς κλίμακος. (Σ. Μ. Ἡ τετάρτη εἶναι: καθαρά, ἀνειμένη καὶ ὑφειμένη.)

Quart de mesure, παῦσις ἑνὸς τετάρτου.

Quart de soupir, παῦσις ἑνὸς δεκάτου ἕκτου.

Quartettino, μικρὸν καὶ εὔκολον quartetto.

Quartetto, τετραψδία (ἢ τετραυλία), μουσικὸν τεμάχιον διὰ τέσσαρας φωνὰς (ἢ ὄργανα). Ἐν τῇ ἐνοργάνῳ μουσικῇ quartetto εἶναι μουσ. σύνθεσις διὰ 4 ἔγχορδα ὄργανα: διὰ δύο τετράχορδα ($1^{ον}$ καὶ $2^{ον}$), μίαν βιόλαν καὶ ἓν βιολοντσέλον, καὶ ἀποτελεῖται ἐκ τεσσάρων μερῶν.

Quarto, -ta, τέταρτος, τετάρτη.

Quasi, σχεδόν. Andante quasi Allegretto, κίνησις σχεδὸν ὁμοία μὲ τὸ Allegretto. Quasi presto, σχεδὸν τόσον γοργῶς, ὡς τὸ presto.

Quasi syncope, τὸ αὐτὸ μὲ τὸ Syncopatio ἢ Syncope.

Quasi una fantasia, ἐν εἴδει φαντασίας.

Quatre mains, quattro mani, εἰς τέσσαρας χεῖρας.

Quatricinium, μικρὸν μουσ. τεμάχιον διὰ 4 κυνηγετ. κέρατα (βαλτόρν), ἢ διὰ 4 σάλπιγγας.

Quarte, quattro, τέσσαρες. Pezza a quattro mani, μουσ. τεμάχιον διὰ τέσσαρας χεῖρας.

Quatuor, ἴδ. quartetto.

Querstand, σύμπτωσις, ἢ ἄμεσος ἀκολουθία δύο ἤχων ἀνηκόντων εἰς διαφόρους μὴ συγγενεῖς τρόπους· π. χ. do μὲ do ♯ (C—Cis).

Questo, -ta, οὗτος, αὕτη.

Quietamente, ἡσύχως. ἀπαιτεῖ ἐκτέλεσιν ἥσυχον καὶ ἔκφρασιν τρυφεράν.

Quietino, ἰδ. quietamente.
Quieto, ἡσύχως, τρυφερῶς.
Quinbrara, θρησκευτικὸς χορὸς τῶν Νέγρων.
Quinta, πέμπτη, ἦχος εὑρισκόμενος εἰς τὴν 5ην βαθμίδα ἀπὸ τῆς τονικῆς. διάστημα μεταξὺ τῆς τονικῆς καὶ τῆς 5ης βαθμίδος τῆς κλίμακος. (Σ. Μ. ἡ πέμπτη εἶναι: καθαρά, ἀνειμένη καὶ ὑφειμένη.) Ὡς ἐκ τοῦ μεγέθους τῆς χορδῆς ἡ σχέσις εἶναι 1 : $\frac{2}{3}$, δηλ. τῆς ὅλης χορδῆς πρὸς τὴν πέμπτην. Ἡ πέμπτη ὡς πρὸς τὴν τονικὴν λέγεται καὶ dominante δεσπόζουσα. Quinta λέγεται ἐπίσης καὶ ἡ πρώτη χορδὴ (mi) τοῦ τετραχόρδου, πιθανῶς διότι χορδίζεται κατὰ διάστημα πέμπτης ἀπὸ τῆς δευτέρας χορδῆς la.
Quinta ad una, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.
Quinta dena, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.
Quinta decima, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.
Quintern, chiterna, ἀρχαῖον ἔγχορδον ὄργανον, εἶδος λαούτου.
Quintetto, μουσ. τεμάχιον διὰ 5 φωνὰς ἢ ὄργανα. ἰδ. quartetto.
Quintole, πενταόλιον, περικοπὴ (σχῆμα) ἐκ πέντε φθογγοσήμων.
Quintspitz, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.
Quintuor, ἰδ. quintetto.
Quintviole, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.
Quodlibet, κωμικὸν τεμάχιον συντιθέμενον κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἀντιφωνίας ἐκ μελῳδιῶν διαφόρου χαρακτῆρος καὶ αὐτοσχεδιαζόμενον ἄλλοτε κατὰ τὴν θέλησιν ἑκάστου. κατὰ τοῦτο τὸ quod libet (ὅ, τι θέλει τις) διακρίνεται τοῦ σημερινοῦ potpourri.
quote, μέρος τοῦ ρυθ. ποδός.

R.

R., συντμ. τῆς λ. ripieno καὶ rechte Hand.
Rabbia, μανία. λύσσα, θυμός.
Rabbiosamente, ἐκφράζοντες κακίαν.
***Racket** ἢ Ranket, ἀρχαῖον

ξύλινον ὄργανον ἐκ τῶν πνευστῶν.
Raddolcendo, radolcente, radolcire, radolcite, -to, ἐξασθενίζοντες τοὺς ἤχους τῶν φθογγοσήμων.
Raddoppiamento, διπλασιασμός, ἐπανάληψις· παίζοντες δύο φορὰς ταχύτερον.
Raddoppiato, διπλασιασθείς.
Rado, περιεσταλμένως· de rado, σπανίως.
Raffrenando, μετριάζοντες τὴν κίνησιν.
Raffrenare, raffrenate, -to, ἰδ. raffrenando.
Rall., συντμ. τῆς λ. rallentando.
Rallentando, rallentato, ἐπιβραδύνοντες τὴν κίνησιν.
Ranz ἢ Ranz de vaches, ᾆσμα τῶν ποιμένων τῆς Ἑλβετίας.
Rapidamente, rapide, γοργῶς.
Rapidità, con rapidità, rapido, γοργῶς.
***Rapsodie**, ραψῳδία, ποιήματα, ἀπαγγελλόμενα (κατὰ τὸν ὑπᾳσματικὸν τρόπον) ὑπὸ περιπλανωμένων ἀοιδῶν τῶν λεγομένων ραψῳδῶν. ἦσαν δὲ ταῦτα ἀποσπάσματα ἐκ τῶν Ὁμηρικῶν ποιημάτων καὶ τῶν ἀρχαιοτάτων ἐπικῶν ποιητῶν ὅλως αὐθαιρέτως συνδυαζόμενα ὑπ' αὐτῶν. Κατόπιν εἰς τὴν ἀπαγγελίαν τῶν ραψῳδιῶν προσετέθη καὶ ποιά τις μίμησις καὶ οὕτως ἡ ραψῳδικὴ ἀπετέλεσε μέρος τῆς ὑποκριτικῆς. Ἐν δὲ τῇ σημερινῇ ἐνορτάνῳ μουσικῇ ραψῳδία εἶναι μουσικὸν προϊόν, τὸ ὁποῖον διακρίνεται τῆς ρωμάντσας καὶ μπαλλάτας διὰ τὴν μεγάλην ποικιλίαν τοῦ περιεχομένου καὶ τὴν πολλὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν ἀναπαραγωγήν, ἔκφανσιν τῆς ἐμπνεύσεως.
Raramente, raro, σπανίως.
Rasaedo, τοιουτοτρόπως λέγεται παρὰ τοῖς Ἱσπανοῖς εἶδος προανακρούσματος, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει ὡς εἰσαγωγὴ εἰς τὸ Bolero καὶ Seguidilla.
Rasgado (arpeggio), διαλελυμένη συγχορδία ἐκτελουμένη δι' ἑνὸς δακτύλου ἐπὶ τῆς κιθάρας.
Rastral, rastrum, ἐργαλεῖον, διὰ τοῦ ὁποίου γράφομεν

διὰ μιᾶς κινήσεως τὰς πέντε γραμμὰς τοῦ μουσ. διαγράμματος.

Ratsche, crecelle, κρόταλον.

Rattamente, ζωηρῶς.

Rattenendo, rattenute, rattendo, ἐπιβραδύνοντες.

Rattenere, rattenete, rattenuto, ἴδ. rattenendo.

Rattezza, ταχύτης, γοργότης· con rattezza, ζωηρῶς, γοργῶς.

Ratto, γοργῶς καὶ ζωηρῶς· rattorato, λίαν ζωηρῶς καὶ γοργῶς.

Rauscher, Rauschflöte, Rauschpfeife, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Ravivando il tempo, ἐπιταχύνοντες τὴν κίνησιν.

Re-D, τὸ δεύτερον φθογγόσημον τοῦ τρόπου Do.

Re-majeur = D-dur.

Re-mineur = D-moll.

Re-dièse = Dis.

Re-bemol = Des.

Re-bemol-majeur = Des-dur.

Recitando, διηγούμενοι (ἐν τῇ μουσικῇ).

Recitare, recitate, ἴδε recitando.

Recitatif, Recitativo, διαλογικόν, λογαοιδικόν. ἐν γένει μελῳδία μὴ ὑπαγομένη εἰς τὸν συμμετρικὸν ρυθμόν· ἐν στενωτέρᾳ δὲ σημασίᾳ εἶδος ᾠσματικοῦ διαλόγου, τὸν ὁποῖον μεταχειρίζονται οἱ Ἰταλοὶ εἰς τὰ μελοδράματα πρὸς πλήρωσιν τῶν διαστημάτων μεταξὺ τῶν διαφόρων μελῳδιῶν, χορῶν κλ. (ἴδε Recitativo parlante).

Recitativo accompagnato = recitatif μὲ συνοδείαν.

Recitativo obligato = recitatif ὑποχρεωτικόν, τὸ ὁποῖον δὲν δυνάμεθα νὰ παραλείψωμεν.

Recitativo parlante, secco, ἁπλοῦν recitatif μετὰ συνοδείας ἐκ συγχορδιῶν τῆς βάσεως.

Recitativo stromentato, δηλ. recit. μετὰ συνοδείας ἐνοργάνου μουσικῆς.

Recitato, ἴδ. recitando.

Rectus modus (motus), εὐθεῖα, πρὸς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν κίνησις τῆς μελῳδίας μεταξὺ τῆς ἄνω καὶ κάτω φωνῆς πρὸς διάκρισιν ἐκ τῆς ἀντιθέτου πορείας motus contrarius.

Redita, ἐπανάληψις τῆς μελῳδίας.

Redoute, χορὸς μετημφιεσμένων.

Redowa, Redovazka, βοημικὸς χορός, ἐναλλὰξ εἰς $^2/_4$ καὶ $^3/_4$.

Reductio, σύμπτυξις· πολύφωνον μουσ. τεμάχιον νὰ τὸ μετασχηματίσωμεν εἰς ἄλλο μὲ ὀλιγωτέρας φωνάς.

Reel, ἀρχαῖος ναυτικὸς χορὸς τῶν Ἄγγλων.

Refrain, ἐπῳδή, ἐπιμελῴδημα· ἐπανάληψις τῶν τελευταίων λέξεων τῆς πρώτης στροφῆς. (Σ. M. refrain εἶναι καὶ ὁ ἐμβόλιμος στίχος εἰς ποίημά τι ἐκ διαλειμμάτων ἐπαναλαμβανόμενος.)

Regens chori, ὁ διευθύνων τὸν χορὸν τῶν ψαλτῶν.

Rejdowa, regdowàk, ἴδ. Redowa.

Register, regulae, κανών· εἰς τὸ Ὄργανον τοιουτοτρόπως λέγεται σύστημα ἠχητικῶν σωλήνων ὡρισμένου χαρακτῆρος. (Σ. M. Register ἐπίσης λέγεται καὶ ἡ ἔκτασις [περιοχή] τῆς φωνῆς τῶν ἀοιδῶν.)

***Relatio non harmonica**, ἴδ. Querstand.

Religiosamente, religioso, θρησκευτικῶς· εἰς ὕφος θρησκευτικόν. Adagio religioso, κίνησις τοῦ Adagio μὲ χαρακτῆρα μεγαλοπρεπῆ καὶ θρησκευτικόν.

Reminiscenz, ἀνάμνησις.

Renvoi, σημεῖον ἐπαναλήψεως.

Repetatur, ἐπανάλαβε.

Replica, ἀπάντησις, ἀντιλογία. Τὴν λέξιν ταύτην μεταχειριζόμεθα ἐπίσης καὶ ὅταν θέλωμεν νὰ σημάνωμεν τὴν ἐπανάληψιν μέρους τινὸς τοῦ μουσ. τεμαχίου.

Replicando, ἐπαναλαμβάνοντες.

Replicare, replicate, -to, ἴδ. replicando.

Repos, ἀνάπαυλα, σημεῖον ἀναπαύσεως.

Reprise, ἐπανάληψις τοῦ κυρίου μέρους τοῦ μουσ. τεμαχίου· σημεῖον ἐπαναλήψεως.

Requiem, ἐπικήδειος ἀκολουθία τῆς λατινικῆς ἐκκλησίας ἀρχίζουσα μὲ τὰς λέξεις: Requiem aeternam dona eis κλ. ἀποτελεῖται

δὲ αὕτη ἐκ τῶν ἑξῆς μερῶν: Requiem, Dies irae, Domine, Sanctus καὶ Agnus Dei. — Εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς συνθέσεως οὐδεὶς ὑπερέβη τὸν Μότσαρτ. ἐκτὸς αὐτοῦ διεκρίθησαν καὶ οἱ ἑξῆς: ὁ Ἰομέλλη, ὁ Βίντερ, ὁ Χερουβίνη, ὁ Σιοῦμαν καὶ ὁ Φόγλερ.

Resoluto, ἀποφασιστικῶς, θαρραλέως, ζωηρῶς, ἰσχυρῶς.

Resolutio. Auflösung, λύσις τῆς διαφωνίας, δηλ. ἡ κανονικὴ πτῶσις τοῦ διαφώνου φθογγοσήμου εἰς φθογγόσημον συμφώνου συγχορδίας.

Resoluzione, con resoluzione, θαρραλέως καὶ ἰσχυρῶς. ἴδ. resoluto.

Résonnance, ἀντήχησις· ἐν τῇ ἀκουστικῇ οἱ ὅροι τῆς πλήρους διαδόσεως τοῦ ἤχου.

Résonner, ἀπαντᾶν, ἀντηχεῖν.

Responsorium, ἀπάντησις τοῦ χοροῦ εἰς τὴν ᾠδὴν τοῦ ἱερέως πρὸ τοῦ ἱεροῦ θυσιαστηρίου τῆς λατινικῆς ἐκκλησίας.

Retardando, ἴδ. ritardando.

Retraite, πρωϊνὸν καὶ ἑσπερινὸν πολεμικὸν σύνθημα ἐκτελούμενον διὰ σαλπίγγων ἢ τυμπάνων.

Retro, ὀπίσω.

Reveille, ἐγερτήριον, πολεμικὸν σύνθημα διὰ σαλπίγγων.

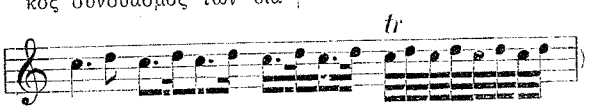
Rf. ἢ rfz., συντομ. τῆς λ. Rinforzando.

Rhapsodie, ραψῳδία, ἀπόσπασμα. ἴδ. Rapsodie.

***Rhythmik,** ρυθμική. διδασκαλία περὶ τοῦ ρυθμοῦ.

Rhythmus, Rhytme, ρυθμός. μετρικὸς προσδιορισμὸς τοῦ μήκους καὶ ἀκριβὴς διανομὴ τῶν χρονικῶν στιγμῶν τοῦ χρόνου ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ τῶν τόνων. ἢ μᾶλλον συγκεκριμένως ρυθμὸς εἶναι οἱ κτύποι τοῦ χρονομέτρου ἐφαρμοζόμενοι εἰς τὴν κίνησιν τοῦ μουσ. τεμαχίου. (Σ. Μ. Μουσικὸς ρυθμὸς εἶναι ἡ ἐκ τῆς ἐμφύτου αἰσθήσεως τοῦ καλοῦ κανονικὴ διαίρεσις τοῦ χρόνου.) Ὁ ρυθμὸς δύναται νὰ εἶναι ἄρτιος, (2/4, 4/4 κλ.) περιττός, (3/8, 3/4 κλ.) καὶ ἀρτιοπερισσός, (σύνθετος) δηλ. 6/8, 4/8 κλ. Ὁ συμμετρικὸς ρυθμὸς διαιρεῖ τὴν μουσ. φράσιν εἰς 2, 3 ἢ 4 ἴσα περιοδικὰ μέρη (ᾄσματα ἐν γένει, ἐμβατήρια, χοροί)· ὁ δὲ ἀσύμμετρος ρυθμὸς διαιρεῖ τὴν φράσιν εἰς ἄνισα μέρη (3/4, 7/8 κλ.). τοιαῦτα εἶναι ἐν γένει τὰ διάφορα recitatif καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ψαλμῳδία τῶν Ὀρθοδόξων. Πρέπει δὲ νὰ γίνηται διάκρισις τοῦ ρυθμοῦ ἑκάστου ποδὸς ἀπὸ τὸν ρυθμὸν τῆς ὅλης φράσεως ἢ περιόδου. ὁ περιττὸς ρυθμὸς ἑκάστου ποδὸς δύναται νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὸν ἄρτιον ρυθμὸν τῆς περιόδου καὶ τοὐναντίον. (Σ. Μ. Ρυθμὸς εἶναι πᾶς ἁρμονικὸς συνδυασμὸς τῶν διαστάσεων τοῦ τόπου καὶ χρόνου παράγων εὐαρέστους αἰσθητικὰς ἐντυπώσεις. Καὶ ἐκ μὲν τοῦ ἁρμονικοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἐντυπώσεων τοῦ τόπου προέκυψε τὸ καλὸν ἐν τῇ γλυπτικῇ καὶ ἀρχιτεκτονικῇ, τῆς ὁποίας ἀνεπτύχθησαν τρεῖς ρυθμοί: ὁ Δώριος, ὁ Ἰώνιος καὶ ὁ Κορίνθιος. Ὡς πρὸς τὸν χρόνον δὲ ὁ ρυθμὸς εἶναι ἡ βάσις τῆς μουσικῆς καὶ τῆς στιχουργίας. Εἰς δὲ τὸν συνδυασμὸν τοῦ ρυθμοῦ τοῦ τόπου καὶ χρόνου ὑπάγεται ἡ ὀρχηστική.)

Ribattuta, εἶδος τερετισμοῦ. (Σ. Μ. π. χ.



Ricercare, προανακρούειν.

Ricercari, ἐκκλησιαστικὰ μουσ. τεμάχια τοῦ 16ου αἰῶνος. (Σ. Μ. Τὰ ricercari ἦσαν ἐλεύθεραι φαντασίαι ἐπὶ τοῦ Ὀργάνου.)

Ricercato, μετ' ἐκζητήσεως· μουσ. τεμάχιον συντεθὲν καθ' ὅλους τοὺς κανόνας καὶ τὰ τεχνάσματα τῆς καλλιτεχνίας. ἡ ἔκφρασις αὕτη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀναφέρεται εἰς τὴν fuga.

Richiamata, μελῳδία, δι' ἧς ἀπομιμεῖταί τις τὸ ᾄσμα πτηνοῦ τινος.

Ricordanza, ἀνάμνησις. μουσ. τεμάχιον ἀποτελεσθὲν ἐκ θεμάτων μελοδράματός τινος.

Ridotto, ἀπόσπασμα ἐκ μεγάλου τινὸς ἔργου.

Rifiorimenti, αὐθαίρετος ἐξωραϊσμὸς τῆς μελῳδίας διὰ τερετισμοῦ, προπλήγματος κλ.

Rigaudon, ἀρχαῖος γαλλικὸς χορός.

Rigore, αὐστηρότης, ἀκρίβεια· con rigore μετ' ἀκριβείας· rigore di metro, μετ' ἀκριβείας φυλάττοντες τὸ μέτρον.

Rigorosamente, **rigoroso**, ἀκριβῶς.

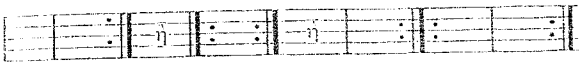
Rilasciando, **rilassando**, **rilassare**, **rilassate**, **-to**, ἐξασθενίζοντες τοὺς ἤχους καὶ ἐπιβραδύνοντες ὀλίγον τὴν κίνησιν.

Rimbombevole, ἠχηρῶς, μεγαλοφώνως.

Rinforzamento, **rinforzando**, **rinforzare**, **rinforzate**, **-to**, **rinforzo**, **con rinforzo**, ἐνισχύοντες αἰφνιδίως τὸν ἦχον φθογγοσήμου τινὸς ἢ ἐνισχύοντες ὁλόκληρον περικοπὴν διὰ βαθμιαίας μεταβάσεως ἀπὸ τοῦ piano εἰς τὸ forte, ἢ ἀπὸ τοῦ forte εἰς τὸ fortissimo. (Σ. Μ. Τὸ rinforzato σημειώνεται τοιουτοτρόπως: ≻ ∧ ∧ ἢ rfz. ὁ δὲ ἀνώτατος βαθμὸς τοῦ τονισμοῦ σημειώνεται διὰ τῶν λέξεων sforzato assai συντ. sfff. ἢ διὰ τῆς λέξεως καὶ τοῦ σημείου συγχρόνως, ὡς sfz. ≻.)

Ripieno, συμπλήρωμα, προσθήκη, — ἡ μέση φωνή. Τὴν λέξιν ταύτην μεταχειριζόμεθα ἐπίσης καὶ ἐν τῇ ἐκκλησ. μουσικῇ ἀντὶ τῶν λέξεων coro (χορός) ἢ tutti, ὅλοι μαζί, ἐν χορῷ. Violino ripieno, τετράχορδον συνοδευον.

Ripresa, ἐπανάληψις. Ἀντὶ τῆς λέξεως ταύτης μεταχειριζόμεθα δύο γραμμὰς καθέτως ἐπὶ τοῦ πενταγράμμου μετὰ δύο στιγμῶν. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τὸ μέρος τοῦ μουσ. τεμαχίου, πρὸς τὸ ὁποῖον ἐτέθησαν αἱ στιγμαί, ἐπαναλαμβάνεται ἐξ ἀρχῆς. Ἐὰν δὲ καὶ εἰς τὰ δύο μέρη τῶν καθέτων γραμμῶν ὑπάρχωσι στιγμαί, τότε ἐπαναλαμβάνονται καὶ τὰ δύο μέρη. Σ. Μ. Ἰδοὺ τὰ σημεῖα τῆς ἐπαναλήψεως:



Riquiqui, **en riquiqui**, μετ' ἐκφράσεως περιφρονητικῆς.

Risentito, μετ' ἐκφράσεως, ζωηρῶς.

Risolutamente, **risolutezza**, **con risolutezza**, ἀποφασιστικῶς.

Risoluto, ἀποφασιστικῶς. ζωηρῶς, θαρραλέως, ἰσχυρῶς.

Risolutione, ἴδ. Risoluto.

Risonante, ἠχηρῶς.

Risonanzo, ἀντήχησις.

Risonare, ἀντηχεῖν, ἠχεῖν.

Ristretto, **Stretta**, περιληπτικὴ ἀναπαραγωγὴ τῆς φυγῆς (fuga) τιθεμένη συνήθως εἰς τὸ τέλος αὐτῆς.

Ristringendo, **ristringere**, **ristringete**, **ristretto**, ἐπιταχύνοντες τὴν κίνησιν.

Risvegliando, **risvegliare**, **risvegliate**, **-to**, ἐξεγείροντες, δηλ. προσδίδοντες εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ζωηρότητα καὶ εὐθυμίαν.

Rit., συντμ. τῆς λ. ritardando.

Ritardando, ἐπιβραδύνοντες τὴν κίνησιν.

Ritardare, **ritardate**, **-to**, ἴδ. ritardando.

Riten., συντμ. τῶν λέξεων ritemente, ritenuto.

Ritenendo, **ritenente**, **ritenere**, **-te**, ἐπιβραδύνοντες τὴν κίνησιν.

Ritenuto, ἴδ. ritenendo.

Ritornello, ἐπιστροφή· εἰσαγωγὴ εἰς τὸ θέμα, ἐνίοτε προσθήκη μετὰ τὸ θέμα.

Riverso, **Rivescio**, ἴδ. Rovescio.

Rivoglimento, ἴδ. Rovesciamento.

Rivoltato, **rivolto**, ᾄδοντες ἢ παίζοντες φθογγόσημα ἀνεστραμμένα.

Robustamente, **robustessa**, **robusto**, ἰσχυρῶς.

Rocantin, ᾠδὴ συνισταμένη ἐκ διαφόρων μουσ. τεμαχίων.

Roco, βραχνῶς, σκληρῶς.

Rohrflöte, **Rohrflötenquinte**, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Rohrnassat, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Rohrquinte, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Rollando, rollo, κρούοντες τὰ τύμπανα.

Romaika, ἑλληνικὸς χορός.

Romance, romanza, ρωμάντσο, μικρὸν ᾠδικὸν τεμάχιον, εἶδος ᾄσματος. (Σ. Μ. Ρωμάντσα ἐλέγοντο ἐν τῇ Ἱσπανικῇ φιλολογίᾳ δημώδη ᾄσματα μετὰ περιεχομένου ἡμιεπικοῦ, ἡμιλυρικοῦ. Κατὰ δὲ τὸν 18ον αἰῶνα παρουσιάζονται γερμανικαὶ μιμήσεις τῶν ᾀσμάτων τούτων. Οἱ Γάλλοι ρωμάντσαν ὠνόμαζον ᾄσματα μετ' ἐρωτικοῦ περιεχομένου, οἱ δὲ Ἄγγλοι τὰ ἱπποτικά. Μουσικῶς ἡ ρωμάντσα ὀλίγον διαφέρει τοῦ ᾄσματος καὶ κεῖται μεταξὺ ᾄσματος καὶ μπαλλάτας. Ἡ ρωμάντσα ἔχει καλλιτεχνικωτέραν ἐπεξεργασίαν τῆς μελῳδίας, ἡσυχίαν καὶ ἄλλα στοιχεῖα ἐκφράσεως, ἔχει ὅμως ὀλιγωτέραν δραματικὴν ἐξέγερσιν ἢ ἡ μπαλλάτα. Ἡ ρωμάντσα καθὼς καὶ τὸ ᾄσμα εἶναι καὶ ὡς αὐτοτελεῖς τύποι εἰς τὴν ἐνόργανον μουσικήν.)

Romanesca, Ἰταλικὸς χορὸς τοῦ 16ου αἰῶνος.

Romantique, romanesco, ρωμαντικῶς.

***Romantisme**, ρωμαντισμός, ἡ δημιουργικότης τῶν ρωμανικῶν φύλων, τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ μεσαιωνικοῦ πνεύματος, ὡς καὶ τῆς ποιήσεως, πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῆς ἀρχαίας κλασικῆς καὶ νέας ποιήσεως. Ὅθεν ρωμαντικὸς εἶναι ἴσον μὲ τὸ μεσαιωνικός. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 18ου αἰῶνος οἱ ἀδελφοὶ Α. καὶ Φ. Σλέγελ, ὁ Τίκ, ὁ Νοβάλης καὶ ἄλλοι διὰ τῆς μεσαιωνικῆς φανταστικότητος, τῆς μοιρολατρείας καὶ τοῦ μυστικισμοῦ προσεπάθουν νὰ ἀναδημιουργήσωσι τὸν μεσαιωνικὸν βίον ὄχι μόνον ἐν τῇ φιλολογίᾳ. τοῦτο ὠνομάσθη νέος γερμανικὸς ρωμαντισμός. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ χρόνον ὁ ρωμαντισμὸς διεδόθη εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ Γαλλίαν. Ἡ δὲ μουσικὴ ἐπεξεργασία τῶν ρωμαντικῶν στοιχείων

τῆς ποιήσεως καὶ τοῦ βίου ἐδημιούργησε τὴν μουσικὴν ρωμαντικὴν σχολήν, τῆς ὁποίας ἑρμηνευταὶ ἦσαν ὁ Βέμπερ, ὁ Σιούμπερτ, ὁ Σπόρ, ὁ Μένδελσων, ὁ Σιούμαν καὶ ἄλλοι.

Rombando, rombare, rombate, -to, ὑποκώφως, ἡμιφώνως.

Ronda, κύκλιον ᾄσμα εἰς εὔθυμον ὕφος συνιστάμενον ἔκ τινων στροφῶν.

Ronde, τὸ μακρὸν φθογ. 𝅝.

Rondinetto, rondino, rondoletto, μικρὸν Rondo.

Rondo, rondeau, μουσ. τεμάχιον εἰς τὸ ὁποῖον τὸ πρῶτον θέμα ἐπαναλαμβάνεται πολλάκις. (Σ. Μ. ὁ μουσικὸς τύπος τοῦ ἐνοργάνου ἢ φωνητικοῦ rondo, ὡς καὶ ἐν τῇ ποιήσει, εἶναι ὁ ἑξῆς: ἡ συχνὴ ἐπάνοδος τοῦ κυρίου θέματος, ἢ τῆς πρώτης ἐννοίας, ἀφ' οὗ ἐν τῷ μεταξὺ γίνωσι διάφοροι προσθῆκαι, μεταβολαὶ καὶ μετατροπαί (modulations). Ὁ τύπος τοῦ rondo δύναται νὰ παρασταθῇ ὡς ἑξῆς: a-b-a-c-a. Εἶναι δὲ ὁ χαρακτὴρ τοῦ rondo ἐν γένει ζωηρός, παιγνιώδης καὶ χαρίεις. Πολλάκις τὸ rondo γράφεται ἀντὶ finale εἰς τὰς σονάτας, συμφωνίας, τετραψδίας κλ.

Rosalie (Schusterfleck) ἄτεχνος καὶ μονότονος ἐπανάληψις μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς μουσ. φράσεως.

Roulade, περικοπὴ ἐν τῇ ᾠδῇ καὶ ἐνίοτε κλίμαξ γοργῶς ἐκτελουμένη.

Roulement, ἡ κροῦσις τῶν τυμπάνων καὶ κυμβάλων.

Roversiamente, ἰδ. rovescio.

Roversio, ἰδ. Rovescio.

Rovesciamente, ἀναστροφὴ τῶν φωνῶν ἐν τῇ διπλῇ ἀντιφωνίᾳ.

Rovescio, il rovescio, τὸ ἐναντίον. τοιοῦτον μουσ. τεμάχιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ μελῳδία ἔχει ἔννοιαν ὅπως δήποτε καὶ ἂν ἐκτελέσωμεν αὐτήν, ἐξ ἀρχῆς ἢ ἐκ τοῦ τέλους, π. χ. νὰ παίξωμεν αὐτὴν ἀντικατοπτριζομένην ἐπὶ καθρέπτου.

Rubando, rubane, rubate, -to, ἐκτελοῦντες χωρὶς νὰ κολουθῶμεν ἐντελῶς τὸ παράδειγμα καὶ χωρὶς νὰ κρα-

τῶμεν ἀκριβῶς τὸν χρόνον τοῦ φθογγοσήμου.

Rubato tempo ἡ rubamiento di tempo, ἴδ. rubando.

Rullante, τὸ κροτάλισμα ἐπὶ τῶν τυμπάνων.

Ruschpipe, Russpipe, Rauschpipe, Rauschflöte, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Russischer Walzer εἶναι τὸ ἴδιον μὲ τὸ Eccossaisenwalzer.

Rustici, δημώδης, λαϊκός, ἀγροτικός.

Rutscher, γερμανικὸς χορὸς ἐν εἴδει καλπάσματος (galopade).

Ruvidamente, ruvidezza, con ruvidezza, ruvido, τραχέως.

S.

S. συντομία τῆς λέξεως Soprano· εἰς δὲ τὴν μουσικὴν δι' ἅρπαν καὶ κλειδοκύμβαλον ἀντὶ τῆς λέξεως sinistra, ἥτις σημαίνει ὅτι, ἡ περικοπή, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐτέθη αὕτη, πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρός. Τὸ γράμμα τοῦτο ἐπίσης τίθεται ἀντὶ τῶν λέξεων solo, sotto, subito, sul, segno.

S. S. συντμ. τῶν λέξ. senza, sordino.

S. T. συντμ. τῶν λέξ. senza tempo.

Sabotière, χορὸς μετὰ ξυλίνων ὑποδημάτων.

Saccade, παίζοντες τοιουτοτρόπως, ὥστε εἰς μίαν δοξαριὰν τὰ φθογγόσημα νὰ διαιρῶνται εἰς ὁμάδος ἐκ δύο, τριῶν κλ.

Sackbut (ἀγγλ.), Saquebute (γαλ.), Posaune (γερμ.), σάλπιγξ (τρομπόν).

Salamanie, εἶδος αὐλοῦ, τὸν ὁποῖον μεταχειρίζονται οἱ δερβίσαι ἐν Τουρκίᾳ.

Salcional, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Salicèt, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Salm, salmo, ψαλμός. salmi a capella, ψαλμὸς διὰ φωνὰς μετὰ συνοδείας ὑπὸ τοῦ Ὀργάνου. Salmi concertati, ψαλμοὶ ᾀδόμενοι μετὰ συνοδείας μουσ. ὀργάνων. ἴδε Psalm.

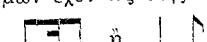
Salpinx, σάλπιγξ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. (Σ. Μ. τὸ μουσικὸν τοῦτο ὄργανον

ἀπετελεῖτο ἐκ σωλῆνος μεταλλίνου βαθμηδὸν εὐρυνομένου καὶ ἀπολήγοντος εἰς στόμα πλατὺ ἐν εἴδει κώδωνος· ἐχρησιμοποιεῖτο δὲ ἡ σάλπιγξ εἰς τὸν στρατόν, εἰς τὰς τελετὰς καὶ κηδείας καὶ ἐπωνομάζετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν Τυρρηνική, ὡς κατ' ἐξοχὴν ὄργανον τῶν Τυρρηναίων. Ἦσαν δὲ γνωσταὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ αἱ Κελτικαί, αἱ Γαλατικαί, αἱ Παφλαγονικαὶ καὶ αἱ Μηδικαὶ σάλπιγγες.)

Saltarelli, τὰ σφυρία τοῦ κλειδοκυμβάλου.

Saltarello, Ἰσπανικὸς χορὸς εἰς 3/4.

Saltaretto σχῆμα φθογγοσήμων ἔχον ὡς ἑξῆς:



Salterio, ψαλτήριον. Salterio tedesco, γερμανικὸν ψαλτήριον.

Salto, πήδημα.

Salve regina, λατινικὸς αἶνος τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἀρχίζων διὰ τῶν λέξεων τούτων.

Sanctus, ἅγιος· τὸ τέταρτον μέρος τῆς λειτουργίας.

Sanftgedeckt, -gedackt, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Sans pedale, ἄνευ ποδοπλήκτρου.

Sarabanda, Ἰσπανικὸς χορὸς μετρίας κινήσεως εἰς 3/4. (Σ. Μ. ὁ χορὸς οὗτος, ἂν καὶ λέγεται Ἰσπανικός, εἶναι ἀνατολικῆς καταγωγῆς εἰσαχθεὶς εἰς τὴν Ἱσπανίαν ὑπὸ τῶν Ἀράβων. Τὸν 16ον δὲ αἰῶνα εἶχε διαδοθῆ πλέον καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν. Ἡ μουσικὴ τῆς σαραβάνδας [εἰς 3/2 ἢ 3/4 ἔχει χαρακτῆρα σοβαρόν.)

Saut, πήδημα.

Scagnello, ὁ χορδοστάτης τῶν μετὰ τόξου ὀργάνων.

Scala, γάμμα, σειρά, κλίμαξ ἤχων. Scala armonica, σειρὰ συγχορδιῶν, αἱ ὁποῖαι συνοδεύουν τὴν διατονικὴν κλίμακα. Ἡ τοιαύτη ἁρμονικὴ συνοδεία (μεθ' ὅλην τὴν σπουδαιότητα, τὴν ὁποίαν ἀπέδιδον εἰς αὐτήν, καὶ μεθ' ὅλην τὴν ἔριδα, ἥτις ἠγέρθη ἕνεκα ταύτης) δὲν ἔχει καμμίαν ἐπιστημονικὴν σημασίαν.

Scemando, scemare, scema-

te, -to, ἐξασθενίζοντες βαθμηδὸν τὸν ἦχον.

***Scena**, ἡ σκηνὴ τοῦ θεάτρου· εἰς τὸ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν θέατρον ἡ σκηνὴ εὑρίσκετο ἀπέναντι τῶν θεατῶν καὶ ὑπεράνω τῆς ὀρχήστρας, ἐστηρίζετο δὲ ἐπὶ τειχίου, τὸ ὁποῖον ἐλέγετο προσκήνιον. ὀπισθεν δὲ ἦτο τὸ μετασκήνιον μετὰ τῶν παρασκηνίων. Σκηνὴ λέγεται ἐπίσης καὶ μέρος τῆς πράξεως τοῦ μελοδράματος (ἢ καὶ δράματος) περιέχον ἰδιαίτερον ἐπεισόδιον.

Scendete, τὴν λέξιν ταύτην μεταχειριζόμεθα διὰ τὴν μουσικὴν τοῦ τετραχόρδου, τῆς κιθάρας κλ. καὶ σημαίνει τὴν θέσιν τῆς χειρὸς πλησίον τῆς κεφαλῆς τοῦ ὀργάνου.

Scharp, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Scherz, συντομ. τῆς λ. Scherzando.

Scherzando, scherzevole, scherzoso, ἐλαφρῶς, εὐχαρίστως, ἐν εἴδει ἀστεϊσμοῦ. Allegretto scherzando, κίνησις τοῦ All^ro ἀλλ' εἰς ὕφος ἐλαφρὸν καὶ εὔθυμον. (Σ. Μ. Τὸ scherzo κατ' ἀρχὰς ἐσήμαινε τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐκτελέσεως. κατόπιν ὁ Μπετχόβεν ἤρχισε νὰ εἰσάγῃ ἐνίοτε τὸ scherzo ἀντὶ τοῦ menuetto εἰς τὰς σονάτας, συμφωνίας καὶ τετραψδίας. Τὸ περιεχόμενον τοῦ scherzo ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ σοβαρῶν στοιχείων μετ' ἀστείων. διαιρεῖται εἰς δύο μέρη καὶ trio. ἔχει δὲ πάντοτε γοργὸν χρόνον εἰς $^3/_4$. Τὴν σήμερον τὰ σκέρτσα εἶναι ἰδιαίτερα τεμάχια εἰς $^2/_4$, $^6/_8$, $^3/_4$ καὶ $^4/_4$ ἄνευ ὡρισμένων μερῶν, χαρακτῆρα ὅμως ἔχουσι πάντοτε τὸν αὐτόν.)

Scherzare, scherzate, scherzevole, -lmente, ἐλαφρῶς, ἀστείως.

Scherzo, κυρίως σημαίνει ἀστεϊσμόν. Τοιουτοτρόπως ὀνομάζονται τὰ παιγνιώδη καὶ ἐνίοτε παράξενα μουσ. τεμάχια, τὰ ὁποῖα συνήθως ἀπαντῶσιν εἰς τὰς τετραμερεῖς συμφωνίας ἢ σονάτας.

Scherzosamente, scherzosetto, ἁπλῶς.

Schleifer. Coulé, πρόπλημα, συνιστάμενον ἐκ δύο ἢ καὶ πλειοτέρων μικρῶν φθογγοσήμων, τὰ ὁποῖα προηγοῦνται τοῦ δοθέντος ἤχου.

Schneller, Sincé reversé, πρόπλημα συνιστάμενον ἐξ ἡμίσεως τερετισμοῦ, δηλ. ἐκ δύο μικρῶν φθογγοσήμων εἰς διάστημα δευτέρας προηγουμένων τοῦ δοθέντος ἤχου.

Schönprincipal, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Schottisch, σκωτικὸς χορός (Ecossaise).

Schusterfleck, ἴδ. Rosalie.

Schweineorgel, ἴδ. Charivari.

Schweizerbaß, Schweizerflöte, Schweizerpfeife, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Scialumo, ὑπεράνω περικοπῆς τοῦ κλαρινέτου σημαίνει, ὅτι αὕτη πρέπει νὰ παιχθῇ κατὰ ὀγδόην κατωτέρω διὰ τῶν βασίμων φθογγοσήμων τοῦ ὀργάνου τούτου μέχρι τῆς λέξεως loco ἢ clarinetto. (Σ. Μ. Scialumo λέγεται καὶ ὁ ἀρχαιότατος τύπος τῶν σημερινῶν ξυλίνων πνευστῶν ὀργάνων.)

Scintillante, σπινθηροβόλως.

Scioltamente, sciolto, ἐλαφρῶς, ἐλευθέρως. Ἡ σημασία τῆς λέξεως ταύτης εἶναι κατά τι ἀντίθετος τοῦ Legato.

Scioltezza, sciolto, con scioltezza, ἴδ. scioltamente.

Scolia, σκολιά, ἱερά, πανηγυρικὰ ᾄσματα. (Σ. Μ. σκολιὰ μέλη ἦσαν τὰ ἐπιτραπέζια ἢ παροίνια ᾄσματα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, τὰ ὁποῖα ἤδον οἱ συνδαιτημόνες ἀναμίξ, χωρὶς νὰ φυλάττωσι καμμίαν σειρὰν καὶ τάξιν. μετὰ τὴν κοινὴν ᾠδήν, εἷς μόνος, ὁ ἐμπειρότερος, κρατῶν κλάδον δάφνης ἢ μυρσίνης ἤρχιζε νὰ ψάλλῃ· τελειώνων δὲ παρέδιδε τὸν κλάδον κατὰ βούλησιν εἰς ἄλλον, ἐκεῖνος δὲ εἰς τρίτον, καὶ οὕτω καθεξῆς. Τὰ σκολιὰ ᾄσματα περιεῖχον ἁπλᾶ διδάγματα τοῦ πρακτικοῦ βίου, ἢ σπουδαῖα εἴτε εὐτράπελα ἀποφθέγματα, ἐπικλήσεις θεῶν κλ. Τὰ σκόλια ἀνέπτυξαν ἰδίως οἱ Αἰολεῖς ποιηταί. διεκρίθησαν δὲ εἰς αὐτὰ ἡ Σαπφώ, ὁ Ἀνακρέων, ὁ Πίνδαρος κλ. Τὸ εὐφοριώτατον ὅμως κέν-

τρον τῆς παραγωγῆς τῶν σκολίων ἦσαν αἱ Ἀθῆναι, ὅπου τὰ μάλιστα εὐδοκίμει ἡ εὐθυμία. Περίφημον δὲ ἦτο τὸ σκόλιον τοῦ Καλλιστράτου εἰς τὸν Ἁρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα »ἐν μύρτου κλαδί«, τὸ ὁποῖον ἐλέγετο καὶ »Ἁρμοδίου μέλος«.)

Scordato, ξεχορδισμένον.

Scordatura, μεταχόρδισμα τοῦ μ. ὀργάνου πρὸς εὐκολωτέραν ἐκτέλεσιν τῶν δυσκόλων περικοπῶν, ἰδίως εἰς τὸ τετράχορδον.

Score (ἀγγλ.) ἡ παρτιτούρα.

Scorrendo, scorrere, scorrete, scorrevole, συγχωνεύοντες, ὀλισθαίνοντες ἐπὶ τῶν χορδῶν ἢ τῶν πλήκτρων τοῦ μ. ὀργάνου.

Scozzese, alla scozzese, εἰς ὕφος τοῦ Σκωτικοῦ ᾄσματος.

Sdegnoso, θερμῶς, ἐπιμόνως.

Sdrucciolando, sdrucciolare, -late, -lato, συγχέοντες τοὺς ἤχους τῶν φθογγοσήμων, γλιστρῶντες ἐπὶ τῶν χορδῶν ἢ πλήκτρων τοῦ μ. ὀργάνου.

Secarara, νεαπολιτανικὸς χορός.

Secco, ξηρῶς, τραχέως, διακεκομμένως.

Seconda volta, δευτέρα φορά.

Seconde, -da, δεύτερος, δευτέρα.

Secondo, δεύτερος. La seconda volta (ἢ 2-da volta) molto crescendo, τὴν δευτέραν φορὰν νὰ ἐκτελεσθῇ ἰσχυρότερον.

Secondo partito, ἡ δευτέρα φωνή.

Secunda, seconde, ἡ δευτέρα, ἐν γένει ἡ δευτέρα βαθμὶς τῆς διατονικῆς κλίμακος: Do-Re. ὡς διάστημα εἶναι ἡ βάσις ὅλων τῶν διαφώνων. ἀντιστρεφομένη δὲ γίνεται ἑβδόμη. Ἡ μικρὰ δευτέρα ἀπαντᾷ εἰς τὴν διατονικὴν κλίμακα δύο φοράς, εἰς τὸ mi-fa καὶ εἰς τὸ si-do (σχέσις 15 : 16). Ἡ μεγάλη δευτέρα ἀπαντᾷ πέντε φοράς, εἰς τὸ do-re, re-mi, fa-sol, sol-la, la-si (σχέσις 8 : 9 καὶ 9 : 10). Μικρὰ δευτέρα λέγεται τὸ do-re bem., re-mi bem., κλ. ὑπέρμετρος δὲ δευτέρα εἶναι

do-re ♯, fa-sol ♯ κλ. Ὅλαι αἱ ὀνομασίαι αὗται ἐδόθησαν ἐλευθέρως. ἡ πραγματικὴ σημασία ἑκάστης δευτέρας δύναται νὰ ἐκφρασθῇ μόνον διὰ τῶν ἀκουστικῶν λογαρίθμων (ἴδ. septima). Secunda λέγεται καὶ τὸ δεύτερον τετράχορδον κλαρινέτου κλ. πρὸς δὲ καὶ ἡ δευτέρα χορδὴ τοῦ τετραχόρδου (La). εἰς δὲ τὰ τεμάχια τοῦ κλειδοκυμβάλου διὰ τέσσαρας χεῖρας secondo εἶναι τὸ μέρος τοῦ ἀριστεροῦ (τῆς βάσεως) ἐκτελεστοῦ. (Σ. Μ. ὁ ἐκτελῶν τὴν δευτέραν φωνὴν λέγεται secundarius.)

Seg. συντμ. τῆς λ. segue.

Segno, σημεῖον. Dal segno ἀρχίζοντες ἐκ νέου ἐκ τοῦ σημείου. Ἐνίοτε ὁ ὅρος οὗτος συνοδεύεται ὑπὸ τοιούτου ἀκριβῶς σημείου, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται εἰς τὴν θέσιν, ἐκ τῆς ὁποίας πρέπει νὰ ἐπαναλάβωμεν τὸ μέρος τοῦ μ. τεμαχίου.

Segue, νὰ ἐξακολουθήσωμεν ἐκτελοῦντες καθ' ὅμοιον τρόπον τὸ ἑπόμενον. ἐνίοτε δὲ σημαίνει νὰ ἀρχίσωμεν τὸ ἑπόμενον μέρος τοῦ τεμαχίου.

Seguendo, ἐξακολουθοῦντες.

Seguidilla, Ἱσπανικὸς χορὸς εἰς 3/4.

Seguire, segnite, -to, ἴδ. seguendo.

Sei, ἕξ.

Sem. συντμ. τῆς λ. sempre πάντοτε.

Semiographia, σημειογραφία, ἡ τέχνη τῆς παραστάσεως (γραφῆς) τῶν ἤχων διὰ σημείων (φθογγοσήμων).

Semplice, ἁπλῶς, φυσικῶς.

Semplicemente, φυσικῶς, ἁπλῶς. Andantino sostenuto semplicemente, = Andantino ἀλλ' ὀλίγον βραδύτερον.

Semplicetto, ἴδ. semplice.

Semplicissimo, ἁπλούστατα, χωρὶς κανένα ἐξωραϊσμόν.

Semplicità, con semplicità, ἁπλῶς, ἄνευ ἐξωραϊσμῶν.

Sempre, πάντοτε, διαρκῶς. Sempre pianissimo ma ben marcato, ἐξακολουθοῦντες νὰ παίζωμεν ἀσθενέστατα, ἀλλὰ σαφῶς.

Sensibile, ὁ αἰσθητός, εὐαίσθητος. Nota sensibile, ὁ αἰσθητικός, ὁ ἀγωγὸς τόνος (φωναγωγός, τέρμιος.

Sensibilissimo, μετὰ πολλοῦ αἰσθήματος.

Sensibilmente, συμπαθῶς, συγκινητικῶς.

Sentimental, sentimentale, μετ' αἰσθήματος, ἐκφραστικῶς.

Sentimento, αἴσθημα· con sentimento, μετ' αἰσθήματος. Moderato assai con molto sentimento, ἀρκετὰ μετρίως καὶ μετὰ πολλοῦ αἰσθήματος.

Sentito, ἐκφραστικῶς, μετ' αἰσθήματος.

Senza, ἄνευ, χωρίς. senza replica, ἄνευ ἐπαναλήψεως. senza tempo, ἄνευ χρόνου (μέτρου).

Senza fiori, ἄνευ ἐξωραϊσμῶν.

Senza ornamenti, ἄνευ ἐξωραϊσμῶν.

Senza rigore di tempo, μὴ φυλάττοντες ἀκριβῶς τον χρόνον (μέτρον).

Septetto, septuor, ἑπταφωνία, ἑπταψδία. τεμάχιον δι' ἑπτὰ ὄργανα.

Septima, septième, ἑβδόμη, δηλ. ἡ 7η βαθμὶς τῆς διατονικῆς κλίμακος. ὡς διάστημα ἡ ἑβδόμη εἶναι διάφωνος ὡς καὶ ἡ ἀναστοφὴ αὐτῆς δευτέρα (ἴδ. secunda). Ἡ γενικὴ σχέσις εἶναι ὡς 5:9 (οὐχὶ ἐντελῶς ἀκριβής). Μικρὰ ἑβδόμη εἶναι τὸ Sol-Fa, Do-Si bem. κλ. μεγάλη δὲ τὸ Sol-Fa ♯, Do-Si κλ. ἴδ. Vibration.

Septimole, ὁμὰς ἑπτὰ ἰσοχρόνων φθογγοσήμων.

Septolo, ἴδ. septimole.

Sequenz, ἀκολουθία, ἀλληλουχία, σειρά. (Σ. M. Sequenz ἢ Sequentia ἦσαν ἀρχαῖοι θρησκευτικοὶ ὕμνοι, τοὺς ὁποίους ἔψαλλεν ὁ λαὸς ἐν καιρῷ τῆς Λειτουργίας, κατὰ τὰς θρησκ. τελετὰς λιτανείας πρὸ τῆς μάχης κλ. Ἁρμονικῶς δὲ sequentia λέγεται τοιαύτη ἀκολουθία συγχορδιῶν, ἔνθα τὸ θέμα ἀποτελούμενον ἐκ δύο ἢ καὶ πλειοτέρων συγχορδιῶν ἐπαναλαμβάνεται μερικὰς φοράς, ἀλλ' εἰς ἄλλας βαθμίδας, ἀνερχόμενον ἢ κατερχόμενον βαθμηδόν).

Serenata, κῶμος, πατινάδα· μουσικὴ ἐκτελουμένη τὴν νύκτα εἰς τὰς ὁδούς.

Sereno, σαφῶς, καθαρῶς.

Serineto, μικρὸν μουσ. ὄργανον πρὸς διδασκαλίαν τῶν πτηνῶν.

Serio, serioso, σοβαρῶς.

Serrando, serrare, serrate, -to, ἐπιταχύνοντες τὴν κίνησιν.

Serrez, ἐπιταχύνατε.

Sesqui alter, sesqui altera, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Sesqui maggiore, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Sesqui octava, μέτρον εἰς 9/8.

Sestetto, ἑξαφωνία· τεμάχιον δι' ἓξ ὄργανα.

Sette, ἑπτά.

Severamente, αὐστηρῶς, ἀκριβῶς.

Severità, con severità, severo, ἴδ. sestetto.

Sextetto, ἴδ. sestetto.

Sextole, ἑξαόλιον, μουσ. σχῆμα ἐξ 6 φθογγοσήμων ἰσοδυνάμων.

Sextuor, ἴδ. sestetto.

Sfoggiando, μεγαλοπρεπῶς, λαμπρῶς.

Sfoggiare, sfoggiatamente, sfoggiate, -to, sfoggio, ἴδε sfoggiando.

Sforzando, sforzare, sforzatamente, sforzate, -to, ἐνισχύοντες ἔξαφνα τὸν ἦχον τῶν φθογγοσήμων.

Sforzato piano, ἔξαφνα δυνατά, ἔπειτα ἀδύνατα.

Sforzo, con sforzo, ἀπαιτεῖ ἐκτέλεσιν θαρραλέαν καὶ ἰσχυράν.

Sfernatamente, λίαν ζωηρῶς καὶ σφοδρῶς.

Sfuggevole, γλυστρῶντες ἐπὶ τῶν χορδῶν ἢ τῶν πλήκτρων τοῦ ὀργάνου.

Sfuggevolezza, δεξιότης, γοργότης, εὐχέρεια. con sfuggevolezza, γοργῶς, δεξιῶς, εὐχερῶς.

Sfz. συντμ. τῆς λ. sforzando.

Sgallinacciare, ἐσφαλμένη διεύθυνσις τῆς ᾠδικῆς μεθόδου· ἐσφαλμένος τρόπος τοῦ ᾄδειν.

Shake, (ἀγγλ.) τερετισμός.

Sharp (ἀγγλ.) ἡ δίεσις καὶ ὁ σκληρὸς τρόπος.

Si = H.

Si bemol = B.

Si bem. maj. = B-dur.

Si bem. min. = B-moll.

Si dièse = His.

Si maj. = H-dur.

Si min. = H-moll.

Si bisogma, ἂν γείνῃ ἀνάγκη.

Si leva (no) il sordino, ἀφαιρεῖν τὸν πνιγέα.

Si piace, ἐὰν εἶναι ἐπιθυμητόν.

Si replica, ἐπανάλαβε.
Si segue, ἐξακολούθει.
Si tace, σιώπησον.
Si volti, μετάστρεψον.
Siciliano, Sicilienne, σικελικὸν ποιμενικὸν ᾆσμα εἰς $^6/_8$ μὲ κίνησιν τοῦ Andantino.
Siegue, ἴδ. segue.
Sifflöte, sifflet, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.
***Sikinis**, ἡ σίκιννις· σατυρικὴ ὄρχησις (εἰς τοὺς χοροὺς τῶν σατυρικῶν δραμάτων) μὲ ὑπερβολικὰς κινήσεις· κατὰ τὸν χορὸν τοῦτον οἱ ὀρχησταὶ ἔψαλλον καὶ συγχρόνως ἐκιθάριζον. Ἐφευρέτης δὲ τῆς ὀρχήσεως ταύτης ἦτο ὁ Σίκιννος ἢ κατ' ἄλλους ἡ νύμφη Κυβέλη ἡ ἐπονομαζομένη Σικιννίς.
Silenze, παῦσις, σιωπή.
Silenzio, σιωπή.
Silenzio perfetto, ἐντελὴς σιωπή.
Sillet, μικρὸς ὑποστάτης εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς λαβῆς τῶν μετὰ τόξου ὀργάνων.
Silvestris, Waldflöte, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.
Sim. συντμ. τῆς λ. simile.
Simili, καθ' ὅμοιον τρόπον.
Simple, simplice, ἴδ. Semplice.
Sin'al fine, μέχρι τέλους.
Sincopa, συγκοπή, σύνδεσμος φθογγοσήμων· ἐκφράζεται διὰ τοῦ σημείου sf. (Σ. Μ. Ὁ ρυθμικὸς οὗτος τύπος [ἡ συγκοπή] συνίσταται εἰς τὰ ἑξῆς: 1ον εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ τόνου διὰ τῆς ἑνώσεως [διὰ τόξου] τοῦ τονιζομένου φθογγοσήμου μετ' ἀτόνου. ὁ λαμβανόμενος ἦχος εἰς τὸ ἀσθενὲς μέρος τοῦ ρυθμοῦ ἐπεκτείνεται εἰς τὸ ἰσχυρόν, ἢ τὰ ἰσχυρὰ μέρη τοῦ ρυθμοῦ ἀντικαθίστανται διὰ παύσεων. π. χ.



2ον εἰς τὴν πραγματικὴν μεταφορὰν τοῦ τόνου εἰς τὸ ἄτονον φθογγόσημον διὰ τοῦ sf. π. χ.



Sinfonia (symphonia), συμφωνία. τεμάχιον δι' ὁλόκληρον ὀρχήστραν (ouverture). [Σ. Μ. Συμφωνία εἶναι συνηχία τόνων εὐαρεστούντων τὴν ἀκοήν, τὸ ἀντίθετον τῆς διαφωνίας. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὡς καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ μεσαιῶνος συμφωνία ἐλέγοντο καὶ ὄργανά τινα κατάλληλα πρὸς παραγωγὴν πολυφωνίας, ὡς π. χ. ἡ λύρα κλ. καὶ βραδύτερον τὸ κλειδοκύμβαλον κλ. Τελευταῖον δὲ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 18ου αἰῶνος. ἀφ' οὗ ἀνεπτύχθη ὁ τύπος τῆς σονάτας, αὕτη ἐχρησίμευσεν ὡς βάσις ἐκτενεστέρας μουσ. συνθέσεως, ἥτις ὠνομάσθη συμφωνία. ἀποτελεῖται δὲ αὕτη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξ εἰσαγωγῆς, allegro, andante, scherzo [μετασχηματισθὲν ἐκ τοῦ μινουέτου] καὶ finale. ἕκαστον δὲ τῶν ὀργάνων τῆς συμφωνίας ἔχει αὐτοτέλειαν. Ὁ Ἰ. Χάϋδν καθώρισε τὸν τύπον τῆς συμφωνίας καὶ συγχρόνως ἔθεσε τὰς βάσεις τῆς συγχρόνου ὀργανικῆς μουσικῆς. Κατόπιν ὁ Μπετχόβεν ἐτελειοποίησε τὸ εἶδος τοῦτο τῆς συνθέσεως καὶ ἐπεξέτεινε διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐφευρεθέντος τύπου τοῦ Scherzo.

Ὅμοιον μὲ τὴν συμφωνίαν εἶναι τὸ συμφωνικὸν ποίημα [Poëme symphonique] τὸ ἐπινοηθὲν ὑπὸ τοῦ Φρ. Λίστ. Τὸ ἐνόργανον τοῦτο μουσ. προϊὸν διακρίνεται διὰ τὸν στενόν, ἀδιάσπαστον σύνδεσμον τῶν συστατικῶν αὐτοῦ μερῶν, εἰς τὰ ὁποῖα κατὰ προδιαγεγραμμένον πρόγραμμα ἐκφράζονται ἐξωτερικαὶ παραστάσεις, συγκεκριμέναι καὶ ὡρισμέναι ποιητικαὶ ὑποθέσεις. τὸ περιεχόμενον

τῶν ὁποίων ἑρμηνεύεται διὰ τῆς ὀρχήστρας. Τὸ συμφωνικὸν ποίημα στερούμενον τῆς συμμετρικῆς κατασκευῆς τῆς συμφωνίας, κανονιζόμενον δὲ εἰς τὰς ρυθμικὰς κινήσεις, ἀντιφωνικὰς καὶ ἁρμονικὰς ἀκολουθίας δι' αὐθαιρέτων αἰσθητικῶν συνδυασμῶν, ὁμοιάζει μᾶλλον μὲ ἐλευθέραν φαντασίαν.)

Singhiozzando, κλαίοντες· ὅταν ψάλλωμεν νὰ μιμώμεθα τὸ κλαύσιμον.

Singhiozzare, singhiozzate, -to, ἴδ. singhiozzando.

Sinistro mano, διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρός.

Sino, μέχρι.

Sirene, σειρήν, ὄργανον πρὸς καταμέτρησιν τῶν ἠχητικῶν κυμάτων ἐφευρεθὲν τὸ 1819 ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ Cagniard la Tour.

Sissflet, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

***Sistrum**, σεῖστρον, μουσικὸν ὄργανον τῶν Αἰγυπτίων ἀποτελούμενον ἐκ μεταλλίνων ράβδων περασμένων εἰς μετάλλινον περιθώριον καὶ ἠχοῦν ὅτε ἐσείετο διὰ τῆς χειρός. μετεχειρίζοντο δὲ αὐτὸ ἰδίως εἰς τὰς ἑορτὰς τῆς Ἴσιδος.

Sixta. Sixte, ἕκτη· ἡ 6η βαθμὶς τῆς διατονικῆς κλίμακος. Ἡ σχέσις πρὸς τὴν τονικὴν (ὡς πρὸς τὸ μέγεθος τῆς χορδῆς) εἶναι $^3/_5 : 1$.

Skalden. Skaldes, Σκάλδοι. ἀρχαῖοι ποιηταὶ καὶ ἀοιδοὶ τῆς Σκανδιναυίας. (Σ. Μ. Οἱ Σκάλδοι μεταξὺ τοῦ λαοῦ αὐτῶν ἦσαν ὅ, τι οἱ ραψῳδοὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν καὶ οἱ βάρδοι παρὰ τοῖς Κέλταις, σεβόμενοι παρ' ὅλων. Τὸ περιεχόμενον τῶν ᾀσμάτων αὐτῶν ἦσαν θρησκευτικὰ ἢ ἱστορικὰ διηγήματα περὶ τῶν ἡρωικῶν κατωρθωμάτων τῶν προγόνων, καὶ δι' αὐτῶν ἐξήγειρον τὴν ἀνδρείαν τῶν ἀκροατῶν. ἐλάμβανον δὲ μέρος εἰς τὰς μάχας, καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν διεκρίθησαν διὰ τὴν ἀνδρείαν των. Ὀνομαστότατος δὲ ὑπῆρξεν ὁ Ὀσσιάν.)

Slargando, slargandosi, slargare, slargate, -to, ἐπιβραδύνοντες τὴν κίνησιν.

Slegato = staccato.

Slentando, ἐπιβραδύνοντες. ἀποσβύνοντες, ἴδ. lentando.

Slow, ἴδ. tardo.

Smania, μανία· con smania, μανιωδῶς· ἀπαιτεῖ νὰ ἐπιταχύνωμεν τὴν κίνησιν καὶ νὰ παίζωμεν ἰσχυρῶς.

Smanicando, smanicate, ἡ λέξις αὕτη ἀπαντᾷ ἐνίοτε εἰς μουσικὴν δι' ἔγχορδα ὄργανα καὶ σημαίνει τὴν θέσιν τῆς χειρὸς πλησίον τοῦ χορδοστάτου.

Smaniosamente, smanioso, ἴδ. smania.

Sminuendo. sminuire. -te. -to, ἐξασθενίζοντες βαθμηδὸν τὸν ἦχον.

Smorendo, ἴδ. smorzando.

Smorfioso, μετ' ἐπιτηδεύσεως, μὲ τσακίσματα.

Smorz., συντμ. τῆς λ. smorzando.

Smorzando, ἀποσβύνοντες, δηλ. νὰ ἀδυνατίζωμεν τὸν ἦχον τοιουτοτρόπως, ὥστε εἰς τὸ τέλος νὰ μὴ ἀκούηται καθόλου.

Snellamente, ἐλαφρῶς, εὐστρόφως, ζωηρῶς καὶ μετὰ πολλῆς σαφηνείας καὶ εὐκρινείας.

Snellezza, εὐλυγισία, εὐκινησία καὶ ἐλαφρότης.

Snellità, con snellità, sciello, ἴδ. snellamente.

Soave, ἁπαλῶς, εὐχαρίστως, τρυφερῶς, ἐλαφρῶς, γλυκά.

Soavamente, soavità, ἴδε soave.

Sobriamente, sobrietà, μετρίως· ἡ λέξις αὕτη προστιθεμένη εἰς ἄλλην, μὴ ὁριζουσαν τὴν κίνησιν, μετριάζει τὸν βαθμὸν τῆς ταχύτητος ἢ βραδύτητος αὐτῆς.

Soffocando, soffocare, -te. soffogando, soffogare, -te. καταπνίγοντες τὸν ἦχον, παίζοντες τραχέως. Ἐν δὲ τῇ ᾠδικῇ νὰ ἐκτελῶμεν ὑποκώφως. ἀσαφῶς, μὲ τρέμουσαν φωνήν.

Soggetto, θέμα, μοτίβ. (Σ. Μ. soggetto λέγεται ἐπίσης καὶ τὸ κείμενον φωνητικοῦ τινος τεμαχίου.)

Solenne, θριαμβευτικῶς· μεταχειριζόμεθα αὐτὸ εἰς μουσικὴν θρησκευτικήν, πανηγυρικήν.

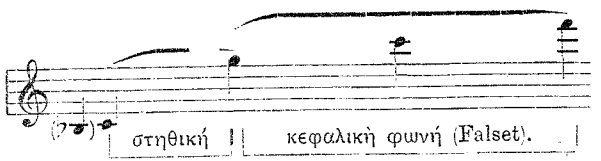
Solennemente, solennità, θριαμβευτικῶς, μεγαλοπρεπῶς.

Sol = G, ἡ πέμπτη βαθμὶς τοῦ τρόπου Do.
Sol bemol = Ges.
Sol dièse = Gis.
Sol dièse min. = Gis-moll.
Sol maj. = G-dur.
Sol min. = G-moll.
Solfa, γάμμα, κλίμαξ.
Solfeggia, ἴδ. Solfeggio.
Solfeggiando, solfeggiare, -te, -to, ψάλλοντες καὶ προφέροντες συγχρόνως τὴν ὀνομασίαν τῶν φθογγοσήμων (παραλλαγίζοντες).
Solfeggio, παραλλαγή, ἀσκήσεις πρὸς ἐπεξεργασίαν τῆς φωνῆς καὶ πρὸς ἀπόκτησιν ἕξεως εἰς τὸ νὰ ψάλλωμεν τὰ φθογγόσημα προφέροντες αὐτά.
Soli, πληθ. τοῦ solo.
Solito, μὲ τὸν συνήθη τρόπον.
Sollecito, ἐπιμελῶς.
Sollicitamente, ταχέως, μετὰ σπουδῆς.
Sollicitando, sollicitare, -te, -to, νὰ ψάλλωμεν προφέροντες τὴν ὀνομασίαν τῶν φθογγοσήμων.
Solmisare, Solmisatio, ἀρχαία ὀνομασία τοῦ solfeggio (τῆς παραλλαγῆς).
Solo, εἷς, μόνος, μονῳδία, δι' ἓν ὄργανον, ἀντίθετον τοῦ tutti. Solo λέγεται ἐπίσης καὶ μέρος τοῦ μουσικοῦ τεμαχίου, τὸ ὁποῖον ἐκτελεῖται ὑπὸ τοῦ δεσπόζοντος ὀργάνου.
Son, ἦχος.
Sonabile, ἠχηρῶς.
Sonagliare, κωδωνίζειν.
Sonagliata, κωδώνισμα.
Sonaglio, κώδων, κωδωνίσκος.
Sonamento, ἦχησις, ἐκτέλεσις.
Sonamento di strumenti, τὸ παίξιμον τῶν ὀργάνων.
Sonante, ἠχηρός.
Sonare alla mente, παίζοντες ἐκ τοῦ προχείρου, ἄνευ προετοιμασίας.
Sonata, μουσ. τεμάχιον συνιστάμενον ἔκ τινων μερῶν διαφόρου χαρακτῆρος. (Σ. Μ. Κατ' ἀρχὰς sonata ἐλέγετο μουσ. τεμάχιον προωρισμένον νὰ ἐκτελεσθῇ ἐπί τινος ὀργάνου. τὸ δὲ πρὸς ᾠδὴν ἐλέγετο cantata. Αἱ σονάται διηροῦντο εἰς οἰκιακὰς ἢ τοῦ δωματίου [sonata da camera] καὶ εἰς ἐκκλησιαστικάς [sonata da chiesa]. Καὶ αἱ μὲν πρῶται συνίσταντο ἐξ εἰσαγωγῆς, arioso, χορῶν κλ. καὶ ὡμοίαζον μὲ τὰς suites· αἱ δὲ ἐκκλησιαστικαὶ ἦσαν πλήρεις συνθέτων συνδυασμῶν τῆς ἀντιφωνίας, κανόνων κλ. Ἐκ τῶν μοτέτων*) ἐσχηματίσθη μέρος τῆς σονάτας, ἐκ δὲ τῶν ᾀσμάτων ἢ χορῶν τὸ rondo. ἐν συνδυασμῷ δὲ ταῦτα ἐχρησίμευσαν ὡς βάσις τοῦ συγχρόνου τύπου τῆς σονάτας, τὴν ὁποίαν πρῶτος ἔγραψεν ὁ Δομένικος Σκαρλάττης.)
Sonatina, μικρὰ σονάτα.
Sonevolo, ἴδ. sonante.
Sonnet, σονέτο, μικρὸν ᾆσμα. (Σ. Μ. Τὸ σονέτον εἶναι λυρικὸν ποίημα συνιστάμενον ἐκ 14 πενταποδιῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξ ἰαμβικῶν στίχων. Ἡ προέλευσίς του ἀνάγεται εἰς τοὺς ἀρχαίους ραψῳδοὺς [τροubadours], ἂν καί τινες τὴν ἐφεύρεσιν αὐτοῦ ἀποδίδουν εἰς τὸν Πετράρχην. Τὰ σονέτα συνωδεύοντο ὑπ' ὀργάνων.)

Sonoramente, sonore, ἠχηρῶς.
Sonorità, sonoro, ἠχηρώς.
Sons étouffés, ἐσβεσμένοι, πνιγμένοι τόνοι.
Sons harmoniques, ἦχοι ἁρμονικοί, σχηματιζόμενοι ἐπὶ τῶν ἐγχόρδων ὀργάνων βιολίου, βιολοντσέλου, κιθάρας κλ.) ὅταν ἐπιθέτωμεν τοὺς δακτύλους ἐπὶ τῶν χορδῶν χωρὶς νὰ πιέζωμεν αὐτάς· οἱ ἦχοι οὗτοι ἐνίοτε οὐχὶ ὀρθῶς ὀνομάζονται flageolet.
Sopra, ἐπί, ἐπάνω. Sopra una corda, ἐπὶ μιᾶς χορδῆς· come sopra, ἐπίσης ὡς καὶ ἡ ἄνω φωνὴ ἢ ὡς ἀνωτέρω.
Sopra tonica, τὸ δεύτερον φθογγόσημον τῆς κλίμακος.
Soprarmoniosissimo, συμφωνώτατα, ἁρμονικώτατα.
***Soprano**, ἡ ἄνω φωνή· τὸ soprano ἔχει ποιὸν μαλακόν, λαμπρὸν καὶ νεανικόν. Οἱ ὀξύτατοι αὐτοῦ τόνοι ἀνήκουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν κεφαλικὴν φωνήν·

*) Motetto = θρησκευτικὴ σύνθεσις τοῦ αὐστηροτάτου ὕφους ἐπὶ συντόμου κειμένου τῆς ἱερᾶς βίβλου.

ἔχει ἰδιαίτερον γνώμωνα, ἀλλὰ μεταχειρίζεται καὶ τὸν τοῦ βιολίου. Ἡ περιοχὴ τῆς φωνῆς αὐτοῦ εἶναι:



Sordamente, ὑποκώφως.

Sordan, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Sordica, -co, πνιγεύς· μικρὸν μηχάνημα (ὡς κτένιον μετὰ τριῶν ὀδόντων), τὸ ὁποῖον θέτομεν ἐπὶ τοῦ χορδοστάτου τοῦ βιολίου καὶ τῶν ὁμοίων ὀργάνων, ὅπως ἐξασθενίσωμεν τὸν ἦχον αὐτῶν. Τοιουτοτρόπως ὀνομάζεται καὶ τὸ ἓν ποδόπληκτρον τοῦ κλειδοκυμβάλου, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει διὰ τὸν ἴδιον σκοπόν.

Senza sordino, ἄνευ πνιγέως.

Sordino (Dämpfer) ἴδ. sourdine.

Sordità, sordo, κωφῶς, ὑποκώφως.

Sortita, ἡ εἰσαγωγικὴ ἄρια τῆς πρώτης ἀοιδοῦ (πριμαντόνας).

Sospirando, sospirare, sospirante, -to, sospirevole, sospiroso, che sospira, μιμούμενοι τοὺς στεναγμούς, λιγμούς.

Sospiro, sospirium, soupir, παῦσις 1/4 (𝄽 ἢ 𝄾).

Sost., συντμ. τῆς λ. sostenendo, ἢ sostenuto.

Sostenendo, sostenere, sostenente, sostenuto, χωρὶς νὰ σπεύδωμεν, φυλάττοντες μετ' ἀκριβείας τὴν ρυθμ. ἀξίαν τῶν φθογγοσήμων.

Sotto, ὑπό. Sotto dissotto, κάτωθεν. Sotto alla parte dissotto, ἐκ τῆς βάσεως.

Sotto voce, ἡμιφώνως.

Soupir, παῦσις.

Sourdine, πνιγεύς, ἴδ. sordica.

Souvenir, ἐνθύμιον, ἀνάμνησις.

Spagnoletta, εἶδος μινουέτου.

Spagnuola, Ἱσπανικὸς χορός.

Spandendo, spandere, spandete, spanto, παρατείνοντες τὸν ἦχον.

Spartita, -to. παρτιτούρα. ἰδ. partition.

Spatium, τὸ διάστημα μεταξὺ τῶν γραμμῶν τοῦ πενταγράμμου.

Spedendo, spedire, speditamente, spedite, spedidezza, spedito, ἐπιταχύνοντες τὴν κίνησιν.

Spesso. συχνά.

Sphekismos, σφηκισμός, παρὰ τοῖς Ἕλλησι μελῳδία, φωνὴ διὰ φλάουτον. (Σ. Μ. Σφηκισμὸς ἦτο εἶδος αὐλήσεως, καθ' ἣν ἐγίνετο μίμησις τοῦ βόμβου τῶν σφηκῶν ἢ μελισσῶν.)

Spianato, καθαρῶς, ἁπλῶς, ἄνευ ἐξωραϊσμῶν.

Spiccando, spiccare, spiccatamente, spiccate, -to, διακόπτοντες τοὺς ἤχους, διαχωρίζοντες ἕκαστον ἦχον. (Σ. Μ. Τὸ spiccato σημειώνεται διὰ τόνων τιθεμένων ὑπεράνω τῶν φθογγοσήμων οὕτω: ˈˈˈˈˈ.)

Spiegando, spiegare, spiegate, -to, παρατείνοντες τὸν ἦχον τῶν φθογγοσήμων.

Spielventil, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Spielflöte, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Spindelflöte, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Spingendo, ὠθοῦντες. Ἡ ἔκφρασις αὕτη ἀναφέρετει εἰς τὸ τόξον τοῦ βιολίου, βιολοντσέλου κλ.

Spingente, ἴδ. spingendo.

Spirito, spiritosamente, θερμῶς. πυρετωδῶς καὶ ζωηρῶς. Allegro con spirito εἶναι ζωηρότερον τοῦ Allegro.

Spiritoso, πυρετωδῶς καὶ ζωηρῶς. Προστιθέμενον εἰς λέξιν, σημαίνουσαν κίνησιν, αὐξάνει τὸν βαθμὸν αὐτῆς.

Spitzflöte, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Spitzquinte, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Squilante, ἠχηρός, βροντόφωνος.

Stabat mater, ὕμνος, τοῦ ὁποίου τὸ κείμενον ἄρχεται διὰ τῶν λέξεων »Stabat mater dolorosa«. (Σ. Μ. Ὁ ὕμνος οὗτος συνετέθη ὑπὸ τοῦ φραγκισκ. μοναχοῦ Jacopone [Jacobus de Benedictis † 1306]. Βραδύτερον ἐπὶ τοῦ κειμένου τούτου

ἐμουσούργησαν: ὁ Παλαιστρήνας, ὁ Ἀστόρτα, ὁ Περτολέζε, ὁ Λίστ. καὶ ὁ Ροσσίνης.)

Stacc., συντμ. τῆς λ. staccato.

Staccando, staccare, staccate, διακόπτοντες τοὺς ἤχους τῶν φθογγοσήμων.

Staccato, διακεκομμένως. Ἀντὶ τῆς λέξεως ταύτης μεταχειριζόμεθα ἐνίοτε στιγμὰς ἢ τόνους ἐπὶ τῶν φθογγοσήμων, ἅτινα τότε ἐκτελοῦνται οὕτως, ὥστε (ὅταν παίζωμεν τὸ κλειδοκύμβαλον) οἱ δάκτυλοι μόλις ἐγγίσωσι τὰ πλῆκτρα νὰ ἀνατινάσσωνται· ὅταν δὲ παίζωμεν τὸ τετράχορδον, τότε ἐκτελοῦμεν ἕκαστον φθογγόσημον χωριστὰ καὶ συντομώτερον τῆς γραφικῆς αὐτοῦ διαρκείας.

Staggione, ἡ ἐποχὴ τοῦ μελοδράματος (ἐν Ἰταλίᾳ).

Staggione di Cartello, ἐποχὴ τῶν παραστάσεων μεγάλων μελοδραμάτων καὶ μιμορχήσεων ὑπὸ ἠθοποιῶν πρώτης τάξεως.

Stantuffo, ἔμβολον τῶν κυνηγετικῶν κεράτων, σαλπίγγων, κλ.

Stegnante, τραχέως.

Stegnosamente, μετὰ περιφρονήσεως.

Stentando, stentare, stentate, -to, ὡς νὰ μὴ θέλωμεν, ἐπιβραδύνοντες ὀλίγον.

Stentato, ὀλίγον κατ' ὀλίγον, μὲ δυσκολίαν.

***Stentor**, στέντωρ, μεγαλόφωνος, ἀπὸ τοῦ περιβοήτου Ἀρκάδος Στέντορος, ὅστις κατὰ τὸν Ὅμηρον εἶχε φωνὴν μεγαλειτέραν ἢ πεντήκοντα ἄνθρωποι.

Stenzione, ἐπέκτασις, ἄπλωμα. Τὴν λέξιν ταύτην μεταχειριζόμεθα, ὅταν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκτείνωμεν τοὺς δακτύλους, διὰ νὰ λάβωμεν τὰ λοιπὰ φθογγόσημα τοῦ ὀργάνου.

Steso, ἐκτενῶς, τανυσμένα.

Steso moto, ἐκτενής, βραδεῖα κίνησις.

Steyrisch, ἐθνικὸς χορὸς ἐν Στυρίᾳ εἰς $^3/_8$ ἢ $^3/_4$.

Sticcato, ξυλίνη ἁρμόνικα.

Style, ὕφος, ρυθμός, γένος. Τὴν λέξιν ταύτην μεταχειριζόμεθα καὶ πρὸς σημείωσιν ἰδιαιτέρου εἴδους ἢ τρόπου ἐκτελέσεως.

Stillgedackt, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Stillprincipal, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Stinguendo, ἀποσβύνοντες. ἐξαφανίζοντες· ἀπαιτεῖ νὰ ἐξασθενίσωμεν ἐντελῶς τοὺς ἤχους τῶν φθογγοσήμων.

Stinguere, stinguite, stinto, ἴδ. stinguendo.

Stiracchiando, βιαίως, μετ' ἐντάσεως.

Stiracchiare, stiracchiate, -to, ἴδ. stiracchiando.

Stirando, ἄνευ σπουδῆς, ἐπιβραδύνοντες.

Stirare, -te, -to, ἴδ. Stirando.

***Stichira**, στιχηρά, ἐκκλησιαστικὰ ᾄσματα τῶν Ὀρθοδόξων διὰ στίχων γραμμένα.

Stoccato, ἴδ. staccato.

Stoppate, -to, στουπώνοντες, κλείοντες. Τὴν λέξιν ταύτην μεταχειριζόμεθα εἰς τὴν μουσικὴν τοῦ κυνηγ. κέρατος, τῆς σάλπιγγος κλ. ὅταν εἶναι ἀνάγκη νὰ κλείσωμεν διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς κάτωθεν τὸ ἐσωτερικὸν ἄνοιγμα τοῦ ὀργάνου πρὸς ἐξασθένισιν τοῦ ἤχου.

Stornello, σικελικὸν ᾆσμα.

Straccicatando, φλυάρως, λάλως.

Strappando, ἀποσπῶντες· ἡ λέξις αὕτη ἀπαιτεῖ ἤχους ἰσχυρούς.

Strappare, strappate, -to, ἴδ. strappando.

Strascinando, strascicando, strascitato, strascinato, παρατείνοντες, ἐπιβραδύνοντες τὸν ἦχον.

Strascinando l'arco, πιέζοντες διὰ τοῦ τόξου τὰς χορδὰς τοῦ βιολίου, κλ.

Stravagante, μανιωδῶς.

Stravaganza, μουσ. τεμάχιον εἰς ὕφος ἐκτρωματικόν, παράξενον.

Strepito, θόρυβος, κρότος. con strepito, θορυβωδῶς, ἠχηρῶς.

Strepitosamente, strepitoso, ἴδ. strepito.

Stretta ἢ **stretto**, τὸ ἐπιταχυνθὲν μέρος τοῦ μουσ. τεμαχίου, συνήθως κατὰ τὸ τέλος.

Stretto, ἐπιτάχυνσις τῆς κινήσεως, ἴδ. accelerando.

Stretto λέγεται καὶ τὸ περιληπτικόν, σύντομον μέρος τῆς φυγῆς.

Stridendo, παράγοντες ἤχους

θορυβώδεις, ὀξεῖς· ἀλαλάζοντες

Stridente, stridere, stridete. ἴδ. stridendo.

Stridevole, stridulo, θορυβώδης, διαπεραστικός.

Strignendo ἐπιταχύνοντες ὁλονὲν τὴν κίνησιν.

Stringuente, stringuere, -te. ἴδ. strignendo.

Strig., συντμ. τῆς λ. strignendo.

Stringando, stringare, -te, -ta, stringendo. ἴδ. strignendo.

Stricciando. γλυστρῶντες ἐπὶ τῶν χορδῶν ἢ τῶν πλήκτρων τοῦ ὀργάνου.

Striciare, -te, -to, ἴδ. stricciando.

Strofa, στροφὴ ᾠδῆς ἢ ὕμνου. (Σ. Μ. Στροφὴ εἶναι περίοδος, ἤτοι ἕνωσις στίχων ὡρισμένου ἀριθμοῦ εἰς ἓν ὅλον εὐδιάκριτον. Οἱ ἀρχαῖοι ὠνόμαζον τὴν στροφὴν σύστημα. ὅταν δὲ τὸ σύστημα ἐπανελαμβάνετο, τότε ἐλέγετο στροφή. Ἐκ δύο συστημάτων, ἀνταποκρινομένων πρὸς ἄλληλα, τὸ μὲν πρῶτον ἐλέγετο στροφή, τὸ δὲ δεύτερον ἀντιστροφή.)

Stromentato, μετ' ὀργάνων. ἐνόργανος.

Stromento, ὄργανον.

Strumentale, ὀργανικός.

Studi, ἀσκήσεις, μουσικὰ γυμνάσματα.

Su, ἐπί.

Suave, εὐχάριστος, γλυκύς.

Suavità, γλυκύτης.

Sub, ὑπό.

Subbas, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Subitamente, subito, ἀμέσως, ἔξαφνα, μετὰ σπουδῆς, χωρὶς νὰ σταματῶμεν. Atacca (volti) subito, νὰ ἀρχίσωμεν (νὰ στρέψωμεν) ἀμέσως. Accordate subito, χορδίσατε ἀμέσως, ταχέως.

Sublime, μεγαλοπρεπής, ὑψηλός, εὐγενής, κομψός.

Sublimente, sublimità, ἴδ. sublime.

Sub emitonium modi, ἡμιτόνιον ὑπὸ τὴν τονικήν, π. χ. τὸ Si ὑπὸ τὸ Do, φωναγωγός, αἰσθητικὸς τόνος. (Leitton, note sensible.)

Subtiler Regal, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Subprincipalbass, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Süflet, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Suites, σειρὰ μικρῶν μουσικῶν τεμαχίων. Σ. Μ. Suites ἐλέγοντο τὸν 17ον αἰῶνα τὰ μουσ. τεμάχια, τὰ ὁποῖα ἦσαν προωρισμένα δι' ὄργανα, δηλ. ἡ sonata da camera ἢ sonata dei balleti. Τὸν 18ον ὅμως αἰῶνα ἡ suite ἔλαβε γενικωτέραν σημασίαν καὶ ἐσήμαινε μουσικὰ τεμάχια ἀποτελούμενα ἐκ σειρᾶς χορῶν, οἵτινες ἐγράφοντο ἐπὶ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ τόνου ἢ θέματος μετὰ διαποικίλσεων. Οἱ εὐχρηστότεροι δὲ τῶν χορῶν τούτων ἦσαν ὁ Allemande, ὁ Bourrée, Couranta, Giga, Gavotte, Sarabanda κλ. Τὸ μεσαῖον μέρος τῶν χορῶν μετὰ νέου θέματος ἐλέγετο trio, διότι συνήθως ἐξετελεῖτο διὰ τριῶν πνευστῶν ὀργάνων. Ὁ Μπάχ καὶ ὁ Χένδελ ἐπέφερον μεταβολάς τινας εἰς τὴν Suite. Ἐκ τῶν συγχρόνων συνθετῶν ὡραίας suites ἔγραψαν ὁ Τσιαικόφσκη, ὁ Ράφ, ὁ Φ. Λάχνερ, ὁ Μασσενὲ καὶ ἄλλοι.)

Su, sulla, ἐπί.

Sul ponticello, ἐπὶ τοῦ χορδοστάτου. πλησίον τοῦ χορδοστάτου.

Sul tastiera. πλησίον τῆς λαβῆς.

***Summer** ἢ **Bourdon,** ὁ σωλὴν τοῦ ἀσκαύλου, ὅστις παράγει πάντοτε ἕνα τόνον.

Suono, ἦχος· suoni, ἤχοι. Suoni ordinari, συνήθεις ἤχοι τοῦ ὀργάνου. Suoni armonici, ἁρμονικοὶ ἤχοι.

Suono celeste. κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Super octave. κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Supplichevole, παρακλητικῶς, ἱκετευτικῶς.

Supplichevolmente, ἴδ. supplichevole.

Süssflet, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Sussurando, ψιθυρίζοντες.

Svaporando, ἐξασθενίζοντες ἀνεπαισθήτως τὸν ἦχον ὥστε εἰς τὸ τέλος καθόλου νὰ μὴ ἀκούηται.

Svaporare, svaporate, -to, ἴδ. svaporando.

Svegliando, ἐξεγείροντες. Ἡ λέξις αὕτη ἀπαιτεῖ να ἐπιδώσωμεν δύναμιν καὶ ζωηρότητα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν.

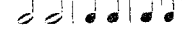
Svegliare, svegliate, -to, ἴδ. svegliando.

Sveltezza. **svelto**, ζωηρῶς, ἐλευθέρως, ἐλαφρῶς.
Symphonie, ἰδ. Sinfonia.
Symphonique, συμφωνικός.
Syncopatio, συγκοπή, ἴδε Sincopa.
Syntonisch, συντονικός, συμφωνικός, ἁρμονικὴ συνένωσις.
Syrinx, σύριγξ, ποιμενικὸς αὐλὸς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι καὶ Ρωμαίοις. (Σ. Μ. ἡ σύριγξ συνίστατο ἐκ πολλῶν συνηνωμένων καλάμων, αἵτινες εἶχον ἄνισον μῆκος καὶ πάχος καὶ ἀπέληγον βαθμηδὸν πρὸς τὰ κάτω. Μυθολογεῖται ὅτι ἡ νύμφη Σύριγξ φεύγουσα τὰς ἐπιθέσεις τοῦ Πανὸς μετεμορφώθη ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν της εἰς καλάμους, αἵτινες προσβαλλόμεναι ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ἀπετέλουν μελῳδίαν. Ὁ δὲ Πὰν κόψας ἐξ αὐτῶν κατεσκεύασε τὸ ὁμώνυμον τῇ νύμφῃ ὄργανον. Κατά τινας πρῶτος ὁ Ἑρμῆς ἐπενόησε τὴν σύριγγα μεθ' ἑνὸς σωληνος, ἔπειτα δὲ ὁ Σειληνὸς προσέθηκε πολλοὺς σωλῆνας.)
Syzygia, συζυγία, ἁρμονικὴ συνένωσις τῶν ἤχων.

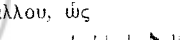
T.

T., συντμ. τῶν λ. tasto, tenore, tutti.
Tabala, τύμπανον.
Tabila, τύμπανον τῶν Νέγρων τῆς δυτικῆς Ἀφρικῆς.
Table d'harmonie, τὸ ἠχεῖον τῶν μουσ. ὀργάνων.
***Tabulatura** ἐλέγετο ἄλλοτε ἰδιαίτερος τρόπος τῆς σημειώσεως φωνῶν τινων συγχρόνως, εἶδος παρτιτούρας. Ἐπίσης tabulatura ἐλέγετο καὶ ἡ διαφορότροπος νευματικὴ γραφὴ διὰ τὰ διάφορα ὄργανα, διὰ τὸ λαοῦτο, διὰ τὸ Ὄργανον, ψαλτήριον κλ. Ὑπῆρχε δὲ γερμανική, γαλλικὴ καὶ ἰταλικὴ tabulatura.
Tac., συντμ. τῆς λ. tace.
Tace, taci, tacente, tacet, taccioso, si tace, ἰδ. tacete. Il resto tace, οἱ λοιποὶ σιωποῦν.
Tacete, σιωπᾶτε. Ἡ λέξις αὕτη τίθεται εἰς τὸ μέρος τοῦ ὀργάνου, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ σιωπᾷ, ἐν ᾧ τὰ ἄλλα θὰ παίζωσιν. Ἐὰν δὲ τὸ μέρος τοῦτο εἶναι διὰ δύο ὄργανα, τότε γράφεται: taciano ἢ tacent.

***Tact**, ρυθμός, τὸ μέτρον τῆς διαρκείας τῶν τόνων σημειούμενον ἐπὶ τοῦ πεντογράμμου διὰ καθέτων γραμμῶν (διαστολῶν). Τὸ ἁπλοῦν μέτρον ἀποτελεῖται ἐκ δύο ἴσων μερῶν, ὡς



ἢ ἐκ δύο ἀνίσων, τῶν ὁποίων τὸ ἓν εἶναι δύο φορὰς μεγαλείτερον τοῦ ἄλλου, ὡς



Τὰ ἴσης διαιρέσεως ἁπλᾶ μέτρα λέγονται διμερῆ, τὰ δὲ ἀνίσου τριμερῆ. Τὸ μέτρον παρίσταται διὰ κλάσματος, τοῦ ὁποίου ὁ μὲν ἀριθμητὴς ὁρίζει τὸ εἶδος τοῦ μέτρου, ὁ δὲ παρονομαστὴς τὸ μέγεθος τῶν μερῶν αὐτοῦ.
Taille λέγεται ὑπὸ τῶν Γάλλων τὸ alto. (Σ. Μ. taille = tenor. haute taille, = ὀξύφωνος. basse taille, = βαρύτονος.)
Tal. ἰνδικὸς αὐλός.
Talarentella, ἰδ. Tarantella.
***Talian.** ἀρχαῖος ἐθνικὸς ὕμνος τῶν Τσέχων.
Talon, τὸ κάτω μέρος τοῦ τόξου, ἐκ τοῦ ὁποίου κρατεῖται κατὰ τὸ παίξιμον.
Tamburin, γαλλικὸς χορός. (Σ. Μ. ὁ tamburin εἶναι γαλλικὸς καὶ ἱσπανικὸς χορὸς εὐθύμου χαρακτῆρος εἰς $^2/_4$ χορευόμενος μετὰ τυμπάνου εἰς τὰς χεῖρας.)
***Tamburino** ἢ **tamburin** εἶναι ἀρχαῖον Μαυριτανικὸν τύμπανον τῆς χειρὸς φέρον εἰς τὴν στεφάνην αὐτοῦ κωδωνίσκους ἢ ἄλλα μεταλλικὰ κρόταλα.
***Tamtam** ἢ **Gong** μουσ. ὄργανον Ἰνδοσινικῆς ἢ Σινικῆς προελεύσεως συνιστάμενον ἐκ μεταλλικῆς πλακὸς κυρτῆς ὀλίγον πρὸς τὰ ἄκρα· κρούεται δὲ διὰ σφυρίου καὶ προξενεῖ μεγάλην ἐντύπωσιν εἰς τὰς λυπηρὰς συνθέσεις.
Tanto, τόσον, ὅσον· non tanto, ὄχι τόσον· Allegro ma non tanto, ὀλίγον ἀργότερον Allegro. — Allᵒ un tantino, ὀλίγον Allegro.

Tarantella, νεαπολιτανικὸς χορὸς εἰς $^6/_8$ μὲ χαρακτῆρα ἐλεύθερον καὶ κίνησιν ζωηράν. (Σ. Μ. Εἰς τὸν χορὸν τοῦτον λαμβάνουν μέρος μόνον τρία κοράσια τῆς κατωτέρας καὶ μεσαίας τάξεως· καὶ τὸ μὲν ἓν κρούει τύμπανον, τὰ δὲ ἄλλα δύο κρατοῦντα εἰς τὰς χεῖρας κρόταλα χορεύουν ἐπιταχύνοντα βαθμηδὸν τὴν κίνησιν.)

Tardanza, con tardanza, μετὰ βραδύτητος.

Tardetto, ὀλίγον βραδέως.

Tardo, βραδέως.

Tasto, t. s. ἢ tasto solo, παίζοντες μόνον τὰ φθογγόσημα τῆς βάσεως ἄνευ συγχορδιῶν. (Σ. Μ. Tasto ἢ clavis λέγονται καὶ τὰ πλῆκτρα.)

Tatto, μέτρον. ἴδ. tact.

***Technika**, τεχνική· ὡς μουσικὸς ὅρος σημαίνει τὰ πρακτικὰ ἀντικείμενα τῆς καλλιτεχνίας, τὴν ἐμπειρίαν τῆς τέχνης.

Tedesco, γερμανικὸς χορός· ὁ γερμανικὸς στρόβιλος.

Te Deum laudamus, Te Dio ἢ Te Deo. »Σὲ θεὸ αἰνοῦμεν· εἶναι ἐκκλησ. ὕμνος ἀρχίζων διὰ τῶν λέξεων τούτων· ὀνομάζεται ἐπίσης καὶ ὕμνος τοῦ ἁγίου Ἀμβροσίου, διότι νομίζεται, ὅτι ὁ ὕμνος ἐγράφη ὑπ' αὐτοῦ (τὸν 4ον αἰῶνα).

***Telephon**, τηλέφωνον, μηχάνημα μεταδίδον ἤχους καὶ λέξεις εἰς ὡρισμένην ἀπόστασιν· ἐφευρέθη δὲ ὑπὸ τοῦ Γάλλου ἀβ. Λαβίρδ.

Tema, θέμα. Ἀκολουθία ἤχων μελῳδικῶς συνεζευγμένων καὶ ἐχόντων ὡρισμένην ἔννοιαν. Πρὸς σχηματισμὸν θέματος ἀπαιτοῦνται τοὐλάχιστον δύο διάφορα φθογγόσημα (καθὼς π. χ. εἰς τὸ Requiem τοῦ Berlioz, εἰς τὴν συμφωνίαν Ut min. τοῦ Beethoven). Ἡ συμμετρία ἢ ἡ ἀσυμμετρία τοῦ ρυθμοῦ εἰς τὸ θέμα ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ καλλιτέχνου. (Σ. Μ. εἰς τὰ πλεῖστα τῶν ἡμετέρων [ἑλλην.] ἐκκλησιαστικῶν καὶ δημοτικῶν ᾀσμάτων [ἐξαιρέσει τῶν ὀρχηστικῶν] τὸ μέτρον εἶναι ἀσύμμετρον.) Τὸ θέμα ἐνίοτε λέγεται motif καὶ χρησιμοποιεῖται εἰς τὰς διαποικίλσεις (variations). Εἰς τὴν φυγὴν (fuga) τὸ θέμα λέγεται: dux, Führer, ὁδηγός, φωναγωγός. ἡ δὲ ἀντιφωνία αὐτοῦ εἶναι comes, βοηθός, συνοδός.

Temperando, μετριάζοντες τὴν κίνησιν.

Temperanza, temperamente, temperato, -te, ἴδ. temperando.

***Temperatura** λέγεται ἡ ἀπόκλισις τῶν τόνων ἀπὸ τῆς ἀκουστικῆς καθαριότητος (τῶν μαθηματικῶν σχέσεων), ἥτις εἶναι ἀναπόφευκτος διὰ τὸ χόρδισμα τοιούτων ὀργάνων, ὡς εἶναι τὸ κλειδοκύμβαλον, τὸ ὄργανον καὶ τὰ πνευστὰ μετ' ἐμβόλων. Κατὰ τὸ τοιοῦτον (διὰ temperatura) χόρδισμα ὅλα τὰ ἡμιτόνια εἶναι ἴσα, καὶ ἡ δίεσις τῆς προηγουμένης βαθμίδος ταυτίζεται κατὰ τὸ ὕψος μὲ τὴν ὕφεσιν τῆς ἑπομένης.

Tempesta, τρικυμία.

Tempestosamente, μιμούμενοι τὴν τρικυμίαν.

Tempestoso, tempetoso, θυελλωδῶς.

Tempête, γαλλικὸς χορὸς εἰς $^2/_4$. Σ. Μ. Ὁ χορὸς οὗτος ἦτο ἐν χρήσει τὴν παρελθοῦσαν ἑκατονταετηρίδα. τὴν δὲ σήμερον γίνεται χρῆσις αὐτοῦ μόνον εἰς τὰ μιμορχήματα.

Tempo, χρόνος, μέτρον. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ μέτρου (τῆς κινήσεως) τεμαχίου τινὸς γίνεται κατὰ δύο τρόπους: ἢ διὰ τοῦ χρονομέτρου (ρυθμομέτρου), ὅπερ εἶναι καὶ τὸ ἀκριβέστερον, ἢ διὰ πολλῶν τεχνικῶν ἐκφράσεων. Ἐν γένει ἡ κίνησις (tempo) διαιρεῖται κατὰ συνθήκην εἰς 5 βαθμούς:

1. Grave, Largo assai, Largo, Adagio, Lento, ἡ βραδυτάτη κίνησις,
2. Larghetto, Andante, Andantino, Sostenuto, μετρίως βραδεῖα κίνησις.
3. Andante con moto, Allegretto, Moderato, μεσαία κίνησις.
4. Allegretto con brio, animato, vivace, ζωηρὰ κίνησις.

5. Allegro assai. Presto, Prestissimo. λίαν ζωηρὰ κίνησις, ταχυτάτη.

Tempo a piacere, ἐλευθέρως, αὐθαιρέτως.

Tempo commodo, εἰς κίνησιν ἄνετον, ἀναπαυτικήν.

Tempo di ballo, κίνησις ὀρχηστική.

Tempo di marcia, di polacca, κίνησις ἐμβατηρίου, πόλκας.

Tempo di minuetto, κίνησις τοῦ μινουέτου.

Tempo di prima (parte) κίνησις τοῦ πρώτου μέρους τοῦ μουσ. τεμαχίου.

Tempo frettolato, κίνησις ἐπιταχυνομένη.

Tempo giusto, κίνησις ἁρμόζουσα εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἐκτελουμένου μουσ. τεμαχίου. Ἄλλοτε διὰ τῆς λέξεως tempo giusto ἐσημειώνετο κίνησις ἀντιστοιχοῦσα ἀκριβῶς πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ μέτρου, οὕτω π. χ. $^4/_2$, $^3/_2$, $^4/_4$, $^4/_3$ κλ.

Tempo maggiore, ἴδ. alla breve.

Tempo ordinario, συνήθης κίνησις.

Tempo perduto, ἴδ. tempo rubato.

Tempo primo, moto primo, tempo primiero, εἰς τὴν πρώτην (ἀρχικὴν) κίνησιν.

Tempo regiato, ἐπιβραδύνοντες τὴν κίνησιν, ὅπως εὐκολώτερον καλλωπίσωμεν φθογγόσημά τινα.

Tempo rubato, robato, μὴ φυλάττοντες ἀκριβῶς οὔτε τὸν χρόνον τῶν φθογγοσήμων οὔτε τὸ μέγεθος τοῦ μέτρου.

Temps faible, schlechter Taktteil, τὸ ἀνίσχυρον μέρος τοῦ μέτρου, ἡ ἄρσις. τὸ ἀντίθετον αὐτοῦ εἶναι temps fort, schwerer, guter Taktteil, τὸ ἰσχυρὸν μέρος, ἡ θέσις.

Ten. συντμ. τῆς λ. tenuto καὶ tenore.

Tenace, ἐξακολουθοῦντες διαρκῶς τὴν ἔκφρασιν.

Tenacemente, tenacità, con tenacità, ἴδ. tenace.

Tenebrosamente, Tenebroso, ἀορίστως, μυστικῶς.

Tenendo, παρατείνοντες τὰ φθογγόσημα.

Teneramente, tendrement, τρυφερῶς.

Tenere, ἴδ. tenendo.

Tenerezza, tenero, τρυφερῶς.

Tenerino, ἴδ. teneramente.

***Tenore**, ὀξύφωνος, ἴδ. Voce.

Tenuemente, ἀσθενῶς.

Tenuto, tenue, παρατεταμένος. ἡ λέξις αὕτη ἀπαιτεῖ ὅπως ὁ ἦχος τῶν φθογγοσήμων παραταθῇ ἀναλόγως τοῦ χρόνου αὐτῶν, καὶ μάλιστα ὀλίγον περισσότερον.

Ter ἢ **tre**, τρίς, τρεῖς φοράς.

Terpsichore, Τερψιχόρη, θεὰ τῆς ὀρχηστικῆς καὶ τῶν χορικῶν ᾀσμάτων. (Σ. Μ. Ἡ Τερψιχόρη, μία τῶν 9 Μουσῶν, ἦτο μήτηρ τῶν Σειρήνων· ἐκτὸς δὲ τῆς ὀρχηστικῆς καὶ τῶν χορικῶν ᾀσμάτων ἦτο ἐφευρέτις καὶ τῆς παιδαγωγίας· διὰ τῆς θεᾶς ταύτης οἱ ἀρχαῖοι παρίστανον καὶ πᾶσαν ποιητικὴν σπουδήν.)

Tertia, Ters, tièrce, terza, τρίτη, ἡ 3η βαθμὶς τῆς κλίμακος ἀριθμοῦντες ἀπὸ τῆς τονικῆς (σχέσις 4 : 5). (Σ. Μ. Ἡ τρίτη εἶναι: μικρά, μεγάλη, ἀνειμένη [ὑπέρμετρος] καὶ ὑφειμένη [ἐλαττωμένη]. ἐπειδὴ δὲ εὑρίσκεται μεταξὺ τῆς πρώτης καὶ πέμπτης λέγεται μέση [mediana].)

Tertien, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Terzdecimole, σχῆμα ἐκ 13 τόνων, οἵτινες ἰσοδυναμοῦσι πρὸς 8 φθογγόσημα τῆς ἀρχικῆς διαρκείας.

Terzett ἢ terzetto (ἴδ. trio) μουσ. τεμάχιον διὰ τρεῖς φωνὰς ἢ 3 ὄργανα.

***Terzflöte**, φλάουτον κατὰ μικρὰν τρίτην ὀξύτερον τοῦ συνήθους.

Testo, κείμενον.

Tetrachord, τετράχορδον. θεωρητικὴ ἀκολουθία 4ων ἤχων. Τὰ τετράχορδα δύνανται νὰ εἶναι ἡνωμένα, ὡς Sol, La, Si, Do, καὶ Do, Re, Mi, Fa· ἢ διηρημένα, ὡς Do, Re, Mi, Fa, καὶ Sol, La, Si, Do. Τὰ τετράχορδα ἔχουν μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν θεωρίαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς. (Σ. Μ. Τετράχορδον εἶναι διατονικὴ ἀκολουθία τεσσάρων χορδῶν ἢ ἤχων ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς τετάρτης. Ὁ δὲ τόνος, διὰ τοῦ ὁποίου χωρίζονται τὰ τετράχορδα λέγεται συμπληρωματικὸς [ἢ διαζευκτικός]. Ἐπὶ τοῦ τετραχόρδου ἐθεμελειοῦτο ἡ μουσικὴ θεωρία τῶν

ἀρχαίων Ἑλλήνων. Βραδύτερον περὶ τὰ 600 μ. χ. Γρηγόριος ὁ μέγας ἀντικατέστησε τὸ σύστημα τοῦ τετραχόρδου διὰ τοῦ συστήματος τῶν διαπασῶν, τὸ ὁποῖον ὑφίσταται μέχρι σήμερον. Τετράχορδον λέγεται καὶ τὸ σπουδαιότερον ὄργανον τῆς ὀρχήστρας, τὸ violino.)

Thalia, Θάλεια, μία τῶν 9 Μουσῶν, προστάτις τῆς κωμῳδίας καὶ τοῦ κωμικοῦ μελοδράματος.

Thema, ἴδ. Tema.

Thesis, θέσις, τὸ ἰσχυρὸν μέρος τοῦ ρυθμοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εὑρίσκεται ὁ τόνος (ὁ ἰσχυρός), τὸ ἀντίθετον τούτου ἄρσις.

Threnodie, θρηνῳδία, πένθιμον ᾆσμα. (Σ. Μ. Θρηνῳδοὶ ἢ αὐλῳδοὶ ἐλέγοντο οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι, ἢ καὶ ἐντελῶς ξένοι, οἱ συνοδεύοντες τὴν ἐκφορὰν τοῦ νεκροῦ καὶ θρηνοῦντες αὐτόν [θρηνητῆρες].)

Thanbass, Subbass, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

***Tibia**, ἀρχικὴ ὀνομασία τοῦ πλαγιαύλου (flauto).

***Tibicenes** (**flautista**), αὐλητής.

Timballo, tymbanon, τύμπανον. (Σ. Μ. Τὸ τύμπανον εἶναι μουσ. ὄργανον, ξύλινον ἢ μετάλλινον, ἔχον τεταμένον δέρμα καὶ κρουόμενον διὰ τῆς χειρὸς ἢ διὰ ράβδου. Τὴν σήμερον τὰ τύμπανα τῆς ὀρχήστρας ἔχουν ὡρισμένον τόνον [δηλ. χορδίζονται διὰ τῆς τάσεως τοῦ δέρματος αὐτῶν].)

Timbre, Klangfarbe, ὁ χαρακτὴρ (τὸ ποιόν) τῆς φωνῆς ἢ ὀργάνου τινός. π. χ. τὸ ποιὸν τοῦ ἤχου τοῦ βιολίου εἶναι ἄλλο ἢ τὸ τοῦ βιολοντσέλλου· τὸ ποιὸν τῆς φωνῆς τοῦ Soprano εἶναι διάφορον τοῦ Contralto.

Timidamente, ἀμφιβόλως, ἄνευ πεποιθήσεως.

Timidezza, timidità, timido, timore, timorosamente, timoro, ἴδ. timidamente.

Timorosamente, timoroso, δειλῶς, συνεσταλμένως.

Timp., συντμ. τῆς λ. timpani, ἢ timballo.

Tintement, tinto, ἀπήχησις, θόρυβος.

Tintinnando, μιμούμενοι τὸν ἦχον τῶν φωνῶν.

Tintinnare, tintinnate, -to, tintinnuando, tintinnuire, tintinnuite, -to, ἴδ. tintinnando.

Tiorba, tuorba, μέγα ὄργανον, εἴδους κιθάρας, ἐφευρεθὲν τὸν 16ον αἰῶνα.

Tirada, καλλωπισμὸς ἐν τῇ ᾠδῇ. (Σ. Μ. πρὸς δὲ καὶ μουσ. περικοπή.)

Tiraden = passages.

Tirando, σύροντες. Τὴν ἔκφρασιν ταύτην μεταχειριζόμεθα εἰς μουσικὴν διὰ τὰ μετὰ τόξου ὄργανα.

Tiranas, ἐθνικὸν ᾆσμα τῶν Ἱσπανῶν.

Tirate, ἴδ. tirando.

Tira tutto, Voll-Orgel, ὅλοι οἱ κανόνες τοῦ Ὀργάνου συνηνωμένοι εἰς ἓν πληκτροφόρον, ληφθέντες ὅλοι ὁμοῦ.

Tiré, τὸ τόξον πρὸς τὰ κάτω.

Tirez, ἴδ. tirando.

Toccada, Toccade, Toccate, ἀρχαία ὀνομασία μουσ. τεμαχίων, τὰ ὁποῖα ἦσαν προωρισμένα δι' ὄργανα πληκτροφόρα, ὡς τὸ κλειδοκύμβαλον κ. λ. Σ. Μ. Τὸν 15ον καὶ 16ον αἰῶνα εἰς τὴν φιλολογίαν τοῦ Ὀργάνου ἡ toccada παρίστα ἀνεπτυγμένην προεισαγωγὴν πρὸς ἀντικατάστασιν τῆς ἁπλῆς δείξεως τοῦ τόνου [τρόπου εἰς τοὺς ἀοιδούς. Οἱ πρῶτοι θεμελειωταὶ τοῦ αὐθυπάρκτου ἐνοργάνου ρυθμοῦ τοκάταν ὠνόμαζον τὴν διὰ πληκτροφόρα ὄργανα σύνθεσιν, γραφεῖσαν μὲν ἄνευ ὡρισμένου τύπου, μὲ τὴν πρόθεσιν ὅμως, ὅπως δειχθῶσιν αἱ ἠχητικαὶ καὶ τεχνικαὶ ἐντυπώσεις τοῦ ὀργάνου, καὶ ἰδίως τοῦ ἐκκλησ. Ὀργάνου, εἰς τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν διπλοῦν μηχανικὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως αἱ πλατεῖαι συγχορδίαι ἀντικαθίσταντο ὑπὸ γοργῶν περικοπῶν. Τοιουτοτρόπως ὁ τύπος τῆς τοκάτας προελθὼν ἐκ τῆς ἀρχῆς τῶν ἀντιθέσεων τοῦ Ὀργανικοῦ συστήματος εἰσήχθη εἰς τὴν ὀργανικὴν πρακτικήν.)

Toccata, ἴδ. Toccada.

***Toccatina**, μουσ. τεμάχιον.

εἴδους τοκάτας, ἀλλὰ μὲ περιοχὴν σονάτας.

Togliete, νὰφήσωμεν (νὰ μὴ πιέζωμεν) τὸ ποδόπληκτρον.

Ton, τόνος, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ἐν γένει τοῦ ἤχου· ἐπίσης καὶ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ Τρόπου (Tonart)· οὐχὶ κανονικῶς δὲ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἁρμονίας (Tonus ἢ Modus ecclesiasticus). (Σ. Μ. Ton, τόνος, λέγεται καὶ ἡ ἠχητικότης τῶν ὀργάνων.)

Ton bas, τόνος βαρύς (χαμηλός). Ton haut, τόνος ὀξύς (ὑψηλός). Ton générateur, κύριος τόνος.

Tongeschlecht, τὸ γένος τοῦ τρόπου, μεῖζον (σκληρὸν) καὶ ἔλασσον (μαλακόν). Mode majeur καὶ Mode mineur.

Tonart, Ton, Mode, tono, Τρόπος, τόνος· ἔννοια λίαν σπουδαία ἐν τῇ μουσικῇ καὶ ἐν γένει λίαν συγκεχυμένως μεταχειριζομένη. Ὁ Τρόπος συχνὰ συγχέεται μετὰ τῆς κλίμακος, ἐν ᾧ ταῦτα ἔχουσι διάφορον ἔννοιαν (ἴδ. gamma). Ὁ σκληρὸς Τρόπος (ἢ μεῖζων majeur) ἢ ὁ μαλακὸς (ἢ ἐλάσσων mineur) εἶναι μέρος τῆς ἀτελευτήτου διατονικῆς κλίμακος, ἐν τῇ ὁποίᾳ οἱ ἦχοι κατεμετρήθησαν διὰ τῶν ἀκουστικῶν λογαρίθμων. οἱ ἦχοι οὗτοι, ὡς ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν παλμικῶν δονήσεων εἰς ἓν δευτερόλεπτον τοῦ χρόνου, ἔχουσι τὴν ἑξῆς σχέσιν ἀναμεταξύ των: π. χ. εἰς τὸν τρόπον τοῦ Do (C)

Σκληρόν:

Do	Re	Mi	Fa
0,00	2,04	4,08	4,98
Sol	La	Si	Do
7,02	9,06	11,00	12,00

Μαλακόν:

Do	Re	Mi	Fa
0,00	2,04	2,94	4,98
Sol	La	Si	Do
7,02	9,06	11,00	12,00

Ὁ Τρόπος, ὅπου ἡ τονικὴ εἶναι Re, δηλ. Re, Mi, Fa ♯ κλ. περιέχει εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἤχων του τὰς αὐτὰς σχέσεις, πρὸς τήρησιν τῶν ὁποίων εἶναι ἀνάγκη νὰ μεταχειρισθῶμεν τὰ σημεῖα τῶν διέσεων καὶ ὑφέσεων.

Ὁ Τρόπος μετὰ μεγάλης τρίτης λέγεται μείζων ἢ σκληρός, ὁ δὲ μετὰ μικρᾶς ἐλάσσων ἢ μαλακός. Ἐντεῦθεν γίνεται φανερὸν πόσον συγκεχυμέναι καὶ ἐσφαλμέναι εἶναι αἱ ἐκφράσεις: σκληρά, μαλακὴ κλίμαξ. Ἡ κλίμαξ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν δὲν εἶναι οὔτε σκληρά, οὔτε μαλακή. ἴδ. Tonus ecclesiasticus.

Tonadillas, μικρὸν θεατρικὸν τεμάχιον μετ' ᾄσματος (εἶδος κωμειδυλλίου) εἰς τὰ Ἱσπανικὰ θέατρα.

Tonatilla, Ἱσπανικὸν δημῶδες ᾆσμα.

Tonica, ἡ τονική, ὁ πρῶτος (θεμελειώδης) ἦχος τοῦ Τρόπου, ἐκ τοῦ ὁποίου (ἤχου) πρὸς τὰ ἄνω καταμετροῦνται τὰ διαστήματα καὶ αἱ βαθμίδες τῆς κλίμακος. Οὕτω λοιπὸν εἰς τὸν Τρόπον τοῦ Do, τὸ φθογγόσημον Do εἶναι ἡ τονική. Ἡ ὀνομασία τῆς τονικῆς φυλάττεται εἰς ὅλας τὰς ἀναστροφὰς (Umkehrungen, renversements) τῆς συγχορδίας. Τοιουτοτρόπως εἰς τὴν συγχορδίαν Sol, Do, Mi. ὁ ἦχος Do φυλάττει τὴν ὀνομασίαν τῆς τονικῆς, ἂν καὶ δὲν εὑρίσκηται εἰς τὴν βάσιν τῆς συγχορδίας.

Tonleiter, γάμμα, κλίμαξ.

Tonologia, τονολογία, ἡ ἐπιστήμη περὶ τῶν ἤχων· αὕτη πρέπει νὰ διακρίνηται τῆς ἁρμονικῆς, ἥτις ἐξετάζει τὴν σύγχρονον συνένωσιν τῶν ἤχων.

Tonopsychagogia, τονοψυχαγωγία, ἡ ἐπίδρασις τῶν τόνων ἐπὶ τῆς ψυχῆς.

Tons bouchés, ἴδ. stoppate.

Tonus, ἡ Modus ecclesiasticus, Kirchliche Tonart, tons d'Eglise, Ἦχος, μέρος τῆς διατονικῆς κλίμακος, ὅπου ἡ ἀκολουθία τῶν φθόγγων δὲν εἶναι ἡ αὐτὴ καθὼς εἰς τοὺς Τρόπους (ἴδε Tonart) ἀλλὰ διακρίνεται εἰς Ἤχους. Τοιουτοτρόπως ὁ πρῶτος Ἦχος δὲν εἶναι ὁ Τρόπος Re, ἂν καὶ περιέχῃ τὴν ἑξῆς φθογγοσειράν: Re, Mi, Fa, Sol, La, Si, Do, Re, μὲ τονικὴν Re. ὁ δεύτερος Ἦχος εἶναι: La, Si, Do, Re, Mi, Fa. Sol, La, μὲ τονικὴν La

ἴδ. Gamma, Tonart, Tonico).

Testamente, ταχέως.

Testo, ταχέως. Più tosto, ταχύτερον.

Touche, πλῆκτρον· ἡ ὑποχόρδιος (παρὰ τὴν λαβήν) σανὶς τοῦ τετραχόρδου, βιολοντσέλλου κλ. μετὰ τόξου ὀργάνων.

Toucher, ὁ τρόπος τῆς κρούσεως τῶν πλήκτρων τοῦ κλειδοκυμβάλου.

Tr., συντμ. τῆς λ. trillo.

Tragico, τραγικός. (Σ. Μ. Τραγικὸς εἶναι ὁ ποιητὴς ἢ ὑποκριτὴς τραγῳδιῶν· ἡ δὲ τραγῳδία ἦτο τραγικὴ παράστασις [πρᾶξις, δράμα, ᾆσμα, ποίημα] σχέσιν ἔχουσα πρὸς τὸν τράγον, [ὅστις, ὡς καταστροφεὺς τῶν ἀμπέλων, ἐθυσιάζετο ἐπὶ τοῦ βωμοῦ] εἴτε διότι εἰς τὸν νικῶντα ἐν τῇ τραγῳδίᾳ ὡς βραβεῖον ἐδίδετο τράγος, εἴτε διότι οἱ παριστάνοντες ἐνεδύοντο δέρμα τράγου. Ἡ τραγῳδία εἶναι σπουδαία καὶ μεγαλοπρεπὴς παράστασις. Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην αὕτη εἶναι »μίμησις πράξεως σπουδαίας καὶ τελείας . . .«.)

Trainé, ἴδ. Legare.

Trait, γοργὴ ἀκολουθία φθογγοσήμων.

Trait de chant, μελῳδικὴ φράσις.

Tranquillamente, tranquilitá, tranquillo, ἡσύχως, ἄνευ σπουδῆς.

Transcuraggine, transcuratamente, transcuratezza, ἀμελῶς, ἀκουσίως.

Transitio, transitus, μετάβασις.

Transposer, μεταφέρειν ἀπὸ ἕνα τόνον εἰς ἄλλον.

Transposition, μετάθεσις, μεταφορά.

Transcinando, νωθρῶς, ὀκνηρῶς, βραδέως.

Traversenbaß, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Traversi, Traversière. Τὰς λέξεις ταύτας μεταχειριζόμεθα ἐνίοτε εἰς τὴν παρτιτούραν πρὸς σημείωσιν τῶν φωνῶν τῶν πλαγιαύλων.

Tre, τρία, τρεῖς· Pezzo a tre voci, τεμάχιον διὰ τρεῖς φωνάς.

Trem. συντμ. τῆς λ. tremolo.

Tremando, tremare, tremate, -to, θέτοντες εἰς τρομώδη

κίνησιν ἕνα ἢ πολλοὺς ἤχους ἐξαφνα.

Tremolando, tremolare, tremolate, -to, tremolo, tremore, tremulando, tremulare, -to, ἴδ. Tremando.

Tremolo, tremulo, ἴδ. tremando.

Tremulant, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Trepidamente, trepido, ραθύμως, ἀμελῶς.

Trevolte, τρεῖς φοράς.

Très doux, ἴδ. dolcemente.

Très fort, ἰδ. fortissimo.

Triada, trias, τριάς, τριφωνία.

***Triangolo**, τρίγωνον ἀποτελούμενον ἐκ χαλυβδίνου στεφάνης κρουομένης διὰ σιδηρᾶς ράβδου, μὴ ἔχον δὲ ὡρισμένον τόνον.

Tricinium, τρίφωνον τεμάχιον.

Trigonon, τρίγωνον ὄργανον ὅμοιον μὲ τὴν ἅρπαν. (Σ. Μ. Τὸ τρίγωνον ἦτο μουσικὸν ὄργανον ἐκ πολλῶν ἰσοπαχῶν, ἀλλ' ἀνίσων χορδῶν, τῶν ὁποίων αἱ μὲν βραχύταται ἦσαν κατὰ τὴν κορυφήν, αἱ δὲ μακρότεραι κατὰ τὴν βάσιν τοῦ τριγώνου τούτου ὀργάνου.)

Trillando, trillare, trillate, -to, ἐκτελοῦντες μετὰ τερετισμῶν.

Trilletto, σύντομος τερετισμός.

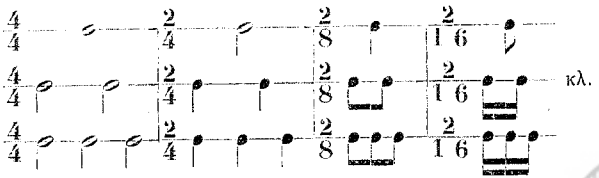
Trillo, τερετισμός, οὐχὶ ὀρθῶς ὀνομαζόμενος ἐνίοτε cadence. Τὸ trillo εἶναι ταχεῖα κίνησις δύο φθογγοσήμων τοῦ ἑνὸς μετὰ τὸ ἄλλο. (Σ. Μ. Ὁ τερετισμὸς σημειοῦται οὕτως: *tr* ἢ *tr~~~*. Ὑπάρχει καὶ διπλοῦς τερετισμὸς ἐκτελούμενος ἐπὶ δύο τόνων ἔξαφνα. Σειρὰ δὲ τερετισμῶν ἐπί τινων φθογγοσήμων κατὰ σειρὰν λέγεται Trillerkette, catena di trilli, ἅλυσις τερετισμῶν.)

Trillo caprino, τερετισμὸς ἀκανόνιστος, ὡς βέλασμα τράγου.

Trio, τριῳδία ἢ τριαυλία· τεμάχιον διὰ τρεῖς φωνὰς ἢ ὄργανα. Trio λέγεται ἐπίσης καὶ τὸ δεύτερον μέρος τοῦ μινουέτου, τοῦ στροβίλου, ἐμβατηρίου κλ. (Σ. Μ. Τὸ trio εἶναι σύνθεσις διὰ τρία αὐτοτελῆ ὄργανα, ἢ

φωνάς· ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει λέγεται καὶ terzett ἢ tricinium.)

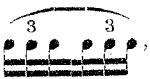
Triole, τρίηχα, τρία φθογγόσημα τῆς αὐτῆς ἀξίας. (Σ. Μ. Τρίηχον [triole] εἶναι



Τρίηχα 1/2 φθ. τρ. 1/4 φθ. τρ. 1/8 φθ. τρ. 1/16 φθ.

Πρὸς πλειοτέραν σαφήνειαν τὰ τρίηχα ἑνώνονται διὰ καμπύλης γραμμῆς φερούσης ἄνωθεν ἢ κάτωθεν τὸν ἀρ. 3, οὕτως:



Διὰ τῆς διαιρέσεως εἰς δύο ἑκάστου φθογγοσήμου τοῦ τριήχου σχηματίζεται τὸ ἑξάηχον , τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν μὲ τὸ διπλοῦν τρίηχον: ,

ἡ διαίρεσις φθογγοσήμου τινὸς οὐχὶ εἰς δύο, ἀλλὰ εἰς τρία ἴσα μέρη διαρκοῦντα οὐχὶ πλειότερον δύο ὁμωνύμων φθογγοσήμων· π. χ.

τρ. 1/8 φθ. τρ. 1/16 φθ.

ἂν καὶ ἡ διάρκειά του εἶναι ἴση πρὸς τὴν τοῦ ἑξαήχου.)

Triomphant, trionfale, trionfalmente, trionfalte, θριαμβευτικῶς.

Triple, τριπλοῦς. Triple croche, τὸ 32ον τοῦ φθογγοσήμου.

Tristemente λυπηρῶς.

Tristezza, λύπη.

Trivial, συνήθως.

Trombone, Posaune, σάλπιγξ μετ' ἐμβόλου, ἤτοι χάλκινον πνευστὸν ὄργανον, τοῦ ὁποίου τὸ μέγεθος αὐξάνει ἢ ἐλαττοῦται δι' ἰδιαιτέρου μηχανισμοῦ τῆς χειρός. (Σ. Μ. Τὸ ὄργανον τοῦτο εἶναι τοιουτοτρόπως κατεσκευασμένον, ὥστε ὁ σωλὴν αὐτοῦ, ἀποτελούμενος ἐκ δύο μερῶν, διαστελλόμενος καὶ συστελλόμενος κατὰ τὸ παίξιμον παράγει πᾶσαν τονικὴν ἀκολουθίαν. Το trombone μεταχειρίζεται δύο γνώμονας: τοῦ tenore  καὶ τοῦ basso .)

Tromp. συντμ. τῆς λ. Trompette.

Trompette, σάλπιγξ. (Σ. Μ. Ἡ trompette ἢ clarino εἶναι χάλκινον πνευστὸν ὄργανον μεταχειριζόμενον εἰς τὰς θεατρικὰς καὶ στρατιωτικὰς ὀρχήστρας· μεταχειρίζεται τὸν γνώμονα τοῦ Sol, γραφομένη εἰς τόνον Do.)

***Troparium**, τροπάριον· σύντομον ἐκκλησιαστ. ᾄσμα, ἐκφράζον τὴν οὐσίαν τῆς ἑορτῆς, τὰ κυριώτερα γεγονότα ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἑορταζομένου ἁγίου.

Troppo, πολύ, λίαν· non troppo, ὄχι ὑπερβολικά. Allo non troppo, κίνησις ὀλίγον βραδυτέρα τοῦ Allegro. Non troppo vivo, ma moderate, οὐχὶ λίαν γοργῶς, ἀλλ' ἰσχυρῶς.

***Tropos**, τρόπος· ἦχος (modus).

T. S. συντμ. τῆς λ. Tasto solo.

***Troubadour** ἢ **Trovatore**, οἱ ποιηταὶ καὶ συνάμα ἀοιδοὶ τῆς Προβιγκίας κατὰ τὸν 11ον, 12ον καὶ 13ον αἰῶνα, ἐξυμνοῦντες τὰς γυναῖκας, τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν. Διεκρίνοντο δὲ τῶν Minnesinger (ἰδ. Menestrels), καθ' ὅσον αὐτοὶ ἐξύμνουν μόνον μίαν γυναῖκα, τὴν ἐρωμένην. ἐν ᾧ οἱ Minnesinger ἐξύμνουν τὴν ὡραιότητα τῆς γυναικὸς ἐν γένει.

Tuba, βαθύφωνος σάλπιγξ, τῆς ὁποίας ὁ ἦχος ἐξισοῦται πρὸς τὸν παρατόμενον ὑπὸ σωλῆνος τοῦ Ὀργάνου τῶν 16 ποδῶν.

Tubaflöte, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Tumulto, tumultuosamente, tumultuoso, θορυβωδῶς.

Tuoni di caccia, κυνηγετικὴ μουσική.

Turco, alla turca, τουρκιστί.

Tutto, -ta, ὅλον. Tutta forza, con tutta la forza, μεθ'

ὅλης τῆς δυνατῆς δυνάμεως.

Tutte corde, ἢ **T. C.**, ὅλαι αἱ χορδαί.

Tutti, ὅλοι. Τὴν λέξιν ταύτην μεταχειριζόμεθα μετὰ τὸ Solo, ὅταν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀρχίσουν ὅλαι αἱ φωναὶ ἢ τὰ ὄργανα.

***Tusch, fanfare**, διασάλπισμα, μουσικὸς χαιρετισμὸς ἐν καιρῷ προπόσεως.

Tyrolienne, ἐθνικὸν Τυρολικὸν ᾆσμα (ἢ χορός).

U.

U. C. συντμ. τῆς λ. una corda.

Uguaglienza, uguale, -lmente, ὁμαλῶς, ὁμοιομόρφως.

Ultimo, τελευταῖος. Ultima volta, τελευταία φορά.

Un, una, uno, εἷς, μία, ἕν.

Una corda, μία χορδή, εἰς μίαν χορδήν. Εἰς τὴν μουσικὴν τοῦ κλειδοκυμβάλου ἡ ἔκφρασις αὕτη δεικνύει, ὅτι πρέπει νὰ πιέσωμεν τὸ ποδόπληκτρον, τὸ ὁποῖον μετακινεῖ τὸ πληκτροφόρον οὕτως, ὥστε τὰ πλῆκτρα πλήττουσι μίαν μόνον χορδήν. Αἱ λέξεις: due corde ἢ tre corde, σημαίνουν, ὅτι πρέπει νὰ ἀφήσωμεν (νὰ μὲ πιέζωμεν) τὸ ποδόπληκτρον (pedale).

Unciante, ἡ λέξις αὕτη ἀπαντᾷ εἰς τὴν μουσικὴν τῆς ἅρπας, ὅταν πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν κατὰ τὸν γνωστὸν τρόπον διὰ τοῦ ποδοπλήκτρου.

Unda maris, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Undecima, ἡ ἑνδεκάτη βαθμὶς τῆς διατονικῆς κλίμακος (ἀπὸ τῆς τονικῆς).

Undecimole, μουσικὸν σχῆμα ἐξ ἕνδεκα φθογγοσήμων.

Undulazione, ὁ κυματισμός, ἡ δόνησις τῶν ἤχων εἰς τὰ μετὰ τόξου ὄργανα.

Unis., συντομία τῆς λέξεως: Unisono, ὁμόφωνον, ὁμόηχον. Τοιουτοτρόπως λέγεται ἡ ἕνωσις δύο φθογγοσήμων εἰς μίαν γραμμὴν τοῦ φθογγοφόρου διαγράμματος, ἤτοι, ὅταν τὸ αὐτὸ φθογγόσημον ἐκτελεῖται ὑπό τινων φωνῶν ἢ ὀργάνων. Εἰς τὴν παρτιτούραν σημαίνει, ὅτι πρέπει νὰ παίξωμεν τὸ ἴδιον, τὸ ὁποῖον εἶναι γραμμένον εἰς τὴν ἄνω γραμμήν. Ἐὰν δὲ εἶναι γραμμένον: unis. 8va bassa, τότε τὸ δεύτερον ὄργανον ἐκτελεῖ τὴν περικοπὴν τοῦ πρώτου κατὰ ὀγδόην βαρύτερον (χαμηλότερον). Εἰς τὴν μουσικὴν τοῦ Ὀργάνου ἡ λέξις αὕτη σημαίνει, ὅτι ἡ περικοπή, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται, ἐκτελεῖται ἄνευ συνοδείας, καὶ ὅτι πρέπει νὰ διπλασιάσωμεν μόνον τὰς ὀγδόας.

Unitamente, ἡνωμένως, κατὰ συνηχίαν.

Un pochettino, ὀλίγον.

Un poco più lento, ὀλίγον βραδύτερον.

Un poco tirato, ὀλίγον παρατεταμένον.

Unterbas. ἰδ. Subbas.

Untermanual, εἰς τὴν μουσικὴν τοῦ Ὀργάνου σημαίνει, ὅτι πρέπει νὰ παίξωμεν εἰς τὸ κάτω πληκτροφόρον.

Ut = C (Do).

Ut bemol = Ces.

Ut dièse = Cis.

Ut dièse maj. = Cis-dur.

Ut dièse min. = Cis-moll.

Ut supra, καθὼς ἦτο ἄλλοτε, ὡς ἀνωτέρω.

V.

V. συντμ. τῶν λ. voce, Violino καὶ volti.

Va., συντμ. τῆς λ. Viola.

Vacetto, μετρίως.

Vacillamento, ταλάντευσις, δόνησις, κλονισμός. Ἡ λέξις αὕτη σημαίνει, ὅτι πρέπει, ἀφ' οὗ πιέσωμεν ἰσχυρῶς τὴν χορδὴν διὰ τοῦ δακτύλου, νὰ κλονίζωμεν πρὸς ἀμφότερα τὰ μέρη.

vacillando, vacillante, vacillare, vacillate, -to, vacillazione, ἰδ. vacillamento.

Vagamente, ἀορίστως, ἀναποφασίστως.

Vaghezza, con vaghezza, εὐχαρίστως, τρυφερῶς.

Vago, ἰδ. vagamente.

Valeur, valore, ἡ διάρκεια (ἀξία) τῶν φθογγοσήμων καὶ παύσεων. Lo stesso valore, ἡ αὐτὴ διάρκεια τοῦ χρόνου.

Valse, στρόβιλος, μουσικὴ χοροῦ εἰς 3/4.

Var., συντμ. τῶν λ. varié, variation, variazioni.

Variando. ποικίλοντες, μεταβάλλοντες. καλλωπίζοντες.

Variare, ποικίλειν, παραλλάσσειν· προσθέτοντες δηλ. εἰς ἁπλῆν μελῳδίαν καλλωπισμοὺς καὶ παρουσιάζοντες αὐτὴν ὑπὸ διαφόρους μορφάς.

Variate, -to, μετὰ παραλλαγῶν, ἴδ. variare.

Variation, variazione, παραλλαγή, ποικιλία. Μελῳδία ἐπεκταθεῖσα μελῳδικῶς καὶ ἁρμονικῶς διὰ διαφόρων ἀντιφωνιῶν. Ἡ τελειοτέρα μορφὴ τῆς variation εἶναι αἱ ἔνναται καὶ αἱ φυγαί, ἐκ τῶν ὁποίων προῆλθον αἱ νῦν ἐν χρήσει variations. (Σ. Μ. Ἡ variation ὄχι μόνον μεταβάλλει τὸ θέμα της εἰς τὴν καθ' ἕκαστον ἀγωγὴν τῶν φωνῶν κλ., ἀλλὰ δύναται ἀκόμη νὰ λαμβάνῃ καὶ ἰδιαίτερον τύπον ἐμβατηρίου, χοροῦ κλ.)

Vaudeville, κωμειδύλλιον, θεατρικὸν τεμάχιον μετ' ᾀσμάτων κλ. ἐν εἴδει κωμῳδίας.

Vc., συντμ. τῆς λ. violoncello.

Veemente, φλογερῶς. πυρετωδῶς, μετὰ μεγάλης ἐκφράσεως.

Veemenza, con veemenza, ἴδε veemente.

Veloce, velocemente, γοργῶς. ἐλαφρῶς.

Velocissimamente, velocissimo, λίαν γοργῶς καὶ ἐλαφρῶς.

Velocità, con velocità, ἴδε veloce.

Velutato, μαλακῶς, τρυφερῶς.

Venitienne, ᾆσμα τῶν γονδολιέρων (λεμβούχων) τῆς Βενετίας.

Ventil, δικλὶς (ἔμβολον) τῶν χαλκίνων πνευστῶν ὀργάνων, πρὸς δὲ καὶ τοῦ Ὀργάνου.

Venusto, καλῶς, ὡραῖα.

Versetto, στροφή.

Vertatur, verte, στρέψον.

Vettermicheln, ἐπανάληψις μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς, λίαν συνήθους, μουσ. φράσεως.

Vezzosamente, vezzoso, τρυφερῶς, ἑλκυστικῶς.

Vibrando, vibrante, vibrare, vibrate, -to, vibrazione, con vibrazione, πλήττοντες ἰσχυρῶς καὶ οὕτως, ὥστε οἱ ἦχοι νὰ εἶναι τρομώδεις,

Vibrazione. con vibrazione. vibration, δόνησις, παλμός. Οὐσιῶδες φαινόμενον ἐν τῇ μουσικῇ. Ὁ ἦχος τότε μόνον γίνεται μουσικός (καὶ οὐχὶ ἁπλοῦς θόρυβος), ὅταν τὸ ἠχοῦν σῶμα (χορδή, στήλη ἀέρος ἐν τῇ σάλπιγγι, ἐν τῷ λάρυγγι κλ.) δίδῃ ὡρισμένον ἀριθμὸν δονήσεων εἰς ἓν δευτερόλεπτον τοῦ χρόνου. Ἡμεῖς δυνάμεθα νὰκούσωμεν τὸν μουσικὸν ἦχον, ὅταν οὗτος παρήχθη ἐκ 16 μέχρι 73,700 ἁπλῶν δονήσεων εἰς ἓν δευτερόλεπτον· πέραν τῶν ὁρίων τούτων δι' ἡμᾶς μουσικὸς ἦχος (δηλ. ἡ σχέσις τῶν διαστημάτων) δὲν ὑπάρχει. Ὅσον μικροτέρα, ἢ ὅσον περισσότερον τεταμένη εἶναι ἡ χορδή, τόσον περισσοτέρας δονήσεις παράγει αὕτη εἰς ἓν δευτερόλεπτον. Εἰς τὴν ἑπομένην σειρὰν τῶν κλασμάτων οἱ ἀριθμηταὶ δεικνύουν τὸ μέγεθος (μέρος) τῆς χορδῆς, οἱ δὲ παρονομασταὶ τὴν ποσότητα τῶν κυμάνσεων εἰς ἓν δευτερόλεπτον ἑκάστου τοιούτου μέρους (ἰδ. Gamma. Tonart):

1	8/9	4/5	3/4
Do	Re	Mi	Fa
2/3	3/5	8/15	1/2
Sol	La	Si	Do

Vicenda, vicentevole, -lmente, a vicenda, κατὰ σειράν, διαδοχικῶς.

Vide, vidi, ἴδε· τὴν λέξιν ταύτην μεταχειριζόμεθα εἰς τὰς παρτιτούρας.

Vietato, ἐμποδίζοντες.

Vigoramente, vigore, con vigore, vigorosamente, vigoroso, θαρραλέως, ἰσχυρῶς.

Villanciko, εἶδος ἐκκλησιαστικῆς ᾠδῆς (cantata), ἥτις ψάλλεται εἰς τὰς ἐκκλησίας τῆς Ἱσπανίας κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων.

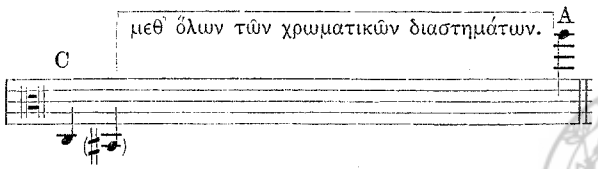
Villanella, μικρὸν δημῶδες ᾆσμα.

Vinate, Vinette, ᾆσμα τοῦ τρυγητοῦ.

Violentemente, violento, ζωηρῶς· ἐνίοτε δὲ σημαίνει, ὅτι πρέπει νὰ ἐπιταχύνωμεν τὴν κίνησιν.

Violenza, con violenza, ἰδ. violentemente.

***Viola, alto**, ἔγχορδον ὄργανον ὅμοιον μὲ τὸ τετράχορδον (violon) ἀλλὰ μεγαλειτέρων διαστάσεων. Χορδίζεται κατὰ δ΄ην βαρύτερον τοῦ βιολίου, καὶ κατ᾽ ὀγδόην ὀξύτερον τοῦ βιολοντσέλλου. μεταχειρίζεται ἰδιαίτερον γνώμονα, τιθέμενον ἐπὶ τῆς μεσαίας γραμμῆς τοῦ πενταγράμμου, καὶ ἐνίοτε τὸν τοῦ βιολίου· ἔχει δὲ τὴν ἑξῆς περιοχήν:



***Viola d'amore, Viole d'amour**, τὸ ὄργανον τοῦτο (σήμερον σχεδὸν ἄχρηστον) ἄλλοτε ἦτο ἐν μεγάλῃ χρήσει· ἦτο ὀλίγον μεγαλείτερον τοῦ σημερινοῦ Alto καὶ εἶχεν ἑπτὰ χορδάς (ἐκ τῶν ὁποίων αἱ τρεῖς ἦσαν ἀργυραῖ) χορδιζομένας κατὰ τρίτην. ὑπὸ τὴν λαβὴν δὲ ἦσαν ἀκόμη ἑπτὰ χορδαί, αἵτινες ἐχορδίζοντο ὁμοήχως πρὸς τὰς ἄνω.

***Viola da gamba, Bassa de Viole**, ἄχρηστος τὴν σήμερον· ἐπαίζετο μεταξὺ τῶν γονάτων ὡς τὸ βιολοντσέλλο.

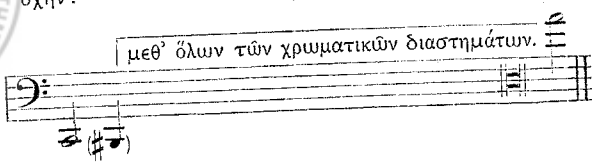
***Violine, Violon**, τετράχορδον, βιολίον. Τὸ ὄργανον τοῦτο προῆλθεν ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ ἀραβικοῦ ρεββὰβ καὶ τοῦ γερμανικοῦ κέρατος μετὰ πολλῶν τροποποιήσεων. Ὁ Κερλίνος ζήσας ἐν Βρεττανίᾳ τὸ 1449, ὁ Πέτρος Δαρδέλλης ἐκ Μαντούης, ἐργασθεὶς ἀπὸ τοῦ 1500, καὶ ὁ Γασπὰρ Διουφοπρουκὰρ γεννηθεὶς ἐν τῷ Ἰταλικῷ Τυρόλῳ καὶ ἐγκατασταθεὶς ἐν Κολωνίᾳ περὶ τὸ 1510, θεωροῦνται ὡς γενάρχαι τοῦ τύπου τοῦ τετραχόρδου, τὸ ὁποῖον ἐτελειοποιήθη ὑπὸ

τοῦ Gaspar da Salo, κατόπιν δὲ ὑπὸ τοῦ οἴκου Ἀμάτη, καὶ ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ Γβαρνιέρη καὶ Ἀ. Στραδιβάρη. οἵτινες ἐμόρφωσαν πολλοὺς καλοὺς τεχνίτας. Τὸ τετράχορδον ὡς ἐκ τοῦ κάλλους καὶ τοῦ πλούτου τοῦ ἤχου αὐτοῦ, κατέχει τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν ὀργάνων τῆς ὀρχήστρας. αἱ τέσσαρες χορδαὶ αὐτοῦ χορδίζονται κατὰ πέμπτην· μεταχειρίζεται δὲ τὸν γνώμονα τοῦ Sol καὶ ἔχει τὴν ἑξῆς περιοχήν:



Violino primo. secundo. τετράχορδον πρῶτον, δεύτερον.

***Violoncelle, Violoncello**, ἢ Cello. τετράχορδον ὄργανον μετὰ τόξου χορδιζόμενον ὡς καὶ τὸ Alto, ἀλλὰ κατὰ ὀγδόην βαρύτερον· αἱ χορδαί του εἶναι: Do, Sol, Re, La, ἡ δὲ περιοχή του:



Μεταχειρίζεται τρεῖς γνώμονας: F διὰ τὰς βαρείας φωνάς, C (τοῦ τενόρου) διὰ τὰς ὀξείας φωνὰς καὶ G διὰ τὰς ὀξυτάτας. Συνθέται τινὲς δὲν μεταχειρίζονται καθόλου τὸν γνώμονα C (τοῦ ὀξυφώνου), ἀλλ᾽ ἀντικαθιστῶσιν αὐτὸν διὰ τοῦ γνώμονος G., ὅστις τότε ἀναγινώσκεται κατὰ ὀγδόην βαρύτερον.

Vista (a prima vista) ἐκ πρώτης ὄψεως· ἐκτελοῦντες ἄνευ προετοιμασίας.

Vistamente, vite, ταχέως.

Vivace, ταχέως, ζωηρῶς· ἐκτελεῖται ταχύτερον τοῦ Allegro, ἀλλ᾽ ὄχι εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Presto. Τιθέμε-

νον ὑπεράνω περικοπῆς ἐπιταχύνει τὴν κίνησιν αὐτῆς.

Vivacetta, -to. ὀλίγον ταχύτερον.

Vivacissimo. λίαν ταχέως. σημαίνει κίνησιν ἴσην σχεδὸν μὲ τὴν τοῦ Presto. Τιθέμενον ὑπεράνω περικοπῆς ἐπιταχύνει τὴν κίνησιν αὐτῆς.

Vivacità, con vivacità, ἴδε vivace.

Vivamente, ἴδ. vivace.

Viva voce, μεγαλοφώνως.

Vivente, ζωηρῶς.

Vivezza, ζωηρότης.

Vivido, ζωηρῶς, εὐθύμως.

Vivissimo, ἴδ. vivacissimo.

Vivo, -a, ἴδ. vivace.

Vo. συντμ. τῆς λ. violino.

Vocale, φωνητικός, ἐν εἴδει ᾠδῆς.

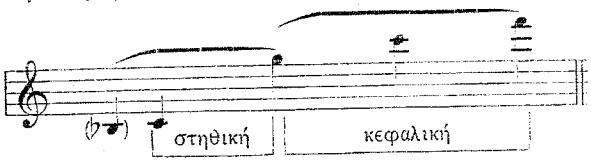
Vocalezzare, vocalezzando, vocalezzate, -to, -ta, νὰ ψάλλωμεν μεταχειριζόμενοι μόνον τὰ φωνήεντα.

Vocalezzo, εἶδος φωνασκιῶν, τὰς ὁποίας ψάλλομεν χωρὶς νὰ προφέρωμεν τὰ ὀνόματα τῶν φθογγοσήμων.

Voce, φωνή. Ἐν τῇ φωνητικῇ μουσικῇ φωνὴ λέγεται ἐν γένει τὸ σύνολον τῶν ἤχων, οἵτινες παράγονται διὰ τῶν διαφόρων εἰδῶν τῆς ἀνθρωπίνης φωνῆς. Τὰ εἴδη τῆς ἀνθρωπίνης φωνῆς εἶναι ἕξ.

1. Soprano (ἴδ. τὴν λέξιν) ἢ canto primo, α! ὑψίφωνον, ἡ ὀξεῖα φωνὴ τῶν γυναικῶν καὶ παιδίων.
2. Mezzo soprano ἢ canto secondo, τὸ β! ὑψίφωνον (ὑφυψίφωνον) ἢ ὀλιγώτερον ὀξεῖα φωνὴ τῶν γυναικῶν καὶ παιδίων.
3. Contralto, μεσόφωνον, ἡ βαρεῖα φωνὴ τῶν γυναικῶν.
4. Tenore, ὀξύφωνον, ἡ ὀξεῖα φωνὴ τῶν ἀνδρῶν.
5. Baritono, βαρύτονον, χαμηλὸς ὀξύφωνος.
6. Basso, βαθύφωνος, ἡ χαμηλὴ φωνὴ τῶν ἀνδρῶν.

(Σ. Μ. Τὸ soprano ἢ discant, ἔχει φωνὴν κατάλληλον πρὸς ἔκφρασιν πάθους, εὐθυμίας καὶ ζωηρότητος. Οἱ ὀξύτατοι αὐτοῦ τόνοι ἀνήκουν εἰς τὴν κεφαλικὴν φωνήν. Μεταχειρίζεται τὸν γνώμονα τοῦ C ἢ Sol καὶ ἔχει τὴν ἑξῆς περιοχήν:



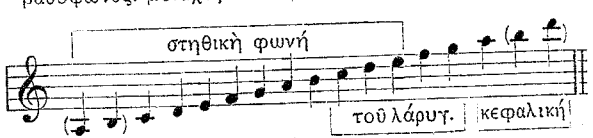
Τὸ contralto ἢ Alto ἔχει ἰδιαίτερον γνώμονα:



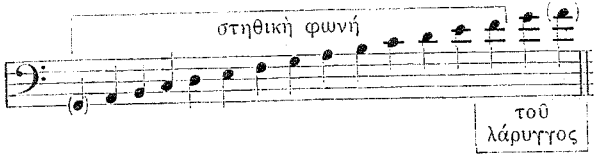
μεταχειρίζεται δὲ ἐνίοτε καὶ τὸν τοῦ Sol καὶ ἔχει περίπου τὴν ἑξῆς φωνητικὴν περιοχήν:



Ὁ ὀξύφωνος [tenore εἶναι ἡ τρυφερωτέρα ἀνδρικὴ φωνή, τῆς ὁποίας τὸ ποιὸν εἶναι μαλακόν, εὐλύγιστον καὶ νεανικόν. εἶναι δὲ ἐπιτηδειοτέρα πρὸς ἔκφρασιν τοῦ πάθους ἢ ὁ βαθύφωνος. μεταχειρίζεται ἰδιαίτερον γνώμονα τιθέμενον ἐπὶ τῆς 4ης γραμμῆς τοῦ πενταγράμμου, ἐνίοτε δὲ καὶ τὸν τοῦ Sol, ἀλλὰ τότε οἱ ἦχοι ἠχοῦσι κατὰ ὀγδόην βαρύτερον· ἡ δὲ φωνητικὴ περιοχή του εἶναι:

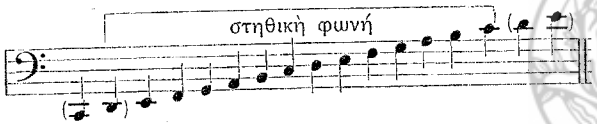


Ὁ βαρύτονος [baritono] ἔχει τὴν ἑξῆς φωνητ. περιοχήν:



βαρύτονος λέγεται ἐπίσης καὶ χάλκινον πνευστὸν ὄργανον μετὰ 4 δικλίδων εἰς C ἢ B.

Ὁ basso, βαθύφωνος ἔχει ὅλην σχεδὸν τὴν φωνὴν στηθικὴν καὶ ἰσχυράν, γνώμονα δὲ τοῦ F. ἡ περιοχή του εἶναι:



Ἐν τῇ ἐνοργάνῳ μουσικῇ ὁ βαθύφωνος ἐκτελεῖται διὰ τῶν ἑξῆς ὀργάνων: κοντραμπάσου, βιολοντσέλλου, φαγότου, ὀφικλίδος κλ.)

Voce di petto, στηθικὴ φωνή.

Voce di testa, κεφαλικὴ φωνή.

Voce granita, πλήρης, ἰσχυρὰ φωνή.

Voce intonita, καθαρά, ἠχηρὰ φωνή.

Voce pastosa, πλήρης, ἐλαστικὴ φωνή.

Voce ranca, βραχνὴ φωνή.

Voce spiaccata, σαφής, ἠχηρὰ φωνή.

Vocina, ἀσθενὴς φωνή.

Vocione, τραχεῖα, ἀκαλλιέργετος φωνή.

Voglia, λύπη, μελαγχολία, θερμὴ ἐπιθυμία.

Volando, volante, volare, volante, -to, -ta, λίαν γοργῶς, μόλις ἐγγίζοντες τὰ φθογγόσημα.

Volate, volatine, μικραὶ περικοπαὶ πρὸς καλλωπισμόν.

Volta, vòlte, φορά. π. χ. la prima volta, πρώτη φορά.

V., ἢ **Voltate, volti**, στρέφειν.

V. S. volti subito, στρέψον ἀμέσως.

Volteggiando, volteggiare, volteggiate, -to, -ta, λίαν γοργῶς καὶ ἐλαφρῶς.

Volubile, -lmente, λίαν ἐλαφρῶς καὶ γοργῶς, ὡς ἀστειζόμενοι.

Volubilità, ζωηρότης, ἐλαφρότης, γοργότης. con volubilità, ἰδ. volubilmente.

Vorspiel, ἰδ. Ouverture.

Vox, φωνή.

Vox acuta, ὀξεῖα φωνή.

Vox nasalis, φωνὴ ἔρρινος.

Vox virginea, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Vuota, -to, κενότης. A vuoto, νὰ παίζωμεν τὴν χορδὴν χωρὶς νὰ ἐγγίζωμεν αὐτὴν διὰ τοῦ δακτύλου, ἰδ. Zero.

W.

Waldflöte, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Waldquinte, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Walzer, στρόβιλος, ἐθνικὸς χορὸς τῶν Γερμανῶν εἰς $^3/_4$ εὐθύμου χαρακτῆρος.

Weidenpfeife, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

Wiener Walzer, γοργὸς στρόβιλος (τῆς Βιέννης).

Z.

Zambra, ζωηρὸς μαυριτανικὸς χορός.

***Zampogna**, αὐλός.

Zapateado, ἐθνικὸς χορὸς τῶν Ἱσπανῶν εἰς $^3/_4$ ἢ $^3/_8$ ζωηροῦ καὶ θυρυβώδους χαρακτῆρος.

Zeffroso, ἐλαφρῶς, αἰθερίως.

Zelo, ζῆλος, σπουδή, προθυμία.

Zelosamente, zeloso, ἰδ. zelo.

Zero, μηδέν (0). Εἰς τὴν μουσικὴν τῶν ἐγχόρδων ὀργάνων τὸ μηδὲν σημαίνει, ὅτι τὰ φθογγόσημα, ὑπεράνω τῶν ὁποίων εὑρίσκεται, πρέπει νὰ ἐκτελεσθῶσιν ἐπὶ ἀνοικτῆς, ἐλευθέρας χορδῆς, χωρὶς δηλ. νὰ θέσωμεν ἐπ' αὐτῆς τοὺς δακτύλους, ὡς π. χ. εἰς τὸ τε-

τράχορδον τὸ Mi, La, Re, τὰ ὁποῖα δυνάμεθα νὰ ἐκτελέσωμεν καὶ ἐπὶ ἄλλων χορδῶν πιέζοντες αὐτὰς διὰ τῶν δακτύλων. Ἐπίσης τὸ zero σημαίνει καὶ τοὺς ἁρμονικοὺς ἤχους (son harmonique), ἀκόμη δὲ δεικνύει καὶ τὰ πνευστὰ ὄργανα καὶ τὰς ὀπάς, αἵτινες δὲν πρέπει νὰ κλείωνται διὰ τῶν δικλίδων.

Zingaresca, μουσικὴ ἀθιγγανικοῦ χαρακτῆρος.

Zoppo, χωλαίνοντες.

Zoronga, Ἰσπανικὸς χορός.

Zorzuella, Ἰσπανικὸν κωμικὸν μελόδραμα.

Zungenwerk, κανὼν τοῦ Ὀργάνου.

ΤΕΛΟΣ.



Ι. ΠΡΩΙΟΥ

ΦΗΜΙΟΣ ΚΑΙ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

ἤτοι

ἑλληνικὰ ᾄσματα ⟨δημ. καὶ ἐκκλ.⟩

⟨ἐν μονοφωνίᾳ καὶ πολυφωνίᾳ⟩

διὰ τὰ Σχολεῖα καὶ τὰς οἰκογενείας

ΤΟΜΟΣ α!

ἐν Λειψίᾳ 1910.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ